Hallituksen esitys Eduskunnalle ulosotonhaltijan lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulosottolakia ja 25 muuta lakia niin, että nykyisin ulosotonhaltijalle vielä kuuluvat tehtävät siirrettäisiin muille viranomaisille, jolloin ulosotonhaltijan toiminta lakkaisi. Ulosotonhaltijana toimii nykyisin lääninhallitus.

Alioikeusuudistuksen yhteydessä 1 päivänä joulukuuta 1993 siirrettiin ulosotonhaltijalta käräjäoikeudelle turvaamistoimesta päättäminen ja aikaisemmin lainhakuina käsitellyt riita-asiat. Ulosottoviranomaisia ja ulosotto-asioiden muutoksenhakua koskevan uudistuksen yhteydessä ulosoton hallinto-organisaatiota on muutettu niin, että lääninhallitus ei enää ole ulosotonhaltija. Lääninhallitukselle kuuluvat vain asetuksella erikseen säädettävät ulosoton hallintotehtävät. Ulosoton lainkäyttöorganisaatiota on samalla muutettu niin, että muutosta ulosottomiehen ulosotto-asiassa tekemään päätökseen haetaan ulosotonhaltijan sijasta käräjäoikeudelta. Ulosotonhaltija ei eduskunnan käsiteltävänä olevan lakiesityksen mukaan enää päätä myöskään lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta, vaan täytäntöönpanoa on haettava käräjäoikeudelta. Mainittujen lakien voimaantulon jälkeen 1 päivänä joulukuuta 1996 ulosotonhaltijan ratkaistavaksi kuuluisi enää suhteellisen pieni määrä ulosotto- ja muita asioita.

Ulosottolakia ehdotetaan nyt muutettavaksi niin, että ulosottomies voi tavallisesti tehdä täytäntöönpanoon liittyvät päätökset niissä tapauksissa, joissa päätösvalta nykyisin kuuluu ulosotonhaltijalle. Ulosottomies voisi teetto- ja kieltotuomion täytäntöönpanossa asettaa teettämisuhan ja uhkasakon. Niin sanotun painostusvankeuden käyttämisestä pakkokeinona täytäntöönpanossa luovuttaisiin. Ulosottomies ei enää tallettaisi ulosotossa kertyneitä tilittämättä jääneitä varoja lääninrahastoon, vaan varat talletettaisiin erikseen luottolaitokseen tai muulla sopivalla tavalla. Ulosottomiehen yksinomaista toimivaltaa koskevaa ulosottolain säännöstä ehdotetaan samalla muutettavaksi niin, että ulosottomies ei voisi määrätä avustavaa ulosottomiestä suorittamaan sellaisia täytäntöönpanotoimia, jotka aikaisemmin ovat kuuluneet ulosotonhaltijan toimivaltaan.

Täytäntöönpanossa asetetun uhkasakon maksettavaksi tuomitsemisesta päättäisi ehdotuksen mukaan samat 19 käräjäoikeutta, jotka käsittelevät myös ulosoton muutoksenhakemuksia.

Rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa samoin kuin muualla lainsäädännössä olevat varojen tallettamista ulosotonhaltijalle koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi niin, että talletukset tehtäisiin lääninhallitukseen.

Tuomioistuinten toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehdyn yleissopimuksen (Luganon sopimus) voimaantulo on rajoittanut eräiden muiden sopimusten ja niihin liittyvän lainsäädännön soveltamisalaa. Käytännössä tärkein näistä laeista on yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annettu laki, jonka mukaisesta täytäntöönpanosta Suomessa päättää ulosotonhaltija. Luganon sopimuksen nojalla tehtävä hakemus muussa sopimusvaltiossa annetun tuomion julistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi on Suomessa tehtävä käräjäoikeudelle. Ehdotuksen mukaan käräjäoikeus päättäisi ulosotonhaltijan sijasta täytäntöönpanosta

Suomessa yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain ja muihin kansainvälisiin sopimuksiin perustuvan lainsäädännön nojalla.

Esityksessä ehdotetaan myös muihin lakeihin ulosotonhaltijan toiminnan lakkaamisen vuoksi tarpeellisia muutoksia. Pääosa näistä muutoksista on luonteeltaan teknisiä.

Ulosotonhaltijan lakkauttaminen liittyy ulosottolain kokonaisuudistuksen lisäksi myös paikallishallintouudistukseen kytkeytyvään ulosoton hallinnon uudistamiseen. Paikallishallintouudistus toteutuu 1 päivänä joulukuuta 1996. Tämän vuoksi ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan sanottuna ajankohtana lukuunottamatta eräitä muutoksia, jotka tulisivat voimaan vuoden 1997 alusta samanaikaisesti uuden maakaaren kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ 1

YLEISPERUSTELUT 6

1. **Johdanto** 6

2. **Nykytila** 6
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö 6
2.2. Ulkomaiden lainsäädäntö 9

3. **Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset** 9

4. **Esityksen vaikutukset** 12

5. **Asian valmistelu** 14

6. **Riippuvuus muista esityksistä** 14

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 15

1. **Lakiehdotusten perustelut** 15
1.1. Ulosottolaki 15
1.2. Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta 42
1.3. Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 43
1.4. Vesilaki 44
1.5. Laki vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä 44
1.6. Maanvuokralaki 44
1.7. Muinaismuistolaki 45
1.8. Laki Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa 45
1.9. Laki Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta 47
1.10. Laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 48
1.11. Laki Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 50
1.12. Konkurssisääntö 50
1.13. Ennakkoperintälaki 51
1.14. Arvonlisäverolaki 51
1.15. Merimieseläkelaki 51
1.16. Laki asumisoikeusasunnoista 51
1.17. Kaivoslaki 51
1.18. Hovioikeuslaki 52
1.19. Laki varallisuusoikeudellisista oikeustoimista 52
1.20. Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä 53
1.21. Holhouslaki 54

1.22. Laki verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 54
1.23. Asetus vapaaehtoisista huutokaupoista 54
1.24. Laki sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta 54
1.25. Kiinteistönmuodostamislaki 54
1.26. Laki välimiesmenettelystä 55

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset 55

3. Voimaantulo 55

LAKIEHDOTUKSET 56

1. Laki ulosottolain muuttamisesta 56
2. Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta 63
3. Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta 65
4. Laki vesilain 11 luvun 15 §:n muuttamisesta 66
5. Laki vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 17 §:n muuttamisesta 66
6. Laki maanvuokralain 41 §:n muuttamisesta 67
7. Laki muinaismuistolain 7 §:n muuttamisesta 67
8. Laki Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa annetun lain 17 ja 18 §:n muuttamisesta 68
9. Laki Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta 69
10. Laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta 69
11. Laki Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta 70
12. Laki konkurssisäännön 54 §:n muuttamisesta 71
13. Laki ennakkoperintälain 29 §:n muuttamisesta 71
14. Laki arvonlisäverolain 216 §:n muuttamisesta 72
15. Laki merimieseläkelain 58 §:n muuttamisesta 72
16. Laki asumisoikeusasunnoista annetun lain 38 §:n muuttamisesta 73
17. Laki kaivoslain 15 ja 65 §:n muuttamisesta 73
18. Laki hovioikeuslain 2 §:n muuttamisesta 74
19. Laki varallisuusoikeudellisista oikeustoimista annetun lain 17 §:n muuttamisesta 74
20. Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta 75
21. Laki holhouslain 76 §:n muuttamisesta 75
22. Laki verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 9 §:n muuttamisesta 76
23. Laki vapaaehtoisista huutokaupoista annetun asetuksen 6 §:n muuttamisesta 76
24. Laki sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta 77
25. Laki kiinteistönmuodostamislain 288 §:n muuttamisesta 77
26. Laki välimiesmenettelystä annetun lain 43 ja 55 §:n muuttamisesta 78

LIITE 79

Rinnakkaistekstit 79
1. Laki ulosottolain muuttamisesta 79
2. Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta 97
3. Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta 100
4. Laki vesilain 11 luvun 15 §:n muuttamisesta 102
5. Laki vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 17 §:n muuttamisesta 103
6. Laki maanvuokralain 41 §:n muuttamisesta 104
7. Laki muinaismuistolain 7 §:n muuttamisesta 104
8. Laki Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa annetun lain 17 ja 18 §:n muuttamisesta 105
9. Laki Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta 107
10. Laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta 107
11. Laki Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta 109
12. Laki konkurssisäännön 54 §:n muuttamisesta 110
13. Laki ennakkoperintälain 29 §:n muuttamisesta 112
14. Laki arvonlisäverolain 216 §:n muuttamisesta 112
15. Laki merimieseläkelain 58 §:n muuttamisesta 113
16. Laki asumisoikeusasunnoista annetun lain 38 §:n muuttamisesta 113
17. Laki kaivoslain 15 ja 65 §:n muuttamisesta 114
18. Laki hovioikeuslain 2 §:n muuttamisesta 115
19. Laki varallisuusoikeudellisista oikeustoimista annetun lain 17 §:n muuttamisesta 115
20. Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta 116
21. Laki holhouslain 76 §:n muuttamisesta 117
22. Laki verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 9 §:n muuttamisesta 117
23. Laki vapaaehtoisista huutokaupoista annetun asetuksen 6 §:n muuttamisesta 118
24. Laki sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta 118
25. Laki kiinteistönmuodostamislain 288 §:n muuttamisesta 119
26. Laki välimiesmenettelystä annetun lain 43 ja 55 §:n muuttamisesta 119

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Vuonna 1895 annettua ulosottolakia on uudistettu lukuisin osittaisuudistuksin. Oikeusministeriössä on parhaillaan käynnissä ulosottolain kokonaisuudistusta koskeva lainvalmistelutyö. Kokonaisuudistukseen on tarkoitus edetä laajahkojen osittaisuudistusten kautta.

Ulosottolain nykyisen 1 luvun 1 §:n mukaan ulosottoasioita käsittelee ja tutkii ulosotonhaltija, jona toimii lääninhallitus. Jo oikeushallintokomitean mietinnössä (komiteanmietintö 1978:35) ehdotettiin ulosotonhaltija poistettavaksi ulosotto-organisaatiosta. Ulosotonhaltijan lainkäyttötehtävistä määrällisesti ylivoimaisesti suurin osa eli lainhaut ja turvaamistoimet onkin jo alioikeusuudistuksen yhteydessä 1 päivänä joulukuuta 1993 siirretty käräjäoikeuksiin. Tämän jälkeen merkittävimmät ulosotonhaltijan lainkäyttötehtävät ovat olleet ulosoton muutoksenhakemusten ratkaiseminen sekä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta määrääminen.

Eduskunta on hyväksynyt esityksen ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta (HE 106/1995 vp). Ulosoton viranomaisia koskevat uudet säännökset perustuvat valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annettuun lakiin (126/92), jäljempänä *paikallishallintolaki*. Ulosottolain uuden 1 luvun mukaan lääninhallitus ei enää ole ulosotonhaltija, jolla on yleinen toimivalta tutkia ulosoton hallinto- ja lainkäyttöasioita. Lääninhallitukselle kuuluvat vain ne ulosoton ohjaus-, valvonta ja muut hallintotehtävät, jotka asetuksessa sille erikseen säädetään. Lääninhallitus ei enää käsittele ulosoton lainkäyttöasioita. Ulosotonhaltija-sanan käyttämisestä on luovuttu kokonaan. Ulosottovalitusten käsittely on ulosottolain 9 ja 10 lukua muuttamalla samalla siirretty ulosotonhaltijalta 19 käräjäoikeudelle. Lait tulevat voimaan samanaikaisesti valtion paikallishallinnon uudistamisen kanssa 1 päivänä joulukuuta 1996.

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys lainsäädännöksi lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanon uudistamisesta. Sanotut täytäntöönpanotehtävät tulevat siirtymään käräjäoikeuksille. Koska lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanon uudistaminen kuuluu osana nyt puheena olevaan kokonaisuuteen, myös tämä uudistus tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996 yhdessä muiden ulosotonhaltijan lakkauttamista koskevien lakien kanssa.

Ulosottoviranomaisia koskevan lainsäädännön uudistaminen edellyttää myös jäljellä olevien ulosotonhaltijan tehtävien järjestämistä nopeasti uudelleen.

Samanaikaisesti käsillä olevan esityksen kanssa annetaan eduskunnalle myös esitys ulosoton viranomaisia ja muutoksenhakua sekä ulosotonhaltijan lakkauttamista koskevan uudistuksen siirtymäsäännöksistä. Esitykseen sisältyy lakiehdotus ulosoton viranomaisia ja muutoksenhakua sekä ulosotonhaltijan lakkauttamista koskevan uudistuksen siirtymäsäännöksistä, jäljempänä *siirtymälakiehdotus*. Koska kaikki edellä mainitut uudistukset on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti, on tarkoituksenmukaista, että myös niitä koskevat siirtymäsäännökset ovat samassa laissa.

Lääninhallituksessa käsitellään myös sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain (869/84), jäljempänä *sakkotäytäntöönpanolaki*, nojalla sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon liittyviä asioita. Lääninhallitus käsittelee elatusaputuomioiden pohjoismaista täytäntöönpanoa koskevat asiat pohjoismaiden välisen elatusapusopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain (702/62) nojalla sekä toimii erilaisissa oikeudenkäynneissä valtion edunvalvojana. Näitä ja eräitä muita niihin rinnastettavia asioita lääninhallitus ei kuitenkaan käsittele ulosotonhaltijana eikä säännöksiä tamän vuoksi tässä yhteydessä ehdoteta muutettaviksi.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Vireillä olevien lainmuutosten jälkeenkin ulosottolaissa on useita ulosotonhaltijaa koskevia säännöksiä. Niiden nojalla ulosotonhaltijan ratkaistavaksi tulevien asioiden kokonaismäärä on kuitenkin suhteellisen vähäinen, korkeintaan vain joitakin satoja asioita vuodessa. Pääosa näistä asioista on yksinker-

taisia täytäntöönpanosta määräämisiä.

Ulosottomiehen toimivalta päättää tuomion täytäntöönpanosta on ulosottolain nykyisen 3 luvun säännösten mukaan rajoitettu. Ulosottolain 3 luvun 2—5 §:n mukaan ulosottomiehellä ei ole aina oikeutta päättää lainvoimaisenkaan tuomion täytäntöönpanosta. Ulosotonhaltija päättää esimerkiksi teetto-, kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanossa teettämisuhan ja uhkasakon asettamisesta. Ulosotonhaltija voi myös tuomita uhkasakon maksettavaksi ja päättää teettotuomion täytäntöönpanossa niin sanotun painostusvankeuden käyttämisestä. Kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanossa ulosotonhaltija voi määrätä velvoitetta rikkovan syytettäväksi oikeudessa sekä päättää muutoinkin ryhdyttäväksi sellaisiin toimenpiteisiin, että velvoitteen rikkominen estyy. Ulosottolain 3 luvun 10 §:n nojalla ulosotonhaltija voi laajemmin kuin ulosottomies päättää lainvoimaa vailla olevan tuomion täytäntöönpanosta. Näiden säännösten nojalla ulosotonhaltijan ratkaistavaksi tulevat asiat ovat käytännössä suhteellisen harvinaisia.

Ulosottolain 3 luvun 22 §:n 1 momentin mukaan ainoastaan ulosotonhaltija voi päättää täytäntöönpanosta alkuperäisen kirjallisen saamistodisteen puuttumisesta huolimatta. Luvun 23 §:n 3 momentin nojalla ulosottomiehen oikeus panna tuomio täytäntöön jäljennöksen nojalla on rajoitettu ja asianosaisen on pyydettävä ulosotonhaltijan määräystä asiasta. Näitä säännöksiä joudutaan ulosotonhaltijakäytännössä soveltamaan säännöllisesti.

Ulosottolain 3 luvun 34 d §:n nojalla ulosotonhaltija tuomitsee ulosottomiehen hakemuksesta maksettavaksi ulosottoselvitykseen liittyvän ulosottomiehen asettaman uhkasakon. Ulosottolain 4 luvun 25 §:n nojalla ulosotonhaltija voi velkojan vaatimuksesta määrätä toimitsijan ottamaan haltuunsa ulosmitatun kiinteän omaisuuden. Ulosottolain 6 luvun 24 §:ssä säädetään, että ulosottomiehen on talletettava ulosotossa kertyneet varat määräajassa lääninrahastoon, jos velkoja ei nosta varoja tai niitä ei voida hänelle tilittää. Talletusvelvollisuus koskee varoja niiden määrästä huolimatta. Ulosottolain 8 luvun 5 ja 7 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa ulosottomiehellä ei ole oikeutta periä ulosottokuluja suoraan vastaajalta ilman ulosotonhaltijan määräystä. Varojen tallettamista koskevaa säännöstä lukuun ottamatta mainittuja säännöksiä joudutaan soveltamaan hyvin harvoin.

Uuden ulosottolain voimaanpanemisesta ja siitä mitä sen johdosta on vaarin otettava annetun asetuksen 9 §:n mukaan ulosotonhaltijasta on eräissä tapauksissa voimassa, mitä (Keisarin ja Suurruhtinaan käskynhaltijasta) sanotaan. Säännöksellä on merkitystä lähinnä vain määräajasta velkomisasioissa sekä julkisesta haasteesta velkojille annetun asetuksen 1 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa. Säännöksen mukaan saatavan vanhentuminen voidaan keskeyttää ulosotonhaltijalle tehtävällä hakemuksella. Kysymyksessä on harvinainen menettely ottaen huomioon, että hakemus voidaan tehdä myös oikeudelle.

Ulosottolain ohella useissa muissa laeissa on ulosotonhaltijaa koskevia säännöksiä. Osa näihin lakeihin sisältyvistä ulosotonhaltijaa koskevista säännöksistä on menettänyt merkityksensä jo aikaisemmin. Esimerkiksi ulosottolain 7 luvun 14 ja 15 §:n ulosotonhaltijan antamaa virka-apua koskevat säännökset on kumottu alioikeusuudistuksen yhteydessä. Hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamisesta ja häädöstä päättää käräjäoikeus oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n nojalla. Tämä on rajoittanut ulosotonhaltijan mahdollisuuksia antaa virka-apua niiden säännösten nojalla, joissa viitataan ulosottolain 7 luvun kumottuihin säännöksiin.

Myös ulosottolain 2 luvussa tarkoitettuun lainhakuun viittaavat säännökset ovat ulosotonhaltijaa koskevina menettäneet merkityksensä luvun tultua kumotuksi 1 päivästä joulukuuta 1993. Esimerkiksi takaajan yhteistakaajaan kohdistuvan takautumissaatavan vanhentumista ei enää voida kauppakaaren 10 luvun 11 §:n nojalla keskeyttää panemalla vireille lainhakua koskeva asia ulosotonhaltijan luona. Lainhakumenettelyn ovat korvanneet oikeudenkäymiskaaren 5 luvun riita-asioiden käsittelyä koskevat säännökset. Alioikeusuudistuksen siirtymäsäännöksistä annetun lain (591/93) 9 §:n 2 momentin nojalla lainhakua koskevien säännösten sijasta on sovellettava mainittuja oikeudenkäymiskaaren säännöksiä.

Rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/31), jäljempänä *maksutalletuslaki*, mukaiset talletukset on tehtävä ulosotonhaltijalle. Esimerkiksi osakeyhtiölain (734/78) 14 luvun 9 §:ssä, avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/88) 5 luvun 7 §:ssä, osuuspankkilain (1271/90) 41 §:ssä ja elinkeinon-

harjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain (688/88) 10 §:ssä sekä eräissä muissakin laeissa viitataan maksutalletuslakiin, joten myös niiden mukaiset talletukset on tehtävä ulosotonhaltijalle.

Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/77), jäljempänä *lunastuslaki*, mukaiset korvaukset on eräissä tapauksissa talletettava ulosotonhaltijalle, jonka on tarvittaessa jaettava korvaus ulosottolain mukaisesti. Ulosotonhaltijan tekemään päätökseen haetaan muutosta ulosottolain mukaisesti hovioikeudelta. Eräisiin muihin lakeihin, kuten esimerkiksi rakennuslain 137 c §:ään, sisältyy viittauksia lunastuslain talletussäännöksiin. Muun muassa vesilaissa (264/61) ja maanvuokralaissa (258/66) on korvauksen tallettamista ja jakamista koskevia säännöksiä, jotka vastaavat lunastuslain säännöksiä.

Ulosotonhaltijalle tehdään vuosittain muiden lakien kuin ulosottolain nojalla noin 1 000 talletusta, joista valtaosa on maksutalletuslain mukaisia talletuksia.

Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa annetun lain (171/21), jäljempänä *yhteistoimintalaki*, 17 ja 18 §:n mukaista ulkomailla annetun päätöksen täytäntöönpanoa pyydetään ulosotonhaltijalta. Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (881/77) 2 §:n nojalla ulosotonhaltija antaa todistuksen ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta Suomessa. Yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain (588/77), jäljempänä *pohjoismainen tuomiolaki*, mukaan laissa tarkoitettua täytäntöönpanoa koskeva hakemus osoitetaan ulosotonhaltijalle. Myös Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain (342/88) mukaan tuomion täytäntöönpanoa pyydetään ulosotonhaltijalta.

Ulosotonhaltijoille saapuu säännöllisesti pohjoismaiseen tuomiolakiin perustuvia hakemuksia. Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehdyn yleisopimuksen (SopS 44/93), jäljempänä *Luganon sopimus*, voimaantulo 1 päivänä heinäkuuta 1993 on tosin vähentänyt pohjoismaiseen tuomiolakiin perustuvia hakemuksia. Tuomion julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi Luganon sopimuksen nojalla käräjäoikeus. Muut kuin pohjoismaiseen täytäntöönpanoon liittyvät ulosotonhaltijan käsiteltäväksi kuuluvat asiat ovat harvinaisia.

Ulosotonhaltijan antamaa virka-apua koskevia säännöksiä sisältyy esimerkiksi konkurssisäännön 54 §:ään, ennakkoperintälain 29 §:ään, arvonlisäverolain (1501/93) 216 §:ään ja merimieseläkelain 58 §:ään. Ulosotonhaltijan on vahvistettava kaivoslain (503/65) 15 §:n 3 momentin mukaisen vakuuden suuruus ja lain 65 §:n 2 momentin nojalla kiellettävä työ valtausalueella tai kaivospiirissä. Varallisuusoikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/29), jäljempänä *oikeustoimilaki*, 17 §:n 2 momentin nojalla ulosotonhaltijan on julistettava valtuuttamisasiakirja tehottomaksi. Näiden säännösten mukaiset ulosotonhaltija-asiat ovat harvinaisia.

Hovioikeuslain (56/94) 2 §:ssä säädetään erikseen, että hovioikeus käsittelee valitukset ulosotonhaltijan päätöksistä.

Eräissä laeissa on säännöksiä, joiden mukaan ulosottomiehellä on oikeus panna tuomio täytäntöön tai suorittaa täytäntöönpanotoimi ilman ulosotonhaltijan määräystä. Sanottuja säännöksiä on muun muassa yksityismetsälain (412/67) 13 §:ssä, jakolain (604/51) 278 §:ssä ja kaavoitusalueiden jakolain (101/60) 99 §:ssä. Kaksi viimeksi mainittua lakia on kumottu vuoden 1997 alusta kiinteistönmuodostamislailla (554/95).

Eräissä voimassa olevissa laeissa kuten esimerkiksi holhouslain 76 §:ssä, verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain (367/61), jäljempänä *veroulosottolaki*, 9 §:ssä ja vapaaehtoisista huutokaupoista annetun lain 6 §:ssä on viittauksia ulosottolain jo muutettuihin tai nyt muutettavaksi ehdotettuihin säännöksiin.

Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös eräitä muita kuin ulosotonhaltijan lakkauttamiseen liittyviä ulosottolain säännöksiä, joiden soveltamisessa on ilmennyt ongelmia. Ulosottolain 4 luvun 7 §:n 3 momentissa mainitaan ulosmittaamatta jätettävänä korvaus kivusta ja särystä, mutta ei korvausta henkisestä kärsimyksestä. Myös saman luvun 22 §:n 3 momentin soveltaminen on aiheuttanut tarpeetonta hankaluutta. Ulosottolain 5 luvun 6 §:n uudessa 3 mo-

mentissa (197/96) velvoitetaan ilmoittamaan arvokkaan irtaimen omaisuuden huutokaupasta velalliselle mutta ei yhteisomistajalle.

Välimiesmenettelystä annetun lain (967/92) 43 ja 55 §:ssä on säännöksiä, jotka koskevat välitystuomion täytäntöönpanoa. Käytännössä on ilmennyt epätietoisuutta siitä, millä edellytyksillä täytäntöönpanopyyntö voidaan ratkaista käräjäoikeuden kansliassa ilman istunnon järjestämistä.

2.2. Ulkomaiden lainsäädäntö

Hallituksen esitykseen ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta sekä lainsäädännöksi lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanon uudistamisesta sisältyy ulkomaisia oikeusjärjestyksiä koskevat jaksot. Näissä jaksoissa selvitetään myös eri maiden ulosottoorganisaatioita.

Ruotsissa oli vuoteen 1982 saakka samankaltainen ulosotonhaltijainstituutio kuin Suomessa nykyisin. Maistraatit lakkautettiin Ruotsissa vuonna 1965, jonka jälkeen lääninhallitukset toimivat ulosotonhaltijoina. Ulosotonhaltijoille kuului ensi asteena täytäntöönpanon määräämistehtäviä sekä kiinteän ja siihen rinnastettavan omaisuuden realisointi. Ulosotonhaltija tutki myös ulosottomiehen toimista tehdyt valitukset.

Ulosotonhaltijalle kuuluvia tehtäviä siirrettiin Ruotsissa eri vaiheissa muille viranomaisille ja esimerkiksi vuonna 1973 summaariset velkomusasiat siirrettiin alioikeudelle. Ulosotonhaltija lakkautettiin kokonaisuudessaan vuoden 1982 alusta, jolloin nykyinen utsökningsbalken tuli voimaan. Tällöin jäljellä olleet ulosotonhaltijatehtävät siirrettiin kruununvoutiviranomaiselle, alioikeudelle tai muille viranomaisille.

Utsökningsbalkenin esitöissä (prop. 1980/1981:8) todetaan, että aikoinaan ylitäytäntöönpanijainstituutiolle oli perusteita, koska ulosottomiehinä vanhan ulosottolain säätämisen aikoihin 1800-luvun lopussa toimineilla kruununvoudeilla ei ollut juristin tutkintoa. Sen sijaan utsökningsbalkenia säädettäessä tilanne oli kokonaan toisenlainen. Kruununvoutiviranomaisilla oli pääsääntöisesti lakimiestutkinto ja korkea ammattitaito sekä valmius toimia itsenäisinä ulosottoviranomaisina. Kahtiajaon ylitäytäntöönpanijaan ja alitäytäntöönpanijaan nähtiin myös aiheuttavan käytännön epäkohtia, muun muassa päällekkäistä työtä, kuluja ja ajanhukkaa. Katsottiin, että yksinkertaisempi ja rationaalisempi ulosottolaitos olisi saavutettavissa, jos täytäntöönpanoviranomaisena toimii yksin kruununvoutiviranomainen.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ulosottoviranomaisia koskevan uudistuksen toteuttamisesta eduskunnan jo aikaisemmin hyväksymällä tavalla seuraa, että ulosotonhaltijan toiminta lakkaa ja ulosotonhaltijalle kuuluneet tehtävät on siirrettävä muille viranomaisille. Samalla pyritään myös kehittämään ulosottolain vanhentuneita sanontoja sekä korjaamaan eräitä ulosottolaissa havaittuja epäkohtia.

Useissa nyt muutettaviksi ehdotetuissa säännöksissä käytetään ulosoton asianosaisista sellaisia vanhentuneita termejä kuin voittopuoli, tappiopuoli ja vastapuoli. Ehdotuksessa käytetään ulosoton hakijasta yleisnimitystä hakija. Velkoja-sanaa käytetään silloin, kun rahasaamisen täytäntöönpanossa tarkoitetaan kaikkia niitä tahoja (sivullista lukuun ottamatta), jotka ovat oikeutettuja saamaan jako-osan kertyneistä varoista panttioikeuden tai muun perusteen nojalla. Hakijan vastapuolesta käytetään yleisnimitystä vastaaja. Rahasaamisen ulosotossa käytettäisiin hakijan vastapuolesta kuitenkin nimitystä velallinen. Tavoitteena on ulosottolain kokonaisuudistuksen edetessä saattaa ulosoton asianosaisia koskevat ilmaisut vastaamaan nykyisin yleisesti käytössä olevaa oikeudenkäynnin asianosaisia koskevaa terminologiaa.

Melkein kaikki ulosottolain nojalla ulosotonhaltijalle kuuluvat tehtävät voidaan siirtää ulosottomiehelle. Uudistetussa ulosottoorganisaatiossa ulosottoasioista vastaa tavallisesti päätoiminen kihlakunnanvouti, jolla on tehtävien edellyttämä erityinen pätevyys ratkaista vaativiakin asioita. Ulosottomiehen yksinomaista toimivaltaa koskevaa ulosottolain 1 luvun 5 §:ää ehdotetaan samalla muutettavaksi niin, että ulosottomies ei voi määrätä avustavaa ulosottomiestä suorittamaan sellaisia täytäntöönpanotoimia, joista aikaisemmin on päättänyt ulosotonhaltija.

Ulosottolain 3 luvun 2—6 §:n säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi niin, että ulosottomiehellä on aina oikeus päättää tuomion täy-

täntöönpanosta, olipa se lainvoimainen tai ei. Ulosottomies voi ulosottolain 3 luvun ehdotetun 4 ja 5 §:n nojalla ulosotonhaltijan sijasta teettotuomion täytäntöönpanossa asettaa teettämisuhan ja uhkasakon sekä kieltoja sietotuomion täytäntöönpanossa uhkasakon. Ulosottomiehellä olisi oikeus vaatia täytäntöönpantavana olevassa tuomiossa asetetun tai itse asettamansa uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista käräjäoikeudelta. Kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanossa ulosottomies voisi määrätä ryhdyttäväksi sellaiseen toimeen, jolla kiellon rikkominen voidaan sopivalla tavalla estää. Puheena oleviin säännöksiin ehdotetaan otettavaksi myös vastaajan kuulemista ja ulosottomiehen tekemän päätöksen tiedoksiantamista koskevat uudet säännökset.

Ulosottolain 3 luvun 39—41 §:ään ehdotetaan otettavaksi uudet uhkasakon asettamista ja tuomitsemista sekä niihin liittyvät vastaajan kuulemista ja päätöksen tiedoksiantoa koskevat säännökset. Ulosottomies asettaisi uhkasakon joko markkamäärältään kiinteänä tai juoksevana. Viimeksi mainittua pidetään ehdotuksessa tarpeellisena mahdollisuutena ulosoton tehostamiseksi. Uhkasakkoa asetettaessa noudatettaisiin soveltuvin osin myös eräitä uhkasakkolain (1113/90) säännöksiä. Uhkasakon tuomitsisi maksettavaksi ulosottomiehen vaatimuksesta ulosottolain uuden 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettu käräjäoikeus. Asioiden käsittely keskitettäisiin samoihin yhteensä 19 käräjäoikeuteen, joille kuuluu ulosoton muutoksenhakuasioiden ja täytäntöönpanoriitojen käsittely. Näin mainitut käräjäoikeudet käsittelisivät kaikki ulosottolain nojalla käräjäoikeuksien käsiteltäväksi kuuluvat asiat, mikä organisaation selkeyden ohella takaisi myös asiantuntevan ratkaisutoiminnan. Jos uhkasakko olisi kuitenkin asetettu jo täytäntöönpantavassa tuomiossa, ulosottomies voisi ehdotuksen mukaan hakea uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista myös uhkasakon asettaneelta tuomioistuimelta.

Erityistäyttöisen teettotuomion täytäntöönpanossa ainoastaan vastaaja voi täyttää velvoitteen. Ulosottolain 3 luvun nykyisen 4 §:n 1 momentin nojalla ulosotonhaltija on voinut pakottaa hänet siihen vankeudella. Säännöstä on arvosteltu, koska vankeus tuskin edesauttaa laadukkaan työtuloksen aikaansaamista. Painostusvankeudelle ei myöskään ole ylärajaa. Säännöstä voidaan perustellusti arvostella myös perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta. Painostusvankeutta määrättäessä ja täytäntöönpantaessa noudatettava menettely on lisäksi täysin sääntelemätön. Painostusvankeuden käyttämisen mahdollisuus ulosottoselvityksen yhteydessä poistettiin vuonna 1986. Käytettävissä olevien tietojen mukaan painostusvankeuteen määrääminen on ollut äärimmäisen harvinaista. Tehostettu uhkasakkomenettely, muun muassa ehdotettu juokseva uhkasakko, ja mahdollisuus muuntaa tuomittu uhkasakko vankeudeksi on ehdotuksessa katsottu riittäviksi pakkokeinoiksi myös erityistäyttöisen teettotuomion täytäntöönpanossa. Ehdotetun siirtymälain 7 §:n 2 momentissa on säännös jo määrätyn painostusvankeuden raukeamisesta.

Jos kielto- tai sietotuomion täytäntöönpanossa vastaaja uhkasakosta huolimatta jatkaa niskoittelua, voidaan hänet tuomita ulosotonhaltijan vaatimuksesta enintään kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen ulosottolain 3 luvun 5 §:n nykyisen 2 momentin nojalla. Käytännössä rangaistukseen tuomitseminen on ollut erittäin harvinaista. Esimerkiksi vuosia 1983—1992 koskevissa oikeustilastoissa ei ole asiasta yhtään merkintää.

Myös kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanossa uhkasakko ja mahdollisuus ryhtyä kiellon rikkomisen estäviin toimiin ovat riittävän tehokas keino täytäntöönpanon turvaamiseksi. Tästä syystä ehdotukseen ei sisälly ulosottolain nykyisen 3 luvun 5 §:n 2 momenttia vastaavaa rangaistussäännöstä. Ulosottomiehen virkatoimia vastustava tai hänen määräämäänsä kieltoa rikkova voidaan eräissä tapauksissa tuomita rangaistukseen rikoslain säännösten nojalla. Rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä on tarkoitus lisäksi selvittää, missä määrin velallisen niskoittelu ulosottomenettelyn yhteydessä tulee säätää rangaistavaksi.

Ulosottolain 3 luvun ehdotetun 19, 22 ja 23 §:n nojalla ulosottomies voisi ilman ulosotonhaltijan määräystä osoittaa asianosaisen kantelemaan tuomiosta tuomiovirheen perusteella ja päättää täytäntöönpanosta alkuperäisen saamistodisteen puuttumisesta huolimatta tai jäljennöksen nojalla. Luvun 20 §:n nojalla ulosottomiehen olisi arvioitava ulosottolain nojalla asetettava vakuus, jota vastapuoli ei ole hyväksynyt. Takauksen olisi aina oltava omavelkainen ja, jos takaajia on kaksi tai useampia, yhteisvastuullinen. Lain 4 luvun ehdotetun 25 §:n nojalla ulosottomies voisi velkojan vaatimuksesta asettaa toimitsi-

jan hoitamaan ulosmitattua kiinteää omaisuutta.

Lääninhallituksen muuttuneesta asemasta ulosotto-organisaatiossa seuraa myös, että ei ole enää perusteltua velvoittaa ulosottomiestä tallettamaan ulosotossa kertyneitä, tilittämättä jääneitä varoja lääninhallitukseen. Vastaava muutos on jo tehty ulosottolain 6 luvun 17 §:ään riidanalaisten varojen osalta. Ulosottomiehen hallussa olevien ja hänen tallettamiensa varojen valvonta on mahdollista järjestää niin, että epäkohtia ei pääse syntymään.

Ulosottolain 6 luvun ehdotetun 24 §:n nojalla ulosottomies ei tallettaisi nostamatta ja tilittämättä jääneitä varoja lääninrahastoon vaan erikseen luottolaitokseen. Jos tilitettävä määrä olisi asetuksella säädettyä markkamäärää pienempi, ulosottomiehen ei tarvitsisi tallettaa rahoja erikseen, vaan rahojen tallettamisesta sopivalla tavalla voitaisiin määrätä asetuksella. Saman luvun 25 §:ään ehdotetaan otettavaksi uusi 2 momentti, jonka nojalla aivan vähäiset erät, joita ei voida tilittää velkojalle tai muulle varojen nostamiseen oikeutetulle, tuloutettaisiin suoraan valtiolle.

Ulosottolain 8 luvun ehdotetun 4 §:n nojalla ulosottomiehellä olisi oikeus tuomiota täytäntöönpannessaan periä täytäntöönpanokulut suoraan vastaajalta niissäkin tapauksissa, joissa päätösvalta on aikaisemmin kuulunut ulosotonhaltijalle. Ulosottomies voisi epäselvässä asiassa antaa kulujen osalta osoituksen täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen käräjäoikeudessa. Ulosottomiehellä olisi teettotuomion täytäntöönpanossa oikeus määrätä, että kohtuulliset täytäntöönpanokulut peritään vastaajalta ennakolta tai sitä mukaa kuin täytäntöönpano edistyy.

Koska maksutalletuslain nojalla tehtävät talletukset eivät liity varsinaiseen ulosottomenettelyyn ja kun lääninhallituksissa on kokemusta sanottujen talletusten hoitamisesta, ehdotetaan, että lääninhallitukset ulosotonhaltijan sijasta yleishallintoviranomaisina huolehtisivat niistä.

Kuten yleisperustelujen alajaksossa 2.1. on todettu, useissa muissa laeissa viitataan maksutalletuslakiin. Tämän vuoksi myös näiden lakien mukaiset talletukset on sen jälkeen, kun maksutalletuslakia on muutettu ehdotetulla tavalla, tehtävä lääninhallitukseen. Asiasta ehdotetaan otettavaksi nimenomainen maininta maksutalletuslain voimaantulosäännökseen.

Ehdotettua ratkaisua tukevat edellä maksutalletuslain yhteydessä todetut seikat. Lisäksi esimerkiksi uuden kiinteistönmuodostamislain 205 ja 206 §:ssä säädetään talletuksen tekemisestä lääninhallitukseen eikä ulosotonhaltijalle. Lääninhallitukset tulevat näin ollen joka tapauksessa yleishallintoviranomaisina hoitamaan talletuksia, jotka voidaan rinnastaa lunastuslain mukaisiin talletuksiin. Viittaussäännöksen perusteella lunastuslain säännöksiä sovellettaisiin myös eräiden muiden lakien nojalla tehtäviin talletuksiin.

Myös vesilain ja maanvuokralain sekä eräiden muiden lakien tallettamista koskevia säännöksiä muutettaisiin edellä mainituilla perusteilla niin, että talletukset tehtäisiin lääninhallitukseen.

Koska lääninhallitus esityksen mukaan käsittelee talletusasiat yleishallintoviranomaisena, lääninhallituksen talletusasiassa antamaan valituskelpoiseen ratkaisuun haettaisiin muutosta hallintoasioita koskevassa järjestyksessä.

Ulosotonhaltijalle kuuluva toimivalta päättää ulkomailla annetun tuomion täytäntöönpanosta Suomessa ehdotetaan siirrettäväksi käräjäoikeudelle, jolle jo nyt Luganon sopimusta koskevan tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen ja siihen liittyvien pöytäkirjojen voimaansaattamisesta sekä näiden eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta ja yleissopimuksen soveltamisesta annetun asetuksen (613/93), jäljempänä *Luganon sopimuksen voimaansaattamisasetus*, 3 §:n nojalla kuuluu toimivalta julistaa muussa sopimusvaltiossa annettu tuomio täytäntöönpanokelpoiseksi Suomessa. Ehdotettu muutos selkeyttää myös eri sopimuksiin ja niiden johdosta annettuihin lakeihin perustuvaa eri viranomaisten välistä toimivaltaa. Koska täytäntöönpanosta päättäminen keskitettäisiin käräjäoikeuksiin, asioita ei toimivallan puutteen vuoksi jouduttaisi siirtelemään viranomaiselta toiselle.

Yhteistoimintalain ja pohjoismaisen tuomiolain samoin kuin Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain asianomaisiin säännöksiin ehdotetaan tehtäviksi käräjäoikeuden toimivaltaa ja asian käsittelyä käräjäoikeudessa koskevat tarpeelliset muutokset. Käräjäoikeus antaisi myös tarvittaessa todistuksen Suomessa annetun tuomion täytäntöön-

panokelpoisuudesta.

Voimassa olevasta lainsäädännöstä ehdotetaan poistettaviksi ulosotonhaltijan antamaa virka-apua koskevat säännökset. Lääninhallituksella olisi poliisin ohella esimerkiksi ennakkoperintälain ehdotetun 29 §:n ja arvonlisäverolain ehdotetun 216 §:n nojalla velvollisuus antaa veroviranomaisille tarpeellista virka-apua. Lääninhallituksen toimivalta määräytyisi lääninhallituslain (1233/87) säännösten perusteella.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia myös konkurssisääntöön, merimieseläkelakiin, kaivoslakiin, hovioikeuslakiin, oikeustoimilakiin ja maksuttomasta oikeudenkäynnistä annettuun lakiin (87/73). Näihin lakeihin ehdotetut muutokset ovat kuitenkin melko vähämerkityksellisiä ja vastaavat edellä muiden ehdotettujen muutosten yhteydessä omaksuttua linjaa. Niiltä osin kuin laeissa on säädetty ulosotonhaltijalle kuuluvista tehtävistä, ne siirretään ehdotuksen mukaan joko lääninhallitukselle tai käräjäoikeudelle.

Asumisoikeusasunnoista annettuun lakiin (650/90), holhouslakiin, veroulosottolakiin, vapaaehtoisista huutokaupoista annettuun asetukseen ja sakkotäytäntöönpanolakiin ehdotetut muutokset ovat lähinnä teknisiä viittaussäännösten korjauksia, joiden tarve johtuu ulosottolain muuttamisesta.

Eräisiin sellaisiin muiden lakien kuin ulosottolain säännöksiin, joissa yleisperustelujen alajaksossa 2.1. mainitulla tavalla säädetään ulosottomiehen oikeudesta suorittaa täytäntöönpanotoimi ilman ulosotonhaltijan määräystä, ei nyt ehdoteta tehtäväksi muutoksia, koska ulosottomiehen toimivalta päättää asiasta on muutenkin yksiselitteinen.

Myöskään määräajasta velkomisasioissa sekä julkisesta haasteesta velkojille annetun asetuksen, jäljempänä *vanhentumisasetus*, 1 §:ään, joka kyllä muutoin on uudistamisen tarpeessa, ei nyt ehdoteta muutoksia. Ehdotetun siirtymälain 2 §:n säännöksistä seuraa, että lain voimaantulon jälkeen saatavan vanhentuminen voidaan katkaista lääninhallitukselle tehtävällä hakemuksella. Vastaavasti lääninhallitus voi käsitellä asian lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta annetun lain (4/37) 11 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa. Myöskään kaikkiin niihin säännöksiin, jotka ovat yksiselitteisesti menettäneet merkityksensä jo 1 päivästä joulukuuta 1993 siitä syystä, että ulosotonhaltija ei ulosottolain kumotun 2 luvun ja muutetun 7 luvun nojalla enää ratkaise lainhakuasioita ja päätä turvaamistoimista, ei nyt enää katsota tarpeelliseksi ehdottaa tehtäväksi pelkästään teknisiä muutoksia.

Ulosottolaissa havaittujen epäkohtien korjaamiseksi ehdotetaan lain 4 luvun 7 §:n 3 momenttia muutettavaksi niin, että myöskään henkisestä kärsimyksestä tuomittua korvausta ei saisi ulosmitata, koska se syntyperusteen osalta rinnastuu kivusta ja särystä tuomittavaan korvaukseen. Saman luvun 22 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että jollei hakija ole pyytänyt myymistä, ulosottomiehen olisi peruutettava tuomioistuimen päätökseen perustuva ulosmittaus velallisen tai omistajan pyynnöstä, jos tämä näyttää, että säännöksen 1 momentissa tarkoitetun tuomion lainvoimaiseksi tulemisesta on kulunut vähintään kuusi kuukautta. Ulosottolain 5 luvun 6 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan ulosottomiehen olisi ilmoitettava arvokkaan irtaimen omaisuuden huutokaupasta myös yhteisomistajalle.

Välimiesmenettelystä annetun lain 43 ja 55 §:ään ehdotetaan tehtäväksi muutokset, joiden tarkoituksena on selventää käräjäoikeuden mahdollisuutta ratkaista välitystuomion täytäntöönpanoa koskeva riitainenkin hakemus ensisijaisesti tuomioistuimen kansliassa.

4. Esityksen vaikutukset

Esitys koskee lukumäärältään suhteellisen vähäisten tehtävien siirtämistä viranomaiselta toiselle, joten esityksen taloudelliset vaikutukset koko valtionhallinnon näkökulmasta olisivat hyvin vähäisiä eikä niistä voida esittää tarkkaa markkamääräistä arviota.

Ulosottomiehelle ulosotonhaltijalta siirtyisivät lähinnä erilaiset ulosottolain nojalla tapahtuvat täytäntöönpanosta määräämiset. Näistä lukumäärältään vuosittain yhteensä noin 500—1 000 asiasta suurin osa on yksinkertaisia ja ulosottomies voi ratkaista ne muun täytäntöönpanon yhteydessä. Vaikeampia asioita ovat teetto- ja kieltotuomion täytäntöönpanoon liittyvät erilaiset määräykset, mutta näiden asioiden lukumäärä on vähäinen. Ulosottolain mukaisten uusien talletusten siirtäminen lääninrahastolta ulosottomiehelle on nykyisessä tilanteessa suhteellisen pieni muutos, koska ulosottomiehet ovat melko harvoin joutuneet tallettamaan rahoja lääninrahastoon. Koska vaativien tehtävien lukumäärä on vähäinen, ei ulosotonhaltijan

lakkauttaminen aiheuta lisäresurssitarvetta ulosottomiesportaassa suhteessa siihen, mitä hallituksen esityksessä ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta on todettu.

Lääninhallitukselle siirtyisivät ulosotonhaltijalta lähinnä maksutalletuslain, lunastuslain ja eräiden muiden lakien mukaiset talletukset. Talletusasioita arvioidaan saapuvan lääninhallituksiin vuosittain noin 1 000. Pääosa asioista on yksinkertaisia ja talletukset purkautuvat suhteellisen nopeasti. Koska lääninhallitus on jo aikaisemmin käsitellyt ulosotonhaltijana sanotut talletukset, ovat esityksen vaikutukset tältä osin nimellisiä.

Ulosotonhaltijan lakkauttaminen merkitsee ulosoton lainkäyttötehtävien poistumista lääninhallituksista. Sen sijaan lääninhallituksissa tulee paikallishallintouudistuksen jälkeenkin olemaan ulosottoon liittyviä sekä muita oikeushallintotehtäviä. Ulosottolain uuden 1 luvun 17 §:n nojalla annetun ulosottotoimen hallinnosta annetun asetuksen (319/96), jäljempänä *ulosoton hallintoasetus*, 10 §:n mukaan lääninhallituksessa ulosoton hallintotehtäviä hoitaa maaherran alaisena oikeusministeriön nimittämä oikeushallintopäällikkö. Oikeushallintopäällikölle kuuluu asetuksen 11 §:n mukaan ulosoton ohjaus-, tarkastus- ja koulutustehtäviä sekä ulosottomiehen toimia koskevien hallintokantelujen ratkaiseminen. Näiltä osin esityksessä ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta on ulosoton tehtävien edellyttämän työmäärän arvioitu vaativan lääninhallituksissa yhteensä vain muutamien henkilöiden työpanoksen.

Lääninhallitusten oikeushallintoyksiköissä työskentelee nykyisin noin 50—60 henkilöä ulosotonhaltijan ja muissa tehtävissä. Näistä noin 15 henkilöä käsittelee rangaistuksen - lähinnä sakon muuntorangaistuksen - täytäntöönpanoon liittyviä asioita. Ulosoton tehtävien ja oikeushallintoyksiköiden muiden tehtävien voidaan arvioida ulosoton organisaatio- ja muutoksenhaku-uudistuksen, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanon uudistamisen sekä ulosotonhaltijan lakkauttamisen jälkeen vaativan kaikissa lääninhallituksissa yhteensä noin 40—45 henkilön jatkuvan työpanoksen. Lääninhallitusten oikeushallintoyksiköiden henkilökunta, jonka työtehtävät uudistusten voimaantulon jälkeen lakkaisivat, tulisi voida siirtää lääninhallituksen muihin tehtäviin taikka muihin viranomaisiin ilman irtisanomista. Osa sakon muuntorangaistusten täytäntöönpanosta vastaavasta oikeushallintoyksiköiden jäljelle jäävästä henkilökunnasta on jo aikaisemmin päätetty siirtää nimismiespiireihin, mutta siirrot ovat viivästyneet, koska sakkojen täytäntöönpanoa ei vielä ole siirretty pois lääninhallituksista.

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnalle annettavassa esityksessä ulosoton viranomaisia ja muutoksenhakua sekä ulosotonhaltijan lakkauttamista koskevan uudistuksen siirtymäsäännöksistä selvitetään siirtymävaiheen taloudellisia ja organisatorisia vaikutuksia lääninhallituksissa. Ulosotonhaltijan toimintojen purkaminen tulisi mitoittaa ja ajoittaa siten, että lääninhallituksiin jää riittävästi asiantuntevia henkilöitä käsittelemään ulosotonhaltijalta keskeneräisiksi jääneet asiat.

Samoille 19 käräjäoikeudelle, jotka käsittelevät ulosottolain mukaiset valitusasiat ja täytäntöönpanoriidat, siirtyisivät ulosotonhaltijalta lähinnä teetto- ja kieltotuomion täytäntöönpanossa asetetun uhkasakon tuomitseminen sekä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n nojalla turvaamistoimena asetetun uhkasakon tuomitseminen. Mainitut asiat ovat kuitenkin suhteellisen harvinaisia eikä niiden lukumäärä arvion mukaan nouse vuodessa kuin enintään muutamaan kymmeneen.

Kaikki käräjäoikeudet käsittelisivät ehdotuksen mukaan kansainväliseen täytäntöönpanoon liittyviä asioita ja oikeustoimilain 17 §:ssä tarkoitettuja valtakirjan tehottomaksi julistamisia sekä kaivoslain 65 §:ssä tarkoitettuja kieltoja. Käräjäoikeudet joutuisivat lähinnä käsittelemään pohjoismaisen tuomiolain mukaisia täytäntöönpanohakemuksia. Erilaisia hakemuksia arvioidaan käräjäoikeuksiin saapuvan vuosittain yhteensä vain joitakin kymmeniä ja vähitellen Luganon sopimus syrjäyttää muihin nyt kyseessä oleviin lakeihin perustuvan kansainvälisestä täytäntöönpanosta määräämisen.

Asioiden suhteellisen vähäisen lukumäärän vuoksi tämän esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset eivät myöskään käräjäoikeuksien osalta ole kovin merkittävät. Hallituksen esityksessä lainsäädännöksi lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanon uudistamisesta on todettu, että mainitun täytäntöönpanon siirtämisen aiheuttama lisäresurssien tarve käräjäoikeuksissa voidaan ottaa huomioon käräjäoikeuksien yleisen resurssitarvelaskel-

man yhteydessä samalla kun päätetään ulosotonhaltijan lakkauttamisesta muutoinkin aiheutuvasta resurssitarpeesta. Hallituksen esityksessä ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta on erikseen arvioitu ulosoton muutoksenhakuasioiden siirtämisen käräjäoikeuksiin edellyttävän viiden uuden käräjätuomarin viran perustamista.

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanon ja tässä esityksessä tarkoitettujen asioiden siirtämisen käräjäoikeuksiin arvioidaan mainittujen viiden käräjätuomarin viran lisäksi edellyttävän vielä kolmen tai neljän uuden käräjätuomarin viran perustamista ja yhteensä noin 14 uuden käräjäviskaalin ja toimistotyöntekijän viran perustamista käräjäoikeuksiin. Tällöin on otettu huomioon myös ulosottovalitusten siirtämisestä aiheutuva muiden virkojen kuin käräjätuomarin virkojen lisätarve. Ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevassa esityksessä on arvioitu viidestä uudesta käräjätuomarin virasta aiheutuvaksi kustannukseksi vuositasolla yhteensä noin 1,4 miljoonaa markkaa. Muista nyt esitetyistä viroista ei aiheutuisi kustannuksia, koska virkojen perustaminen toteutettaisiin siirtoina.

Käräjäoikeuksiin voitaisiin mahdollisimman nopeasti heti lain voimaantulon jälkeen siirtää lääninhallituksista sieltä vapautuvaa henkilökuntaa. Tämä vähentäisi käräjäoikeuksien uusien virkojen perustamisen tarvetta ja tarjoaisi lääninhallitusten koulutetulle henkilökunnalle mahdollisuuden käyttää hyväkseen ammattitaitoaan. Käräjäoikeuksien uuden henkilökunnan yhteismäärä voisi tällöin ylittää edellisessä kappaleessa olevan laskelman mukaisen välttämättömän tarpeen. Käräjäoikeuksien kannalta siirtäminen olisi hyvin tärkeää, koska näin voidaan käräjäoikeuksiin saada ulosottoasioihin hyvin perehtynyttä henkilökuntaa.

5. Asian valmistelu

Esitys on keskeisiltä osiltaan valmisteltu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä. Esitykseen sisältyvistä lakiehdotuksista on pyydetty lausunnot sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, ympäristöministeriöltä, opetusministeriöltä sekä kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä Uudenmaan lääninhallitukselta. Lisäksi lausuntonsa ovat antaneet eräät oikeusministeriön nimeämät asiantuntijat. Koska esitys liittyy hallituksen esitykseen ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisesta ja hallituksen esitykseen lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanon uudistamisesta, joiden valmistelun yhteydessä on laajasti kuultu eri asianosaistahoja ja hyväksytty nyt puheena olevaan esitykseen sisältyvät periaateratkaisut, laajempaa kuulemista ei enää ole pidetty tarpeellisena.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Jaksossa 5 mainittuihin esityksiin sisältyneet lait tulevat voimaan yhtä aikaa valtion paikallishallinnon uudistamisen kanssa 1 päivänä joulukuuta 1996. Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnalle annetaan esitys laiksi ulosoton viranomaisia ja muutoksenhakua sekä ulosotonhaltijan lakkauttamista koskevan uudistuksen siirtymäsäännöksistä.

Tähän esitykseen ja edellisessä kappaleessa mainittuihin muihin esityksiin sisältyvien lakien voimaantulo saattaa edellyttää muutoksia myös tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettuun lakiin (701/93) ja ulosottomaksuista annettuun lakiin (34/95). Muutokset ovat kuitenkin todennäköisesti melko vähäisiä ja niitä koskevat esi-tykset voidaan valmistella ja antaa eduskunnalle yhdessä mainittuihin lakeihin tehtävien valtion paikallishallinnon uudistamisen edellyttämien muutosesitysten kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Ulosottolaki

1 luku. **Yleiset säännökset**

5 §. *Ulosottomiehen yksinomainen toimivalta.* Ulosottolain uudessa 1 luvun 5 §:ssä (197/96) luetellaan tehtävät, joita ulosottomies ei sanotun luvun 4 §:n nojalla saa antaa avustavan ulosottomiehen suoritettavaksi, vaan ne kuuluvat ulosottomiehen yksinomaiseen toimivaltaan. Nyt ehdotetaan, että ulosottomiehelle tulee oikeus päättää eräistä aikaisemmin ulosotonhaltijan toimivaltaan kuuluneista täytäntöönpanotoimista. Koska päätöksenteko näissä asioissa edellyttää tavallisesti erityistä asiantuntemusta ja päätökset koskevat ulosoton asianosaisten merkittäviä oikeuksia ja velvollisuuksia, ehdotetaan, että sanottujen asioiden ratkaiseminen kuuluisi ulosottomiehen yksinomaiseen toimivaltaan. Pykälän selkeyden ja johdonmukaisuuden parantamiseksi se ehdotetaan samalla osittain uudelleen ryhmiteltäväksi. Niiltä osin kuin ehdotetun pykälän sisältöä ei käsitellä tässä yhteydessä, ehdotus vastaa muutoksenhaku-uudistuksen yhteydessä muutettua pykälää.

Pykälän 1 kohdan mukaan ulosottomiehen tulee itse päättää ulosottolain 3 luvun 3—5 §:ssä tarkoitetusta täytäntöönpanosta. Mainittuja säännöksiä koskevat ehdotukset sisältyvät tähän esitykseen. Ehdotettu 3 § koskee sellaisen lainvoimaa vailla olevan tuomion täytäntöönpanoa, jonka täytäntöönpanoa ei ole laissa tai tuomiossa kielletty ja jonka osalta täytäntöönpanosta ennen tuomion lainvoimaisuutta ei myöskään ole laissa eri säännöstä tai tuomiossa määräystä. Säännöksen mukaan ulosottomiehen on tällöin harkittava, tekeekö täytäntöönpano muutoksenhaun hyödyttömäksi. Hakijan tulisi asettaa vakuus siltä varalta, että hänet velvoitetaan korvaamaan tuomion muuttumisesta aiheutunut vahinko. Aikaisemmin toimivalta ulosottolain 3 luvun 10 §:n nojalla on sanotussa tapauksessa kuulunut ulosotonhaltijalle.

Ehdotetut 3 luvun 4 ja 5 § koskevat teetto-, kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanoa. Niiden mukaan ulosottomies muun muassa saisi asettaa uhkasakon ja vaatia uhkasakon tuomitsemista maksettavaksi sekä teettotuomion täytäntöönpanossa asettaa teettämisuhan.

Ulosotonhaltija voi ulosottolain nykyisen 3 luvun 22 §:n 1 momentin nojalla eräissä tapauksissa määrätä täytäntöönpanosta alkuperäisen saamistodisteen puuttumisesta huolimatta. Ulosottolain 3 luvun 23 §:n 3 momentin nojalla ulosotonhaltija määrää täytäntöönpanosta tuomion jäljennöksen nojalla niissä tapauksissa, joissa jäljennöksen nojalla tapahtuva täytäntöönpano ei muutoin ole luvallista. Ehdotuksen mukaan täytäntöönpanosta näissä tapauksissa päättäisi ulosottomies, jonka yksinomaiseen toimivaltaan asia kuuluisi.

Ulosottolain 3 luvun 14 §:n 1 momentissa säädetään täytäntöönpanon peruuttamisesta siinä tapauksessa, että tuomio, jonka nojalla ulosmittaus, takavarikko tai muu täytäntöönpano on tapahtunut eli niin sanottu ulosottoperuste, muutetaan tai kumotaan. Pykälän 2 momentin mukaan täytäntöönpantu häätö peruutetaan kuitenkin vasta lainvoimaisen päätöksen nojalla. Pykälän 3 momentissa on säännös täytäntöönpanon peruuttamisesta siinä tapauksessa, että muutoksenhakutuomioistuin palauttaa jutun tai siirtää sen toiseen alioikeuteen. Peruuttamisen toteutus on vakiintuneesti katsottu ulosottoasiaksi, jossa on käännyttävä ulosotonhaltijan puoleen. Täytäntöönpanon peruuttamiseen sisältyy sellaista päätös- ja harkintavallan käyttämistä, että ehdotetun pykälän 1 kohdan mukaan asiasta päättäminen kuuluu ulosottomiehen yksinomaiseen toimivaltaan.

Pykälän 2 kohdan mukaan ulosottomiehen tulee itse neuvoa asianosainen kantelemaan ja pyytämään virheen korjaamista ulosottolain ehdotetun 3 luvun 19 §:n 1 momentin mukaisesti sekavasta tai epätäydellisestä tuomiosta tuomiovirheen perusteella. Samaten ulosottomiehen tulisi itse sanotun pykälän 2 momentin mukaisesti osoittaa asianosainen pyytämään kirjoitus- ja laskuvirheen oikaisua oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n nojalla.

Pykälän 4 kohdan mukaan ulosottomiehen tulee itse päättää uhkasakon asettamisesta ja tehdä hakemus uhkasakon tuomitsemiseksi.

Lain voimaan tullessa säännös koskisi ulosottoselvityksen yhteydessä asetetun uhkasakon lisäksi myös ehdotetun 3 luvun 4 ja 5 §:ssä tarkoitetun teetto- ja kieltotuomion täytäntöönpanoon liittyvää uhkasakkoa.

Ulosottolain 4 luvun 14 §:ään ehdotetaan jäljempänä lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan alusrakennusrekisteriin merkittyyn alukseen sovelletaan, mitä laissa säädetään alusrekisteriin merkitystä aluksesta. Näin ollen 5 §:n 5 kohtaa, joka muutoin vastaa aikaisempaa säännöstä, sovelletaan myös alusrakennusrekisteriin merkityn aluksen myyntiin.

Pykälän 7 kohdan mukaan ulosottomiehen on itse asetettava maksuvelvollisuus, joka perustuu muun muassa ulosottolain 8 luvun 4 tai 7 §:ään. Ensin mainittua pykälää ehdotetaan tässä esityksessä muutettavaksi niin, että ulosottomies päättää ulosotonhaltijan sijasta täytäntöönpanokulujen perimisestä vastaajalta myös nykyisen ulosottolain 8 luvun 5 §:ää vastaavissa tilanteissa. Samalla viimeksi mainittu pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Ulosottolain 8 luvun 7 §:ää ehdotetaan jäljempänä muutettavaksi niin, että ulosottomies ulosotonhaltijan asemasta voi hakijan pyynnöstä teettotuomion täytäntöönpanossa vahvistaa vastaajalta ennakolta perittävien kulujen määrän.

Pykälän 8 kohdan mukaan ulosottomiehen on itse päätettävä toimitsijan asettamisesta ulosottolain 4 luvun 24 §:n 2 momentin ja 25 §:n 2 momentin nojalla. Ulosottolain alkuperäisten säännösten mukaan toimitsijan asettaminen molempien mainittujen lainkohtien nojalla kuului ulosotonhaltijalle. Alioikeusuudistuksen yhteydessä käräjäoikeuden päätettäväksi siirtyi saamisen määrääminen maksettavaksi sen vakuutena olevasta kiinteistöstä. Samalla ulosottolain 4 luvun 24 §:n 2 momenttia muutettiin niin, että ulosottomiehen on tuomioistuimen antaman määräyksen jälkeen velkojan vaatimuksesta asetettava toimitsija kantamaan kiinteistöltä kertyviä tuloja. Ulosottolain 4 luvun 25 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että ulosottomies ulosotonhaltijan sijasta voi velkojan vaatimuksesta asettaa toimitsijan, kun on vaara, että omistaja huonolla hoidolla tai muulla tavoin hävittää ulosmitattua kiinteää omaisuutta. Toimitsijan määräminen ja asianmukainen valvonta edellyttää, että ulosottomies itse päättää toimitsijan määräämisestä kummankin säännöksen tarkoittamassa tilanteessa.

3 luku. **Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta**

1 §. Kun ulosotonhaltijan toiminta lakkaa, voidaan pykälän 1 momentin 5 kohta kumota. Siirtymälain 3 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi ulosotonhaltijan ennen lain voimaan tuloa tekemän päätöksen sekä lääninhallituksen siirtymälain 2 §:n nojalla ulosotonhaltijan sijasta tekemän päätöksen täytäntöönpanosta.

2 §. Ulosottomiehen toimivalta päättää lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta ilman ulosotonhaltijan määräystä on ulosottolain 3 luvun nykyisen 2 ja 3 §:n mukaan rajoitettu. Ulosotonhaltija päättää muiden kuin erikseen lueteltujen lainvoimaisten tuomioiden täytäntöönpanosta. Lainvoimaa vailla olevan tuomion täytäntöönpanosta on ulosottolaissa säännöksiä 3 luvun nykyisessä 7—11 §:ssä.

Ulosottomies voi 3 luvun 2 §:n nykyisen 1 momentin nojalla ilman ulosotonhaltijan määräystä panna täytäntöön lainvoimaisen tuomion, kun 1) tappiopuoli on velvoitettu maksamaan rahaa tai tavaraa eli maksuvelvollisuuden sisältävän tuomion, 2) joku on velvoitettu toiselle antamaan vissi irtain omaisuus eli irtaimen omaisuuden luovutustuomion, 3) oikeus on antanut takavarikkomääräyksen tai hukkaamiskiellon, 4) tuomio koskee palkollisen muuttamista palvelukseen tai siitä pois, 5) joku on velvoitettu luovuttamaan kiinteä omaisuus taikka tuomio koskee majanmuuttoa eli kiinteän omaisuuden luovutustuomion ja häädön, sekä 6) tuomio muuten velvoittaa tappiopuolen jotakin täyttämään, sillä uhalla että, jos hän niskoittelee, vastapuoli saa sen toimituttaa, eli teettotuomion, johon sisältyy uhka velvoitteen tekemisestä hakijan vastapuolen kustannuksella. Momentin 4 kohdan säännös on menettänyt merkityksensä.

Pykälän nykyisessä 2 momentissa säädetään maksuvelvollisuuden sisältävän tuomion ja turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanoon sovellettavista ulosottolain säännöksistä.

Pykälän nykyisen 3 ja 4 momentin mukaan ulosottomies saa, lukuun ottamatta luvun 4 ja 5 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä, ilman ulosotonhaltijan määräystä panna täytäntöön oikeudenkäymiskaaren 7 luvun säännösten nojalla annetun turvaamistoimipäätöksen. Turvaamistoimipäätös voidaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 14 §:n mukai-

sesti panna täytäntöön, vaikka päätös ei olisikaan lainvoimainen.

Ulosotonhaltijan lakkaamisen jälkeen ei enää ole tarpeen jaotella eri tyyppisiä tuomioita sillä perusteella, kenelle niiden täytäntöönpano kuuluu. Ulosottolain 3 luvun 2 §:n 1 momenttiin ehdotetaan kuitenkin selvyyden vuoksi edelleen otettavaksi luettelo niistä eri tyyppisistä tuomioista, jotka ulosottomies panee täytäntöön.

Ehdotetun 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta vastaavat kieliasultaan korjattuina nykyisen säännöksen vastaavia kohtia.

Momentin 3 kohta vastaa nykyisen säännöksen 5 kohtaa. Ehdotetussa säännöksessä, kuten nykyisessäkin, on ilmaistu periaatteellinen ero kiinteää omaisuutta koskevan luovutustuomion ja häätötuomion välillä. Viimeksi mainittu tarkoittaa tuomiota, jossa henkilö velvoitetaan poistumaan esimerkiksi vuokrasopimuksen perusteella hallinnassaan pitämästään kiinteistöstä tai huoneistosta. Säännöksen puheena olevassa kohdassa mainittaisiin nykyisestä poiketen myös luovutustuomiota koskevana samat omaisuusryhmät kuin häätötuomion osalta, vaikka säännökseen näin aiheutuu jossain määrin päällekkäisyyttä 2 kohdan kanssa. On kuitenkin tarkoituksenmukaista, kun ulosottolain kokonaisuudistuksen edetessä uudistetaan ulosottolain hyvin puutteelliset häätöä koskevat säännökset, että tarvittaessa voidaan viitata nyt puheena olevaan lainkohtaan, jossa mainitaan kaikki ne tapaukset, joissa tuomion täytäntöönpanotapana olisi nimenomaan häätö. Ehdotettu säännös ei aiheuta muutoksia ulosottolain 3 luvun 9 §:n soveltamisalaan.

Momentin 4 kohta koskee teettotuomion täytäntöönpanoa ja vastaa aikaisempaa 6 kohtaa. Säännöksestä on poistettu maininta tuomioon sisältyvästä teettämisuhasta, koska ulosottomies päättää ehdotettujen säännösten mukaan teettotuomion täytäntöönpanosta silloinkin, kun tuomiossa ei ole asetettu teettämisuhkaa.

Uuden 5 kohdan mukaan ulosottomies panee täytäntöön kielto- ja sietämisvelvoitteen sisältävän tuomion. Tuomion täytäntöönpanosta on säännöksiä 3 luvun ehdotetussa 5 §:ssä. Aikaisemmin kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanosta päätti ulosotonhaltija.

Säännöksen 6 kohdan mukaan ulosottomies panee täytäntöön takavarikon tai muun turvaamistoimen. Säännös vastaa nykyistä 3 kohtaa ja pykälän 3 momenttia. Hukkaamiskieltoa ei kuitenkaan enää mainittaisi erikseen. Tuomioistuimen määräämien hukkaamiskieltojen merkitys itsenäisinä täytäntöönpanoperusteina on vähenemässä. Ulosottomies voi kuitenkin ulosottolain 7 luvun 2 §:n 2 momentin nojalla pannessaan täytäntöön tuomioistuimen takavarikkopäätöstä antaa hakijan vastapuolelle omaisuuden hukkaamista koskevan kiellon. Myös pakkokeinolain 3 lukuun on ehdotettu vastaavia hukkaamiskieltoa ja vakuustakavarikkoa koskevia muutoksia.

On mahdollista, että ulosottolaissa säädetyssä järjestyksessä täytäntöönpantavaksi kuuluva ulosottolain 3 luvun 1 §:n mukainen tuomio sisältää jonkin muun kuin 2 §:n 1 momentin 1—6 kohdassa mainitun velvoitteen. Tämän vuoksi säännöksen 7 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että ulosottomies panee täytäntöön myös sellaisen muun velvoitteen sisältävän tuomion. Esimerkiksi lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanossa ulosottomiehen täytäntöönpanotoimiin sovelletaan tietyin poikkeuksin ulosottolain täytäntöönpanca, ulosottokuluja ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä.

Pykälän 2 momentin mukaan tuomio pannaan täytäntöön niin kuin ulosottolaissa säädetään, jollei täytäntöönpanosta ole tuomiossa eri määräystä tai muussa laissa eri säännöstä. Säännös vastaa nykyistä ulosottolain 3 luvun 3 §:n 2 momenttia eikä perusta tuomioistuimille valtaa ilman laissa olevaa siihen oikeuttavaa säännöstä antaa täytäntöönpanomääräyksiä. Nykykäsityksen mukaan tuomioistuimet voivat kuitenkin ilman nimenomaista säännöstä poikkeuksellisesti antaa täytäntöönpanomääräyksiä lähinnä teetto-, kielto- ja sietotuomion yhteydessä.

Puheena olevassa 2 momentissa olisi nykyistä vastaavasti myös säännös siitä, että maksuvelvollisuuden sisältävä tuomio pannaan täytäntöön niin kuin ulosottolain 4—6 luvussa säädetään ja että turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanosta säädetään ulosottolain 7 luvussa. Ulosottolain 7 luvun 1 §:n mukaan turvaamistoimen täytäntöönpanossa noudatetaan soveltuvin osin lain 3 ja 4 luvun säännöksiä; sovellettaviksi voivat tulla esimerkiksi ehdotuksen 3 luvun 4, 5 ja 39—41 §. Oikeuskirjallisuudessa esitetyn näkemyksen mukaan sanottu viittaus 3 ja 4 lukuun ei kuitenkaan poissulje muiden ulosottolain säännösten soveltuvuutta. (Erkki Havansi: Uusi turvaamistoimilainsäädäntö selityksineen. Helsinki 1993).

3 §. On selvää, että ulosottomies voi panna täytäntöön lainvoimaisen tuomion, jollei sen täytäntöönpanoa erikseen kielletä tai keskeytetä siihen oikeuttavan säännöksen perusteella. Esimerkiksi ulosottolain 3 luvun 13 §:n 3 momentin nojalla tuomion purkamista tai menetetyn määräajan palauttamista koskevaa hakemusta käsittelevä tuomioistuin voi kieltää tai keskeyttää täytäntöönpanon päätöksen lainvoimaisuudesta huolimatta.

Ulosottolain 3 luvun nykyisestä 2 ja 3 §:stä ilmentyy periaate, jossa asetetaan täytäntöönpanokelpoisuuden osalta pääsäännöksi lainvoimaisuus. Koska kuitenkin laajaalaisten poikkeussäännösten nojalla käytännössä ulosottotoimiin voidaan useimmissa tapauksissa ryhtyä, vaikka tuomio ei ole lainvoimainen, ehdotetaan puheena olevassa pykälässä ilmaistavaksi tämä pääsääntö. Täytäntöönpanon edellytyksenä olisi, ettei muutoksenhaku saa tulla täytäntöönpanon vuoksi hyödyttömäksi. Hakijan olisi lisäksi asetettava vakuus siltä varalta, että hänet velvoitetaan korvaamaan tuomion muuttumisesta aiheutunut vahinko. Ehdotettu säännös vastaa nykyistä 3 luvun 10 §:ää.

Puheena oleva säännös olisi kuitenkin sikäli toissijainen, että jos ulosottolaissa tai muussa laissa taikka tuomiossa täytäntöönpano ennen lainvoimaa on kielletty taikka täytäntöönpanosta ennen lainvoimaa on eri säännös tai määräys, on sitä noudatettava.

Ulosottomiehen yksinomaiseen toimivaltaan kuuluu ehdotetun 1 luvun 5 §:n 1 kohdan mukaan sen harkitseminen, tekeekö täytäntöönpano muutoksenhaun hyödyttömäksi. Tuomion täytäntöönpano nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa edellyttää aina ulosottolain 3 luvun 20 §:n mukaisen hakijavakuuden asettamista. Jos vastaaja ei ole hyväksynyt vakuutta, kuuluu myös vakuuden hyväksyminen ulosottomiehen yksinomaiseen toimivaltaan.

Harkittaessa tuleeko muutoksenhaku täytäntöönpanon vuoksi hyödyttömäksi, voidaan säännöksen tulkintaan 3 luvun 10 §:n nykyisen suppean soveltamiskäytännön ohella saada johtoa myös uuden 9 luvun 14—18 §:n keskeyttämissäännösten perusteluista. Jos täytäntöönpano tekee muutoksenhaun hyödyttömäksi, on tavallisesti myös perusteltua kieltää päätöksen täytäntöönpano.

Säännöksiä, joissa säädetään tuomion täytäntöönpanosta ennen kuin se on lainvoimainen ja jotka siten olisivat puheena olevaan säännöksen nähden ensisijaisia, on sekä ulosottolaissa että muualla lainsäädännössä. Esimerkiksi ulosottolain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan maksuvelvollisuuden sisältävän tuomion täytäntöönpanossa ulosmittaus voidaan suorittaa muutoksenhausta huolimatta, jollei velallinen aseta niin sanottua torjuntavakuutta. Ulosmitattua omaisuutta ei kuitenkaan saa myydä ilman velallisen suostumusta ennen kuin tuomio on saanut lainvoiman. Sanotun säännöksen mukaisesti pannaan 3 luvun 18 a §:n 2 momentin nojalla täytäntöön myös maksuvelvollisuuden sisältävä lainvoimaa vailla oleva hallintopäätös. Muuallakin lainsäädännössä on viittauksia 3 luvun 7 §:ään. Myös palkan ulosmittaus voidaan suorittaa, vaikka täytäntöönpantavana oleva tuomio ei olisikaan lainvoimainen.

Ulosottolain 3 luvun 8 ja 9 §:ssä on lainvoimaa vailla olevan irtaimen omaisuuden luovutustuomion ja häätötuomion täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Luvun 11 §:ssä viitataan konkurssisäännön sekä vekselilain (242/32) ja shekkilain (244/32) säännöksiin, joiden nojalla tuomio voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Muissakin laeissa, esimerkiksi veroulosottolaissa, on säännöksiä, joissa sallitaan lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano.

Toisaalta esimerkiksi ulosottolain 3 luvun 18 a §:n 2 momentin mukaan muun kuin maksuvelvollisuuden sisältävän hallintopäätöksen täytäntöönpano ennen lainvoimaa on kielletty, jollei erikseen ole määrätty täytäntöönpanosta ennen lainvoimaa. Sakkojen ulosotossa lainvoimaisuusvaatimus on rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 6 luvun 1 §:n mukaan pääsääntö, jollei muualla ole toisin säädetty. Muuntorangaistusta koskevaan oikeudenkäyntiin sakotettua ei kuitenkaan saa haastaa ennen kuin päätös, jolla sakko on tuomittu, on saanut lainvoiman.

Ulosottolain 3 luvun 12 §:n 2 momentin nojalla muutoksenhakemusta käsittelevä tuomioistuin voi kieltää valituksen kohteena olevan tuomion täytäntöönpanon. Oikeudenkäymiskaaren 12 luvun mukaista takaisinsaantikannetta käsittelevä tuomioistuin voi ulosottolain 3 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan kieltää täytäntöönpanon. Myös muualla ulosottolaissa ja muussa lainsäädännössä on täytäntöönpanon keskeyttämistä ja kieltämistä koskevia säännöksiä. Kun lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano on

siihen oikeuttavan säännöksen nojalla erikseen kielletty, ulosottomies ei voi ryhtyä täytäntöönpanotoimiin, vaikka päätöksen täytäntöönpano ennen sen lainvoimaisuutta muutoin olisikin sallittua.

Ottaen huomioon edellä selostettujen erityissäännösten runsauden ja kattavuuden, jää puheena olevan säännöksen soveltamisala suhteellisen kapeaksi. Säännöksen nojalla ulosottomiehen on päätettävä esimerkiksi lainvoimaa vailla olevan teetto-, kielto- ja sietotuomion samoin kuin kiinteän omaisuuden luovutustuomion täytäntöönpanosta, joista päättäminen aikaisemmin kuului ulosotonhaltijalle kumottavaksi ehdotetun 3 luvun 10 §:n mukaisesti.

4 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi teettotuomion täytäntöönpanosta.

Ehdotettu säännös korvaa ulosottolain 3 luvun nykyisen 4 §:n, jonka 1 momentin mukaan ulosotonhaltija on voinut valtuuttaa voittopuolen vastapuolen kustannuksella tekemään tai toisella teettämään tuomion sisältämän velvoitteen, jos toinenkin saattaa sen tehdä. Jos tekemis- tai teettämisvaltuutus sisältyy jo itse tuomioon, ulosottomies on ulosottolain 3 luvun nykyisen 2 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla voinut panna tuomion täytäntöön ilman ulosotonhaltijan määräystä. Jos ainoastaan tappiopuoli voi täyttää velvoitteen, ulosotonhaltijan on ulosottolain 3 luvun nykyisen 4 §:n 1 momentin mukaan pakotettava hänet velvoitteen täyttämiseen sakon uhalla tai vankeudella (ns. painostusvankeus).

Ehdotetun 4 §:n 1 ja 2 momentissa on niin sanotun yleistäyttöisen suoritusvelvollisuuden sisältävän teettotuomion täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Tällöin muukin henkilö kuin tuomiossa tehtävään velvoitettu kykenee suorittamaan tehtävän.

Pykälän 1 momentin mukaan tuomio, jossa vastaaja velvoitetaan jotakin tekemään tai täyttämään uhalla, että ulosoton hakija voi sen vastaajan kustannuksella tehdä tai teettää (*teettämisuhka*), pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies antaa hakijalle luvan työn tekemiseen tai teettämiseen, jos velvoite on laiminlyöty. Puheena olevassa tilanteessa täytäntöönpantavana olevaan tuomioon sisältyy teettämisuhka eikä ulosottomiehen tarvitse sitä enää erikseen asettaa.

Ulosottomiehen on ennen luvan myöntämistä varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi sekä asetettava velvoitteen täyttämiselle määräaika, jos se täytäntöönpanoa haittaamatta käy päinsä.

Ehdotetun säännöksen nojalla vastaajan kuuleminen voi tapahtua vapaamuotoisesti esimerkiksi puhelimitse, mutta tilaisuuden varaamisesta ja vastaajan suullisesta lausumasta on tehtävä tarpeelliset merkinnät ulosottopöytäkirjaan.

Vastaajan kuuleminen ennen kuin lupa myönnetään hakijalle ei ole pakollista, jos kuuleminen haittaa täytäntöönpanoa. Tilanne voi olla tällainen esimerkiksi sen vuoksi, että vastaajan asuinpaikka ei ole tiedossa ja häntä ei voida tavoittaa. Myös asian kiireellisyys ja vastaajan tiedossa oleva menettely saattavat aiheuttaa, että vastaajan kuuleminen voi haitata täytäntöönpanoa. Koska ulosottomiehen on kuitenkin ennen luvan antamista itse todettava velvoitteen laiminlyönti, on pääsääntönä pidettävä, että vastaajalle varataan tilaisuus ennen luvan antamista esittää mielipiteensä laiminlyönnistä. Samalla vastaaja saa tiedon hakijan täytäntöönpanopyynnöstä.

Jos täytäntöönpanoon lain mukaan voidaan ryhtyä vastaajaa etukäteen kuulematta, ulosottomies ei ole velvollinen varaamaan hänelle tilaisuutta tulla kuulluksi. Esimerkiksi ulosottolain 7 luvun 4 §:n mukaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu väliaikainen turvaamistoimipäätös saadaan panna täytäntöön ennalta ilmoittamatta ja näin on tavallisesti turvaamistoimen tarkoitus huomioon ottaen perusteltua menetelläkin.

Ulosottomiehen on varatessaan vastaajalle tilaisuuden tulla kuulluksi asetettava samalla velvoitteen täyttämiselle määräaika. Ulosottomiehen ei kuitenkaan tarvitse asettaa sanottua määräaikaa, jos sen asettaminen kuten kuulemistilaisuuden varaaminenkin haittaa täytäntöönpanoa. Määräajan asettaminen saattaa olla tarpeetonta erityisesti silloin, kun vastaaja heti ilmoittaa, että hän ei tule velvoitetta täyttämään. Jos vastaaja itse ilmoittaa haluavansa täyttää velvoitteen, on määräajan asettaminen yleensä perusteltua. Määräajan pituus on riippuvainen täytäntöönpantavana olevasta velvoitteesta. Lähtökohtana on tällöin pidettävä, että vastaajan on täytettävä velvoite niin nopeasti kuin sitä kohtuudella voidaan pitää mahdollisena.

Kun ulosottomies toteaa, että velvoitetta ei ole täytetty asetetussa määräajassa, hänen on annettava hakijalle lupa tehdä tai teettää tuomiossa tarkoitettu työ vastaajan kustannuksella. Jos määräaikaa velvoitteen täyttämisel-

le ei ole asetettu, ulosottomiehen on annettava lupa heti sen jälkeen, kun vastaajan mahdollinen kuuleminen on tapahtunut ja velvoitteen laiminlyönti on riittävästi selvitetty.

Ulosottomiehen on annettava luvan myöntämistä koskeva päätös vastaajalle tiedoksi ulosottolain 3 luvun 27 §:n 1 momentin mukaisesti, koska päätökseen voidaan hakea muutosta. Vastaajan ilmoittamaan oikeudenkäyntiosoitteeseen tiedoksianto voidaan kuitenkin suorittaa mainitun säännöksen uuden 3 momentin (197/96) nojalla tavallisella kirjeellä. Lainvoimaa vailla olevan teettotuomion täytäntöönpanossa on otettava huomioon myös ulosottolain 3 luvun ehdotetun 3 §:n säännökset. Muutoksenhaku ei ulosottolain 10 luvun 8 §:n mukaan keskeytä täytäntöönpanoa, ellei tuomioistuin toisin määrää.

Ulosottomiehen on annettava hakijalle teettotuomion täytäntöönpanossa tarpeellista virka-apua. Säännös vastaa ulosottolain 3 luvun nykyisen 6 §:n 2 momenttia, jonka mukaan ulosottomiehen on annettava hakijalle virka-apua esteen poistamiseksi, jos hakijan suorittamaa täytäntöönpanoa estetään tai hänelle tehdään vastarintaa. Ulosottomiehen oikeus pakon käyttöön on säännelty ulosottolain 3 luvun 30 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan ulosottomiehen on ensin asetettava vastaajalle teettämisuhka, jos sitä ei ole teettotuomiossa vielä asetettu. Teettämisuhan asettaessaan ulosottomies antaa hakijalle teettämisvaltuuden: hakijalla on oikeus tehdä työ vastaajan kustannuksella, jos vastaaja ei suostu työtä tekemään. Ulosottomiehen asettamaan teettämisuhkaan sisältyy tavallisesti määräaika, jossa vastaajan on täytettävä velvoite.

Vastaajan kuulemisesta ja uhan tiedoksiannosta on tällöin voimassa, mitä ulosottolain 3 luvun ehdotetun 41 §:n 1 momentissa säädetään. Vastaajalle voidaan teettämisuhan asettamisen yhteydessä jättää varaamatta tilaisuus tulla kuulluksi ainoastaan silloin, jos tilaisuuden varaaminen tuntuvasti vaikeuttaa täytäntöönpanoa. Kuulemisvelvoite on siis ankarampi kuin siinä tapauksessa, että uhka sisältyy jo täytäntöönpantavana olevaan tuomioon ja ulosottomies antaa hakijalle ainoastaan luvan tuomion täytäntöönpanoon. Ankaramman kuulemisvelvoitteen säätäminen on perusteltua siitä syystä, että ulosottomiehen asettaman teettämisuhan tarkoittaman velvoitteen laiminlyönnistä seuraa, että hakija voi suorittaa työn vastaajan kustannuksella. Jos esimerkiksi vastaajan olinpaikka on täysin tuntematon ja vaikeasti selvitettävissä, ulosottomies voi asettaa teettämisuhan vastaajaa kuulematta. Näin voitaneen menetellä myös erittäin kiireellisessä tilanteessa, jossa täytäntöönpanon viipyminen voi tuntuvasti vaikeuttaa täytäntöönpanoa.

Ulosottomiehen päätös teettämisuhan asettamisesta on annettava vastaajalle tiedoksi. Päätökseen voidaan hakea muutosta. Tiedoksiannon osalta viitataan edellä tämän pykälän 1 momentin perustelujen yhteydessä mainittuun. Tiedoksiantotapaa valittaessa on otettava huomioon, että vastaajalle päätöksen tiedoksisaamisen jälkeen jää riittävä määräaika täyttää velvoite ennen uhan täytäntöönpantavaksi määräämistä.

Sen jälkeen kun ulosottomies on asettanut teettämisuhan, teettotuomio pannaan täytäntöön puheena olevan pykälän 1 momentissa säädetyllä tavalla. Koska vastaajaa on pääsääntöisesti kuultava jo teettämisuhkaa asetettaessa, häntä ei enää tarvitse kuulla uudelleen ennen teettämisluvan myöntämistä, ellei se ole tarpeellista. Ulosottomies voi vastaajan laiminlyönnin todettuaan antaa hakijalle teettämisluvan. Asetetun teettämisuhan mukainen lupa työn tekemiseen vastaajan kustannuksella voidaan antaa riippumatta uhan asettamista koskevan päätöksen lainvoimaisuudesta. Lupapäätöksen tiedoksiantoa ja virka-apua koskevat pykälän 1 momentin säännökset.

Työn teettämisen jälkeen ulosottomies saa pykälän 1 ja 2 momentin tarkoittamissa tapauksissa ulosottolain 8 luvun 4 §:n nojalla periä teettämiskustannukset vastaajalta ilman eri päätöstä hänelle esitettyjen laskujen perusteella. Hakijalla on myös jäljempänä muutettavaksi ehdotetun ulosottolain 8 luvun 7 §:n nojalla ulosottomiehen päätöksen perusteella mahdollisuus saada vastaajalta ennakolta korvausta teettämiskuluistaan.

Teettämisvaltuuden avulla ei panna täytäntöön tavaramääräisen maksuvelvollisuuden eikä määräesineen luovuttamisvelvollisuuden sisältävää tuomiota. Sellainen tuomio pannaan täytäntöön ulosottomiehen suoranaisin toimenpitein kuten nykyisinkin: jos esinettä ei luovuteta vapaaehtoisesti, ulosottomies noutaa esineen. Näiltä osin ulosottolain 3 luvun 4 §:n 1 ja 2 momentin ehdotetut säännökset eivät muuta nykyiseen lakiin perustuvaa käytäntöä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan ulosottolain 3 luvun nykyistä 4 §:n 1 momenttia

vastaavasti säädettäväksi, että mikäli ainoastaan vastaaja voi täyttää velvoitteen (ns. erityistäyttöinen velvoite), ulosottomiehen on asetettava laiminlyönnin varalle uhkasakko, jollei sitä ole asetettu jo täytäntöönpantavana olevassa tuomiossa.

Perustellusta syystä ulosottomies voi asettaa uhkasakon myös 1 ja 2 momentissa tarkoitetun tuomion täytäntöönpanossa. Jos esimerkiksi näyttää siltä, että vastaajalta ei saada perityksi hakijalle täytäntöönpanosta aiheutuvia kustannuksia, saattaa olla perusteltua syytä hakijan pyynnöstä yrittää pakottaa vastaaja itse sakon uhalla tekemään työ. Esimerkiksi oikeudenkäymiskaaren turvaamistointa koskevan 7 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla turvaamistoimen hakijan vastapuoli voidaan sakon uhalla velvoittaa tekemään jotakin riippumatta siitä, onko kysymyksessä oleva velvoite yleis- tai erityistäyttöinen. Tällainen turvaamistoimi pannaan täytäntöön nyt kysymyksessä olevan ulosottolain 3 luvun 4 §:n 3 momentin nojalla. Mainittu huomioon ottaen on täten mahdollista, että tuomioistuimen tuomioon sisältyy vastaava määräys.

Uhkasakon asettamista ja tuomitsemista koskevat tarkemmat säännökset ovat ulosottolain 3 lukuun lisättäväksi ehdotetuissa 39—41 §:ssä, joihin puheena olevassa momentissa viitattaisiin. Aikaisemman säännöksen mukaan uhkasakon asetti ulosotonhaltija.

Jos uhkasakko on asetettu jo täytäntöönpantavana olevassa tuomiossa - kuten esimerkiksi turvaamistoimipäätöksessä - ulosottomiehen ei enää tarvitse sitä asettaa. Täytäntöönpanoa voidaan kuitenkin hakea ulosottomieheltä, joka voi täytäntöönpanon yhteydessä ehdotuksen 3 luvun 39—41 §:n mukaisesti asettaa uuden uhkasakon ja pyytää asetetun uhkasakon tuomitsemista. Ulosottolakiin ehdotetut säännökset eivät estä asianosaista hakemasta uhkasakon tuomitsemista sen asettaneelta tuomioistuimelta, jos tätä muutoin voidaan pitää mahdollisena.

Pykälän 4 momentissa on ulosottolain 3 luvun 4 §:n nykyistä 2 momenttia vastaava säännös, joka koskee niin sanotun sijaistäyttöisen teettotuomion täytäntöönpanoa. Säännöksen sanamuotoa on uudistettu, mutta asiasisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Erityistäyttöisen teettotuomion täytäntöönpanossa ei yleisperusteluissa mainitusta syystä (jakso 3) enää voida määrätä vastaajaa painostusvankeuteen.

5 §. Pykälässä ovat kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanoa koskevat säännökset.

Ulosottolain 3 luvun nykyisen 5 §:n mukaan kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanoa on haettava ulosotonhaltijalta, jolla on käytettävissään seuraavat toisiinsa niveltyvät keinot:

1) ulosotonhaltija voi joka kerta, kun kieltoa on rikottu, tuomita rikkojan uhkasakkoon ilman että uhkasakkoa tarvitsisi erikseen asettaa,

2) ulosotonhaltija voi määrätä ryhdyttäväksi sellaisiin toimenpiteisiin, että kiellon enempi rikkominen saadaan estetyksi ja

3) ulosotonhaltijan tulee määrätä virallinen syyttäjä panemaan vireille syyte tuomioistuimessa, jollei vastaaja ole ojentunut uhkasakosta, jolloin vastaaja voidaan tuomita vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanoon turvautunut voi lisäksi vaatia tuomioistuimessa vastaajalta erikseen korvausta niskoittelusta aiheutuneesta vahingosta. Ulosotonhaltija voi ulosottolain nykyisen 8 luvun mukaisesti velvoittaa hakijan vastapuolen korvaamaan 2 kohdassa mainittujen toimenpiteiden aiheuttamat kustannukset, jotka hakijan on ensi kädessä maksettava.

Ehdotettu ulosottolain 3 luvun 5 § eroaa eräiltä osin merkittävästi nykyisestä 5 §:stä. Yleisperustelujen jaksossa 3 mainitusta syystä ehdotukseen ei sisälly 3 kohtaa vastaavaa säännöstä.

Pykälän 1 momentin mukaan tuomio, jossa sakon uhalla kielletään tekemästä tietty toimi tai velvoitetaan sallimaan, että toinen suorittaa tietyn toimen, pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies hakee uhkasakon tuomitsemista käräjäoikeudelta, jos kieltoa on rikottu, ja asettaa samalla tarvittaessa uuden uhkasakon. Momenttia sovelletaan kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanoon, kun tuomiossa on asetettu kiellon rikkomisen varalle tietty markkamääräinen sakon uhka. Säännös ei muodosta estettä sille, että hakija itse vaatii suoraan käräjäoikeudelta tuomiossa asetetun uhkasakon tuomitsemista. Asia jää viime kädessä oikeuskäytännön ratkaistavaksi. Hakija voi kuitenkin halutessaan aina pyytää täytäntöönpanoa ulosottomieheltä, jonka on välittömästi selvitettävä, onko velvoitetta rikottu. Jos velvoitteen rikkominen on tapahtunut, ulosottomies päättää täytäntöönpanon jatkamisesta ilman että hakijan tarvitsee sitä enää erikseen pyytää.

Jos ulosottomies tekee 3 luvun 40 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen käräjä-

oikeudelle tuomiossa asetetun tai itse asettamansa uhkasakon maksettavaksi tuomitsemisesta, hän voi samalla asettaa uuden uhkasakon 39 §:n nojalla, vaikka aikaisemman uhkasakon asettamista koskeva tuomio tai ulosottomiehen päätös ei ole lainvoimainen. Säännös on perusteltu ulosoton tehokkuuden takaamiseksi. Jos velvoitteen noudattamatta jättämiseen on pätevä syy, käräjäoikeus ei voi ehdotetun 3 luvun 40 §:n 2 momentin mukaan tuomita uhkasakkoa maksettavaksi. Jos vastaajalla selvästi on tällainen syy, ei myöskään ulosottomiehen tule vaatia käräjäoikeudelta uhkasakon tuomitsemista. Käräjäoikeus voi 3 luvun ehdotetun 40 §:n 2 momentin nojalla tuomita ulosottomiehen asettaman uhkasakon maksettavaksi, vaikka asettamista koskeva päätös ei olisi lainvoimainen.

Jollei tuomiossa ole asetettu markkamääräistä sakon uhkaa, on ulosottomiehen se ensin pykälän 2 momentin nojalla asetettava hakijan pyynnöstä. Ulosottomies voi asettaa sakon uhan heti tuomion antamisen jälkeen edellyttäen kuitenkin, että vastaaja on 1 momentissa mainitulla tavalla ensin rikkonut kieltoa. Täytäntöönpanon luonteeseen ei kuulu, että ulosottomies voisi asettaa uhkasakon ennen kuin hakijalla on tarvetta kiellon rikkomisesta aiheutuviin täytäntöönpanotoimiin. Täytäntöönpanon tehokkuuden takaamiseksi olisikin suositeltavaa, että tuomioistuimet kielto- ja sietotuomiossa sekä erityistäyttöisen velvoitteen sisältävässä teettotuomiossa asettaisivat markkamääräisen sakonuhan velvoitteen rikkomisen varalta.

Uhkasakon asettamista koskeva säännös on 3 luvun ehdotetussa 39 §:ssä. Vastaajaa on tällöin kuultava luvun 41 §:n 1 momentin mukaisesti. Muutoin tuomio pannaan täytäntöön puheena olevan pykälän 1 momentissa säädetyllä tavalla. Jos vastaajaa on kuultu uhkasakkoa asetettaessa, häntä ei kuitenkaan tarvitse kuulla uudelleen ennen tuomitsemista koskevan hakemuksen tekemistä käräjäoikeudelle, ellei se ole tarpeellista. Jos uhkasakko on luvun 41 §:n 1 momentin nojalla voitu asettaa vastaajaa kuulematta, sovelletaan ennen vaatimuksen tekemistä tapahtuvaan kuulemiseen 41 §:n 2 momenttia. Tällöinkin vastaajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos se on tarpeellista.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että jos ulosottomies voi sopivalla tavalla estää kiellon rikkomisen, on sellaiseen toimeen ryhdyttävä, jos hakija tarvittaessa ennalta maksaa siitä aiheutuvat kulut. Säännös vastaa ulosottolain nykyisen 3 luvun 5 §:n 1 momentin loppuosaa. Toimeen ryhtymisen edellytys tässäkin tapauksessa on, että tuomiossa määrättyä kieltoa on rikottu.

Ulosottomies voisi keskeyttää työnteon tai muun toiminnan tai estää laitteen tai muun esineen käytön esimerkiksi sinetöimällä tai lukitsemalla. Tehtaan tai laitteen kielletty käyttö voidaan estää myös katkaisemalla sähkövirta. Ulosottomiehellä on oikeus ryhtyä muihinkin sellaisiin sopiviin toimenpiteisiin, joiden voidaan katsoa kuuluvan hänen toimivaltaansa. Puheena olevaa 5 §:n 3 momenttia voidaan verrata myös uhkasakkolain keskeyttämisuhkaa koskevan 14 §:n 2 momenttiin.

Hakijan on tarvittaessa itse maksettava ennakolta toimenpiteestä aiheutuvat kulut. Kuluja voi aiheutua ulosottomiehen ja muiden hänen luvallaan toimivien henkilöiden toimenpiteistä. Vastaaja on velvollinen maksamaan kulut hakijalle ulosottolain 8 luvun ehdotetun 4 §:n mukaisesti. Koska toimeen ryhtyminen lainvoimaa vailla olevan tuomion nojalla voi aiheuttaa vastaajalle samanlaista vahinkoa kuin muukin ei-lainvoimaisen kielto- ja sietotuomion täytäntöönpano, olisi hakijan asetettava ennen toimeen ryhtymistä luvun 3 §:n mukainen vakuus.

Ulosottomiehen on varattava ennen 3 momentin mukaiseen toimeen ryhtymistä vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jos se täytäntöönpanoa haittaamatta käy päinsä. Puheena olevan momentin nojalla suoritettavat toimet, joilla välittömästi puututaan jo tapahtuneeseen kiellon rikkomiseen, ovat kuitenkin usein sellaisia, että vastaajalle ei täytäntöönpanoa haittaamatta voida varata tilaisuutta tulla kuulluksi ennen toimeen ryhtymistä.

Ulosottomiehen on ilmoitettava toimen suorittamisesta vastaajalle. Ilmoitus voidaan tehdä ennen toimenpidettä, mutta myös sen jälkeen. Jos vastaaja, jolle asiasta ei ole ilmoitettu etukäteen, ei ole ollut läsnä toimenpidettä suoritettaessa, ilmoitus on tehtävä jälkikäteen 3 luvun 27 §:n mukaisesti. Ilmoitusta tehtäessä on otettava huomioon, että ulosottomiehen tässä tarkoitettu täytäntöönpanotoimi on yleensä valituskelpoinen.

6 §. Pykälän 1 momentin mukaan hakijan on ilmoitettava ulosottomiehen kautta vastaajalle määräykset, jotka ulosotonhaltija on ulosottolain 3 luvun nykyisen 4 ja 5 §:n no-

jalla antanut. Koska pykälän nykyisessä 2 momentissa oleva virka-apua koskeva säännös sisältyy ehdotuksen 3 luvun 4 §:n 1 momenttiin, pykälä voidaan kokonaisuudessaan kumota.

7 §. Pykälä koskee maksuvelvollisuuden sisältävän tuomion täytäntöönpanoa ennen lainvoimaa. Ulosottomies voi suorittaa ulosmittauksen ilman ulosotonhaltijan määräystä, jollei velallinen aseta panttia tai takausta maksettavaksi tuomitusta määrästä. Säännöksestä on poistettu ulosotonhaltijaa koskeva maininta.

10 §. Ehdotettu ulosottolain 3 luvun 3 § korvaa saman luvun nykyisen 10 §:n, joka siten voidaan kumota.

12 §. Pykälän 1 momentin mukaan ulosottolain 3 luvun 2—6 §:n säännöksiä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanotavasta noudatetaan siinäkin täytäntöönpanossa, joka saa tapahtua ennen kuin tuomio on saanut lainvoiman. Sanottuja säännöksiä vastaavat 3 luvun ehdotetut 2, 4 ja 5 §. Niitä sovelletaan sekä ennen lainvoimaa että sen jälkeen tapahtuvassa täytäntöönpanossa. Ehdotettu 3 luvun 3 § sisältää yleissäännöksen lainvoimaa vailla olevan tuomion täytäntöönpanosta. Viimeksi mainittua säännöstä täydentävät esimerkiksi 3 luvun 7—11 §.

Mainituista syistä puheena olevan 3 luvun 12 §:n 1 momentti voidaan tarpeettomana kumota. Pykälän 2 momenttia on muutettu ulosoton muutoksenhaku-uudistuksen yhteydessä samalla kun säännöksen 3 momentti on kumottu.

17 §. Pykälän 1 momentti koskee ulosotonhaltijan tekemän maksuvelvollisuuden sisältävän päätöksen täytäntöönpanoa. Päätös pannaan täytäntöön kuten alioikeuden vastaava tuomio. Esimerkiksi lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanossa noudatetaan 3 luvun 7 §:ää. Pykälän 2 momentti koskee ulosotonhaltijan lainhakupäätöksellä ulosmitatun kiinteistön myymistä. Kun ulosotonhaltijan toiminta lakkaa, ulosottolaissa ei enää ole tarpeen säätää sanotun viranomaisen päätöksen täytäntöönpanosta. Ylimenokautta koskevat säännökset ovat siirtymälakiehdotuksen 3 §:ssä.

Myös ulosottomies voi ulosottoasiassa tehdä päätöksen, jossa asetetaan maksuvelvollisuus. Jo aikaisemmin ulosottomiehellä on ollut oikeus esimerkiksi vahvistaa teettotuomion täytäntöönpanosta hakijalle aiheutuvien kulujen määrä ja ulosmitata ne vastaajalta. Ulosoton muutoksenhaku-uudistuksen ja ulosotonhaltijan lakkauttamisen yhteydessä ulosottomiehen toimivalta tällaisten päätösten tekemiseen laajenee. Ulosottomiehen täytäntöönpanon yhteydessä asettama maksuvelvollisuus on kuitenkin sellainen päätös, johon voidaan hakea muutosta ulosottolain uuden 10 luvun mukaisesti. Viimeksi mainitun luvun 8 §:n mukaan valitus ei keskeytä päätöksen täytäntöönpanoa, ellei laissa toisin säädetä tai muutoksenhakemusta käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös ulosottomiehen ulosottolain 7 luvun 11 a §:n nojalla myöntämää turvaamistointa koskeva päätös voidaan panna täytäntöön vastaavalla tavalla valituksesta huolimatta. Koska ulosottomiehen tekemät maksuvelvollisuutta koskevat ja siihen rinnastettavat päätökset ovat osa muuta ulosottomenettelyä, niitä ei ainakaan tässä vaiheessa ole katsottu tarpeelliseksi säätää erillisiksi ulosottoperusteiksi.

18 §. Pykälässä säädetään ulosotonhaltijan antaman muun kuin edellä mainitun 17 §:ssä tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta. Pykälässä on erityissäännös ulosotonhaltijan maksettavaksi tuomitseman sakon ja uhkasakon täytäntöönpanosta. Myös tämä säännös voidaan tarpeettomana kumota. Pykälää koskevat siirtymäsäännökset ovat siirtymälain 3 §:ssä.

Ulosottolain mukaisessa täytäntöönpanossa asetetun uhkasakon tuomitsee 3 luvun ehdotetun 40 §:n nojalla maksettavaksi käräjäoikeus. Lainvoimaa vailla olevan uhkasakkopäätöksen täytäntöönpanoa koskeva säännös vastaa asiallisesti 3 luvun nykyistä 18 §:ää.

19 §. Pykälän 1 momentin mukaan ulosottomiehen on heti ilmoitettava ulosotonhaltijalle, jos hän ei ole selvillä siitä, kuinka tuomio on pantava täytäntöön. Jos ulosotonhaltija tällöin havaitsee tuomion niin sekavaksi tai epätäydelliseksi, ettei siitä käy selville, miten asiassa on tuomittu, hänen on neuvottava asianosaisia kantelemaan tuomiovirheen perusteella. Vastaavasti ulosotonhaltijan on meneteltävä, kun täytäntöönpanoa haetaan suoraan ulosotonhaltijalta. Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan ulosotonhaltijan tai ulosottomiehen on osoitettava asianosainen pyytämään oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n mukaisesti tuomion oikaisemista, jos havaitaan, että tuomio sisältää kirjoitus- tai laskuvirheen.

Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan nyt otettavaksi vastaavat säännökset, jotka ulosotonhaltijan toiminnan lakattua koskisivat ainoastaan ulosottomiestä. Ehdotetun ulosot-

tolain 1 luvun 5 §:n 2 kohdan mukaan asia kuuluisi ulosottomiehen yksinomaiseen toimivaltaan.

20 §. Pykälän 1 momentin mukaan ulosotonhaltijan tai ulosottomiehen on arvioitava pantti tai takaus, joka jonkun on ulosottolain mukaan asetettava ja jota vastapuoli ei ole hyväksynyt. Takauksen on oltava yhteisvastuullinen, jos takaajia on kaksi tai useampia. Jos takaus annetaan yhteisön tai ulkomaalaisen puolesta, kiinteistön huutokauppasummasta taikka vastapuolelle aiheutuvien kulujen ja vahingon korvaamisesta, takauksen on oltava omavelkainen. Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan panttia tarjoavan on ulosotonhaltijan tai ulosottomiehen määräyksestä talletettava pantti yleiseen rahalaitokseen tai luotettavan henkilön säilytettäväksi ja hoidettavaksi. Ulosottomiehen on itse säilytettävä takauskirja.

Säännöksestä on ehdotettu poistettavaksi ulosotonhaltijaa koskevat kohdat. Ulosottomiehen on ehdotetun 1 momentin mukaan arvioitava ulosottolain nojalla asetettava pantti tai takaus (*vakuus*), jos vastapuoli ei ole sitä hyväksynyt. Takauksen on kuten nykyisinkin oltava yhteisvastuullinen, jos takaajia on kaksi tai useampia.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että takauksen on aina oltava omavelkainen. Muun kuin omavelkaisen takauksen eli niin sanotun laillisen takauksen käyttäminen vakuutena on luottokäytännössä nykyisin epätavallista. Myöskään ulkomaalaista ei enää kansainväliset sopimukset huomioon ottaen olisi perusteltua asettaa eriarvoiseen asemaan suhteessa Suomen kansalaisiin.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan erikseen todettavaksi, että pantti on luovutettava ulosottomiehelle. Ulosottomies voi määrätä pantin talletettavaksi luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (1607/93) tarkoitettuun luottolaitokseen tai luotettavan henkilön säilytettäväksi ja hoidettavaksi. Talletuksesta annettu todistus ja takauskirja on luovutettava ulosottomiehen säilytettäväksi.

Pykälän 3 momenttia on muutettu viimeksi lokakuussa 1995. Momenttia ei nyt ehdoteta muutettavaksi.

21 §. Pykälän nykyiseen 1 momenttiin, joka koskee ulosottomiehen alueellista toimivaltaa, ei nyt ehdoteta muutoksia. Pykälän 2 momentissa on täytäntöönpanon hakemista koskevia säännöksiä, joista on poistettu ulosotonhaltijaa koskevat kohdat.

Pykälän 3 momentissa on hakijan asiamiestä ja hakijan haastamista koskevat säännökset. Kuten nykyisenkin säännöksen mukaan, ulosoton hakijalla, jolla ei ole vakinaista asuinpaikkaa Suomessa, pitää olla täällä asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan täytäntöönpanoa koskevat tiedoksiannot ja ilmoitukset sekä haasteet. Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 16 §:n 1 momentin nojalla haaste riita-asiassa voidaan antaa tiedoksi vastaajan haasteen vastaanottamista varten valtuuttamalle asiamiehelle. Myös Luganon sopimuksen 33 artikla edellyttää, että täytäntöönpanon hakijan on eräissä tapauksissa nimettävä oikeudenkäyntiasiamies. Jollei asiamiestä ole tai tällä ei ole mainittuja laajoja valtuuksia, täytäntöönpanohakemus on nykyisen säännöksen esitöissä esitetyllä tavalla hylättävä (HE 24/1972 vp).

Pykälän nykyisen 3 momentin loppuosassa säädetään ilmoitusten lähettämisestä vakinaista asuinpaikkaa Suomessa vailla olevalle ulosoton hakijalle ja hänen haastamisestaan siinä tilanteessa, että hakijalla ei enää ole täällä asuvaa asiamiestä: asiamies on voinut kuolla tai muuttaa ulkomaille taikka hänen valtuutensa on voitu peruuttaa.

Ehdotetun 3 momentin toisen virkkeen mukaan ulosottoasiaa koskeva tiedoksianto ja ilmoitus voidaan edellisessä kappaleessa mainitussa tilanteessa aina lähettää hakijalle 3 luvun 27 §:n 3 momentin (197/96) mukaisesti postitse tavallisella kirjeellä, jos hänen osoitteensa on tiedossa. Jos osoitetta ei tiedetä, ilmoitusta ei tarvitse lähettää. Ehdotus vastaa näiltä osin nykyistä säännöstä.

Nykyisen 3 momentin mukaan haastaminen on toimitettava niin, että haasteasiakirjat annetaan ulosotonhaltijalle tai ulosottomiehelle. Tämän jälkeen haastetta pyytäneen on julkaistava asiaa koskeva ilmoitus virallisessa lehdessä. Ilmoitus on lähetettävä myös tiedoksi vastapuolelle, jos hänen osoitteensa on tiedossa. Haasteaika on kolme kuukautta siitä lukien, kun kuulutus on julkaistu ja sitä koskeva ilmoitus lähetetty. Tähän normaalista poikkeavaan haastamismenettelyyn on ollut mahdollista turvautua esimerkiksi silloin, kun sivullinen täytäntöönpanon hakijaa vastaan ajamallaan kanteella ulosottolain 4 luvun 10 §:n mukaisesti vaatii omistusoikeutensa vahvistamista ulosmitattuun irtaimeen omaisuuteen.

Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 1 §:n 2 momentin (1052/91) mukaan riita-asia tulee

vireille, kun haastehakemus saapuu käräjäoikeuden kansliaan. Ulosottolain 9 luvun 10 §:n (197/96) täytäntöönpanoriidan vireillepanoa koskeva säännös edellyttää, että kanne pannaan vireille määräajassa. Oikeudenkäymiskaaren tiedoksiantoa oikeudenkäynnissä koskevan 11 luvun 1 §:n (1056/91) mukaan tuomioistuin huolehtii tavallisesti tiedoksiannosta riita-asiassa. Täytäntöönpanoriidan kantajan ei enää tarvitse huolehtia haasteen tiedoksiannosta, jollei hän sitä erikseen pyydä ja tuomioistuin pyyntöön perustellusta syystä suostu. Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 8 §:ssä säädetään tiedoksiannosta ulkomaille ja 9 ja 10 §:ssä tiedoksiannon toimittamisesta kuuluttamalla, jollei tiedoksiannon vastaanottajan tai hänen tiedoksiannon vastaanottamista varten valtuuttamansa olinpaikasta voida saada tietoa. Oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 11 §:n mukaan tuomioistuimen antamassa haasteessa on ilmoitettava haasteen tiedoksiannosta laskettava määräaika, jonka kuluessa kirjallinen vastaus haasteeseen on toimitettava tuomioistuimen kansliaan.

Mainitut seikat huomioon ottaen ehdotuksessa on katsottu, että erityisen täytäntöönpanoriidan haastamismenettelyä koskevan säännöksen säilyttämiseen ulosottolaissa ei enää ole tarvetta. Puheena olevan ehdotuksen 3 momentin viimeisen virkkeen mukaan haaste, haastehakemus ja siihen liitetyt asiakirjat annetaankin hakijalle tiedoksi siten kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Jos vakinaista asuinpaikkaa Suomessa vailla olevalla ulosoton hakijalla, joka on haastettava vastaajaksi täytäntöönpanoriitaan, ei enää ole täällä asiamiestä, mutta hänen asuinpaikkansa ulkomailla on tiedossa, tulee tiedoksianto ensin pyrkiä toimittamaan vastaajalle ulkomaille. Kuuluttamiseen voidaan turvautua vasta sen jälkeen, kun sekä ulosoton hakijan että hänen asiamiehensä olinpaikka on tuntematon.

Pykälään on ulosoton muutoksenhaku-uudistuksen yhteydessä lisätty uusi 4 momentti (197/96). Säännös velvoittaa ulosoton asianosaisen ilmoittamaan oikeudenkäyntiosoitteen, johon ulosottoa koskevat ilmoitukset ja tiedoksiannot voidaan lähettää tavallisella kirjeellä.

21 b §. Pykälässä säädetään ulosottomiesten välisestä virka-avusta, jos velallisella on omaisuutta eri paikkakunnilla tai jos tuomio on pantava täytäntöön eri paikkakunnilla olevia velallisia vastaan. Ulosottomies, jolla tuomio on täytäntöönpantavana, voi tarvittaessa pyytää muiden paikkakuntien ulosottomiehiltä virka-apua samanaikaisen täytäntöönpanon aikaansaamiseksi. Virka-avun antaja saa ryhtyä täytäntöönpanotoimiin virka-avun pyytäjän oikeaksi todistaman täytäntöönpanoperusteena olevan asiakirjan jäljennöksen nojalla ilman ulosotonhaltijan eri määräystä. Säännöksestä ehdotetaan poistettavaksi ulosotonhaltijaa koskeva maininta.

Täytäntöönpano riita-asiassa tapahtuu ulosottolain 3 luvun 23 §:n 1 momentin (1055/91) nojalla nykyisin aina jäljennöksen nojalla. Vastaavaa rikosasioita koskevaa säännöstä on ehdotettu rikosasioiden oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisen yhteydessä (HE 82/1995 vp). Täytäntöönpanon hakija voi tällöin itsekin eri jäljennösten nojalla hakea täytäntöönpanoa yhtä aikaa eri ulosottomiehiltä. Näin ollen virka-apusäännöksen merkitys on vähentynyt, mutta sekä ulosoton hakijan että hänen vastapuolensa kannalta on edelleen erittäin tärkeää, että täytäntöönpanohakemus voidaan tehdä yhdelle ulosottomiehelle, jonka on virka-apua pyytäessään annettava ohjeet täytäntöönpanon rajoittamiseksi tuomittuun määrään.

22 §. Jos täytäntöönpantavana olevasta saamisesta on velkakirja tai muu saamistodiste, on se pykälän nykyisen 1 momentin mukaan annettava alkuperäisenä ulosottomiehelle, kun tältä pyydetään saatavan maksuvelvollisuuden sisältävän tuomion täytäntöönpanoa. Jos alkuperäistä saamistodistetta ei katoamisen tai muun syyn vuoksi voida antaa ulosottomiehelle, ulosotonhaltija voi päättää täytäntöönpanosta alkuperäisen saamistodisteen puuttumisesta huolimatta, jollei todiste ole vekseli tai juokseva sitoumus.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan nyt muutettavaksi niin, että ulosottomies voisi ulosotonhaltijan sijasta päättää täytäntöönpanosta alkuperäisen saamistodisteen puuttumisesta huolimatta, jollei saamistodiste ole juokseva velkakirja, vekseli tai shekki.

Oikeudenkäymiskaaren uuden 5 luvun säännöksistä seuraa, että niin sanotun summaarisen asian haastehakemukseen ei tarvitse liittää alkuperäistä saamistodistetta, jos vaatimus ei perustu juoksevaan velkakirjaan, vekseliin tai shekkiin. Asia voidaan myös ratkaista täytäntöönpantavissa olevalla yksipuolisella tuomiolla, vaikka saamistodistetta ei ole esitetty. Tästä huolimatta on tarpeen säilyttää ulosotossa ennallaan velvollisuus antaa ulosottomiehelle alkuperäinen saamis-

todiste. Saamistodisteen haltuunotolla on ulosotossa itsenäinen merkitys: saamistodisteeseen tehdään merkinnät suorituksesta ja, jos maksuvelvollisuus on kokonaan tullut täytetyksi, saamistodiste annetaan velalliselle. Viimeksi mainitusta ehdotetaan otettavaksi pykälään nimenomainen säännös. Käytännössä on näin nykyisinkin menetelty.

Säännöksessä tarkoitetaan saamistodisteella sellaista asiakirjaa, joka yleensä on luovutettava maksua vastaan takaisin velalliselle. Jos sen sijaan maksu suoritetaan niin sanotusti kuittia vastaan ja saamisesta on laadittu ainoastaan kauppakirja tai muu vastaava asiakirja, sitä ei tarvitse luovuttaa ulosottomiehelle.

Vallitsevan käsityksen mukaan ulosotonhaltijan on kuultava velallista, jos täytäntöönpanoon ryhdytään ilman, että alkuperäistä saamistodistetta on esitetty. Myös ulosottomiehen tulisi ehdotetun pykälän mukaan kuulla velallista sopivalla tavalla, jollei se ole tarpeetonta. Asian laatu huomioon ottaen kuuleminen voisi tapahtua puhelimitse.

Ehdotetun 1 luvun 5 §:n 1 kohdan mukaan täytäntöönpanosta päättäminen alkuperäisen saamistodisteen puuttuessa kuuluu ulosottomiehen yksinomaiseen toimivaltaan.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

23 §. Pykälän nykyisen 1 momentin mukaan täytäntöönpano riita-asiassa tapahtuu jäljennöksen nojalla. Rikosasioiden oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisen yhteydessä on ehdotettu säädettäväksi, että myös rikosasiassa täytäntöönpano tapahtuu käräjäoikeuden tuomion jäljennöksen tai pöytäkirjan jäljennöksen nojalla (HE 82/1995 vp). Samalla pykälän nykyinen rikosasioita koskeva 2 momentti kumottaisiin. Pykälän nykyisen 3 momentin mukaan ulosottomies ei saa muussa kuin saman pykälän 1 ja 2 momentissa mainitussa tapauksessa panna tuomiota täytäntöön jäljennöksen nojalla, ellei ulosotonhaltija ole antanut siitä määräystä. Pykälässä tarkoitetun jäljennöksen on säännöksen nykyisen 4 momentin mukaan oltava "tuomion antaneen viranomaisen luona tähän tehtävään määrätyn virkamiehen oikeaksi todistama".

Pykälän 3 momentissa tarkoitetaan tuomiolla ulosottolain 3 luvun 1 §:n 4 momentin mukaisesti kaikkia viimeksi mainitun pykälän 1 momentin nojalla täytäntöönpanon perusteeksi kelpaavia asiakirjoja eli muitakin päätöksiä kuin tuomioistuimen riita- tai rikosasiassa antamia ratkaisuja. Esimerkiksi sosiaalilautakunnan vahvistama sopimus lapsen elatuksesta on säännöksen tarkoittama "tuomio". Tämän vuoksi 3 momentin säännöstä ei voida kumota huolimatta siitä, että 1 momenttia muutetaan ja 2 momentti kumotaan rikosasioiden oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisen yhteydessä ehdotetulla tavalla.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että ulosotonhaltijan sijasta ulosottomies voi kysymyksessä olevassa tilanteessa velallista tarvittaessa kuultuaan päättää tuomion täytäntöönpanosta jäljennöksen nojalla.

Ulosottomiehen tulee ehdotetun ulosottolain 1 luvun 5 §:n 1 kohdan mukaan itse päättää 23 §:n 3 momentin mukaisesta täytäntöönpanosta jäljennöksen nojalla. Hänen on ennen täytäntöönpanoperusteen hyväksymistä tarvittaessa kuultava vastaajaa. Myös nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa kuuleminen voi tapahtua puhelimitse.

Jos pykälän 2 momentti kumotaan rikosasioiden oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisen yhteydessä, menettää 3 momentissa oleva viittaus 2 momenttiin merkityksensä.

Pykälän 4 momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

34 d §. Pykälän nykyisen 1 momentin mukaan ulosotonhaltija saa ulosottomiehen hakemuksesta tuomita maksettavaksi ulosottomiehen asettaman ulosottoselvitykseen liittyvän uhkasakon. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että ulosottolain 3 luvun ehdotetun 39—41 §:n mukaisesti ulosottomies asettaa tarkoitetun uhkasakon ja käräjäoikeus tuomitsee sen maksettavaksi. Ulosottomies voi asettaa myös niin sanotun juoksevan uhkasakon.

Pykälän nykyisessä 2 momentissa kielletään valittamasta ulosottomiehen uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä. Momentissa on myös ulosotonhaltijan maksettavaksi tuomitseman uhkasakon täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Täytäntöönpano voidaan muutoksenhausta huolimatta toimittaa ulosottolain 3 luvun 18 §:n nykyisestä säännöksestä poiketen loppuun saakka, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Myös ehdotuksen 39 §:n 3 momentissa on muutoksenhakukielto ulosottomiehen päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu. Ehdotuksessa on säilytetty nykyinen periaate, jonka mukaan muutoksenhakemus ei estä ulosot-

toselvitykseen liittyvän uhkasakon täytäntöönpanoa loppuun saakka, ellei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää. Säännös on tarpeen ulosottoselvityksen tehon takaamiseksi. Velallisella tai hänen 34 b §:ssä tarkoitetulla edustajallaan ei myöskään yleensä voi olla pätevää syytä olla täyttämättä 33 tai 34 a §:n mukaista velvollisuuttaan. Säännös merkitsee ainoastaan ulosottolain soveltamisalaan kuuluvan täytäntöönpanon loppuunsaattamista eikä täten oikeuta rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 6 luvun 1 §:n 2 momentin vastaisesti ryhtymään muuntorangaistusmenettelyyn ennen lainvoimaa. Ulosottolain kokonaisuudistuksen seuraavassa osauudistuksessa on tarkoitus arvioida nykyisen ulosottoselvitysmenettelyn tehostamismahdollisuuksia.

39 §. Pykälässä, joka on kokonaan uusi, säädetään ulosottomiehen asettamasta uhkasakosta. Nykyisen ulosottoselvitykseen liittyvän uhkasakon asettamismahdollisuuden lisäksi ulosottomies voisi ehdotuksen mukaan ulosotonhaltijan sijasta asettaa uhkasakon myös ulosottolain 3 luvun 4 ja 5 §:n nojalla teetto-, kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanon yhteydessä. Ulosottolakiin tullee myöhempien uudistusten yhteydessä muitakin säännöksiä, joiden nojalla ulosottomies voi asettaa uhkasakon.

Pykälän 1 momentin mukaan uhkasakko, jonka ulosottomies ulosottolain nojalla asettaa, asetetaan markkamäärältään kiinteänä tai siten, että uhkasakon suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan. Viimeksi mainitussa niin sanotussa juoksevassa uhkasakossa määrätään kiinteä peruserä sekä lisäerä jokaista sellaista päätöksessä ilmoitettavaa ajanjaksoa (ns. uhkasakkojakso) varten, jonka kuluessa päävelvoitetta ei ole noudatettu. Jos juokseva uhkasakko asetetaan kiellon rikkomisen varalta, voidaan lisäerä määrätä jokaisesta rikkomiskerrasta. Viimeksi mainittua menettelyä voidaan käyttää esimerkiksi 3 luvun 5 §:ssä tarkoitetun kieltotuomion täytäntöönpanemiseksi.

Ulosottolaissa ei nykyisin ole juoksevaa uhkasakkoa koskevia säännöksiä. Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lakiehdotuksen (HE 96/1995 vp) mukaan tuon lain mukaisessa täytäntöönpanossa voidaan asettaa juokseva uhkasakko. Juokseva uhkasakko on omiaan tehostamaan ulosottolain mukaista täytäntöönpanoa.

Ulosottomiehen on pykälän 1 momentin mukaan uhkasakkoa asetettaessa noudatettava lisäksi soveltuvin osin mitä uhkasakkolain 6 §:n 3 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä säädetään. Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanon uudistamisen yhteydessä uhkasakkolain 2 §:ää on tarkoitus muuttaa siten, että lailla voidaan säätää uhkasakkolain soveltamisesta uhkasakkoon, jonka asettaminen kuuluu yleisen tuomioistuimen tai ulosottoviranomaisen toimivaltaan. Kuitenkin jos ulosottolaissa tai täytäntöönpantavana olevassa tuomiossa on uhkasakkolaista poikkeavia määräyksiä tai säännöksiä, on niitä ensisijaisesti noudatettava.

Uhkasakkolain 6 §:n 3 momentin mukaan uhkasakon asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien velvoitetta on noudatettava. Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon velvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuudet noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Uhkasakkolain 7 § koskee uhkasakon kohdistamista. Velvoitetulla tulee olla oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa täytäntöönpantavana olevaa päätöstä. Jos vastaajia on useita, kullekin on asetettava eri uhkasakko. Ulosottolainkin mukaisessa täytäntöönpanossa uhkasakko voitaisiin uhkasakkolain 7 §:n mukaisesti kohdistaa teetto-, kielto- ja sietotuomion täytäntöönpanossa yhteisöön tai säätiöön taikka niiden päätösvaltaa käyttävän toimielimen jäseniin tai toimitusjohtajaan taikka vastaavassa asemassa olevaan muuhun henkilöön, jos täytäntöönpantavana on sanottua yhteisöä koskeva velvoite. Ulosottolain 3 luvun 34 b §:ssä ja 34 d §:n 1 momentissa on ulosottoselvityksessä noudatettava ensisijainen säännös.

Uhkasakkolain 8 §:ssä säädetään uhkasakon suuruudesta. Uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Ulosottolaissa ei nykyisin ole vastavaa säännöstä. Käytännössä on sovellettu rikoslain 2 luvun 4 b §:n 2 momenttia, jonka mukaan uhkasakko pakkokeinona asetetaan markkamääräisesti huomioon ottaen myös asianomaisen maksukyky.

Pykälän 2 momentin mukaan ulosottomies saa asettaa uuden uhkasakon, vaikkei asianomaista ole tuomittu maksamaan aikaisemmin asetettua uhkasakkoa. Täytäntöönpanon

luonteeseen kuuluu, että täytäntöönpanoa vastustava on heti voitava pakottaa uuden ja tavallisesti suuremman uhkasakon avulla velvoitteen noudattamiseen. Säännös tulee sovellettavaksi lähinnä kertauhkasakkoa käytettäessä. Jos ensiksi asetettu uhkasakko on ollut markkamäärältään kiinteä, voi velvoitteen laiminlyönnin jälkeen asetettava uhkasakko olla myös juokseva. Jos heti alussa on asetettu juokseva uhkasakko, uutta uhkasakkoa ei tarvitse asettaa, vaikka välillä onkin vaadittu uhkasakon tuomitsemista. Juokseva uhkasakko on voimassa, kunnes velvoite on täytetty tai ulosottomies suorittaa päätöstä koskevan itseoikaisun puheena olevan pykälän 3 momentin nojalla.

Ulosottomies voi asettaa uuden uhkasakon siitä riippumatta, onko hän itse asettanut aikaisemman uhkasakon vai onko uhkasakko asetettu täytäntöönpantavana olevassa tuomiossa. Ulosottomiehen tekemään uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei puheena olevan pykälän 3 momentin mukaan saa hakea valittamalla muutosta. Tämän vuoksi uuden uhkasakon asettaminen ei voi olla riippuvainen mahdollista aikaisempaa asettamispäätöstä koskevasta valituksesta. Jos täytäntöönpantavana on tuomioistuimen tuomiossa tai päätöksessä asetettu uhkasakko, uuden uhkasakon asettaminen ulosottomiehen toimesta on riippuvainen mahdollisuudesta panna tuomioistuimen tuomio täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Uuden uhkasakon asettaminen jo aikaisemmin asetetun uhkasakon jälkeen ei ole vastaajan oikeusturvan kannalta hyväksyttävää, ellei aikaisemman uhkasakon tuomitsemista samalla saateta tuomioistuimen ratkaistavaksi. Koska täytäntöönpantavana oleva velvoite tavallisesti perustuu tuomioistuimen päätökseen, asianosaisen oikeussuoja ei vaadi, että aikaisemman uhkasakon tuomitsemista koskeva vaatimus tulisi käsitellä loppuun ennen uuden uhkasakon asettamista kuten uhkasakkolain 12 §:n 1 momentti edellyttää. Myös täytäntöönpanon tehokkuus edellyttää, että ulosottomiehen on tarvittaessa heti velvoitteen rikkomisen tapahduttua voitava asettaa uusi uhkasakko.

Edellä mainitun perusteella uuden uhkasakon asettaminen ei ehdotuksen mukaan edellytä, että aikaisempi uhkasakko on tuomittu maksettavaksi. Aikaisemmin asetettu uhkasakko kuitenkin raukeaa, jollei ulosottomies uuden uhkasakon asettamista koskevassa ehdotetun 41 §:n 1 momentin mukaisessa tiedoksiannossa samalla ilmoita vastaajalle päätöksestään tehdä käräjäoikeudelle 40 §:n 1 momentissa tarkoitettu aikaisemman uhkasakon tuomitsemista koskeva hakemus.

Muutoksenhaku uhkasakon tuomitsemista koskevaan tuomioistuimen päätökseen ei myöskään estä uuden uhkasakon asettamista, ellei täytäntöönpanoa erikseen keskeytetä. Jos tuomioistuin on kuitenkin hylännyt uhkasakon tuomitsemisvaatimuksen uhkasakon asettamiseen vaikuttavalla perusteella, on ulosottomiehen uutta uhkasakkoa asettaessaan otettava tuomioistuimen ratkaisu huomioon.

Jos velvoitteen täyttämättä jättämiseen on ollut hyväksyttävä syy, ulosottomies ei voi vaatia uhkasakon tuomitsemista. Tällöin asetetun uhkasakon tuomitseminen raukeaa ja ulosottomies voi asettaa uuden uhkasakon. Ulosottomies voi tällöin tarvittaessa oikaista uhkasakon asettamista koskevaa päätöstään 9 luvun mukaisesti. Jos käräjäoikeudelle on jo tehty vaatimus uhkasakon tuomitsemisesta, ei itseoikaisu enää ole mahdollinen. Jos käräjäoikeus on jo käsitellyt tuomitsemista koskevan vaatimuksen, käräjäoikeuden ratkaisua on noudatettava eikä asettamispäätöksen oikaiseminen enää ole mahdollista.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettu päätös on tehtävä kirjallisesti esimerkiksi ulosmittauspöytäkirjaan. Aikaisemman uhkasakon tuomitsemista koskevan hakemuksen tekemisen kuten myös aikaisemman uhkasakon raukeamisen on ilmettävä uuden uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä, josta on ehdotuksen 41 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoitettava vastaajalle. Ulosoton luonteeseen kuuluu, että ulosottomies toimittaa uhkasakon tuomitsemista koskevan hakemuksen käräjäoikeudelle kiireellisesti.

Pykälän 3 momentin mukaan ulosottomiehen päätökseen, joka koskee uhkasakon asettamista, ei saa hakea muutosta valittamalla. Ulosottolain 3 luvun 34 d §:n 2 momentin mukaan valittaminen on jo nykyisin kielletty ulosottomiehen uhkasakon asettamispäätöksestä, jonka hän tekee ulosottoselvityksen yhteydessä. Tuota valituskieltoa on perusteltu sillä, että ulosottotoimenpiteet on suoritettava niin nopeasti, että uhkasakon asettamispäätöksestä ei voida myöntää oikeutta valittaa.

Valituskieltoa puoltaa nyt puheena olevassa tapauksessa myös se, että ulosottomies ei saa itse tuomita uhkasakkoa maksettavaksi. Kun asianosaista kuullaan käräjäoikeudessa

ennen uhkasakon tuomitsemista, hän voi kiinnittää huomiota myös niihin seikkoihin, jotka tekevät uhkasakon asettamisen hänen mielestään perusteettomaksi. Käräjäoikeus ei voi tuomita maksettavaksi sellaista uhkasakkoa, jonka asettaminen ei ole tapahtunut lainmukaisesti. Tuomioistuimen on näin ollen ennen uhkasakon tuomitsemista viran puolesta tutkittava myös uhkasakon asettamispäätöksen laillisuus.

Uhkasakkolain 12 §:n 2 momentin mukaan uhkasakon asettanut viranomainen voi poistaa aikaisemman uhkasakon asettamista koskevan päätöksensä ja käsitellä asian kokonaan tai osittain uudelleen, jos olosuhteet ovat muuttuneet tai asiaan on saatu olennaista uutta selvitystä taikka aikaisempi päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen. Ulosottolakiin on muutoksenhaku-uudistuksen yhteydessä otettu ulosottomiehen itseoikaisua koskevat säännökset 9 luvun 1—5 §:ään (197/96). Ehdotuksen mukaan ulosottomies voi 9 luvun 1—3 §:n nojalla oikaista, esimerkiksi poistaa kokonaan, aikaisemman uhkasakon asettamista koskevan päätöksensä.

Ulosottomiehen on uhkasakkoa koskevaa asiaa ratkaistessaan kuultava asianosaista ja ilmoitettava tälle päätöksistään 3 luvun ehdotetun 41 §:n mukaisesti. Ehdotuksen 1 luvun 5 §:n 4 kohdan mukaan uhkasakon asettaminen ja tuomittavaksi hakeminen kuuluvat ulosottomiehen yksinomaiseen toimivaltaan.

40 §. Pykälässä, joka myös on kokonaan uusi, ehdotetaan säädettäväksi uhkasakon maksettavaksi tuomitsemisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan ulosottomiehen asettaman uhkasakon tuomitsee maksettavaksi ulosottomiehen vaatimuksesta ulosottolain 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettu käräjäoikeus eli yksi niistä 19 käräjäoikeudesta, joilla on toimivalta tutkia ulosottovalituksia ja täytäntöönpanoriitoja. Käräjäoikeuksien tuomiopiireistä ulosottovalitusasioissa säädetään asetuksella. Muutosta haetaan siltä käräjäoikeudelta, jonka tuomiopiirin alueella täytäntöönpanotoimi, tässä tapauksessa uhkasakon asettaminen, on suoritettu.

Ulosottomieheltä voidaan pyytää myös sellaisen teetto-, sieto- tai kieltotuomion taikka turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanoa, jossa on jo valmiiksi asetettu sakon uhka. Ulosottomiehellä on tällöin ehdotetun säännöksen nojalla oikeus vaatia uhkasakon tuomitsemista vaihtoehtoisesti siltä käräjäoikeudelta, joka on uhkasakon asettanut. Etenkin oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n mukaisesti turvaamistoimena asetettu sakon uhka liittyy usein kiinteästi uhkasakon asettaneessa tuomioistuimessa vireillä olevaan riita-asiaan. Koska ulosottomies itse vastaa täytäntöönpanosta, johon uhkasakon tuomitsemista koskevan vaatimuksen tekeminen liittyy, ei vaatimusta voitaisi tehdä virka-aputeitse. Jos uhkasakko on asetettu vasta hovioikeuden tai korkeimman oikeuden päätöksellä, tulisi ulosottomiehen vaatia uhkasakon tuomitsemista toimialueensa käräjäoikeudelta.

Puheena oleva säännös ei sulje pois mahdollisuutta, että hakija itse vaatii suoraan uhkasakon asettaneelta tuomioistuimelta uhkasakon tuomitsemista ja uuden uhkasakon asettamista - kysymys jää viime kädessä oikeuskäytännön ratkaistavaksi. Joka tapauksessa tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpantavana olevan velvoitteen osalta tulisi tällöin olla riittävän yksiselitteinen ja asetetun uhkasakon määrän vastaajan tiedossa.

Pykälän 2 momentin mukaan uhkasakko tuomitaan maksettavaksi, jos velvoitetta ei ole täytetty tai sitä on rikottu ilman pätevää syytä. Vaikka velvoite on täytetty vasta asetetun määräajan jälkeen, mutta ennen uhkasakon tuomitsemista, uhkasakkoa ei voida käräjäoikeudessa tuomita maksettavaksi. Säännös vastaa uhkasakkolain 10 §:n 1 momenttia: uhkasakon tarkoituksena on saada asianomainen noudattamaan velvoitetta. Jos velvoite täytetään vasta tuomitsemispäätöksen jälkeen, vastaaja ei vapaudu jo maksettavaksi tuomitun uhkasakon suorittamisesta. Jos uhkasakko on asetettu velvoitteen rikkomisen varalta ja velvoitetta on jo rikottu, ei kielto- tai sietotuomion myöhemmin tapahtuva noudattaminen tai ulosottomiehen toimenpide, joka estää kiellon enemmän rikkomisen, poista mahdollisuutta tuomita velvoitetta rikkonut asetettuun uhkasakoon. Tällöin saattaa kuitenkin olla perusteltua syytä tuomita uhkasakko jäljempänä esitettävällä tavalla uhkasakkolain 11 §:n nojalla asetettua lievempänä.

Jollei muualla erikseen toisin säädetä, käräjäoikeus voi pykälän 2 momentin nojalla tuomita uhkasakon maksettavaksi, vaikka uhkasakon asettamista koskeva tuomio ei ole lainvoimainen. Ulosottomiehen uhkasakon asettamista koskeva päätös on ehdotetun 3 luvun 39 §:n 3 momentin mukaisesti heti lainvoimainen.

Pykälän 2 momentin mukaan uhkasakon tuomitsemisessa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin uhkasakkolain 10 §:n 2 momentin ja 11 §:n säännöksiä. Ensin mainittu säännös koskee juoksevan uhkasakon kerralla tuomittavien lisäerien maksimimäärää: uhkasakon lisäeristä voidaan kerralla tuomita maksettavaksi enintään kolme kertaa peruserän suuruinen summa. Tämän ylittävältä osalta lisäerät raukeavat niiltä uhkasakkojaksoilta, jotka ovat alkaneet ennen kuin päätös uhkasakon tuomitsemisesta tehdään. Jos juokseva uhkasakko asetetaan kiellon rikkomisen varalta, voidaan uhkasakon lisäerä määrätä ulosottolain 3 luvun ehdotetun 39 §:n 1 momentin nojalla ajan kulumisen sijasta jokaisesta rikkomiskerrasta. Tämän vuoksi ehdotetaan puheena olevan ulosottolain 40 §:n 2 momentin lopussa uhkasakkolain 10 §:n 2 momentin säännöstä täydentäen säädettäväksi, että uhkasakon lisäerät raukeavat kolme kertaa uhkasakon peruserän ylittäviltä osin niiltä rikkomiskerroilta, jotka on tehty ennen kuin päätös uhkasakon tuomitsemisesta tehdään.

Kerralla tuomittavien lisäerien enimmäismäärää koskevan säännöksen tarkoituksena on estää juoksevan uhkasakon nouseminen kohtuuttoman suureksi. Jos juoksevaa uhkasakkoa ei vaadita tuomittavaksi, uhkasakon rahamäärän kasvaminen lakkaa, kun enimmäismäärä on saavutettu. Täytäntöönpanon tehokkuus edellyttää, että ulosottomies ajoissa vaatii juoksevan uhkasakon tuomitsemista ja että käräjäoikeus käsittelee vaatimuksen kiireellisenä. Käräjäoikeudelle voidaan siellä vireillä olevassa asiassa ennen uhkasakon tuomitsemista tehdä myös vaatimus uusien lisäerin tuomitsemisesta, jos lisäerien enimmäisrahamäärä ei aikaisempien uhkasakkojaksojen tai rikkomiskertojen perusteella vielä ylity. Uuden vaatimuksen esittäminen on kuitenkin riippuvainen siitä vaiheesta, missä asian käsittely käräjäoikeudessa on.

Kun juokseva uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, se alkaa juosta uudelleen ja uhkasakko voidaan uuden vaatimuksen johdosta ilman uutta asettamispäätöstä tuomita maksettavaksi. Tällöin voidaan kuitenkin tuomita ainoastaan lisäerien osuus: juoksevan uhkasakon peruserä voidaan tuomita maksettavaksi vain kerran.

Ulosottolain nojalla asetettu uhkasakko voidaan puheena olevan 3 luvun 40 §:n 2 momentin viittaussäännöksen perusteella tuomita uhkasakkolain 11 §:n mukaisesti asetettua pienempänä, jos päävelvoitetta on olennaiselta osalta noudatettu tai velvoitetun maksukyky on merkittävästi alentunut taikka uhkasakon määrän alentamiseen on muu perusteltu syy. Nykyisin on asetettua uhkasakkoa maksettavaksi tuomittaessa ulosottokäytännössä sovellettu rikoslain 2 luvun 4 b §:n 2 momentin säännöstä, jonka mukaan uhkasakko pakkokeinona voidaan erityisistä syistä tuomita lievempänä kuin se on asetettu.

Pykälän 3 momentin mukaan käräjäoikeuden päätös, jolla uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, voidaan panna heti täytäntöön, vaikkei päätös ole saanut lainvoimaa, jollei muutoksenhakutuomioistuin noudattaen soveltuvin osin ulosottolain 9 luvun 14—18 §:n säännöksiä toisin määrää. Uhkasakon perimiseksi ulosmitattua omaisuutta ei kuitenkaan saa myydä ennen kuin päätös, jolla uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, on lainvoimainen. Ehdotettu säännös vastaa ulosotonhaltijaa koskevaa ulosottolain 3 luvun nykyistä 18 §:ää. Vastaavaa säännöstä on ehdotettu myös lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanoa koskevassa lakiehdotuksessa.

Puheena oleva 3 momentti on erityissäännös, jossa sallitaan varallisuuteen kohdistuva täytäntöönpano lainvoimaa vailla olevan uhkasakkopäätöksen perusteella. Täytäntöönpano sallitaan kuitenkin vain rajoitetusti. Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 6 luvun 1 §:n 2 momentissa kielletään muuntomenettelyyn haastaminen ennen kuin päätös, jolla sakko on tuomittu, on lainvoimainen.

Muutoksenhakutuomioistuin voi määrätä täytäntöönpanon keskeytettäväksi käsitellessään käräjäoikeuden päätöstä koskevaa valitusta. Tuomioistuin noudattaisi ehdotuksen mukaan soveltuvin osin ulosottolain 9 luvun 14—18 §:ää, jotka koskevat keskeyttämistä ulosottovalituksen yhteydessä. Hovioikeudessa keskeytyksestä voisi siten päättää yksi jäsen eikä päätökseen saa hakea erikseen muutosta.

Pykälän 4 momentin mukaan uhkasakon tuomitsemista koskevan asian käsittelyssä tuomioistuimessa noudatetaan soveltuvin osin ulosottolain 10 luvun 13 §:n 1 ja 2 momentin sekä 17 §:n säännöksiä.

Ulosottolain 10 luvun 13 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään ulosottovalituksen käsittelystä käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus on

13 §:n 1 momentin mukaan päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Asia käsitellään aina yhden tuomarin kokoonpanossa. Jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti, muutoksenhakemus käsitellään riitaisuudesta huolimatta käräjäoikeuden kansliassa. Ulosottolain 10 luvun 13 §:n 2 momentin mukaan muutoksenhakuasia on käsiteltävä kiireellisenä ja täytäntöönpanon keskeyttämistä koskeva vaatimus on ratkaistava heti. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia (307/86), jäljempänä *hakemusasialaki*. Toisistaan poikkeavien menettelysäännösten noudattaminen erilaisten täytäntöönpanoasioiden käsittelyssä käräjäoikeudessa ei olisi perusteltua.

Jos hakija ilmoittaa ulosottomiehelle luopuvansa täytäntöönpanosta, mihin hänellä on oikeus missä käsittelyn vaiheessa tahansa, on ulosottomiehen peruttava tuomitsemista koskeva hakemus. Jos ulosoton hakija osallistuu asian käsittelyyn käräjäoikeudessa, tulee hänellä olla mahdollisuus saada vastaajalta korvaus oikeudenkäyntikuluistaan. Ulosottoasioiden luonteesta johtuu myös, että vastaaja voidaan tuomita asetettuun uhkasakkoon, vaikka hän ei ole käyttänyt hyväkseen tilaisuutta lausua kirjallisesti asiassa ja vaikka häntä ei ole asiaa tuomioistuimessa käsiteltäessä henkilökohtaisesti kuultu.

Ulosottomiehen käräjäoikeudelle esittämä hakemus uhkasakon tuomitsemisesta maksettavaksi ei ole ulosoton muutoksenhakuasia. Tämän vuoksi pykälän 4 momentin lopussa ehdotetaan selvyyden vuoksi säädettäväksi, että myös käräjäoikeus voi määrätä ulosottomiehen suorittaman täytäntöönpanon keskeytettäväksi noudattaen soveltuvin osin ulosottolain 9 luvun 14—18 §:n edellä mainittuja säännöksiä. Koska ulosottomiehen uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei voida hakea muutosta, on perusteltua, että käräjäoikeus käsitellessään tuomitsemista koskevaa kysymystä voi tarvittaessa keskeyttää ulosottomiehen enemmät täytäntöönpanotoimet, esimerkiksi uuden uhkasakon asettamisen tai kiellon rikkomisen estävän toimenpiteen.

Ulosottolain 10 luvun 17 §:ssä säädetään valituksen käsittelystä hovioikeudessa ja muutoksenhausta hovioikeuden ratkaisuun. Ehdotuksen mukaan uhkasakon tuomitsemista koskevan asian käsittelyyn sovelletaan myös tätä säännöstä.

41 §. Pykälän 1 momentin mukaan ulosottomiehen on ennen uhkasakon asettamista varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla, esimerkiksi puhelimitse, kuulluksi, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanon tuntuvan vaikeuttamisen osalta voidaan viitata 3 luvun 4 §:n 2 momentin perustelujen yhteydessä lausuttuun.

Ulosottomiehen päätös uhkasakon asettamisesta on annettava vastaajalle tiedoksi. Ulosottomiehen päätökseen ei saa ulosottolain 3 luvun ehdotetun 39 §:n 3 momentin mukaan hakea muutosta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan voida tuomita maksettavaksi, ellei vastaaja ole saanut tietoa uhkasakon asettamisesta. Tämän vuoksi asettamispäätöksen tiedoksianto on ulosottolain 3 luvun 27 §:n 1 momentin ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain (232/66) 8 §:n säännökset huomioon ottaen suoritettava postitse saantitodistusta vastaan tai haastetiedoksiantona, jollei tiedoksianto voi tapahtua ulosottolain 3 luvun 27 §:n 3 momentin mukaisesti. Tiedoksianto voi tapahtua myös luovuttamalla uhkasakon asettamispäätös vastaajalle henkilökohtaisesti tai tämän lähetille.

Pykälän 2 momentin mukaan ulosottomiehen on ennen ulosottolain 3 luvun 40 §:n 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tuomitsemista koskevan hakemuksen tekemistä käräjäoikeudelle varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jos se on tarpeellista.

Kun ulosottomies on velvoitteen rikkomisen tapahduttua vastaajaa ensin kuultuaan asettanut uhkasakon ja uhkasakon asettamista koskeva päätös on annettu vastaajalle tiedoksi, vastaajan kuuleminen ennen uhkasakon tuomitsemista koskevan hakemuksen tekemistä käräjäoikeudelle ei tavallisesti enää ole tarpeellista. Vastaava säännös on ulosottolain 3 luvun ehdotetun 5 §:n 2 momentissa. Jos uhkasakko on asetettu täytäntöönpantavana olevassa päätöksessä, on vastaajan kuuleminen ennen hakemuksen tekemistä tavallisesti tarpeen sen selvittämiseksi, miten vastaaja suhtautuu asetettuun velvoitteeseen ja velvoitteen rikkomista koskeviin väitteisiin.

Ulosottomiehen on pykälän 2 momentin mukaan ilmoitettava uhkasakon tuomitsemista koskevan hakemuksen tekemisestä vastaajalle. Ulosottomiehen päätös vaatia uhkasakon tuomitsemista käräjäoikeudelta ei ole valituskelpoinen ratkaisu. Käräjäoikeuden on hakemusasialain mukaisesti varattava

asianosaisille tilaisuus tulla oikeudessa kuulluksi. Ulosoton vastaajalla, joka katsoo ulosottomiehen menetelleen virheellisesti, on mahdollisuus asiaa ulosottomiehen vaatimuksesta käräjäoikeudessa käsiteltäessä esittää kaikki uhkasakon asettamiseen ja tuomitsemiseen liittyvät väitteensä ja vaatimuksensa. Mainituista syistä tuomitsemista koskevan hakemuksen tekemisestä voidaan aina ilmoittaa vastaajalle ulosottolain 3 luvun 27 §:n 1 momentin mukaisesti tavallisella kirjeellä.

Jos ulosottomies päättää asettaa uuden uhkasakon ja samalla vaatia aikaisemman uhkasakon tuomitsemista, noudatetaan vastaajan kuulemisen ja uhkasakon asettamisesta ilmoittamisen suhteen pykälän 1 momentin säännöstä. Ulosottomiehen päätös uuden uhkasakon asettamisesta ja aikaisemman uhkasakon tuomitsemista koskevasta hakemuksesta annetaan tiedoksi edellä mainitulla tavalla todisteellisesti.

4 luku. **Ulosmittauksesta**

7 §. Pykälän 3 momentin mukaan ulosmittaamatta on jätettävä myös korvaus, joka suoritetaan kivusta ja särystä, viasta tai muusta pysyvästä haitasta taikka sairaanhoitokustannuksista, hautaamiskustannuksista tai muista henkilövahingoista aiheutuneista kuluista.

Ulosottokäytännössä on ilmennyt epäselvyyttä siitä, voidaanko henkisestä kärsimyksestä suoritettava korvaus ulosmitata. Mainittu korvaus on korvausperusteensa puolesta kuitenkin täysin rinnasteinen kivusta ja särystä suoritettavan korvauksen perusteisiin.

Oikeusministeriö on eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle 18 päivänä marraskuuta 1994 antamassaan lausunnossa katsonut, että pykälän 3 momenttia olisi tulkittava niin, että henkisestä kärsimyksestä suoritettava korvaus jätetään ulosmittaamatta. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on päätöksessään 24 päivänä elokuuta 1995 (Dnro 1509/4/94) esittänyt oikeusministeriölle pykälän 3 momentin säännöksen selventämistä siten, että henkisestä kärsimyksestä suoritettava korvaus mainittaisiin säännöksessä korvauksena, jota ei saa ulosmitata.

Mainituista syistä pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että henkisestä kärsimyksestä suoritettava korvaus mainitaan erikseen sellaisena korvauksena, jota ei saa ulosmitata.

14 §. Lokakuun 31 päivään 1993 voimassa olleen alusrekisterilain (211/27) 17 §:n nojalla rakenteilla oleva alus voitiin tietyin edellytyksin merkitä väliaikaisesti alusrekisteriin. Sellainen alusrakennelma myytiin samassa järjestyksessä kuin alusrekisteriin merkitty valmis alus.

Uuden 1 päivänä marraskuuta 1993 voimaan tulleen alusrekisterilain (512/93) 3 §:n mukaan Suomessa rakenteilla oleva alus voidaan merkitä alusrekisterin yhteydessä pidettävään rakenteilla olevien alusten rekisteriin, jota laissa kutsutaan alusrakennusrekisteriksi. Samalla aikaisemman alusrekisterilain nimi on muutettu aluskiinnityslaiksi, jonka 23 §:n 5 momentin mukaan alusrakennusrekisteriin merkittyyn rakenteilla olevaan alukseen sovelletaan, mitä mainitussa laissa säädetään rekisteriin merkitystä aluksesta.

Selvyyden vuoksi ulosottolain 4 luvun 14 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan ulosottolain alusrekisteriin merkittyä alusta koskevia säännöksiä sovelletaan myös alusrakennusrekisteriin merkittyyn alukseen. Esimerkiksi ulosottolain ehdotetun 1 luvun 5 §:n 5 kohdan nojalla ulosottomiehen tulee itse myydä myös alusrakennusrekisteriin merkitty alus.

22 §. Pykälän nykyisen 3 momentin mukaan ulosmittaus raukeaa kahden kuukauden kuluessa siitä, kun tuomio, jossa saaminen on määrätty maksettavaksi sen vakuutena olevasta omaisuudesta, on tullut lainvoimaiseksi. Sanottu määräaika on aiheuttanut ulosottokäytännössä hankaluutta, koska ulosottolain 4 luvun 22 §:ssä ei ole säännöstä, jonka mukaan tuomioistuimen tulisi ilmoittaa ulosottomiehelle myös ajankohta, jolloin tuomio tai yksipuolinen tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Ulosottomiehet ovat joutuneet selvittämään lainvoimaisuuskysymystä erikseen.

Yksipuolisen tuomion osalta lainvoimaisuustiedolla ei täytäntöönpanossa ole muuta merkitystä kuin se, että puheena olevan säännöksen tarkoittama määräaika lasketaan siitä. Myynti ja muut ulosottotoimet voidaan ulosottolain 3 luvun 13 §:n 1 momentin nojalla suorittaa loppuun yksipuolisen tuomion lainvoimaisuudesta riippumatta, jollei takaisinsaantikannetta käsittelevä tuomioistuin kiellä tai keskeytä täytäntöönpanoa. Muuta kuin yksipuolista maksutuomiota koskee ulosottolain 3 luvun 7 §:n 1 momentti, jossa eräitä poikkeustapauksia lukuun ottamatta kielletään lainvoimaa vailla

olevan tuomion nojalla ulosmitatun omaisuuden myyminen ilman velallisen suostumusta.

Epäselvyyttä on esiintynyt myös siitä, kenen tulee ilmoittaa käräjäoikeudelle ulosmittauksen mahdollisesta peruuntumisesta silloin, kun kyseinen kahden kuukauden määräaika ei ole vielä kulunut loppuun. Tältä osin käytäntö on vaihdellut.

Alioikeusuudistuksen yhteydessä kumotun ulosottolain 2 luvun 17 §:n 2 momentin mukaan silloin kun saaminen vahvistettiin niin sanotulla hypoteekkilainhakupäätöksellä maksettavaksi panttina olevasta kiinteästä omaisuudesta, määräsi ulosotonhaltija samalla, että omaisuus oli pidettävä saamisesta ulosmitattuna ja myytävä siinä järjestyksessä kuin ulosmitatusta kiinteästä omaisuudesta säädetään. Nykyisen säännöksen mukaan tuomioistuin ei määrää kiinteistöä myytäväksi, vaan velkojan tulee hakea myymistä ulosottomieheltä määräajassa. Sanotunlaisen tuomioistuimen antaman myyntimääräyksen ottamista nykyiseen säännökseen ei pidetä tarpeellisena.

Osa nykyisen säännöksen aiheuttamista ongelmista voitaisiin korjata luopumalla kiinteistön myymistä koskevan pyynnön määräajasta. Tällöin tuomio, jossa saatava määrätään maksettavaksi panttina olevasta kiinteästä omaisuudesta, tuottaisi suoraan lain nojalla ulosmittauksen, joka pysyisi voimassa siitä riippumatta, ryhtyykö velkoja toimenpiteisiin myynnin aikaansaamiseksi. Tilanne muistuttaisi edellä mainitun hypoteekkilainhakupäätöksen tuottanutta ulosmittaustilaa. Siitä huolimatta, että viimeksi mainituissa lainhakupäätöksissä oli kiinteistön myyntimääräys, ulosottomies ei ilman eri pyyntöä ryhtynyt viran puolesta myyntitoimenpiteisiin.

Rajoituksetta jatkuvaa ulosmittaustilaa ei kuitenkaan voida pitää velallisen kannalta tyydyttävänä. Ulosmittauksen oikeusvaikutuksia koskevassa ulosottolain 4 luvun 30 §:ssä rajoitetaan merkittävästi omistajalle muutoin kuuluvia oikeuksia. Velallinen ei muun muassa ole oikeutettu velkojan vahingoksi luovuttamaan omaisuutta tai muutoin määräämään siitä. Uuden maakaaren (540/95) 16 luvun 6 §:n 3 kohdan mukaan kiinnityshakemus jätetään lepäämään, jos kiinnitys voitaisiin muutoin myöntää, mutta kiinteistön ulosmittauksesta tai siihen kohdistuvasta turvaamistoimesta on tehty merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin ennen kiinnityshakemuksen vireilletuloa.

Jotta tuomioistuinten ei tarvitsisi seurata yksipuolisten tuomioiden lainvoimaiseksi tulemista tai ulosottomiehen sitä erikseen tiedustella, ehdotetaan pykälää muutettavaksi niin, että ulosmittauksen raukeamisesta määräajassa luovuttaisiin ja palattaisiin järjestelmään, jossa ulosmittaus tulee erikseen peruuttaa. Yllä mainittujen ulosmittauksen velalliselle aiheuttamien rajoitusten vuoksi tietyn määräajan jälkeen velallisella itsellään tulisi olla mahdollisuus saada ulosmittaus peruuntumaan. Velallinen tai kiinteistön omistaja, silloin kun omaisuus vastaa vieraasta velasta, voisivat saada ehdotuksen mukaan ulosmittauksen peruuntumaan, jos kuusi kuukautta on kulunut tuomion lainvoimaiseksi tulemisesta.

Myyntipyynnön määräaika alkaisi kulua tuomion lainvoimaiseksi tulemisesta. Velkojaa ei voida velvoittaa pyytämään myyntiä ennen sanottua ajankohtaa, koska ulosottolain 3 luvun 14 §:n 1 momentin mukaan täytäntöönpanon hakija on velvollinen korvaamaan kaiken vahingon silloin, kun ulosmittaus tai muu täytäntöönpano peruutetaan siitä syystä, että tuomio, jonka nojalla se on toimitettu, kumotaan tai muutetaan.

Jos velkoja ulosottolain 3 luvun 14 §:n 1 momentissa säädetystä korvausvastuusta huolimatta pyytäisi myyntiä ennen kuin puheena olevan pykälän 1 momentissa tarkoitettu tuomio on tullut lainvoimaiseksi, tulisi ulosottomiehen ryhtyä niihin täytäntöönpanotoimiin, jotka voidaan ulosottolain mukaan suorittaa ennen kuin tuomio on tullut lainvoimaiseksi. Jos kysymyksessä on normaali maksutuomio, ulosottomiehen tulisi 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaisesti ennen myyntiä selvittää tuomion lainvoimaisuus. Hovioikeuden tuomion täytäntöönpanemiseksi myynti on mahdollinen, jollei korkein oikeus keskeytä täytäntöönpanoa 3 luvun 13 §:n 2 momentin mukaisesti. Sen sijaan jos 4 luvun 22 §:ssä tarkoitettu ulosmittaus on aiheutunut yksipuolisesta tuomiosta, ulosottomiehen ei tarvitse ryhtyä tarkistamaan sen lainvoimaisuutta. Omaisuus voidaan edellä mainitulla tavalla ulosottolain 3 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan myydä ja täytäntöönpano saattaa loppuun, jollei takaisinsaantikannetta käsittelevä tuomioistuin kiellä tai keskeytä täytäntöönpanoa.

Koska käytännössä on menetelty siten, että velkojat ovat hakeneet myyntiä säädetyssä kahden kuukauden määräajassa, mutta sa-

malla pyytäneet täytäntöönpanon lykkäämistä, on harkittu tarpeelliseksi ehdottaa määräajan pidentämistä kuuteen kuukauteen. Tällöin asianosaisille jäisi tuomion antamisen jälkeen riittävästi aikaa keskinäisin sopimuksin pyrkiä löytämään maksujärjestely ilman omaisuuden myyntiä ulosottoteitse.

Ulosottoasetuksen 32 §:n 2 momentin mukaan ulosmitattu omaisuus on myytävä niin hyvissä ajoin, että siitä kertyneet varat voidaan tilittää hakijalle viimeistään vuoden kuluessa ulosottoasian saapumisesta ulosottomiehelle, jollei täytäntöönpanoa keskeytetä tai velallinen näytä saaneensa velkojalta maksuaikaa taikka asiassa ilmaannu sellaista viivytystä, jota ulosottomies ei voi välttää. Säännöksen tarkoittamassa mielessä ulosottoasia saapuisi ulosottomiehelle silloin, kun myyntiä pyydettäisiin.

Riippumatta velallisen oikeudesta saada ulosmittaus määräajan kulumisen jälkeen peruuntumaan, olisi hakijalla luonnollisesti oikeus saada ulosmittaus peruuntumaan jo ennen määräajan päättymistäkin, jos hän sitä ulosottomieheltä pyytää esimerkiksi silloin, kun asianosaiset ovat päässeet yksimielisyyteen maksujärjestelystä. Vastaava oikeus olisi myös velallisella, jos hän esittää esimerkiksi selvityksen saatavan suorittamisesta. Ulosmittauksen peruuttaminen kuuluisi kummassakin tapauksessa ulosottomiehelle, ei velkojalle tai velalliselle itselleen.

Velkojan olisi tärkeää saada tietää, että ulosmittauksen tuottamat omistajan oikeutta rajoittavat oikeusvaikutukset ovat poistuneet sen johdosta, että ulosmittaus on velallisen tai omistajan pyynnöstä peruutettu. Tästä syystä ehdotetaan ulosottolain 4 luvun 28 §:n 4 momenttiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan ulosottomiehen tulee ilmoittaa ulosmittauksen peruuntumisesta myös velkojalle.

Selvää on, että velkojalla olisi oikeus hakea uudelleen ulosmittausta puheena olevan pykälän 1 momentissa tarkoitetun tuomion nojalla. Ulosottokäytännössä on tosin esiintynyt epäselvyyttä siitä, estääkö nykyisen säännöksen mukainen ulosmittauksen raukeaminen määräajan kulumisen vuoksi kiinteistön uudelleen ulosmittaamisen 1 momentissa tarkoitetun tuomion perusteella myöhemmän hakemuksen johdosta. Epätietoisuus koskee etenkin tilannetta, jossa kiinteistön omistaja vastaa saatavasta ainoastaan kiinteistön arvolla.

Tuomioistuimen antamalla tuomiolla ja yksipuolisella tuomiolla on niin sanottu negatiivinen oikeusvoimavaikutus. Viimeksi mainittu merkitsee sitä, että kannetta, joka on lainvoimaisella tuomiolla ratkaistu, ei saa ottaa enää uudelleen tutkittavaksi. Niin kauan kuin kiinteistö pysyy samalla omistajalla, sanottu oikeusvoimavaikutus estää asian uudelleen tutkimisen. Koska ehdotetussa säännöksessä luovuttaisiin ulosmittauksen lain perusteella tapahtuvasta raukeamisesta ja koska on pidettävä selvänä, että uusi ulosmittaus on aiemman tuomion negatiivisen oikeusvoiman vuoksi sallittava, ei puheena olevaan pykälään ole pidetty tarpeellisena ottaa tästä nimenomaista säännöstä.

25 §. Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan ulosotonhaltija voi velkojan vaatimuksesta määrätä toimitsijan ottamaan ulosmitatun kiinteän omaisuuden haltuunsa ja hoitamaan sitä, kun on vaara, että omistaja huonolla hoidolla tai muulla tavoin hävittää omaisuutta. Velkoja on kuitenkin velvollinen maksamaan etukäteen omaisuuden hoitamiseen tarvittavat kulut.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan nyt muutettavaksi niin, että ulosotonhaltijan sijasta ulosottomies määrää säännöksessä tarkoitetun toimitsijan. Ehdotuksen 1 luvun 5 §:n 8 kohdan mukaan asiasta päättäminen kuuluu ulosottomiehen yksinomaiseen toimivaltaan. Ennen määräyksen antamista ulosottomiehen on varattava omistajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jos se täytäntöönpanoa haittaamatta käy päinsä. Viimeksi mainituilta osin viitataan edellä 3 luvun ehdotetun 4 §:n 1 momentin perustelujen yhteydessä esitettyyn.

28 §. Pykälän nykyisen 4 momentin mukaan kiinteän omaisuuden ulosmittauksen kumoamisesta tai peruuttamisesta taikka raukeamisesta ulosottolain 4 luvun 22 §:n 3 momentin perusteella on ilmoitettava 28 §:n 1 momentissa mainitulle kiinteistötuomarille (kirjaamisviranomaiselle).

Edellä 4 luvun 22 §:n perustelujen kohdalla on todettu, että myös velkojan on tärkeä saada tietää, että ulosmittauksen tuottamat rajoitukset muun muassa omaisuuden luovuttamisen ja panttauksen suhteen ovat ulosmittauksen peruuttamisen vuoksi poistuneet. Tästä syystä ehdotetaan, että jos ulosmittaus peruutetaan velallisen tai kiinteistön omistajan pyynnöstä sen jälkeen kun kuusi kuukautta on kulunut tuomion lainvoimaiseksi tulemisesta, ulosottomiehen tulee ilmoittaa asiasta myös velkojalle, jonka saaminen on

määrätty maksettavaksi sen vakuutena olevasta kiinteistöstä.

Ulosmittaus, joka perustuu ulosottolain 4 luvun 22 §:n 1 momenttiin, voidaan joutua peruuttamaan esimerkiksi vapaaehtoisen maksun tai kaupan vuoksi jo ennen kuuden kuukauden määräajan päättymistä. Ulosottomiehen on myös tällaisessa tapauksessa peruutettava ulosmittaus ja ilmoitettava siitä kirjaamisviranomaiselle, kun hänelle esitetään asiaa koskeva selvitys.

Koska ulosmittaus ei ulosottolain 4 luvun 22 §:n ehdotetun 3 momentin mukaan enää määräajan päätyttymisen vuoksi automaattisesti raukea, voidaan 28 §:n 4 momentista poistaa raukeamista koskeva maininta.

5 luku. Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

1 §. Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan kaupunginvouti saa antaa ulosmitatun irtaimen omaisuuden myymisen sellaisen huutokaupantoimittajan tehtäväksi, joka harjoittaa huutokauppojen toimittamista erityisessä huoneistossa. Myymisessä on noudatettava, mitä ulosottolain 5 luvussa säädetään. Myymisestä kertyneiden varojen tilityksestä säädetään asetuksella.

Pykälän 2 momentin mukainen menettely on käytettävissä olevien tietojen mukaan hyvin harvinaista. Menettelystä ei kuitenkaan ole tässä vaiheessa katsottu aiheelliseksi luopua, koska ulosmitatun omaisuuden myyntiä koskevat säännökset on tarkoitus uudistaa lähitulevaisuudessa kokonaan.

Ulosottolain 1 luvun muuttamisesta (197/96) on seurannut, että ulosottomiehenä kaupunginvoudin (ja nimismiehen) asemasta toimii kihlakunnanvouti. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 2 momentin sana kaupunginvouti korvattavaksi sanalla ulosottomies. Ehdotetusta muutoksesta seuraa, että kaikki ulosottomiehet voivat menetellä säännöksestä ilmenevällä tavalla.

Samalla ehdotetaan 2 momentin säännöstä muutettavaksi niin, että omaisuuden myyminen voidaan antaa ainoastaan luotettavan huutokaupan toimittajan tehtäväksi.

6 §. Pykälässä säädetään irtaimen omaisuuden huutokaupasta kuuluttamisesta ja ilmoittamisesta.

Pykälään lisätyn 3 momentin (197/96) mukaan ulosottomiehen on ilmoitettava arvokkaan irtaimen omaisuuden huutokauppakuulutuksesta tai -ilmoituksesta velalliselle. Ilmoitus voidaan tehdä puhelimitse tai lähettää postitse tavallisena kirjeenä. Ellei velallisen puhelinnumero tai osoite ole tiedossa, ilmoitusta ei tarvitse tehdä.

Velallinen saattaa omistaa arvokkaan irtaimen omaisuuden kuten esimerkiksi asuntoosakkeet yhdessä jonkun muun henkilön kanssa. Tällöin velallisen osuus omaisuudesta voidaan myydä ulosottotoimin huutokaupalla. Yhteisomistajan kannalta on tärkeää, että hän saa tiedon myymisestä ja voi halutessaan saapua valvomaan etuaan huutokaupassa esimerkiksi ostotarjouksia tekemällä.

Eduskunnan oikeusasiamies on oikeusministeriölle 19 päivänä kesäkuuta 1995 lähettämässään kirjeessä (Dnro 1337/2/95) katsonut, että asian selventämiseksi olisi harkittava, että ulosottolakiin otettaisiin säännös pakkohuutokaupan ilmoittamisesta myös irtaimen omaisuuden yhteisomistajalle.

Vaikka omaisuuden yhdessä velallisen kanssa omistava tavallisesti omatoimisesti hankkii tiedon velallisen osuuden huutokaupasta, ehdotetaan pykälään edellä mainituista syistä lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan ulosottomiehen on ilmoitettava arvokkaan irtaimen omaisuuden huutokaupasta myös sille, joka velallisen kanssa omistaa myytävän omaisuuden, vaikka yhteisomistajan osuutta ei olisikaan ulosmitattu.

Pykälän nykyisen 3 momentin perusteluissa on selvitetty omaisuuden arvoon liittyviä kysymyksiä. Arvo määräytyisi yhteisesti omistetun omaisuuden koko arvon perusteella, koska yhteisomistajan etu vaatii ilmoituksen tekemistä siitä riippumatta, kuinka suuren osuuden arvokkaasta irtaimesta omaisuudesta velallinen omistaa.

20 §. Nykyisessä pykälässä viitataan kumottuun ulosottolain 2 luvun 17 §:ään. Jos ulosotonhaltija on määrännyt saamisen maksettavaksi sen vakuutena olevasta kiinteästä omaisuudesta ja määrännyt omaisuuden myytäväksi, ulosottomies ei saa kuuluttaa kiinteistön huutokauppaa ennen kuin se velkakirja, johon velkoja saamisensa perustaa, on alkuperäisenä huutokaupan toimittajalle annettu.

Käräjäoikeuden tuomio on 1 päivästä joulukuuta 1993 aikaansaanut ulosmittauksen saatavan vakuutena olevaan kiinteään omaisuuteen ulosottolain 4 luvun 22 §:n 1 momentin nojalla. Viimeksi mainitun pykälän 3 momentin mukaan velkojan on erikseen -

pyydettävä omaisuuden myyntiä ulosottomieheltä. Ulosottomiehen on tällöin ulosottolain 3 luvun 22 §:n 1 momentin mukaisesti vaadittava itselleen kiinteistöön kiinnitetyt velkakirjat ja vuoden 1997 alusta myös uuden maakaaren mukaiset panttikirjat.

Mainituista syistä puheena oleva pykälä voidaan kumota.

21 §. Ulosottolain 5 luvun nykyiseen 21 §:ään on ulosoton muutoksenhaku-uudistuksen yhteydessä lailla (197/96) lisätty uusi 3 momentti, joka tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Tämän momentin mukaan myös velalliselle ja kiinteistön omistajalle on lähetettävä pykälän 2 momentissa tarkoitettu kutsu asianosaiskeskusteluun ja huutokauppaan. Kutsussa on lisäksi mainittava, että mahdolliset muistutukset sellaisia saatavia vastaan, jotka on ilmoitettu 5 luvun 24 §:n mukaisesti tai käyvät ilmi asiakirjoista, on tehtävä sanotussa keskustelussa.

Ulosottolain nykyinen 5 luvun 21 § on maakaaren säätämisen yhteydessä muutettu kokonaan vuoden 1997 alusta. Tämän vuoksi edellisessä kappaleessa mainittu 5 luvun nykyiseen 21 §:ään lisätty 3 momentti on voimassa vain väliaikaisesti 31 päivään joulukuuta 1996.

Maakaaren säätämisen yhteydessä muutetun ulosottolain 5 luvun 21 §:n 2 momentin mukaan asianosaiskeskustelusta ja huutokaupasta on ilmoitettava myös kiinteistön omistajalle ja velalliselle. Säännös korvaa näiltä osin edellä mainitun nykyiseen 21 §:ään lisätyn väliaikaisesti voimassa olevan 3 momentin lukuun ottamatta säännöstä, jonka mukaan muistutukset sellaisia saatavia vastaan, jotka on ilmoitettu 5 luvun 24 §:n mukaisesti tai käyvät ilmi asiakirjoista, on tehtävä sanotussa keskustelussa.

Mainitusta syystä maakaaren säätämisen yhteydessä kokonaan muutettuun ulosottolain 5 luvun 21 §:ään ehdotetaan nyt lisättäväksi uusi 3 momentti. Momentissa säädettäisiin velvollisuudesta tehdä saatavia koskevat mahdolliset muistutukset asianosaiskeskustelussa. Koska säännökseen ei tehtäisi asiallisia muutoksia, momentin yksityiskohtaisten perustelujen osalta viitataan aikaisemman 3 momentin perusteluihin.

Pykälään lisättäväksi ehdotettu 3 momentti tulisi tämän lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen mukaan voimaan yhtä aikaa uuden maakaaren kanssa 1 päivänä tammikuuta 1997.

24 §. Luvun 20 §:n perustelujen yhteydessä mainitusta syystä ehdotetaan, että pykälän 1 momentissa oleva säännös huutokaupan toimittajan velvollisuudesta lukea julki päätös, jolla ulosotonhaltija on julistanut kiinteistön ulosmitatuksi, korvataan velvollisuudella lukea julki 4 luvun 22 §:ssä tarkoitettu tuomio.

Samalla ehdotetaan, että huutokaupan toimittajan on luettava julki säännöksessä tarkoitetut asiakirjat ainoastaan tarpeellisin osin. Näiltä osin säännös vastaa noudatettua käytäntöä.

6 luku. Ulosmittauksesta kertyneitten varain tilityksestä ja jakamisesta

3 §. Pykälän nykyisen 1 momentin mukaan ulosottomiehen tulee ilmoittaa velkojille, että säännöksessä tarkoitettu jakoluettelo on hänen ilmoittamastaan määräpäivästä alkaen ulosottolain 9 luvun mukaisen valitusajan ulosottomiehen luona nähtävänä. Säännöksessä tarkoitetusta valitusajasta säädetään ulosottolain uuden 10 luvun 5 §:ssä. Kysymyksessä olevan 6 luvun 3 §:n 1 momentin viittaussäännös ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uusia ulosottovalitusta koskevia säännöksiä.

12 §. Ulosottolain 6 luvun nykyinen 12 § on ulosoton muutoksenhaku-uudistuksen yhteydessä muutettu 22 päivänä maaliskuuta 1996 annetulla lailla (197/96), joka tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Pykälä on muutettu myös maakaaren säätämisen yhteydessä ulosottolain muuttamisesta annetulla lailla (551/95), joka puolestaan tulee voimaan vuoden 1997 alusta. Tämän vuoksi pykälä on muutoksenhaku-uudistuksen yhteydessä säädetyssä muodossaan voimassa vain 31 päivään joulukuuta 1996.

Koska maakaaren säätämisen yhteydessä ei ole voitu ottaa huomioon ulosoton muutoksenhaku-uudistuksesta aiheutuvia muutosvaatimuksia, pykälä ehdotetaan jälleen kokonaan muutettavaksi 1 päivästä tammikuuta 1997. Ehdotetun pykälän 1 ja 4 momentissa on otettu huomioon maakaariuudistukseen liittyvät muutokset.

Pykälän 1 momentin alussa säädettäisiin nykyiseen tapaan, että jos riitaiselle tai ehdolliselle taikka 5 luvun 31 §:ssä tarkoitetulle saamiselle on laskettu jako-osa irtaimesta tai kiinteästä omaisuudesta, se on pantava erilleen. Selvyyden vuoksi todettaisiin, että erilleen pannut varat talletetaan 17 §:n mukaisesti.

Osittain maakaariuudistukseen liittyvien muutosten, osittain pykälän selkeyttämisen vuoksi ehdotetaan aiempaa eritellymmin ilmaistavaksi se, kuinka kauan eri tilanteissa - varoja on pidettävä (talletettuna) erillään. Ehdolliselle saamiselle laskettu jako-osa on pidettävä erillään, kunnes ehto on tullut täytetyksi. Jako-osa saamisesta, jota ei ole valvottu, on pidettävä erillään niin kuin 18 §:ssä säädetään. Viimeksi mainitun, muutoksenhaku-uudistuksen yhteydessä muutetun pykälän mukaan velkoja menettää jako-osansa kahdessa vuodessa huutokaupan lainvoimaiseksi tulemisesta, jollei hän ilmaannu esittämään saamistodistetta ja vaatimaan varoja.

Velkojainluetteloon merkitään 5 luvun 31 §:n 2 momentin nojalla myös vireillä oleviin kiinnityshakemuksiin perustuvat saamiset ja erityiset oikeudet. Niille laskettu jako-osa on pidettävä erillään, kunnes kysymys velkojan oikeudesta on lopullisesti ratkaistu. Jos kiinnitystä on kuitenkin haettu vasta ulosmittauksen jälkeen ja jos hakemus on jätetty lepäämään siltä varalta, että täytäntöönpanosta luovutaan, hakemusta ei oteta pakkohuutokaupassa huomioon.

Säännökset siitä, kuinka kauan riitaiselle saatavalle laskettu jako-osa on pidettävä erillään, ovat ehdotetun pykälän 2 ja 3 momentissa. Sanotut momentit vastaavat sanamuodoltaan ja asiasisällöltään muutoksenhakuuudistuksen vastaavia säännöksiä. Molemmissa momenteissa on viittaus ulosottolain 6 luvun 13 §:ään, joka on uuden maakaaren säätämisen yhteydessä muutettu kokonaan. Nyt kysymyksessä olevan pykälän kannalta 13 §:n muutokset ovat kuitenkin lähinnä kielellisiä.

Jäljempänä muutettavaksi ehdotettavassa 6 luvun 24 §:n 4 momentissa on puheena olevaa 12 §:ää samoin kuin 17 §:ää täydentäviä säännöksiä erillään pitämisen ja tallettamisen kestosta. Säännösten mukaan, jollei selvitystä esitetä erillääpitämisen perusteen voimassaolosta, varat menevät valtiolle 10 vuoden kuluttua. Jos erilleen on pantu valvomaton saatava, menettää velkoja saatavansa yllä todetulla tavalla jo kahdessa vuodessa uuden 18 §:n perusteella. Viimeksi mainitusta ehdotetaan erillistä siirtymäsäännöstä.

Pykälän 4 momentti vastaa maakaariuudistuksen yhteydessä 6 luvun 12 §:ään tehtyä lisäystä, jonka mukaan kiinnityksen kuolettaminen ei vaikuta velkojan oikeuteen saada jako-osa erilleen pannuista varoista. Ehdollista, riitaista tai valvomatta jäänyttä, velkojainluetteloon merkittyä saamista koskeva kiinnitys on 5 luvun uuden 51 §:n 2 momentin mukaisesti kuoletettava. Panttivelkojan oikeudet kohdistuvat tämän jälkeen talletettuihin varoihin. Muutoin kuin edellä todetuissa tapauksissa kiinnityksiä ei enää uuden maakaaren voimaantulon jälkeen yleensä kuoleteta pakkohuutokaupan vuoksi, vaan kiinnitykseen perustuva panttikirja luovutetaan ostajalle tai vakuutena takaisin velkojalle.

Kiinnitysten kuolettaminen liittyy osaltaan pakkohuutokauppaostajan mahdollisuuteen ottaa saaminen vastattavakseen kauppahinnan vähennyksenä. Ostaja ei voi nykyisin voimassa olevien säännösten mukaan ottaa vastattavakseen ehdollista, riitaista tai vireillä olevaan kiinnityshakemukseen perustuvaa saatavaa. Maakaariuudistuksen myötä 5 luvun 27 ja 31 §:iin tehtävien muutosten johdosta ostaja ei saisi ottaa vastattavakseen myöskään valvomatta jäänyttä saamista.

Tämän lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen mukaan ehdotettu 12 § tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997 yhtä aikaa uuden maakaaren kanssa.

19 §. Ulosottolain 6 luvun nykyisen 19 §:n nojalla saman luvun 17 ja 24 §:n mukaisesti lääninrahastoon talletetut varat on asianosaisen vaatimuksesta pantava ulosotonhaltijan hyväksymään rahalaitokseen korkoa kasvamaan. Koron saa säännöksen mukaan se, jolle varat määrätään maksettavaksi.

Ulosottolain 6 luvun 17 § on jo aikaisemmin muutettu niin, että ulosottomies ei enää talleta varoja lääninrahastoon ja että varoille maksettavan koron saa se, jolle varat tilitetään. Ulosottolain 6 luvun 24 §:ään ehdotetaan nyt tehtäväksi vastaava muutos. Tämän vuoksi ulosottolain 6 luvun 19 § voidaan kumota.

24 §. Pykälässä ehdotetaan kuten nykyisessäkin 24 §:ssä säädettäväksi ulosotossa kertyneiden varojen tallettamisesta siinä tapauksessa, että niitä ei voida tilittää velkojalle, sekä määräajasta, jonka päättymisen jälkeen ulosotossa kertyneet ulosottoviranomaisen hallussa olevat tilittämättä jääneet varat menevät valtiolle.

Pykälän nykyisen 1 momentin mukaan ulosottomiehen on, jollei erikseen toisin säädetä, pidettävä kertyneet varat velkojain saatavana neljä viikkoa siitä, kuin velkoja on oikeutettu ne nostamaan. Jollei velkoja sanotun ajan kuluessa nosta rahoja, ulosottomie-

hen on talletettava ne viipymättä lääninrahastoon. Näin talletetut rahat ulosottomiehen on tilitettävä velkojalle tallettamisesta saamallaan todistuksella. Ulosottomiehen on pidettävä myös velkojalle palautettava saamistodiste velkojan saatavana sanotun neljän viikon ajan ja talletettava se tämän jälkeen lääninrahastoon. Säännös koskee muun muassa sellaisia varoja, joita velkoja on oikeutettu 6 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan nostamaan ainoastaan vakuutta vastaan, mutta hän ei halua asettaa vakuutta. Säännöstä voidaan soveltaa myös sellaiseen velkojaan, jonka tilitysosoitetta ei tunneta. Sen jälkeen kun tuomio tai päätös, jonka nojalla ulosmittaus on suoritettu, on tullut lainvoimaiseksi tai kun velkoja asettaa vakuuden tai ilmoittaa tilitysosoitteensa, on varat voitu tilittää tallettamisesta saadulla todistuksella.

Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan jos velkoja on laiminlyönyt maksun ottamisen, hänellä ei ole oikeutta saada korkoa muutoin kuin siinä tapauksessa, että varat on talletettu rahalaitokseen korkoa kasvamaan.

Rahat, jotka velkoja saa nostaa ilman vakuutta tai alkuperäistä saamistodistetta esittämättä, on 6 luvun 1 §:ään vuonna 1973 lisätyn 3 momentin (389/73) nojalla viipymättä lähetettävä velkojalle hänen ilmoittamallaan osoitteella tai osoittamaansa rahalaitokseen. Jollei osoitetta tai rahalaitosta ole tiedossa taikka jos vakuus on asetettava tai saamistodiste esitettävä, velkoja saa noutaa varat ulosottomieheltä.

Jollei kertyneitä varoja voida lähettää velkojalle, ulosottomiehen tulee ulosottoasetuksen 34 §:n 3 momentin mukaan kahden viikon määräajassa varojen perimisestä tai avustavan ulosottomiehen hänelle suorittamasta tilityksestä ilmoittaa velkojalle kirjallisesti, mitä velkojan on täytettävä saadakseen nostaa varat ja milloin ne, jollei niitä nosteta, lähetetään lääninrahastoon.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan ulosottomiehen on, kuten nykyisinkin, pidettävä ulosotossa kertyneet varat velkojien saatavana neljä viikkoa siitä lukien, kun velkoja on oikeutettu ne nostamaan, jollei toisin säädetä. Säännös koskee lähinnä sellaisia varoja, joiden osalta ei ole epäselvyyttä siitä, kuka on ne oikeutettu (mahdollisesti tosin vakuutta vastaan) nostamaan. Sen sijaan sellaisen rahamäärän tai jako-osan tallettamista, joka on pantu 11 tai 12 §:n nojalla erilleen, koskee luvun 17 §.

Jollei velkoja tai muu henkilö, jolle varoja olisi tilitettävä, sanotun ajan kuluessa ole nostanut tai noutanut varoja tai ilmoittanut tilitysosoitetta eikä hänen osoitteestaan tai olinpaikastaan ole tietoa, ulosottomiehen on pykälän 1 momentin toisen virkkeen mukaan talletettava varat luottolaitokseen. Luottolaitoksella tarkoitetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 2 §:n mukaista luottolaitosta; kyseeseen tulevat lähinnä talletuspankit. Asetuksella säädettyä suurempi rahamäärä (esimerkiksi yli 5 000 markkaa) tulisi talletettaa erikseen, jolloin koron saa se, joka on sittemmin oikeutettu nostamaan varat. Muutoin varat voidaan tallettaa virkavaraintilille tai muulle sopivalle tilille.

Jos velkoja on omasta syystään laiminlyönyt varojen nostamisen ja ulosottomies on joutunut tallettamaan varat ilman korkoa, on selvää, ettei velkoja ole oikeutettu saamaan korkoa velalliseltakaan. Tätä periaatetta on pidettävä niin selvänä, ettei sitä koskevaa säännöstä ole pidetty tarpeellisena ottaa lakiin.

Sen jälkeen kun varojen nostamista koskeva este on poistunut eli kun velkoja esimerkiksi haluaa asettaa vaadittavan vakuuden taikka ilmoittaa tilitysosoitteensa, ulosottomiehen tulee tilittää varat.

Ulosottomiehen on säilytettävä velkojalle palautettava saamistodiste luotettavalla tavalla. Tavallisesti ulosottomiehen käytössä on säilytykseen sopiva kassakaappi. Myöskään saamistodistetta ei enää lähetettäisi lääninrahastoon.

Ehdotettua varojen säilytys-, talletus- ja tilitysmenettelyä voidaan pitää riittävän varmana väärinkäytösten torjumiseksi ja asianosaisten oikeusturvan kannalta. Asetuksella säädettäisiin tarkemmin velkojalle tehtävistä ilmoituksista ja rahavarojen maksuliikenteen järjestämisestä sekä kirjanpidosta. Oikeusministeriöllä on oikeus ulosottoasetuksen 35 §:n nojalla antaa asiasta tarkempia ohjeita.

Pykälän nykyistä 2 momenttia vastaava säännös on edellä mainitulla tavalla ehdotettu otettavaksi osittain pykälän 1 momenttiin ja osittain säännöstä on pidetty tarpeettomana. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan nyt säädettäväksi, että myös niihin ulosottomiehelle saapuneisiin varoihin, joita lähettäjää tai asiaa koskevien merkintöjen virheellisyyden vuoksi ei ole voitu kohdistaa mihinkään ulosottoasiaan eikä myöskään palauttaa lähettäjälle, sovelletaan, mitä pykälän 1 momentissa säädetään. Säännös vastaa oikeus-

ministeriössä aikaisemmin laadittua ehdotusta (Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkaisu 2/1989).

Ehdotettu 2 momentin säännös soveltuu tilanteeseen, jossa esimerkiksi postitse tai pankkisiirtona saapuneiden rahalähetysten lähettäjän nimeä ja osoitetta sekä maksun tarkoitusta koskevat merkinnät ovat niin epäselviä, ettei varoja voida käyttää minkään ulosotossa olevan saamisen suoritukseen eikä myöskään palauttaa kenellekään. Jos maksaja myöhemmin ilmoittautuu tai muuten saadaan selville hänen henkilöllisyytensä tai maksun tarkoitus, maksu mahdollisine talletuskorkoineen käytettäisiin tuohon tarkoitukseen tai palautettaisiin lähettäjälle. Pykälän 4 momentin nojalla varat menisivät 10 vuoden määräajan jälkeen valtiolle. Ulosottolain 6 luvun 25 §:n ehdotettu 2 momentti koskisi myös nyt kysymyksessä olevia varoja: asetuksella säädettyä pienemmät rahasummat tuloutettaisiin valtiolle 24 §:n 1 momentin mukaisen neljän viikon määräajan päätyttyä.

Pykälän 3 momenttiin, joka koskee velkojalle suoritetulle ja tämän palautettavalle määrälle maksettavaa korkoa, ei tässä yhteydessä ehdoteta muutoksia.

Pykälän nykyisen 4 momentin mukaan ulosmittauksesta kertyneet varat menevät valtiolle, jollei varoja nosteta kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun rahat ovat olleet lääninrahastossa talletettuna. Jos mainitun ajan kuluessa näytetään, että tuomio tai päätös, johon täytäntöönpano on perustunut, on muuttunut tai kumottu tai ei ole saanut lainvoimaa, taikka sitä, kenellä on parempi oikeus rahoihin, ei ole lopullisesti ratkaistu, luetaan siitä lähtien aina uusi kymmenen vuoden määräaika.

Ulosottomiehellä saattaa olla ulosoton muutoksenhaku-uudistuksen ja nyt kysymyksessä olevan lakiehdotuksen perusteella luottolaitokseen erikseen talletettuna tai muulla asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla säilytettävänä seuraavanlaisia varoja:

1) riitaiselle saamiselle laskettuja varoja, jotka on talletettu 12 §:n 1 ja 2 momentin nojalla 17 §:n mukaisesti ja täytäntöönpanoriitakanne on vireillä,

2) ehdolliselle saamiselle laskettuja varoja, jotka on talletettu 12 §:n 1 momentin nojalla 17 §:n mukaisesti eikä ehto ole vielä tullut täytetyksi tai lakannut olemasta,

3) vireillä olevaan kiinnityshakemukseen perustuvia varoja, jotka on talletettu 12 §:n 1 momentin nojalla 17 §:n mukaisesti eikä kiinnitystä koskevaa asiaa ole vielä lainvoimaisesti ratkaistu sekä

4) varoja, joita tarkoitetaan puheena olevan 24 §:n 1 ja 2 momentissa ja joita velkoja ei ole nostanut.

Jos jako-osa on laskettu saatavalle, jota ei ole valvottu, jako-osan voi nostaa 13 §:ssä tarkoitettu velkoja 18 §:n nojalla kahden vuoden kuluttua huutokaupan lainvoimaiseksi tulosta. Puheena olevan säännöksen sanamuodosta käy ilmi, että siinä ei tarkoiteta näitä, sinänsä 17 §:n mukaisesti talletettuja varoja, vaan ulosottomies jakaa ne viran puolesta.

Momentin mukainen määräaika alkaa kulua, vaikka velkojalle ei voitaisi ilmoittaa - hänelle kertyneistä varoista. Jos varoja ei nosteta, määräaika kuluu siitä riippumatta, onko velkojalla oikeus nostaa varat vakuutta vastaan tai ilman sitä. Määräaika kuluu 17 §:n nojalla talletettujen varojen osalta siitä riippumatta, saako varoja nostaa edes vakuutta vastaan. Määräajan kuluminen on tällöinkin tarvittaessa erikseen katkaistava.

Pykälän 4 momentin mukaisen 10 vuoden määräajan kuluminen voidaan ehdotuksen mukaan katkaista samalla tavalla kuin aikaisemmin. Esimerkiksi kuka tahansa täytäntöönpanoriidan asianosaisista voi katkaista vanhentumisen.

Ehdotuksen 1 ja 4 momentin määräajat vastaavat olennaisilta osin nykyisen ulosottolain mukaisia määräaikoja. Näin ollen ulosottomiehen hallussa lain voimaan tullessa oleviin varoihin voidaan soveltaa uusia säännöksiä ilman siirtymäaikaa. Jos varat on jo talletettu lääninrahastoon, sovellettaisiin niihin siirtymälakiehdotuksen 2 §:n nojalla aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

25 §. Pykälän nykyisen 1 momentin mukaan ulosottomiehelle maksettu asetuksella säädettyä markkamäärää pienempi liikasuoritus saadaan jättää palauttamatta maksajalle. Liikasuoritus tuloutetaan tällöin valtiolle. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan pykälän 1 momentissa säädetty koskee myös varoja, joita 24 §:n 2 momentin mukaan ei voida tilittää velkojalle eikä myöskään palauttaa maksajalle.

Ehdotuksen mukaan asetuksella voitaisiin säätää, että milloin rahamäärä, jota ei voida suorittaa velkojalle tai palauttaa takaisin muulle henkilölle, on asetuksella säädettyä markkamäärää pienempi, se 24 §:n 1 momentin mukaisen 4 viikon määräajan päätyt-

tyä tuloutettaisiin valtiolle.

Pykälän nykyisen 1 momentin nojalla voidaan ulosottoasetuksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti jättää palauttamatta pienempi kuin 40 markan liikasuoritus. Ehdotetun 2 momentin mukainen rahamäärä voisi olla yhtä suuri.

Ehdotettua säännöstä voidaan heti lain voimaantulon jälkeen soveltaa ulosottomiehen hallussa oleviin varoihin. Koska kysymys on hyvin pienistä rahasummista, erityistä siirtymäsäännöstä ei ole pidetty tarpeellisena.

7 luku. **Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano**

5 §. Pykälän nykyisessä 2 momentissa viitataan kumottavaksi ehdotettuun 6 luvun 19 §:ään. Tämän vuoksi kysymyksessä olevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että ulosottomies voi hakijan tai vastaajan pyynnöstä tallettaa takavarikkoon pannut rahat erikseen luottolaitokseen. Talletukselle mahdollisesti maksettavan koron saa se, jolle rahat maksetaan.

8 luku. **Ulosottoasiain kuluista**

1 §. Pykälässä säädetään ulosotonhaltijan käsittelemän lainhakuasian asianosaiskuluista. Lainhakua koskeva 2 luku on kumottu 1 päivästä joulukuuta 1993. Ehdotetun lain voimaan tullessa lääninhallituksissa tuskin on vireillä lainhakuasioita. Jos näin kuitenkin olisi, asia käsiteltäisiin nyt ehdotetun siirtymälain 2 §:n mukaisesti loppuun lääninhallituksessa soveltaen aikaisempia säännöksiä.

Ulosottolain 8 luvun nykyinen ulosotonhaltijaa koskeva 1 § voidaan edellä mainitun perusteella kumota.

2 §. Pykälässä säädetään asianosaisen oikeudesta saada ulosotonhaltijan luona korvaus asianosaiskuluistaan muussa kuin 1 §:ssä tarkoitetussa asiassa. Pykälää sovelletaan muun muassa ulosoton valitusasioihin ja lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanoasioihin. Siirtymälakiehdotuksen 2 §:n nojalla säännöstä sovelletaan ulosotonhaltijalla tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin asioihin sekä ulosotonhaltijalle kuuluneisiin tämän lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin lääninhallituksessa käsiteltäviin ulosoton valitusasioihin. Täten myös puheena oleva pykälä ulosotonhaltijan toiminnan lakatessa voidaan kumota.

4 §. Täytäntöönpanon hakijan asianosaiskuluja ei ulosottomiehen suorittaman täytäntöönpanon yhteydessä korvata eikä tähän periaatteeseen tässä yhteydessä ehdoteta tehtäväksi muutoksia. Varsinaiset ulosottokulut ulosottomies voi ulosottolain 8 luvun nykyisen 3 ja 3 a §:n nojalla ottaa maksuvelvollisuutta koskevan täytäntöönpanon yhteydessä maksuvelvolliselta. Kauppahinnasta kulut otetaan päältäpäin.

Nykyisen 4 §:n mukaan ulosottomiehen on määräesineen luovutustuomion, kiinteistön luovutustuomion, häätötuomion ja teettämisvaltuuden sisältävän tuomion täytäntöönpanossa perittävä viran puolesta vastaajalta ulosottokulut. Ulosottomies vahvistaa kulujen määrän ja perii ne ilman erillistä ulosottoperustetta vastaajalta.

Kaikissa muissa kuin 8 luvun 3 ja 4 §:n tarkoittamissa tapauksissa menetellään 8 luvun nykyisen 5 §:n 1 momentin nojalla siten, että hakijan on pyydettävä vastaajan vastattavaksi jäävien kustannusten määrän vahvistamista ulosotonhaltijalta tai, jos asia on vireillä tuomioistuimessa, tältä tuomioistuimelta. Ulosotonhaltijan tai tuomioistuimen päätös on ulosottoperuste, jonka nojalla kulut voidaan periä ulosottotoimin.

Ulosottolain 8 luvun 5 §:n 1 momentin mukaiseen menettelyyn joudutaan käytännössä turvautumaan hyvin harvoin. Oikeuskirjallisuudessa on eräänä esimerkkinä mainittu kieltotuomion täytäntöönpanokustannusten pakkoperintä.

Kun ulosotonhaltijan toiminta lakkaa, ehdotetaan ulosottolain 8 luvun 4 ja 5 § nyt yhdistettäviksi. Ehdotetun 4 §:n 1 momentin mukaan vastaaja on velvollinen maksamaan myös muun kuin 3 §:ssä tarkoitetun tuomion täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut ja ulosottomiehen on ne tuomiota täytäntöönpannessaan perittävä vastaajalta.

Ulosottomiehellä on ehdotuksen mukaan oikeus päättää kulujen määrästä. Hänen on perittävä kulut viran puolesta myös nykyisen 8 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Ennen kulujen ulosottamista ulosottomiehen on kuitenkin tarvittaessa kuultava vastaajaa erikseen kulujen määrästä. Kuulemiseen voi olla tarvetta esimerkiksi kulujen suuren määrän, epäselvyyden tai muun erityistä harkintaa edellyttävän seikan vuoksi. Epäselvässä tapauksessa ulosottomiehen on tehtävä kulujen määrästä riittävästi perusteltu päätös.

Turvaamistoimen täytäntöönpanosta aiheutuneiden kulujen korvaamisesta säädetään erikseen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 10 §:ssä, jonka mukaan turvaamistoimen täytäntöönpanosta aiheutuvista kuluista vastaa ensivaiheessa turvaamistoimen hakija ja lopullinen kuluvastuu ratkaistaan pääasian käsittelyn yhteydessä. Turvaamistoimia koskeva viittaussäännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 1 momentin loppuun.

Pykälän 2 momentin mukaan kysymys pykälässä tarkoitettujen kulujen korvaamisesta voidaan saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi niin kuin ulosottolain 9 luvun 6—13 §:ssä säädetään. Ulosottomies voi antaa asianosaiselle osoituksen täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen tuomioistuimessa, ja kanne voidaan panna vireille myös ilman ulosottomiehen osoitusta. Kun täytäntöönpanoriita on ratkaistu, ulosottomiehen on ulosottolain 9 luvun 12 §:n 1 momentin mukaisesti otettava ulosottokulujen määrästä annettu ratkaisu täytäntöönpanon perusteeksi.

5 §. Kun nykyisen 4 ja 5 §:n säännökset 4 §:n perusteluista ilmenevällä tavalla yhdistetään, voidaan 5 § kumota. Jos ulosotonhaltija on määrännyt kuluista ennen tämän lain voimaantuloa tai lääninhallitus määrää niistä siirtymälakiehdotuksen 2 §:n nojalla, pannaan päätös tämän lain voimaantulon jälkeen täytäntöön kuten ulosotonhaltijan aikaisempi vastaava päätös.

6 §. Ulosottokulut peritään täytäntöönpanon yhteydessä yleensä viran puolesta. Jos ulosmitattu omaisuus myydään, voidaan kulut periä myyntihinnasta päältäpäin. Osa ulosottokuluista on sellaisia, että ne on maksettava jo ennen huutokauppaa (kuuluttaminen). Tämän vuoksi ulosottomiehellä on ulosottolain 8 luvun nykyisen 6 §:n mukaan oikeus harkintansa mukaan vaatia hakijalta edeltäkäsin korvaus täytäntöönpanokustannuksista. Jos täytäntöönpantavana on lainvoimainen maksuvelvollisuuden sisältävä tuomio, on ennakkokorvauksen vaatimista hakijalta rajoitettu. Ennakkokorvaus voidaan periä vain eräissä ulosottolaissa mainituissa tapauksissa, joihin 6 §:ssä nimenomaisesti viitataan.

Koska 6 §:n lakiviittaukset ovat vanhentuneet, ehdotetaan pykälää muutettavaksi. Samalla uudistetaan asiallisia muutoksia tekemättä säännöksen vanhentunutta sanamuotoa.

Ulosottolain 4 luvun nykyisessä 18 §:ssä (1016/85 ja 773/88) ei ole kulujen ennakolta korvaamista koskevaa säännöstä. Viittaus tuohon pykälään voidaan siten poistaa.

Ulosottolain 7 luvun nykyisessä 3 §:ssä (1066/91) ei ole viittausta ulosottolain 4 luvun 25 §:n 2 momentin toimitsijaa koskevaan säännökseen. Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n 1 momentin nojalla tuomioistuin voi nyt määrätä omaisuutta pantavaksi toimitsijan haltuun turvaamistoimesta päättäessään, joskin turvaamistoimen täytäntöönpanon yhteydessä myös ulosotonhaltija voi olla siihen oikeutettu. Mainituista syistä ulosottolain 8 luvun 6 §:stä voidaan kuitenkin poistaa viittaus lain 7 luvun 3 §:ään.

Ulosottolain 7 luvun 10 §:n nojalla turvaamistoimen hakijalta voidaan eräissä tapauksissa vaatia ennakkoa. Ulosottomies voi lainvoimaisen maksutuomion täytäntöönpanossa päättää turvaamistoimesta ulosottolain 7 luvun 11 a §:n nojalla. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaus mainittuun 7 luvun 10 §:ään.

7 §. Pykälä koskee teettotuomion täytäntöönpanokulujen pakkoperintää vastaajalta. Ulosotonhaltija voi hakemuksesta määrätä, että kohtuulliset täytäntöönpanokulut ulosmitataan vastaajalta etukäteen joko yhdellä kertaa tai erissä täytäntöönpanon edistymisen mukaisesti. Hakemukseen on liitettävä asianymmärtävän tai muuten luotettavan henkilön laatima kustannusarvio.

Jos hakija on oikeutettu tekemään tai teettämään jotakin vastaajan kustannuksella ja hän vaatii tämän velvoittamista maksamaan täytäntöönpanosta aiheutuvat kulut ennakolta, ulosottomiehellä on ehdotetun 8 luvun 7 §:n mukaan oikeus ulosotonhaltijan sijasta määrätä, että kohtuulliset kulut peritään vastaajalta etukäteen joko yhdellä kertaa tai sitä mukaan kuin täytäntöönpano edistyy. Täytäntöönpanokulut voidaan ulosmitata ulosottomiehen määräyksen perusteella. Säännös soveltuu, olipa teettämis- tai tekemisvaltuus annettu tuomiossa tai ulosottomiehen päätöksellä 3 luvun ehdotetun 4 §:n 2 momentin nojalla.

Ennen määräyksen antamista hakijan on nykyistä 7 §:ää vastaavasti esitettävä ulosottomiehelle kuluista luotettava kustannusarvio. Ulosottomiehen on lisäksi varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi kustannusarviosta, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa. Vastaajan kuuleminen voi tapahtua vapaamuotoisesti esimerkiksi puhelimitse. Ulosottomiehen ennakko-

kuluja koskevaan päätökseen sisältyy sellaista harkintaa, että vastaajalle tulisi useimmiten varata tilaisuus lausua mielipiteensä kustannusarviosta. Jos kysymys on ulosottomiehen asettamasta teettämisuhasta, voi ennakkokuluja koskeva kuuleminen tapahtua samalla kertaa kun vastaajaa kuullaan itse teettämisuhasta.

Ulosottomies voi määrätä ennakolta perittäväksi ainoastaan kohtuulliset kulut. Ennakolta perittävien kulujen määrän tulisi näin ollen olla sellainen, että vastaaja ei joudu suorittamaan liiallisia kuluja. Jos niin olisi kuitenkin käynyt, ulosottomies olisi oikeutettu perimään hakijalta vastaajan ennakkona suorittama määrä takaisin ylimenevältä osin.

Hakija on velvollinen täytäntöönpanon päätyttyä esittämään ulosottomiehelle selvityksen aiheutuneista todellisista kuluista sen seikan selvittämiseksi, että vastaajalta ei ole peritty liiallisia kuluja. Jos hakija laiminlyö selvityksen antamisen, ulosottomies voi periä takaisin kaikki ennakolta suoritetut kulut. Täytäntöönpanon päätyttyä ulosottomies voi periä vastaajalta vielä perimättä olevat kulut 8 luvun ehdotetun 4 §:n mukaisesti.

Ulosottomiehen 7 §:n nojalla tekemä päätös on valituskelpoinen. Teettotuomion täytäntöönpanokulut voidaan 8 luvun ehdotetun 4 §:n 2 momentin mukaisesti saattaa myös täytäntöönpanoriidan kohteeksi joko ulosottomiehen osoituksesta tai asianosaisen ilman osoitusta nostamalla kanteella. Asianosaisten oikeusturva ei edellytä, että ulosottomiehellä tulisi olla mahdollisuus antaa täytäntöönpanoriitaa koskeva osoitus teettotuomion ennakolta suoritettavien kulujen osalta. Epäselvässä asiassa tai epäselvien kulujen osalta korvausvelvollisuutta on tuskin syytä määrätä ennakolta. Jos asia on hakijan tai vastaajan ilman osoitusta nostaman kanteen perusteella vireillä täytäntöönpanoriitana tuomioistuimessa, tuomioistuin voi tällöin määrätä täytäntöönpanon (kulujen osalta) keskeytettäväksi ja päättää myös ennakolta suoritettavien kulujen määrästä.

Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan yleisperusteluissa mainitusta syystä tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Lain 5 luvun 21 §:n 3 momentti ja 6 luvun 12 § tulisivat kuitenkin säännösten perusteluissa mainitusta syystä voimaan yhtä aikaa uuden maakaaren kanssa 1 päivänä tammikuuta 1997. Siirtymäsäännökset annettaisiin erikseen lailla. Siirtymäsäännökset sisältyvät samanaikaisesti tämän esityksen kanssa eduskunnalle annettavaan erilliseen hallituksen esitykseen ulosoton viranomaisia ja muutoksenhakua sekä ulosotonhaltijan lakkauttamista koskevan uudistuksen siirtymäsäännöksistä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

1.2. Laki rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta

Maksutalletuslain mukaiset talletukset tehdään ehdotuksen mukaan ulosotonhaltijan sijasta lääninhallitukseen. Tämän vuoksi lain 1 §:n 1 ja 3 momentissa, 2 §:n 1 momentissa, 3 ja 4 §:ssä, 6 §:n 1 momentissa ja 7 §:ssä sana ulosotonhaltija on korvattu sanalla lääninhallitus. Samalla säännöksiin on tehty eräitä asiasisältöön vaikuttamattomia kielellisiä korjauksia.

Maksutalletuslain nykyisen 6 §:n 1 momentin säännöksen mukaan ulosotonhaltijalle talletetut rahat on pantava pankkilaitokseen korkoa kasvamaan, ellei niitä nosteta 14 päivän kuluessa tallettamisesta. Koska on perusteltua, että varat talletetaan luottolaitokseen mahdollisimman nopeasti, säännöstä ehdotetaan näiltä osin muutettavaksi. Ehdotetun 6 §:n 1 momentin mukaan lääninhallitukseen talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Asianosainen voi aina nostaa varat lääninhallituksen antamalla todistuksella eikä luottolaitokseen tallettamisesta aiheudu hänelle haittaa. Lisäksi ehdotetaan momentissa erikseen säädettäväksi, että luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen.

Lain 7 §:n 1 ja 2 momentista on poistettu vanhentunut ilmaisu "yön ja vuoden kuluessa". Ehdotuksen mukainen vuoden määräaika lasketaan säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain (150/30) mukaisesti.

Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla. Ulosotonhaltijalla lain voimaan tullessa vireillä olevan maksutalletuslain mukaisen talletusasian käsittelee siirtymälakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin 1 kohdan ja 3 momentin mukaisesti loppuun asianomainen lääninhallitus aikaisempien säännösten mukaisesti.

Jos muualla laissa tai asetuksessa säädetään talletuksen suorittamisesta maksutalletuslain mukaisesti taikka viitataan säännökseen tai muutoin tarkoitetaan säännöstä, joka on korvattu tähän lakiin sisältyvällä säännöksellä, lain voimaan tultua talletus suoritetaan lääninhallitukseen tämän lain mukaisesti. Tällaisia ovat esimerkiksi seuraavat säännökset: sijoitusrahastolain (480/87) 56 §, osakeyhtiölain 14 luvun 9 §, avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 7 §, osuuskuntalain 156 c §, osuuspankkilain 41 §, säästöpankkilain (1270/90) 83 § sekä elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain 10 §. Maksutalletuslakiin viitataan myös velkakirjalain 2 luvun 17 §:ssä ja vekselilain 6 luvun 42 §:ssä. Kaikkien mainittujen säännösten edellyttämät talletukset tehdään ehdotetun voimaantulosäännöksen nojalla lain voimaantulon jälkeen lääninhallitukseen.

Lohkotilan kiinnitysvastuun rajoittamisesta annetun lain 11 §:n mukaan lohkotilan omistajalla on oikeus tallettaa ulosotonhaltijalle rahamäärä, johon lohkotilan kiinnitysvastuu on rajoitettu, kun emätilaan kiinnitettyä saamista haetaan lohkotilasta. Lakia on sovellettu erittäin harvoin ja uuden maakaaren säätämisen jälkeen lain merkitys on entistä vähäisempi. Tähän säännökseen, jota ei voida pitää viittauksena maksutalletuslakiin, ei ulosotonhaltijan lakkauttamisen yhteydessä ehdoteta muutoksia. Talletus on siirtymälakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla tämän lain voimaantulon jälkeen tehtävä lääninhallitukseen.

Esimerkiksi jakolain 243 §:ssä ja kaavoitusalueiden jakolain 7 ja 41 §:ssä on säännöksiä eräiden sanottujen lakien mukaisten lunastushintojen ja korvausten tallettamisesta lääninhallitukseen. Jakolaki ja kaavoitusalueiden jakolaki on kumottu 1 päivänä tammikuuta 1997 voimaan tulevalla kiinteistönmuodostamislailla, jonka 205 ja 206 §:ssä on säännöksiä sanotussa laissa tarkoitetun korvauksen tallettamisesta lääninhallitukseen sekä talletettujen varojen jakamisesta ja maksamisesta.

1.3. Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta

Lunastuslain 52, 68, 79 ja 94 §:ssä on ulosotonhaltijaa koskevia säännöksiä, jotka koskevat lunastuskorvauksen tallettamista ja jakamista.

Lunastuskorvaus talletetaan lunastuslain 48 §:n nojalla, jos korvauksen määräämishetkellä ei ole tietoa, kenelle korvaus kuuluu. Kun kiinteistö lunastetaan kokonaan, on siitä suoritettava lunastuslain mukainen kertakaikkinen kohteenkorvaus määrättävä lain 49 §:n 1 momentin nojalla talletettavaksi. Laissa tarkoitetun kohteen- tai haitankorvauksen tallettaminen voi lain 49 §:n 2 ja 3 momentin nojalla tapahtua myös panttioikeuden haltijan aseman turvaamiseksi.

Lunastuslain 52 §:n 1 momentin mukaan, jos korvaus on määrätty talletettavaksi, se suoritetaan kiinteistön sijaintipaikan ulosotonhaltijalle. Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla ja talletetun korvauksen nostamisesta on lunastuslain 52 §:n 2 momentin ja 70 §:n mukaan "lisäksi" tai "soveltuvin kohdin" voimassa, mitä maksutalletuslaissa säädetään.

Ulosotonhaltijan on lunastuslain 68 §:n nojalla annettava tallettaminen tiedoksi oikeudenhaltijoille ja jaettava korvaus ulosottolain mukaisesti vaatimuksia esittäneiden kesken tai, jollei varojen jakamista ole vaadittu, suoritettava varat korvauksensaajalle. Kun ulosotonhaltijan korvauksen jakamista koskeva ilmoitus on saapunut asianomaiselle käräjäoikeuden tuomarille, on tämän lain 79 §:n 2 momentin mukaan huolehdittava asianmukaisten merkintöjen tekemisestä kiinnitysrekisteriin. Ulosotonhaltijan lunastuslaissa tarkoitetussa asiassa tekemään päätökseen voidaan lain 94 §:n nojalla hakea muutosta ulosottolain nykyisessä 10 luvussa säädetyssä järjestyksessä hovioikeudelta.

Koska lunastuslain 94 § on muutoksenhakuun liittyvien epäselvyyksien välttämiseksi joka tapauksessa kumottava, ehdotetaan lunastuslain 52, 68 ja 79 §:ää samalla muutettavaksi niin, että sana ulosotonhaltija korvataan sanalla lääninhallitus.

Koska kiinnitysasioissa ei enää pidetä erityistä kiinnitysasiain pöytäkirjaa ja kiinnityskirjaa, vaan asia ratkaistaan lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä annetun lain (353/87) 7 §:n 1 momentin mukaisesti merkitsemällä ratkaisu lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin, tehtäisiin lain 79 §:n 2 momenttiin myös tätä vastaava korjaus. Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä annetun lain 7 § on kumottu uuden maakaaren säätämisen yhteydessä annetulla lailla (547/95), joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Kirjaamisasian

ratkaisemista koskeva aikaisempaa vastaava säännös on maakaaren 6 luvun 9 §:ssä.

Lääninhallituksen valituskelpoisiin päätöksiin, jotka koskevat lunastuskorvauksen tallettamista tai jakamista, haettaisiin lain 94 §:n tultua kumotuksi muutosta lääninhallitusta koskevien yleisten säännösten mukaisesti.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annettaisiin erikseen lailla. Lain voimaan tullessa ulosotonhaltijalla vireillä olevat asiat käsiteltäisiin lääninhallituksessa siirtymälakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin 1 kohdan ja 3 momentin nojalla aikaisempien säännösten mukaisesti.

Esimerkiksi rakennuslain 137 c §:ssä, koskiensuojelulain (35/87) 4 §:ssä, muinaismuistolain (295/63) 9 §:ssä, rakennussuojelulain (60/85) 12 §:ssä, oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annetun lain (391/78) 7 §:ssä, maa-aineslain (555/81) 8 §:ssä ja suojametsistä annetun lain (196/22) 4 §:ssä viitataan lunastuslain mukaiseen menettelyyn. Yleisistä teistä annetun lain (243/54) 72 §:n mukainen korvaus on talletettava lääninhallitukseen ja talletettua määrää jaettaessa ja maksettaessa on soveltuvin osin noudatettava lunastuslain säännöksiä. Näidenkin lakien mukaisen lunastusmenettelyn yhteydessä lain voimaantulon jälkeen tehtäviin talletuksiin sovellettaisiin lunastuslain uusia säännöksiä.

1.4. Vesilaki

Vesilain 11 luvun 15 §:n 1 momentin mukaan sanotussa laissa tarkoitettu alueen luovuttamisesta, käyttöoikeudesta tai muusta toimenpiteestä suoritettava korvaus on siinä tapauksessa, että omaisuus on panttina, talletettava ulosotonhaltijalle ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta on säädetty. Ehdotuksen mukaan korvaus talletettaisiin lääninhallitukseen, jonka olisi jaettava talletetut varat.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annettaisiin erikseen lailla. Lain voimaan tullessa vireillä oleva talletusasia käsiteltäisiin ehdotetun siirtymälakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin 1 kohdan ja 3 momentin nojalla loppuun aikaisempien säännösten mukaisesti. Lain voimaantulon jälkeen vireille tuleva asia käsiteltäisiin lääninhallitusta koskevien säännösten mukaisesti, jos ei muualla erikseen toisin säädettäisi.

1.5. Laki vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä

Vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/88) 17 §:n nykyisen 2 momentin mukaan on järjestelyssä omistajalle määrätty korvaus korkoineen määrättävä talletettavaksi ulosotonhaltijalle, jos järjestelytoimenpiteen johdosta kiinteistön arvo alenee niin, ettei kiinteistö ole täytenä vakuutena niistä saamisista, joista se oli panttina ennen tilusjärjestelyn toimittamista. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on ollut kiinteistöön. Jollei luovuttavan kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuksien haltijain antaneen hänelle lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on ulosotonhaltijan jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta on ulosottolaissa säädetty.

Ehdotuksen mukaan korvaus korkoineen talletettaisiin lääninhallitukseen ja lääninhallitus jakaisi varat.

Lakiehdotuksessa on vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös kuin kohdassa 1.4. mainitussa laissa.

1.6. Maanvuokralaki

Jos tontinvuokraoikeus on kiinnityksen perusteella saamisen tai muun oikeuden vakuutena, maanvuokralaissa tarkoitettu lunastus tai korvaus voidaan lain 41 §:n mukaan maksaa vuokramiehelle ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on antanut kiinnityksen haltijan hyväksymän vakuuden tai kiinnityksen haltija on suostunut maksamiseen. Muussa tapauksessa on lunastus tai korvaus talletettava ulosotonhaltijalle, jonka on se laillisesti jaettava. Ehdotuksen mukaan tämäkin talletus tehtäisiin lääninhallitukseen, jonka olisi suoritettava varojen jako.

Lakiehdotuksessa on vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös kuin kohdassa 1.4. mainitussa laissa.

1.7. Muinaismuistolaki

Muinaismuistolain 7 §:n 3 momentissa on saman pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoite-

tun korvauksen tallettamista koskeva säännös. Säännös on samantyyppinen kuin vesilain 11 luvun 15 §:n 1 momentti ja maanvuokralain 41 §. Säännöksen mukaan jos kiinteistö, jolla suoja-alue sijaitsee, on saamisen tai toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, korvaus on talletettava ulosotonhaltijalle ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta on määrätty. Myös tämä talletus tehtäisiin ehdotuksen mukaan lääninhallitukseen, jonka olisi suoritettava varojen jako.

Lakiehdotuksessa on vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös kuin kohdassa 1.4. mainitussa laissa.

1.8. Laki Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa

Yhteistoimintalain 17 ja 18 §:ää on muutettu viimeksi vuonna 1988. Muutokset liittyivät Haagissa tehdyn kansainvälisluonteisten oikeudenkäyntien helpottamista koskevan yleissopimuksen (SopS 47/88), jäljempänä *vuoden 1980 yleissopimus*, voimaansaattamiseen.

Vuoden 1980 yleissopimuksen 15 artiklan mukaan oikeudenkäyntimaksuja tai -kuluja koskeva päätös, joka on annettu sopimusvaltiossa sellaista henkilöä vastaan, joka on vapautettu asettamasta vakuutta tai tekemästä ennakkosuoritusta, on suoritukseen oikeutetun hakemuksesta maksutta määrättävä täytäntöönpanokelpoiseksi toisessa sopimusvaltiossa (ns. eksekvatuurimenettely). Sopimuksen 16 artiklassa tarkoitettuna keskusviranomaisena on Suomessa oikeusministeriö, jonka tehtävänä on vastaanottaa täytäntöönpanoa koskevia hakemuksia ja ryhtyä hakemusten johdosta toimenpiteisiin lopullisen päätöksen saamiseksi. Hakemukset voidaan kuitenkin toimittaa myös suoraan täytäntöönpanokelpoisuudesta päättävälle viranomaiselle ja valtio voi toimittaa hakemuksen myös diplomaattiteitse, jos vieraan valtion kanssa ei ole sovittu keskusviranomaismenettelystä (vuoden 1980 yleissopimus). Sopimuksen 17 artiklan mukaan ratkaisu hakemuksen johdosta tehdään asianosaisia kuulematta. Toimivaltainen viranomainen tutkii pelkästään, onko tarpeelliset asiakirjat toimitettu sille.

Yhteistoimintalain 17 ja 18 § vastaavat vuoden 1980 yleissopimuksen määräyksiä.

Yhteistoimintalain 17 §:n 1 momentin mukaan mainitun lain 16 §:ssä tarkoitetun oikeudenkäyntikulujen maksuvelvollisuutta koskevan vieraassa valtiossa annetun päätöksen täytäntöönpanoa pyydetään ulosotonhaltijalta. Viimeksi mainitun pykälän mukaan tasavallan presidentti on, vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen johdosta ja vastavuoroisuuden ehdolla, oikeutettu määräämään, että ulkomaan tuomioistuimen päätös, jolla kantaja tai väliin tullut asianosainen on määrätty maksamaan oikeudenkäyntikuluja, on pantava Suomessa täytäntöön. Lain 17 §:n 2 momentti koskee hakemukseen liitettäviä yleissopimuksen 17 artiklan ensimmäisessä kappaleessa mainittuja asiakirjoja ja pykälän 3 momentin nojalla ulosotonhaltija voi myöntää poikkeuksen muun kuin suomen- tai ruotsinkielisen asiakirjan käännöksen esittämistä koskevasta vaatimuksesta.

Yhteistoimintalain 18 §:ssä on eräitä menettelyä koskevia säännöksiä. Pykälän 1 momentin mukaan ulosotonhaltijan on ratkaistava pyyntö asianosaisia kuulematta ja määrättävä, jos 17 §:n edellytykset täyttyvät, päätös pantavaksi täytäntöön. Pykälän 2 momentin nojalla ulosotonhaltija voi vahvistaa päätöksen kääntämisestä ja käännöksen oikeaksi todistamisesta olleiden kustannusten määrän ja määrätä nekin ulosotettaviksi. Pykälän 3 momentin mukaan asian käsittelystä ja asiassa annettavasta toimituskirjasta ei peritä maksua.

Vieraassa valtiossa annetun oikeudenkäyntikuluja koskevan päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta päättäisi ehdotuksen mukaan käräjäoikeus. Yhteistoimintalain 17 §:n 1 ja 3 momenttiin sekä 18 §:n 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin eräiden vähäisten kielellisten korjausten lisäksi vain viranomaisen vaihtumisesta aiheutuvat muutokset. Hakemuksen tekemistä ja asian ratkaisemista käräjäoikeudessa koskisivat nykyiset ulosotonhaltijamenettelyssä noudatettavat yhteistoimintalain säännökset. Lain 18 §:n 3 momentin nojalla asian käsittelystä käräjäoikeudessa ja asiassa annettavasta toimituskirjasta ei peritä maksua. Vastaava säännös on myös tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa.

Vuoden 1980 yleisopimuksessa ja yhteis-

toimintalaissa ei ole erityisiä säännöksiä siitä, mikä ulosotonhaltija on toimivaltainen käsittelemään hakemuksen. Ulosotonhaltijan toimivalta päättää asiasta on ratkaistu ulosottolain 3 luvun 21 §:n 1 momentin ulosottoviranomaisen toimivaltaa koskevan säännöksen nojalla. Täytäntöönpanoa on ensisijaisesti haettava hakijan vastapuolen asuin- tai kotipaikan ulosotonhaltijalta.

Koska täytäntöönpanokelpoisuudesta ehdotuksen mukaan päättäisi käräjäoikeus, lain 18 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan täytäntöönpanopyyntöä koskevan hakemuksen käsittelee sen paikkakunnan käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä täytäntöönpano voi tapahtua. Käräjäoikeuden toimivalta ratkaistaisiin ulosottolain 3 luvun 21 §:n 1 momentin nojalla. Jos ulosottolain mukainen täytäntöönpano voi tapahtua käräjäoikeuden tuomiopiirissä, käräjäoikeus on toimivaltainen päättämään asiasta. Koska hakemus tulee käräjäoikeuteen tavallisesti keskusviranomaisena toimivan oikeusministeriön kautta, voidaan viranomaisten kesken joustavasti sopia hakemuksen peruuttamisesta ja toimittamisesta oikeaan käräjäoikeuteen, jos hakemus on jostain syystä tullut toimivaltaa vailla olevaan käräjäoikeuteen.

Asian käsittelyssä käräjäoikeudessa on ehdotetun 4 momentin mukaan soveltuvin osin noudatettava, mitä hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetussa laissa säädetään, jollei yhteistoimintalaissa tai vieraan valtion kanssa tehdyssä sopimuksessa - lähinnä vuoden 1980 yleissopimuksessa - toisin määrätä. Hakemusasialain säännöksistä poiketen asia olisi esimerkiksi yhteistoimintalain 18 §:n 1 momentin nojalla ratkaistava kansliassa kirjallisessa menettelyssä vastapuolta kuulematta, jos hakemus on tehty yhteistoimintalain 17 §:n mukaisesti.

Vaikka päätös pääsääntöisesti annettaisiin hakijan vastapuolta kuulematta kansliassa, vastapuolella on kuitenkin oikeus hakea päätökseen muutosta. Käräjäoikeus ei ol hakemusasialain 16 §:n nojalla velvollinen ilmoittamaan ratkaisun antamisesta vastapuolelle. Tämän vuoksi on tarpeen erikseen säätää muutoksenhakumenettelystä. Jollei päätöksen antamisesta ole ilmoitettu hakijan vastapuolelle hakemusasialain 16 §:n mukaisesti, hänellä on yhteistoimintalain 18 §:n ehdotetun 4 momentin nojalla oikeus hakea päätökseen muutosta tyytymättömyyttä ilmoittamatta 30 päivän kuluessa siitä lukien, kun hän on oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentin mukaisesti ulosmittauksessa tai muulla tavoin todisteellisesti saanut tiedon päätöksestä. Erillistä tyytymättömyyden ilmoittamista ei ole pidetty tarpeellisena. Koska käräjäoikeuden ratkaisu asiassa on eräänlainen "yksipuolinen tuomio", on perusteltua laskea muutoksenhaun määräaika oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentin mukaisesti tapahtuvasta päätöksen tiedoksisaannista. Käräjäoikeuden ratkaisu on asiaratkaisu ja tämänkään vuoksi siihen ei haettaisi muutosta takaisinsaantikanteella. Asian kiireellisyydestä johtuu, että valitusasiakirjat olisi heti lähetettävä hovioikeuteen. Hovioikeus voisi tarvittaessa pyytää valittajan vastapuolelta vastauksen.

Jos käräjäoikeus hylkää hakemuksen tai jättää sen tutkimatta, kansliassa annettavasta ratkaisusta olisi hakemusasialain 16 §:n nojalla etukäteen ilmoitettava hakijalle. Hakija voi tyytymättömyyttä ilmoitettuaan valittaa päätöksestä oikeudenkäymiskaaren 25 luvun mukaisesti hovioikeuteen. Koska vastapuolta ei käräjäoikeudessa tavallisesti kuultaisi, oikeudenkäymiskaaren 25 luvun valitukseen vastaamista koskevia säännöksiä ei sovellettaisi ja muutoksenhakemus olisi lähetettävä heti hovioikeuteen.

Käräjäoikeuden päätös, jolla hakemuksessa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus on vahvistettu, menisi yhteistoimintalain 18 §:n 1 momentin nojalla täytäntöön niin kuin Suomen tuomioistuimen lainvoiman saanut tuomio. Hovioikeus voisi kuitenkin muutoksenhaun johdosta viimeksi mainitun säännöksen nojalla kieltää tai keskeyttää täytäntöönpanon.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annettaisiin erikseen lailla. Lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsiteltäisiin siirtymälakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin 1 kohdan ja 3 momentin nojalla loppuun aikaisempien säännösten mukaisesti.

1.9. Laki Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta

Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken on Kööpenhaminassa tehty sopimus yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta (SopS 56/77), jäljempänä *puitesopimus*. Puitesopimus saatettiin Suomen osalta voimaan nyt kysymyksessä olevalla Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetulla lailla, jäljempänä *puitelaki*. Puitesopimuksessa ja -laissa tarkoitettujen tuomioiden täytäntöönpano tapahtuu kussakin pohjoismaassa siellä voimassa olevan yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan lain (kohta 1.10.) mukaan. Säännökset, joiden voimaantulon ajankohdasta on säädetty pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen voimaansaattamisesta annetulla asetuksella (882/77), ovat tulleet voimaan 1 päivänä tammikuuta 1978.

Luganon sopimuksen 55 artiklan mukaan sopimus sen 54 artiklan 2 kappaleesta ja 56 artiklasta ilmenevin poikkeuksin korvaa pohjoismaisen puitesopimuksen. Puitesopimuksen soveltamisala on eräiltä osin kuten esimerkiksi lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevien ratkaisujen osalta laajempi kuin Luganon sopimuksen soveltamisala ja tämän vuoksi Luganon sopimuksen voimaantulon jälkeenkin annettujen ratkaisujen täytäntöönpano voi eräissä tapauksissa tapahtua puitesopimuksen nojalla.

Puitesopimuksessa tarkoitettu yhdenmukainen pohjoismainen lainsäädäntö - Suomen osalta kohdassa 1.10. mainittu laki - edellyttää, että joku viranomainen siinä maassa, missä tuomio tai muu ratkaisu on annettu taikka sovinto tehty, antaa todistuksen ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta sanotussa valtiossa. Suomen lainsäädäntöön ei sisälly yleismääräystä viranomaisen velvollisuudesta antaa tällaisia todistuksia. Tämän vuoksi puitelain nykyisessä 2 §:ssä säädetään, että milloin Suomessa annetun tuomion tai muun ratkaisun taikka täällä tehdyn sovinnon perusteella puitesopimuksen nojalla halutaan täytäntöönpanoa (Islannissa), Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, on jokainen ulosotonhaltija velvollinen pyynnöstä antamaan todistuksen ratkaisun tai sovinnon täytäntöönpanokelpoisuudesta Suomessa taikka, milloin ratkaisu koskee lapsen huoltoa tai luovuttamista huoltajalleen taikka tapaamisoikeutta, todistuksen siitä, voiko ratkaisu olla täytäntöönpanon perusteena Suomessa.

Ulosotonhaltijan lakkauttamiseen liittyen ehdotetaan lain 2 §:ää nyt muutettavaksi niin, että jokainen käräjäoikeus olisi velvollinen antamaan puheena olevan todistuksen. Koska muussa pohjoismaassa annetun ratkaisun täytäntöönpanosta kohdassa 1.10. muutettavaksi ehdotetun lain nojalla päättäisi käräjäoikeus, on perusteltua, että myös puitelain 2 §:ssä tarkoitetun todistuksen antaisi käräjäoikeus. Ehdotuksen mukaan jokainen käräjäoikeus olisi velvollinen antamaan todistuksen riippumatta siitä, onko asianomainen käräjäoikeus ratkaissut asian tai ei.

Puitelain muutettavaksi ehdotettu 2 § koskee muuta kuin lainvoimaista tuomiota. Jos tuomio on jo lainvoimainen, asianomainen tuomioistuin antaa lainvoimaisuustodistuksen, eikä erillistä puitelain 2 §:n tarkoittamaa muuta todistusta täytäntöönpanokelpoisuudesta tarvita.

Lakiehdotuksessa on kohdan 1.8. lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin.

1.10. Laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta

Pohjoismainen tuomiolaki sisältää edellisessä kohdassa mainitun puitesopimuksessa tarkoitetun Suomessa voimassa olevan muiden pohjoismaiden kanssa yhdenmukaisen lainsäädännön. Laki on muiden pohjoismaiden kuin Islannin osalta tullut voimaan yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain voimaanpanosta Norjan, Ruotsin ja Tanskan osalta annetulla asetuksella (937/77) säädettynä ajankohtana 1 päivästä tammikuuta 1978. Tarkempia säännöksiä lain soveltamisesta on yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden täytäntöönpanosta annetussa asetuksessa (938/77), jäljempänä *pohjoismainen tuomioasetus*.

Lain 5 §:n mukaan laissa tarkoitettu muussa pohjoismaassa annettu lainvoimainen tuomio on useimmiten voimassa myös Suomessa eli tuomio tunnustetaan täällä. Sanottu tuomio, joka on täytäntöönpanokelpoinen siinä valtiossa, missä se on annettu, on lain 7 §:n 1 momentin mukaan pyynnöstä pantava täytäntöön Suomessa. Tuomion täytäntöönpanokelpoisuuden vahvistamista ei enää tarvitse erikseen pyytää Suomen viranomaiselta. Lain 7 §:n 2 ja 3 momentin sekä 8 §:n nojalla myös eräät muut pohjoismaissa annetut ratkaisut ovat täytäntöönpanokelpoisia Suomessa, vaikka niitä ei suoranaisesti tunnustettaisikaan. Hakijan ei tarvitse erikseen pyytää näidenkään ratkaisujen täytäntöönpanokelpoisuuden vahvistamista.

Lain 10 §:n nykyisen 1 momentin mukaan täytäntöönpanoa koskeva hakemus osoitetaan ulosotonhaltijalle. Pykälän 2—5 momentissa on hakemuksen liitteitä koskevia säännöksiä ja pykälän 6 momentin mukaan asiakirjaan, joka on laadittu muulla kuin suomen, norjan, ruotsin tai tanskan kielellä, on liitettävä oikeaksi todistettu käännös jollekin näistä kielistä, jollei ulosotonhaltija toisin määrää. Pohjoismaisen tuomioasetuksen 2—5 §:ssä on tarkempia ulosotonhaltijan alueellista toimivaltaa ja hakemuksen liitteitä koskevia säännöksiä.

Lain 11 §:n nykyisen 1 momentin mukaan päätös täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen annetaan vastapuolta kuulematta, jollei ulosotonhaltija toisin määrää. Pykälän 2 momentissa mainituissa asioissa hakijan vastapuolelle on kuitenkin varattava tilaisuus tulla kuulluksi ja ulosotonhaltija voi eräin edellytyksin alentaa täytäntöönpantavana olevan Tanskassa tehdyn sovinnon mukaista kustannuskorvausta. Pykälän 3 momentin nojalla ulosotonhaltija voi määrätä ryhdyttäväksi ulosottolain 7 luvussa tarkoitettuun turvaamistoimeen. Lain säätämisen yhteydessä ulosottolain 7 lukuun lisättiin uusi 11 a §, jonka mukaan turvaamistoimeen voidaan ryhtyä siinäkin tapauksessa, että hakijalla on ulosottolain 3 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu täytäntöönpanoperuste, mutta hänen täytäntöönpanohakemukseensa ei voida heti suostua. Lain 11 §:n 3 momentin säännös on kuitenkin ulosotonhaltijaa koskevana menettänyt merkitystään, koska käräjäoikeus on 1 päivästä joulukuuta 1993 päättänyt turvaamistoimista oikeudenkäymiskaaren 7 luvun nojalla ja ulosottomies päättää turvaamistoimista ulosottolain 7 luvun 11 a §:n tarkoittamissa tapauksissa.

Kun ulosotonhaltija on suostunut täytäntöönpanohakemukseen, on päätös ja siihen liitetyt asiakirjat tuomioasetuksen 5 a §:n mukaan viran puolesta toimitettava täytäntöönpanoa varten toimivaltaiselle ulosottomiehelle, jollei hakija ole pyytänyt, että päätös toimitetaan hänelle.

Lain nykyisen 14 §:n mukaan ulosotonhaltijan myönnettyä ulosottolain 7 luvussa tarkoitetun turvaamistoimenpiteen kanteen nostaminen Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan tuomioistuimessa on tuon toimenpiteen pysyvyyttä ulosottolain 7 luvun 11 §:n nojalla harkittaessa katsottava Suomen tuomioistuimessa tapahtuneen kanteen nostamisen veroiseksi, jos ulkomailla vireille pantavassa oikeudenkäynnissä annettava tuomio tuomiolain mukaan voi tulla voimaan Suomessa. Lain 14 §:n nykyinen säännös on ulosotonhaltijaa koskevana menettänyt merkityksensä, koska turvaamistoimesta päättää käräjäoikeus. Alioikeusuudistuksen siirtymäsäännöksistä annetun lain 9 §:n 2 momentin nojalla sovelletaan käräjäoikeutta koskevia oikeudenkäymiskaaren säännöksiä.

Lain 10 §:n 1 momenttia ehdotetaan nyt muutettavaksi niin, että tuomiolaissa tarkoitettua täytäntöönpanoa koskeva hakemus osoitetaan käräjäoikeudelle. Saman pykälän 6 momenttiin ehdotetun muutoksen nojalla käräjäoikeus voisi hyväksyä muulla kuin suomen, norjan, ruotsin tai tanskan kielellä laaditun asiakirjan käännöstä vaatimatta.

Lain 11 §:n ehdotetun 1 momentin nojalla käräjäoikeuden - kuten ulosotonhaltijan nykyisin - on annettava päätös täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen vastapuolta kuulematta, jollei oikeus toisin määrää. Pääsääntö on, että vastapuolen kuuleminen ei ole pakollista. Pykälän 2 momentin tarkoittamissa tapauksissa käräjäoikeudenkin olisi varattava vastapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi.

Lain mukainen täytäntöönpano edellyttää, että hakijalla on Suomessa täytäntöönpanokelpoinen täytäntöönpanoperuste. Hakijalla on tällöin myös ulosottolain 3 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu ulosottoperuste. Periaatteessa ulosottomies voisi tällöin ulosottolain 7 luvun 11 a §:n nojalla päättää oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitetun turvaamistoimen myöntämisestä, jos hakijan oikeuden vaarantuminen on käsillä eikä täytäntöönpanohakemukseen voida heti suostua. Koska täytäntöönpanoa ehdotuksen mukaan haetaan kuitenkin käräjäoikeudelta eikä ulos-

ottomies voi ryhtyä täytäntöönpanoon ilman käräjäoikeuden täytäntöönpanoa koskevaa päätöstä, lain 11 §:n 3 momentti ehdotetaan nyt muutettavaksi niin, että jos hakemukseen ei voida heti suostua, käräjäoikeus voi välittömästi määrätä ryhdyttäväksi sellaiseen oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitettuun turvaamistoimeen, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi. Turvaamistoimen täytäntöönpanosta päättäisi ulosottolain 7 luvun nojalla ulosottomies. Käräjäoikeuden olisi hakemuksen lopullisesti ratkaistessaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 9 §:n mukaisesti määrättävä turvaamistoimen voimassaolosta. Koska ei liene mahdollista, että ulosottomies ei voisi suostua täytäntöönpanoon heti käräjäoikeuden päätöksen antamisen jälkeen, tuskin on myöskään tarvetta ulosottomiehen ulosottolain 7 luvun 11 a §:n nojalla myöntämään turvaamistoimeen.

Koska täytäntöönpanosta päättäminen siirtyisi käräjäoikeudelle ja koska päätös tavallisesti tehtäisiin vastapuolta kuulematta, on tarpeen säätää lailla eräistä hakemuksen käsittelyyn liittyvistä seikoista. Tämän vuoksi lain 11 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan jollei nyt kysymyksessä olevassa laissa toisin säädetä, asian käsittelyssä käräjäoikeudessa noudatetaan soveltuvin osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia. Vastaava säännös on esimerkiksi Luganon sopimuksen voimaansaattamisasetuksen 3 §:ssä.

Hakemusasialaista poiketen hakemus esimerkiksi ratkaistaan edellä mainitulla tavalla useimmiten hakijan vastapuolta kuulematta, jollei pohjoismaisen tuomiolain 11 §:n 2 momentti muuta vaadi. Tähän liittyen puheena olevassa 11 §:n 4 momentissa säädettäisiin lisäksi erikseen, että täytäntöönpanoa koskeva hakemus käsitellään käräjäoikeuden kansliassa, jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti. Näin ollen hakijan vastapuolen väitteiden johdosta riitaiseksikin tullut täytäntöönpanohakemus tulisi ensisijaisesti ratkaista käräjäoikeuden kansliassa. Jollei päätöksen antamisesta ole ilmoitettu hakijan vastapuolelle hakemusasialain 16 §:n mukaisesti, hänellä on pohjoismaisen tuomiolain 11 §:n ehdotetun 4 momentin nojalla oikeus hakea päätökseen muutosta tyytymättömyyttä ilmoittamatta 30 päivän kuluessa siitä lukien, kun hän on oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentin mukaisesti saanut tiedon päätöksestä. Ehdotetun säännöksen perustelujen osalta viitataan edellä kohdan 1.7. lakiehdotuksen 18 §:n 4 momentin perustelujen yhteydessä lausuttuun.

Pohjoismaisen tuomioasetuksen erikseen muutettavaksi ehdotettavan 2 §:n mukaan täytäntöönpanoa haettaisiin käräjäoikeudelta, jonka tuomiopiirissä tuomio voidaan panna täytäntöön. Myös näiltä osin viitataan lakiehdotuksen 1.7. perustelujen yhteydessä lausuttuun. Asetukseen tulisi myös nykyistä 2 ja 3 §:ää vastaavat säännökset hakemuksen toimittamisesta Helsingin käräjäoikeudelle, jos hakija ei ole voinut selvittää, mikä käräjäoikeus on toimivaltainen sekä säännös hakemuksen siirtämisestä tiedossa olevaan toimivaltaiseen käräjäoikeuteen myös silloin, kun hakemus on toimitettu väärään käräjäoikeuteen. Käräjäoikeus voisi tarvittaessa oikeusministeriön kustannuksella käännättää asiakirjan norjan tai tanskan kieleltä suomeksi tai ruotsiksi.

Pohjoismaiseen tuomioasetukseen otettavan säännöksen nojalla myös käräjäoikeuden olisi lähetettävä päätös viran puolesta toimivaltaiselle ulosottomiehelle täytäntöönpanoa varten, jollei hakija ole pyytänyt, että päätös toimitetaan hänelle.

Lain 14 § ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Turvaamistoimista päättää oikeudenkäymiskaaren 7 luvun nojalla käräjäoikeus. Ulosottolain 7 luvun 11 §:ää vastaava säännös on nykyisin oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:ssä.

Myös tässä lakiehdotuksessa on kohdassa 1.8. mainittua lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin.

1.11. Laki Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta

Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annettu laki on tullut voimaan Itävallan kanssa yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta sekä Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain voi-

maanpanosta annetulla asetuksella (343/88) säädettynä ajankohtana 1 päivänä toukokuuta 1988. Laki perustuu Suomen ja Itävallan välillä yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tehtyyn sopimukseen (SopS 17/88).

Luganon sopimuksen 55 artiklan mukaan sanottu yleissopimus korvaa, jollei sen 54 artiklan 2 kappaleen ja 56 artiklan määräyksistä muuta johdu, Suomen ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen. Itävalta ei ole kuitenkaan vielä saattanut Luganon sopimusta omalta osaltaan voimaan. Tämän tapahduttua joudutaan Suomen ja Itävallan välistä sopimusta soveltamaan lähinnä vain sellaisten tuomioiden täytäntöönpanoon, jotka on annettu ennen Luganon sopimuksen voimaantuloa, koska sopimusten soveltamisalat eivät ainakaan kovin merkittävästi eroa toisistaan.

Koska Luganon sopimus ei Itävallan osalta ole voimassa ja koska sopimusten soveltamisalat saattavat jonkin verran poiketa toisistaan, on perusteltua tehdä myös nyt puheena olevaan lakiin ulosotonhaltijan lakkauttamisesta aiheutuvat muutokset. Lain 12, 13 ja 16 §:ssä on vastaavat säännökset kuin edellisessä kohdassa 1.9. mainitun pohjoismaisen tuomiolain 10, 11 ja 14 §:ssä. Ehdotettujen muutosten perustelujen osalta voidaan viitata pohjoismaiseen tuomiolakiin ehdotettujen muutosten perusteluihin.

Lain 12 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että täytäntöönpanoa haetaan ulosotonhaltijan asemasta käräjäoikeudelta.

Lain 13 §:n muutettavaksi ehdotetun 1 momentin mukaan päätös täytäntöönpanoa koskevasta hakemuksesta annetaan vastapuolta kuulematta, jollei käräjäoikeus erityisestä syystä toisin määrää. Myös voimassa olevan lain mukainen pääsääntö on, että vastapuolen kuuleminen ei ole pakollista.

Sekä kohdan 1.8. yhteistoimintalain 18 §:ään että kohdan 1.9. pohjoismaisen tuomiolain 11 §:ään lisättäväksi ehdotetun 4 momentin perusteluissa mainituista syistä ehdotetaan myös puheena olevaan lakiin lisättäväksi uusi 13 a §, jonka perustelujen osalta viitataan ensiksi mainittujen säännösten perusteluihin.

Jos Suomessa annetun tuomion täytäntöönpanoa pyydetään Itävallassa, asianomainen suomalainen tuomioistuin antaa todistuksen tuomion lainvoimaisuudesta. Laissa ei ole säännöstä siitä, kuka antaa todistuksen tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta Suomessa, jos tuomio ei ole lainvoimainen. Asiasta ei ole säädetty myöskään asetuksella, vaikka näin oli perustelujen mukaan aikomus tehdä (HE 27/1987 vp s. 16). Ilman nimenomaista säännöstäkin voitaneen pitää selvänä, että jokainen käräjäoikeus voi antaa todistuksen siitä, että tuomio tai sovinto voi olla Suomessa täytäntöönpanon perusteena. Menettely vastaisi edellä lakiehdotuksessa 1.8. ehdotettua.

Myös tässä lakiehdotuksessa on kohdan 1.8. lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin.

1.12. Konkurssisääntö

Konkurssisäännön 54 §:n nojalla tavaran omistaja voi pyytää ulosotonhaltijan apua, jos uskotut miehet eivät vaadittaessa luovuta pesässä olevaa tavaraa omistajalleen. Ulosotonhaltijan oikeus antaa virka-apua ulosottolain 7 luvun 14 §:n nojalla on kumottu alioikeusuudistuksen yhteydessä 1 päivästä joulukuuta 1993. Hallinnan tai rikkoutuneen olosuhteen palauttamisesta päättää käräjäoikeus oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n nojalla. Mainitusta syystä ulosotonhaltijan oikeus antaa virka-apua konkurssisäännön 54 §:n nojalla ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana. Säännöksen kieliasuun on samalla tehty eräitä muitakin sisältöön vaikuttamattomia muutoksia.

Myös tässä lakiehdotuksessa on kohdan 1.8. lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin.

1.13. Ennakkoperintälaki

Ennakkoperintälain 29 §:n 4 momentin nojalla ulosotonhaltija ja poliisiviranomainen ovat velvollisia antamaan veroviranomaisille virka-apua pykälän 1 momentissa tarkoitettujen tarkastusten toimittamisessa. Ehdotuksen mukaan lääninhallitus olisi ulosotonhaltijan asemasta velvollinen antamaan laissa tarkoitettua virka-apua. Lääninhallitus voisi lääninhallituslain 6 ja 7 §:n nojalla esimerkiksi sakon uhalla velvoittaa asianomaisen noudattamaan käskyä esittää ennakkoperintälain 29 §:n 1 momentissa tarkoitetut asiakirjat.

Lakiehdotuksessa on kohdan 1.4. lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsään-

nös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin.

1.14. Arvonlisäverolaki

Arvonlisäverolain 216 §:n mukaan ulosotonhaltija sekä nimismies ja poliisilaitos ovat velvollisia antamaan veroviranomaisille tarpeellista virka-apua. Ulosotonhaltijalla on myös oikeus veroviranomaisen esityksestä uhkasakolla velvoittaa se, joka ei ole noudattanut lain 168 ja 169 §:n nojalla annettua kehotusta esimerkiksi kuukausi-ilmoituksen antamisesta tai asiakirjojen esittämisestä, täyttämään velvollisuutensa. Ehdotuksen mukaan lääninhallitus suorittaisi ulosotonhaltijalle aikaisemmin kuuluneet tehtävät. Lääninhallitus voisi lääninhallituslain 6 ja 7 §:n nojalla ryhtyä lakiehdotuksen 1.13. yhteydessä mainittuihin toimenpiteisiin. Nimismies ja poliisilaitos on ehdotuksessa muun muassa paikallishallintouudistuksen voimaantuloon liittyen korvattu asiallisesti saman sisältöisellä ilmaisulla poliisi.

Lakiehdotuksessa on kohdan 1.4. lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin.

1.15. Merimieseläkelaki

Merimieseläkelain 58 §:n 1 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriö voi pyytää ulosotonhaltijalta kieltoa eläkekassan virheellisen päätöksen täytäntöönpanoa vastaan, jos ministeriö havaitsee eläkekassan menetelleen lain vastaisesti. Mikäli kieltoa rikotaan, on noudatettava, mitä ulosottolaissa on säädetty tuomiolla annetun kiellon rikkomisesta. Ulosottolain 3 luvun nykyisen 5 §:n nojalla ulosotonhaltijalla on valta tuomita kieltoa rikkova jokaisen rikkomiskerran osalta uhkasakkoon ja määrätä hänet oikeudessa syytettäväksi, jos rikkominen jatkuu.

Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voisi kieltää eläkekassan virheellisen päätöksen täytäntöönpanon, jos ministeriö havaitsee eläkekassan menetelleen lain vastaisesti. Jos virheellinen päätös on jo pantu täytäntöön, ministeriö voisi velvoittaa eläkekassan ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi. Kiellon tai kehotuksen tehosteeksi ministeriö voisi asettaa uhkasakon. Päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu, ei voitaisi hakea muutosta valittamalla. Uhkasakon tuomitsee ehdotuksen mukaan maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus. Ehdotettu säännös vastaa pääosin eläkesäätiölain (1774/95) 67 §:ää.

Lakiehdotuksessa on kohdan 1.4. lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin.

1.16. Laki asumisoikeusasunnoista

Asumisoikeusasunnoista annetun lain 38 §:n 3 momentin mukaan laissa tarkoitetusta purkamisilmoituksesta käy myös hakemus ulosotonhaltijalle asumisoikeuden haltijan häätämisestä asumisoikeussopimuksen purkamisen johdosta. Koska asumisoikeuden haltijan häätämisestä päättäminen oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n mukaan kuuluu nykyisin käräjäoikeuden toimivaltaan, ehdotetaan asumisoikeusasunnoista annetun lain 38 §:n 3 momentista poistettavaksi ulosotonhaltijaa koskeva maininta.

1.17. Kaivoslaki

Kaivoslain 15 §:n 1 momentin nojalla valtaaja on velvollinen korvaamaan valtauksesta aiheutuvan vahingon ja haitan. Pykälän 2 momentin nojalla valtaajan on suoritettava valtausoikeudesta jokaiselle valtausalueeseen kuuluvan maa- tai vesialueen omistajalle valtauskorvaus. Pykälän 3 momentin mukaan muun valtaajan kuin valtion, kunnan tai seurakunnan on, jos valtausalueeseen kuuluvan tai siihen rajoittuvan alueen omistaja tai haltija vaatii, ennen tutkimustöiden aloittamista asetettava asianomaiselle vakuus kaikista korvauksista, jotka hän 1 momentin mukaan on velvollinen suorittamaan. Jos vakuudesta ei sovita, on ulosotonhaltijan se vahvistettava.

Ehdotuksen mukaan lääninhallitus ulosotonhaltijan asemasta vahvistaisi kaivoslain 15 §:n 3 momentissa tarkoitetun vakuuden.

Kaivoslain 65 §:n 1 momentin mukaan oikeuden on eräässä tapauksessa virallisen syyttäjän vaatimuksesta tuomittava valtaus tai kaivos taikka laissa tarkoitettu oikeus menetetyksi, jos kiinteistöön kohdistuva oikeus hankitaan tai sitä käytetään vastoin laissa säädettyä kieltoa. Kun vaatimus on tehty tai sitä tarkoittava haaste otettu, ulosotonhaltijan on pykälän 2 momentin nojalla

virallisen syyttäjän hakemuksesta kiellettävä työ valtausalueella tai kaivospiirissä, kunnes tuomioistuin toisin määrää tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Ehdotuksen mukaan tuomioistuin, joka käsittelee pykälän 1 momentin mukaista vaatimusta, voi syyttäjän hakemuksesta päättää myös töiden kieltämisestä, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai tuomioistuin sitä ennen toisin määrää. Tavallisesti tästä turvaamistoimen luontoisesta kiellosta määräisi käräjäoikeus, jonka toimivaltaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun nojalla kuuluu myös yleisistä turvaamistoimista päättäminen.

Lakiehdotuksessa on kohdan 1.4. ja 1.8. lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainittujen lakiehdotusten yksityiskohtaisiin perusteluihin.

1.18. Hovioikeuslaki

Hovioikeuslain 2 §:n 1 momentin nojalla hovioikeus käsittelee valitukset ja kantelut käräjäoikeuden ratkaisuista sekä valitukset ulosotonhaltijan päätöksistä. Ulosotonhaltijan lakkauttamiseen liittyen ehdotetaan säännöksestä poistettavaksi ulosotonhaltijan päätöksiä koskeva maininta.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla. Siirtymälain 2 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdan nojalla lääninhallitus käsittelee ulosotonhaltijalla lain voimaan tullessa vireillä olevan asian ja ulosottomiehen päätöstä koskevan muutoksenhakemuksen, jos päätös on tehty ennen lain voimaantuloa. Asian käsittelyssä ja muutoksenhaussa noudatetaan siirtymälain 2 §:n 3 momentin mukaan soveltuvin osin aikaisemman lain säännöksiä. Siirtymälakiehdotuksen 5 §:n 1 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa tehtyä päätöstä koskevan valituksen käsittelyyn hovioikeudessa noudatetaan lain voimaantulon jälkeenkin soveltuvin osin aikaisemman lain säännöksiä.

1.19. Laki varallisuusoikeudellisista oikeustoimista

Oikeustoimilain 17 §:n 1 momentin mukaan valtuuttamisasiakirja voidaan julistaa tehottomaksi, jos valtuuttaja saattaa todennäköiseksi, että asiakirja on kadonnut tai ettei hän muusta syystä viipymättä voi saada sitä takaisin.

Pykälän 2 momentin mukaan hakemus valtuuttamisasiakirjan tehottomaksi julistamisesta tehdään sen paikkakunnan ulosotonhaltijalle, jossa lainhakumenettely hakijaa vastaan voidaan panna vireille. Jos hakemukseen suostutaan, ulosotonhaltijan on annettava kuulutus, että asiakirja tulee tehottomaksi määräajan kuluttua, joka voidaan panna enintään 14 päiväksi siitä, kun kuulutus on julkaistu virallisessa lehdessä. Ulosotonhaltija voi myös määrätä, että kuulutus on julkaistava, kerran tai useammin muussa sanomalehdessä, ennen kuin se julkaistaan virallisessa lehdessä. Hakijan on huolehdittava kuulutuksen julkaisemisesta. Muutoin asiassa noudatetaan soveltuvin osin mitä lainhakuasioista on säädetty.

Oikeustoimilain 13 §:n 2 momentissa viitataan puheena olevaan 17 §:ään. Valtuuttaja on lain 13 §:n 2 momentin tarkoittamassa tapauksessa pyynnöstä oikeutettu saamaan ulosotonhaltijalta osoituksen siitä, miten valtakirjan peruutus on annettava tiedoksi.

Ehdotetun 17 §:n 2 momentin nojalla hakemus valtuuttamisasiakirjan tehottomaksi julistamisesta säännöksen 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa tehdään hakijan asuinpaikan käräjäoikeudelle. Jos hakijalla ei ole asuinpaikkaa Suomessa, hakemus voidaan tehdä hakijan oleskelupaikan tai Helsingin käräjäoikeudelle. Jos hakemukseen suostutaan, käräjäoikeuden on julkaistava virallisessa lehdessä kuulutus, jonka mukaan asiakirja tulee tehottomaksi määräajan kuluttua. Määräaika voidaan panna enintään 14 päiväksi siitä, kun kuulutus on julkaistu virallisessa lehdessä. Heti määräajan päätyttyä käräjäoikeuden on julistettava valtakirja tehottomaksi, jollei estettä ole. Käräjäoikeus voi myös tarvittaessa hakijan kustannuksella julkaista kuulutuksen kerran tai useammin jossain sanomalehdessä, ennenkuin se julkaistaan virallisessa lehdessä.

Koska kysymyksessä on hakemuksesta ratkaistava asia, sen käsittelyyn sovelletaan hakemusasialain säännöksiä. Oikeustoimilain 15 §:n 2 momentin mukaan valtuutettu on velvollinen valtuuttajan pyynnöstä palauttamaan valtuuttamisasiakirjan. Tämän vuoksi asiakirja voidaan julistaa tehottomaksi valtuutetun vastustuksesta huolimatta ja valtuutetun kieltäytyessä palauttamasta valtakirjaa. Mainitusta syystä valtuutetun kuuleminen asian käsittelyn yhteydessä ei ole välttämä-

töntä. Mikään ei kuitenkaan estä käräjäoikeutta pyytämästä valtuutetulta esimerkiksi kirjallista lausumaa asiassa, jos lausuman pyytäminen näyttää aiheelliselta eikä se hidasta valtakirjan tehottomaksi julistamista. Joka tapauksessa asia tulee ratkaista kansliassa heti kun kuulutuksen mukainen määräaika on päättynyt.

Ehdotuksesta seuraa, että myös käräjäoikeuden on lain voimaantulon jälkeen annettava oikeustoimilain 13 §:n 2 momentin mukainen osoitus.

Lakiehdotuksessa on kohdan 1.8. lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin.

1.20. Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan maksuttoman oikeudenkäynnin saanut vapautuu velvollisuudesta suorittaa leimaveroa ja lunastusta täytäntöönpanoa koskevasta ulosotonhaltijan päätöksestä sekä tuomion tai päätöksen täytäntöönpanomenettelystä aiheutuvista, lain mukaan etukäteen maksettavista kuluista. Kaikki välttämättömät täytäntöönpanokulut suoritetaan valtion varoista, milloin niitä ei voida saada vastapuolelta perityiksi.

Ulosotonhaltijan lakkauttamiseen liittyen maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 9 §:n 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi ulosotonhaltijaa koskevat säännökset. Koska asianosaisilta ulosottolain 8 luvussa tarkoitettujen ulosottoasian kulujen lisäksi peritään valtiolle leimaveron asemasta ulosottomaksuista annetun lain mukaisia ulosottomaksuja, ehdotetaan säännökseen tehtäväksi myös tästä aiheutuvat korjaukset. Maksuttoman oikeudenkäynnin saanut ei ole velvollinen suorittamaan ulosottomaksuja siinäkään tapauksessa, että niitä ei saada perittyä vastapuolelta. Eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annettu laki (806/42) ja sen nojalla toimituskirjain lunastuksesta ja toimituspalkkioista annettu asetus (807/42) on kumottu valtion maksuperustelain (150/92) säätämisen yhteydessä. Tämän vuoksi puheena olevasta säännöksestä voidaan poistaa myös lunastusta koskevat maininnat.

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta päättäisi eduskunnan käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen mukaan käräjäoikeus. Käräjäoikeudessa hakemusasiana käsiteltävässä täytäntöönpanoasiassa voitaisiin myöntää maksuton oikeudenkäynti. Aikaisemmin lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan asian käsittelyn yhteydessä myönnetty maksuton oikeudenkäynti ei oikeuttaisi ilman uutta harkintaa saamaan maksutonta oikeudenkäyntiä lapsen huoltoa tai tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanoasiassa.

Pykälän 2 momenttiin ei ehdoteta muutoksia. Näin ollen 1 momentissa säädetty ei koskisi uutta ulosottomenettelyä siltä osin kuin aikaisempi ulosottoyritys on rauennut velallisen varattomuuden vuoksi.

Lakiehdotuksessa on kohdan 1.8. lakiehdotusta vastaava voimaantulo- ja siirtymäsäännös, jonka perustelujen osalta viitataan viimeksi mainitun lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin. Siirtymälain 2 §:n 3 momentin nojalla ulosotonhaltijalla lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan, jonka lääninhallitus käsittelee loppuun, sovelletaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 9 §:n vanhaa 1 momenttia.

1.21. Holhouslaki

Holhouslain 76 §:n mukaan päätös sakosta tai uhkasakosta, johon sanotun lain nojalla tuomitaan, pannaan täytäntöön niin kuin ulosottolain 3 luvun 18 §:ssä säädetään ulosottoasioissa tuomituista uhkasakoista. Ulosottolain 3 luvun 18 §:n mukaan ulosotonhaltijan päätöstä, jolla joku on tuomittu sakkoon tai uhkasakkoon, ei saa panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen. Tämän estämättä uhkasakon perimiseksi saadaan kuitenkin ulosmitata omaisuutta, mutta ulosmitattua omaisuutta ei saa myydä ennen kuin päätös on lainvoimainen.

Ulosotonhaltijan lakkauttamisen yhteydessä ehdotetaan ulosottolain 3 luvun 18 § kumottavaksi.

Ulosottolakia on edellä ehdotettu muutettavaksi niin, että täytäntöönpanossa asetetun uhkasakon tuomitsee maksettavaksi käräjäoikeus. Ulosottolain 3 luvun 40 §:n 3 momenttiin sisältyisi maksettavaksi tuomitun uhkasakon täytäntöönpanoa koskeva säännös, joka asiallisesti vastaa nykyistä ulosottolain 3 luvun 18 §:ää. Käräjäoikeuden päätös, jolla uhkasakko on tuomittu maksetta-

vaksi, voitaisiin panna heti täytäntöön, vaikkei päätös ole saanut lainvoimaa, jollei muutoksenhakutuomioistuin kiellä tai keskeytä täytäntöönpanoa. Uhkasakon perimiseksi ulosmitattua omaisuutta ei kuitenkaan saisi myydä ennen kuin päätös, jolla uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, on lainvoimainen.

Holhouslain 76 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että säännöksessä ulosottolain 3 luvun 18 §:n asemasta viitataan ulosottolain 3 luvun uuden 40 §:n 3 momenttiin.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Koska vanha ja uusi säännös ovat asiallisesti saman sisältöisiä, erityisiä siirtymäsäännöksiä ei tarvita.

1.22. Laki verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin

Verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 9 §:n 5 momentin mukaan toimitusmiehen tulee ulosmittauksen toimittamisen jälkeen ulosottolain 9 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetyn ilmoituksen ohella antaa osoitus siitä, mitä perustevalituksen ja keskeytyshakemuksen tekemisessä on noudatettava sekä mikä seuraamus on säädetty laiminlyömisestä.

Ulosottolain nykyisen 9 luvun 5 §:n 2 momentin säännöksen korvaa ulosottolain uuden 10 luvun 11 §:n valitusosoitusta koskeva säännös, jota vastaavaksi verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 9 §:n 5 momentti ehdotetaan muutettavaksi.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996, jolloin tulevat voimaan myös ulosottolain uuden 10 luvun säännökset. Lakia sovelletaan täytäntöönpanotoimeen, joka suoritetaan lain voimaantulon jälkeen.

1.23. Asetus vapaaehtoisista huutokaupoista

Vapaaehtoisista huutokaupoista annetun asetuksen 6 §:ssä on viittaus ulosottolain nykyisen 3 luvun 4 §:n 2 momenttiin. Viittaus ehdotetaan korjattavaksi vastaamaan kohdassa 1.1. ehdotetun ulosottolain uusia säännöksiä. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

1.24. Laki sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta

Sakkotäytäntöönpanolain 7 §:ssä on viittaus ulosottolain 1 luvun nykyiseen 4 §:ään, jota vastaavat säännökset ovat ulosottolain 1 luvun uudessa 5 §:ssä (197/96). Viittaus ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan ulosottolain uuden 1 luvun säännöksiä. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

1.25. Kiinteistönmuodostamislaki

Kiinteistönmuodostamislain 288 §:n 1 momentin mukaan laissa tarkoitettu maksettavaksi erääntynyt korvaus korkoineen saadaan ulosottaa toimitsijan tai asianosaisen pyynnöstä korvausta osoittavasta toimituskirjasta annetun jäljennöksen tai otteen perusteella noudattaen, mitä ulosottolain 3 luvun 2 §:ssä säädetään lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta. Lain 203 §:stä ilmenee, että korvaus voi erääntyä maksettavaksi, vaikka korvausta koskeva päätös ei ole lainvoimainen. Lainvoimaisuudesta riippumatta korvauksen ulosotossa noudatetaan lainvoimaisen maksutuomion täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä.

Ulosottolain 3 luvun säännöksiä on edellä kohdassa 1.1. ehdotettu muutettavaksi. Tämän vuoksi kiinteistönmuodostamislain 288 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että korvaus korkoineen saadaan ulosottaa noudattaen, mitä ulosottolaissa säädetään lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997 yhtä aikaa kiinteistönmuodostamislain kanssa.

1.26. Laki välimiesmenettelystä

Välimiesmenettelystä annetun lain 43 §:n 3 momentissa ja 55 §:n 1 momentin mukaan käräjäoikeuden on päättäessään Suomessa tai ulkomailla annetun välitystuomion täytäntöönpanosta ennen täytäntöönpanomääräyksen antamista varattava hakijan vastapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä. Koska tarkoitus on, että asia useimmiten ratkaistaan käräjäoikeuden kansliassa, vaikka asia hakijan vastapuolen väitteiden johdosta olisikin tullut riitaiseksi, eh-

dotetaan lain 43 §:n 3 momenttiin ja 55 §:n 1 momenttiin tehtäväksi samanlainen lisäys kuin kohdan 1.10. ja 1.11. lakiehdotusten vastaaviin säännöksiin.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymisestä seuraa, että myös eräitä asetuksia on muutettava. Erityisesti tämä koskee muutoinkin osittain pahasti vanhentunutta ulosottoasetusta. Ulosottoasetuksen muuttaminen on tarpeellista myös siitä syystä, että eduskunta on hyväksynyt ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakua koskevan lainsäädännön uudistamisen.

Kansainväliseen täytäntöönpanoon liittyvien asioiden siirtämisestä käräjäoikeuksiin seuraa, että yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden täytäntöönpanosta annetun asetuksen eräitä säännöksiä on muutettava. Vastaavia ulosottoasioiden uudesta organisaatiosta johtuvia vähäisiä muutoksia on tehtävä myös eräisiin muihin asetuksiin.

Ulosotonhaltijan lakkaaminen ja asioiden siirtäminen muille viranomaisille edellyttävät myös, että tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettuun asetukseen (774/93) ja ulosottomaksuista annettuun asetukseen (35/95) tehdään tarvittavat muutokset.

Ulosottolain uuden 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettu asetus, jossa säädetään sanotussa pykälässä mainittujen 19 käräjäoikeuden tuomiopiireistä ulosottovalituksia käsiteltäessä, tulee sovellettavaksi myös silloin, kun samat käräjäoikeudet nyt ehdotetun ulosottolain 3 luvun 40 §:n nojalla tuomitsevat ulosottomiehen asettaman uhkasakon maksettavaksi. Ulosottolain uuden 1 luvun 12 ja 17 §:ssä tarkoitetussa ulosoton hallintoasetuksessa (319/96) säädetään lääninhallitukselle kuuluvista ulosoton ohjaus-, valvonta- ja muista hallintotehtävistä. Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanon uudistamiseen liittyen annetaan myös uusi sanottua täytäntöönpanoa koskeva asetus.

3. Voimaantulo

Esitys liittyy ulosoton hallinto- ja lainkäyttöorganisaation uudistamiseen. Viimeksi mainitun, ulosottolain kokonaisuudistukseen liittyvän uudistuksen toteuttaminen edellyttää ulosotonhaltijan lakkauttamista. Ulosoton hallinto-organisaation uudistaminen on puolestaan riippuvainen valtion paikallishallintouudistuksesta. Näin ollen myös tämän esityksen voimaantulo on riippuvainen paikallishallintouudistuksen toteutumisesta. Paikallishallintouudistus toteutuu 1 päivänä joulukuuta 1996. Tämän vuoksi ehdotetut lait ehdotetaan tuleviksi voimaan sanottuna ajankohtana. Kiinteistönmuodostamislain muutos samoin kuin ulosottolain 5 luvun 21 §:n 3 momentti ja 6 luvun 12 § tulisivat kuitenkin voimaan yhtä aikaa uuden maakaaren kanssa 1 päivänä tammikuuta 1997.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ulosottolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 3 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta, 6 ja 10 §, 12 §:n 1 momentti, 17 ja 18 §, 5 luvun 20 §, 6 luvun 19 § sekä 8 luvun 1, 2 ja 5 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta ja 12 §:n 1 momentti 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 18 § 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1634/91), 6 luvun 19 § 14 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (867/84) ja 8 luvun 5 § osittain muutettuna 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetulla lailla (1066/91),

muutetaan 1 luvun 5 §, 3 luvun 2—5 §, 7 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 1 ja 2 momentti, 21 §:n 2 ja 3 momentti, 21 b §, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 3 momentti sekä 34 d §, 4 luvun 7 §:n 3 momentti, 22 §:n 3 momentti, 25 §:n 2 momentti ja 28 §:n 4 momentti, 5 luvun 1 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti, 6 luvun 3 §:n 1 momentti, 12 § sekä 24 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 7 luvun 5 §:n 2 momentti sekä 8 luvun 4, 6 ja 7 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 § 22 päivänä maaliskuuta 1996 annetussa laissa (197/96), 3 luvun 2 § osittain muutettuna mainitulla 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetulla lailla ja 24 päivänä marraskuuta 1995 annetulla lailla (236/96), 4 ja 5 § 29 päivänä heinäkuuta 1948 annetussa laissa (576/48), 7 §:n 1 momentti 28 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (1075/79), 19 § 20 päivänä helmikuuta 1960 annetussa laissa (113/60), 20 §:n 1 ja 2 momentti sekä 21 §:n 3 momentti mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa, 21 §:n 2 momentti mainitussa 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa ja 21 b § 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1016/85), 3 luvun 23 §:n 3 momentti sekä 4 luvun 22 §:n 3 momentti ja 28 §:n 4 momentti 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1055/91), 3 luvun 34 d § 13 päivänä kesäkuuta 1986 annetussa laissa (470/86), 4 luvun 7 §:n 3 momentti 11 päivänä marraskuuta 1988 annetussa laissa (939/88), 5 luvun 1 §:n 2 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (897/87) ja 24 §:n 1 momentti 12 päivänä maaliskuuta 1909 annetussa laissa, 6 luvun 3 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1586/92), 12 § 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa (551/95) ja 24 §:n 1, 2 ja 4 momentti 1 päivänä helmikuuta 1929 annetussa laissa (53/29) sekä 7 luvun 5 §:n 2 momentti mainitussa 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa, sekä

lisätään 3 lukuun uusi 39—41 §, 4 luvun 14 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 5 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin on muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 22 päivänä maaliskuuta 1996 annetulla lailla, uusi 4 momentti sekä 21 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa, uusi 3 momentti ja 6 luvun 25 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

5 §

Ulosottomiehen yksinomainen toimivalta

Ulosottomiehen tulee itse:

1) päättää 3 luvun 3—5 §:ssä sekä 23 §:n 3 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanosta, 3 luvun 22 §:n 1 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanosta alkuperäisen saamistodisteen puuttuessa, täytäntöönpanon peruuttamisesta 3 luvun 14 §:n nojalla sekä 3 luvun 20 §:ssä tarkoitetun vakuuden hyväksymisestä;

2) siirtää asia toisen paikkakunnan ulosottomiehelle ja pyytää tältä virka-apua sekä neuvoa asianosainen kantelemaan tai pyytä-

mään virheen korjaamista 3 luvun 19 §:n mukaisesti;

3) määrätä pakoileva velallinen tai hänen 3 luvun 34 b §:ssä tarkoitettu edustajansa noudettavaksi ulosottoselvitykseen sekä määrätä velallinen luovuttamaan kirjanpitokirjat ja -aineisto tarkastettaviksi;

4) päättää uhkasakon asettamisesta ja tehdä hakemus uhkasakon tuomitsemiseksi;

5) myydä ulosmitattu kiinteä omaisuus, alusrekisteriin merkitty alus tai osuus siihen taikka sen lastina oleva tavara, rekisteröity ilma-alus, autokiinnityslain (810/72) 1 §:ssä tarkoitettu omaisuus, huoneiston hallintaan oikeuttava asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön osake sekä muu ulosmitattu omaisuus, jonka tiedetään olevan kiinnityksen taikka pantti- tai pidätysoikeuden nojalla velan vakuutena;

6) jakaa 5 kohdassa mainitun omaisuuden kauppahinta tai muun omaisuuden kauppahinta, milloin eri jakomenettely 6 luvun 3—5 §:n mukaan on tarpeen;

7) asettaa maksuvelvollisuus, joka perustuu 3 luvun 20 a §:n 2 momenttiin, 4 luvun 9 b §:ään, 5 luvun 9 §:n 3 momenttiin, 11 §:n 4 momenttiin tai 45 §:n 3 momenttiin taikka 8 luvun 4 tai 7 §:ään;

8) päättää toimitsijan asettamisesta 4 luvun 24 tai 25 §:n nojalla sekä 7 luvun 11 a §:ssä tarkoitetun turvaamistoimen myöntämisestä;

9) päättää ulosottotoimen oikaisemisesta 9 luvun 1 §:n 1—3 momentin ja 10 luvun 10 §:n nojalla, 9 luvun 6—8 §:ssä säädetyn osoituksen antamisesta ja täytäntöönpanon keskeyttämisestä;

10) toimittaa tilitys osamaksukaupan myyjän ja ostajan välillä; sekä

11) päättää lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta.

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

2 §

Ulosottomies panee täytäntöön tuomion, jossa:

1) velvoitetaan raha- tai tavarasuoritukseen;

2) velvoitetaan luovuttamaan toiselle määrätty irtain omaisuus tai esine;

3) velvoitetaan luovuttamaan toiselle tai toisen hallintaan kiinteää omaisuutta, rakennus, huoneisto tai sen osa;

4) velvoitetaan jotakin tekemään tai täyttämään;

5) kielletään tietyn toimen tekeminen tai velvoitetaan sallimaan, että toinen suorittaa toimen;

6) määrätään takavarikko tai muu turvaamistoimi; tai

7) määrätään muu velvoite, jonka täytäntöönpano kuuluu ulosottomiehelle.

Tuomio pannaan täytäntöön niin kuin tässä laissa säädetään, jollei täytäntöönpanosta ole tuomiossa eri määräystä tai jollei muualla laissa toisin säädetä. Edellä 1 momentin 1 kohdassa mainittu tuomio pannaan täytäntöön niin kuin 4—6 luvussa säädetään. Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanosta säädetään 7 luvussa.

3 §

Ulosottomies saa panna tuomion täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen, jollei muutoksenhaku tule täytäntöönpanon vuoksi hyödyttömäksi ja jos hakija asettaa vakuuden siltä varalta, että hänet velvoitetaan korvaamaan tuomion muuttumisesta aiheutunut vahinko. Jos kuitenkin tässä tai muussa laissa säädetään taikka tuomiossa määrätään, että tuomion täytäntöönpano ennen kuin se on lainvoimainen, on kielletty, tai jos tuomion täytäntöönpanosta ennen kuin se on lainvoimainen säädetään tai määrätään erikseen, on sitä noudatettava.

4 §

Tuomio, jossa vastaaja velvoitetaan jotakin tekemään tai täyttämään uhalla, että ulosoton hakija voi sen vastaajan kustannuksella tehdä tai teettää (*teettämisuhka*), pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies antaa hakijalle luvan työn tekemiseen tai teettämiseen, jos velvoite on laiminlyöty. Jos se täytäntöönpanoa haittaamatta käy päinsä, ulosottomiehen on ennen luvan myöntämistä varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi sekä asetettava velvoitteen täyttämiselle määräaika. Vastaajalle on annettava tiedoksi luvan myöntämistä koskeva päätös. Ulosottomiehen on tarvittaessa annettava hakijalle virka-apua.

Jos tuomiossa ei ole teettämisuhkaa, ulosottomiehen on se ensin asetettava. Vastaajan kuulemisesta ja uhan tiedoksiannosta on tällöin voimassa, mitä 41 §:n 1 momentissa säädetään. Muutoin tuomio pannaan täytäntöön 1 momentissa säädetyllä tavalla. Vastaajaa ei kuitenkaan ennen luvan myöntämis-

tä tarvitse uudelleen kuulla, ellei se ole tarpeellista.

Jos ainoastaan vastaaja voi täyttää velvoitteen, ulosottomiehen on asetettava laiminlyönnin varalle uhkasakko, jollei sitä ole jo tuomiossa asetettu. Perustellusta syystä voidaan myös 1 ja 2 momentissa tarkoitetun tuomion täytäntöönpanossa asettaa vastaajalle sakon uhka. Uhkasakko asetetaan ja tuomitaan maksettavaksi 39—41 §:n mukaisesti.

Tuomiolla, jossa velvoitetaan allekirjoittamaan kauppakirja tai muu asiakirja taikka antamaan suostumus, hyväksyminen tai muu vastaava lausuma, on tuomion saatua lainvoiman sama vaikutus kuin velvoitteen täyttämisellä.

5 §

Tuomio, jossa sakon uhalla kielletään tekemästä tietty toimi tai velvoitetaan sallimaan, että toinen suorittaa toimen, pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies hakee uhkasakon tuomitsemista käräjäoikeudelta, jos kieltoa on rikottu, ja asettaa samalla tarvittaessa uuden uhkasakon. Uhkasakko asetetaan ja tuomitaan maksettavaksi 39—41 §:n mukaisesti.

Jollei tuomiossa ole sakon uhkaa, ulosottomiehen on se ensin asetettava. Muutoin tuomio pannaan täytäntöön 1 momentissa säädetyllä tavalla. Vastaajaa ei kuitenkaan ennen uhkasakon tuomittavaksi hakemista tarvitse uudelleen kuulla, ellei se ole tarpeellista.

Jos ulosottomies voi sopivalla tavalla estää kiellon rikkomisen, on sellaiseen toimeen ryhdyttävä, jos kieltoa on rikottu. Ulosottomiehen on varattava sitä ennen vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jos se täytäntöönpanoa haittaamatta käy päinsä, sekä ilmoitettava hänelle toimen suorittamisesta. Hakija on velvollinen etukäteen maksamaan toimesta aiheutuvat tarpeelliset kulut.

7 §

Milloin alioikeuden tai hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena antamaan päätökseen tai tuomioon, jossa joku on velvoitettu toiselle jotain maksamaan, haetaan muutosta, saa ulosottomies toimittaa ulosmittauksen velalliselta, jollei tämä aseta panttia tai takausta maksettavaksi tuomitusta määrästä. Ulosmitattua omaisuutta ei kuitenkaan ilman velallisen suostumusta saa myydä ennen kuin tuomio on saanut lainvoiman. Siltä osin kuin omaisuus on pilaantuvaa, pian häviävää, arvossaan nopeasti alenevaa tai kovin kallishoitoista, ulosottomiehen tulee, jos velkoja pyytää ja asettaa vakuuden kuluista ja vahingosta, toimittaa omaisuuden myyminen.

— — — — — — — — — — — — — —

19 §

Jos ulosottomies, jolta on haettu tuomion täytäntöönpanoa, havaitsee tuomion niin sekavaksi tai epätäydelliseksi, ettei siitä käy selville, miten asiassa on tuomittu, hänen on neuvottava asianosaisia kantelemaan tuomiosta tuomiovirheen perusteella.

Jos ulosottomies havaitsee, että tuomio sisältää kirjoitus- tai laskuvirheen, hänen on osoitettava asianosainen pyytämään virheen korjaamista oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n mukaisesti.

20 §

Ulosottomiehen on arvioitava pantti tai takaus (*vakuus*), joka jonkun on tämän lain mukaan asetettava ja jota vastapuoli ei ole hyväksynyt. Takauksen on oltava omavelkainen ja, jos takaajia on kaksi tai useampia, yhteisvastuullinen.

Pantti on luovutettava ulosottomiehelle tai talletettava hänen määräyksestään luottolaitokseen taikka luotettavan henkilön säilytettäväksi ja hoidettavaksi. Talletuksesta annettu todistus ja takauskirja on luovutettava ulosottomiehen säilytettäväksi.

— — — — — — — — — — — — — —

21 §

— — — — — — — — — — — — — —

Ulosottomieheltä haetaan täytäntöönpanoa suullisesti tai kirjallisesti taikka automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Jos hakemus koskee 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa, hakemuksessa on ilmoitettava, mihin säännökseen hakijan oikeus saada täytäntöönpano tämän lain mukaisessa järjestyksessä perustuu. Hakemukseen on liitettävä asiakirja, johon täytäntöönpano perustuu. Hakemuksen ja asiakirjat saa ulosottoasiassa lähettää ulosottomiehelle postitse niin kuin asiakirjan lähettämisestä valtion hallintoviranomaiselle asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa (74/54) säädetään.

Hakijalla, jolla ei ole vakinaista asuinpaik-

kaa Suomessa, pitää olla täällä asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan täytäntöönpanoa koskevat tiedoksiannot ja ilmoitukset sekä haasteet. Jollei sellaista asiamiestä ole, ulosottoasiaa koskeva tiedoksianto ja ilmoitus lähetetään hakijalle 27 §:n 3 momentin mukaisesti, jos hänen osoitteensa tiedetään. Haaste ja haastehakemus sekä siihen liitetyt asiakirjat annetaan hakijalle tiedoksi siten kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — — —

21 b §

Jos velallisella on omaisuutta eri paikkakunnilla tai jos täytäntöönpantava tuomio koskee eri paikkakunnilla olevia velallisia, on sen ulosottomiehen, jolla tuomio on täytäntöönpantavana, tarvittaessa pyydettävä muiden paikkakuntien ulosottomiehiltä virka-apua samanaikaisen täytäntöönpanon aikaansaamiseksi. Virka-avun pyytäjän on liitettävä pyyntöönsä oikeaksi todistamansa jäljennös siitä tuomion osasta, joka on tarpeellinen täytäntöönpanossa, ja täytäntöönpano voi tapahtua tämän jäljennöksen nojalla. Virka-avun pyytäjän on annettava ohjeet, jotka ovat tarpeen täytäntöönpanon rajoittamiseksi tuomittuun määrään.

22 §

Jos täytäntöönpantavaksi pyydetään tuomiota tai päätöstä, jolla on määrätty maksuvelvollisuus, ja saamisesta on velkakirja tai muu kirjallinen saamistodiste, on alkuperäinen todiste annettava ulosottomiehelle. Jos alkuperäisen saamistodisteen antaminen sen katoamisen tai muun syyn takia ei ole mahdollista, ulosottomies voi panna tuomion tai päätöksen täytäntöön alkuperäisen saamistodisteen puuttumisesta huolimatta, jollei saamistodiste ole juokseva velkakirja, vekseli tai shekki. Ulosottomiehen on kuultava velallista sopivalla tavalla, jollei se ole tarpeetonta. Kun maksuvelvollisuus on täytetty, ulosottomiehen on luovutettava hallussaan oleva saamistodiste velalliselle.

— — — — — — — — — — — — — — —

23 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos tuomion täytäntöönpanoa muussa kuin 1 ja 2 momentissa mainitussa tapauksessa pyydetään jäljennöksen nojalla, ulosottomies voi vastaajaa tarvittaessa sopivalla tavalla kuultuaan päättää täytäntöönpanosta jäljennöksen nojalla.

— — — — — — — — — — — — — — —

34 d §

Jos velallinen tai hänen 34 b §:ssä tarkoitettu edustajansa ei kehotuksen saatuaan täytä 33 tai 34 a §:n mukaista velvollisuuttaan, ulosottomies saa määrätä hänet täyttämään sen määräajassa sakon uhalla. Uhkasakko asetetaan ja tuomitaan maksettavaksi 39—41 §:n mukaisesti. Käräjäoikeuden päätös, jolla uhkasakko on tuomittu, pannaan kuitenkin 40 §:n 3 momentin estämättä täytäntöön, jollei muutoksenhakutuomioistuin, noudattaen soveltuvin osin mitä 9 luvun 14—18 §:ssä säädetään, toisin määrää.

39 §

Uhkasakko, jonka ulosottomies tämän lain nojalla asettaa, asetetaan markkamäärältään kiinteänä tai siten, että uhkasakon suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (*juokseva uhkasakko*). Juokseva uhkasakko asetetaan määräämällä uhkasakolle kiinteä peruserä sekä lisäerä jokaista sellaista päätöksessä ilmoitettavaa ajanjaksoa (*uhkasakkojakso*) varten, jonka kuluessa tuomiota tai ulosottomiehen päätöstä ei ole noudatettu. Jos juokseva uhkasakko asetetaan kiellon rikkomisen varalta, voidaan lisäerä määrätä ajan kulumisen sijasta jokaisesta rikkomiskerrasta. Jollei ulosottolaista tai täytäntöönpantavana olevasta tuomiosta muuta ilmene, uhkasakkoa asetettaessa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä uhkasakkolain (1113/90) 6 §:n 3 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä säädetään.

Ulosottomies saa asettaa uuden uhkasakon, vaikka asianomaista ei ole tuomittu maksamaan aikaisemmin asetettua uhkasakkoa. Aikaisemmin asetettu uhkasakko kuitenkin raukeaa, jollei ulosottomies uutta uhkasakkoa koskevassa tiedoksiannossa samalla ilmoita asianomaiselle päätöksestään hakea käräjäoikeudelta aikaisemman uhkasakon tuomitsemista.

Ulosottomiehen päätökseen, joka koskee uhkasakon asettamista, ei saa hakea muutosta valittamalla. Ulosottomies voi oikaista uhkasakon asettamista koskevaa päätöstään noudattaen, mitä 9 luvun 1—3 §:ssä säädetään.

40 §

Ulosottolain 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettu

käräjäoikeus tuomitsee ulosottomiehen hakemuksesta maksettavaksi ulosottomiehen asettaman uhkasakon. Jos uhkasakko on asetettu täytäntöönpantavana olevassa tuomiossa, voi ulosottomies hakea tuomitsemista myös uhkasakon asettaneelta tuomioistuimelta.

Uhkasakko tuomitaan maksettavaksi, jos velvoitetta ei ole täytetty tai sitä on rikottu ilman pätevää syytä. Käräjäoikeus voi tuomita uhkasakon maksettavaksi, vaikka uhkasakon asettamista koskeva tuomio ei ole lainvoimainen. Uhkasakon tuomitsemisessa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä uhkasakkolain 10 §:n 2 momentissa ja 11 §:ssä säädetään. Jos juokseva uhkasakko on asetettu määräämällä lisäerä jokaisesta rikkomiskerrasta, lisäerät raukeavat kolme kertaa uhkasakon peruserän ylittäviltä osilta niiltä rikkomiskerroilta, jotka on tehty ennen kuin päätös uhkasakon tuomitsemisesta tehdään.

Käräjäoikeuden päätös, jolla uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, voidaan panna heti täytäntöön, vaikkei päätös ole saanut lainvoimaa, jollei muutoksenhakutuomioistuin noudattaen soveltuvin osin 9 luvun 14—18 §:n säännöksiä toisin määrää. Uhkasakon perimiseksi ulosmitattua omaisuutta ei kuitenkaan saa myydä ennen kuin päätös, jolla uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, on lainvoimainen.

Uhkasakon tuomitsemista koskevan asian käsittelyssä tuomioistuimessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 10 luvun 13 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 17 §:ssä säädetään. Myös käräjäoikeus voi määrätä täytäntöönpanon keskeytettäväksi noudattaen soveltuvin osin, mitä 9 luvun 14—18 §:ssä säädetään.

41 §

Ennen uhkasakon asettamista ulosottomiehen on varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa. Ulosottomiehen päätös uhkasakon asettamisesta on annettava vastaajalle tiedoksi postitse saantitodistusta vastaan tai haastetiedoksiantona, jollei tiedoksiantoa voida suorittaa 27 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla.

Ennen 40 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen tekemistä ulosottomiehen on varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jos se on tarpeellista. Ulosottomiehen on ilmoitettava vaatimuksen tekemistä koskevasta päätöksestään vastaajalle.

4 luku

Ulosmittauksesta

7 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla määrättyyn tarkoitukseen suoritettavaa avustusta tai kustannusten korvausta ei saa ulosmitata. Ulosmittaamatta on jätettävä myös korvaus, joka suoritetaan kivusta ja särystä sekä henkisestä kärsimyksestä, viasta tai muusta pysyvästä haitasta taikka sairaanhoitokustannuksista, hautaamiskustannuksista tai muista henkilövahingosta aiheutuneista kuluista.

14 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä tässä laissa säädetään alusrekisteriin merkitystä aluksesta, sovelletaan myös alusrakennusrekisteriin merkittyyn alukseen.

22 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Velkojan tulee tehdä myymistä koskeva hakemus sille ulosottomiehelle, joka 3 luvun 21 §:n perusteella on toimivaltainen. Jollei velkoja ole pyytänyt omaisuuden myyntiä ulosottomieheltä, ulosottomiehen on peruutettava ulosmittaus velallisen tai omistajan pyynnöstä, jos tämä näyttää, että 1 momentissa tarkoitetun tuomion lainvoimaiseksi tulemisesta on kulunut vähintään kuusi kuukautta.

25 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Kun on olemassa vaara, että omistaja huonolla hoidolla tai muulla tavoin hävittää omaisuutta, ulosottomies voi velkojan vaatimuksesta määrätä toimitsijan ottamaan omaisuuden haltuunsa ja hoitamaan sitä. Ennen toimitsijan määräämistä ulosottomiehen on varattava omistajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jos se täytäntöönpanoa haittaamatta käy päinsä. Velkoja on velvollinen etukäteen maksamaan omaisuuden hoitamisesta aiheutuvat tarpeelliset kulut.

28 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos ulosmittaus kumotaan tai peruutetaan, on siitäkin ilmoitettava edellä mainitulle viranomaiselle sekä 22 §:n 3 momentissa tarkoitetulle velkojalle.

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

1 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Ulosottomies saa antaa ulosmitatun irtaimen omaisuuden myymisen sellaisen luotettavan huutokaupantoimittajan tehtäväksi, joka harjoittaa huutokauppojen toimittamista erityisessä huoneistossa. Myymisessä on noudatettava, mitä tässä luvussa säädetään. Myymisestä kertyneiden varojen tilityksestä säädetään asetuksella.

— — — — — — — — — — — — — — —

6 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Huutokaupasta on 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa ilmoitettava myös sille, joka yhdessä velallisen kanssa omistaa myytävän omaisuuden, vaikka yhteisomistajan osuutta ei olisikaan ulosmitattu.

21 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 2 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa on mainittava, että mahdolliset muistutukset sellaisia saatavia vastaan, jotka on ilmoitettu 24 §:n mukaisesti tai jotka käyvät ilmi asiakirjoista, on tehtävä asianosaiskeskustelussa.

24 §

Kun kiinteistö myydään, huutokaupantoimittajan on tarpeellisin osin luettava julki ulosmittauspöytäkirja tai 4 luvun 22 §:ssä tarkoitettu tuomio samoin kuin rasitustodistukset ja muut 16, 17 ja 21 §:ssä mainitut asiakirjat sekä kehotettava niitä, joilla on saaminen tai muu oikeus, ilmoittamaan mikä siitä on kiinteistöstä suoritettava tai muuten myymisessä huomioon otettava. Huutokaupantoimittajan tulee antaa myös läsnä oleville velkojille sekä velalliselle, jos tämä on saapuvilla, tilaisuus lausua mielipiteensä niistä saamisvaatimuksista, jotka on ilmoitettu tai jotka edellä mainituista asiakirjoista käyvät ilmi, samoin kuin myyntiehdoista.

— — — — — — — — — — — — — — —

6 luku

Ulosmittauksesta kertyneitten varain tilityksestä ja jakamisesta

3 §

Milloin velkoja on pyytänyt ulosmitatusta omaisuudesta maksua 4 luvun 12 §:n mukaan eivätkä varat riitä kaikkien saatavien suorittamiseen tai velkojat sovi niiden jakamisesta, ulosottomiehen tulee laatia jaosta eri luettelo. Hänen tulee myös ilmoittaa velkojille, että luettelo on hänen ilmoittamastaan määräpäivästä alkaen 10 luvun 5 §:n mukaisen valitusajan ulosottomiehen luona nähtävänä. Jakaminen on tästä huolimatta toimitettava luettelon mukaan panttia tai takausta vastaan, milloin vakuus tämän luvun mukaan on asetettava.

— — — — — — — — — — — — — — —

12 §

Jos riitaiselle tai ehdolliselle taikka 5 luvun 31 §:ssä tarkoitetulle saamiselle on laskettu jako-osa irtaimesta tai kiinteästä omaisuudesta, ulosottomiehen on pantava sen määrä erilleen ja talletettava 17 §:n mukaisesti. Ehdolliselle saamiselle laskettu jako-osa pidetään erillään, kunnes ehto on täytetty tai lakannut olemasta. Jako-osa saamisesta, jota ei ole valvottu, on pidettävä erillään niin kuin 18 §:ssä säädetään. Jako-osa, joka on laskettu 5 luvun 31 §:n 2 momentissa tarkoitetulle saamiselle, pidetään erillään, kunnes kysymys velkojan oikeudesta on lopullisesti ratkaistu.

Riitautetun saatavan olemassaoloa tai sen etuoikeutta koskeva asia voidaan saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi niin kuin 9 luvun 6—13 §:ssä säädetään. Jako-osa on pidettävä erillään niin kauan kuin täytäntöönpano on keskeytyneenä. Jos kannetta ei nosteta, jako-osa tilitetään luettelon mukaisesti taikka, jos jako-osan saajalle on annettu osoitus, jako-osa jaetaan 13 §:ssä tarkoitetuille velkojille.

Jos on riitautettu saatava, josta saamistodistetta ei ole näytetty, osoitus täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen voidaan antaa, jos velkoja ilmoittaa saatavansa 18 §:ssä säädetyssä määräajassa. Ulosottomiehen on tarvittaessa kuultava velallista sekä 13 §:ssä tarkoitettua velkojaa ennen jako-osan suorittamista.

Kiinnityksen kuolettaminen ei vaikuta velkojan oikeuteen saada jako-osa erilleen pannuista varoista.

24 §

Jollei toisin säädetä, ulosottomiehen on pidettävä ulosotossa kertyneet varat velkojien saatavina neljä viikkoa siitä lukien, kun velkoja on oikeutettu ne nostamaan. Jollei velkoja mainitun ajan kuluessa nosta varoja tai jollei hänen tilitysosoitteensa ole tiedossa, ulosottomiehen on talletettava varat luottolaitokseen. Jos rahamäärä on asetuksella säädettyä suurempi, on varat talletettava erikseen, jolloin varoille maksettavan koron saa se, joka sittemmin saa nostaa varat. Ulosottomiehen on säilytettävä velkojalle palautettava saamistodiste luotettavalla tavalla. Esteen poistuttua ulosottomies tilittää varat niihin oikeutetuille.

Mitä 1 ja 4 momentissa säädetään, koskee myös ulosottomiehelle saapuneita varoja, joita lähettäjää tai asiaa koskevien merkintöjen virheellisyyden vuoksi ei ole voitu kohdistaa mihinkään ulosottoasiaan eikä myöskään palauttaa lähettäjälle.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ulosmittauksesta kertyneet varat, joita ei nosteta kymmenen vuoden kuluessa 1 momentissa tai 17 §:ssä tarkoitetusta tallettamisesta, menevät valtiolle. Jos saman ajan kuluessa kuitenkin osoitetaan, että tuomio tai päätös, johon täytäntöönpano on perustunut, on muuttunut tai kumottu taikka ei ole saanut lainvoimaa, tai ettei ole lopullisesti ratkaistu, kenellä on parempi oikeus varoihin, lasketaan siitä lukien uusi kymmenen vuoden määräaika.

25 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös varoja, joita 24 §:n 2 momentin mukaan ei voida tilittää velkojalle tai muulle varojen nostamiseen oikeutetulle.

7 luku

Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano

5 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Kun rahaa on pantu takavarikkoon, ulosottomies voi hakijan tai vastaajan pyynnöstä tallettaa sen erikseen luottolaitokseen. Talletukselle maksettavan koron saa se, jolle rahat maksetaan.

8 luku

Ulosottoasiain kuluista

4 §

Vastaaja on velvollinen maksamaan myös muun kuin 3 §:ssä tarkoitetun tuomion täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut. Ulosottomiehen on perittävä tuomiota täytäntöön pannessaan kulut vastaajalta, jota on ensin tarvittaessa kuultava. Turvaamistoimen täytäntöönpanosta aiheutuvien kulujen maksamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 10 §:ssä.

Tässä pykälässä tarkoitettujen kulujen korvaamista koskeva asia voidaan saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi niin kuin 9 luvun 6—13 §:ssä säädetään.

6 §

Ulosottomiehellä on oikeus vaatia hakijalta tarpeellisia täytäntöönpanokuluja varten ennakkoa. Pantaessa täytäntöön lainvoimaista tuomiota, jolla maksuvelvollisuus on määrätty, voidaan ennakkoa vaatia vain 3 luvun 28 §:ssä, 4 luvun 17 ja 25 §:ssä, 5 luvun 17 §:ssä sekä 7 luvun 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

7 §

Jos hakija on oikeutettu tekemään tai teettämään jotakin vastaajan kustannuksella, ulosottomies voi hakijan pyynnöstä määrätä, että kohtuulliset kulut peritään vastaajalta ennakolta joko yhdellä kertaa tai sitä mukaa kuin täytäntöönpano edistyy. Hakijan on esitettävä ulosottomiehelle kuluista luotettava kustannusarvio. Ulosottomiehen on varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi kustannusarviosta, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanon päätyttyä hakija on velvollinen esittämään selvityksen aiheutuneiden kulujen määrästä. Ulosottomies voi periä ennakkona liikaa suoritetun määrän takaisin hakijalta. Jos hakija laiminlyö selvityksen antamisen, ulosottomies voi periä takaisin kaikki suoritetut kulut.

———

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Lain 5 luvun 21 §:n 3 momentti ja 6 luvun 12 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

---

2. Laki

rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta 9 päivänä lokakuuta 1931 annetun lain (281/31) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 2 §:n 1 momentti, 3—4 §, 6 §:n 1 momentti ja 7 §,

näistä 1 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 18 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1429/92), seuraavasti:

1 §

Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta taikka hänen poissaolonsa, sairautensa tai muu sellainen syy estää suorituksen, suoritusvelvollisella on oikeus tallettaa suoritettava lääninhallitukseen ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos velkoja on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille on merkittävä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta suorituspaikan lääninhallitukselle tai, jos suorituspaikka ei ole tiedossa, Uudenmaan lääninhallitukselle. Mitä jäljempänä säädetään lääninhallituksesta, sovelletaan siihen lääninhallitukseen, jolle ilmoitus on tehty. Arvo-osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä säädetään.

2 §

Sen, joka tahtoo 1 §:ssä mainitulla tavalla tallettaa suoritettavan, on ilmoitettava siitä kirjallisesti suorituspaikan lääninhallitukselle. Ilmoituksessa on mainittava syy, johon vaatimus suoritusvelvollisuuden täyttämisestä tallettamalla perustuu, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen luovutettaessa talletettua siihen oikeutetulle.

— — — — — — — — — — — — — — —

3 §

Suoritusvelvollinen voi talletusta tehdessään pidättää itselleen oikeuden saada talletettu takaisin. Jos joku on lääninhallitukselta vaatinut talletettua itselleen, sitä ei kuitenkaan voida ilman hänen suostumustaan antaa suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.

4 §

Milloin tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tai useampi on vaatinut talletettua, lääninhallitus ei saa antaa sitä kenellekään heistä ennen kuin he ovat sopineet asiasta tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

6 §

Lääninhallitukseen tämän lain nojalla talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen. Jollei lääninhallituksessa ole varmaa säilytyspaikkaa, myös arvopaperit ja asiakirjat on säilytettävä luottolaitok-

sessa.

— — — — — — — — — — — — — — —

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, talletettaja saa sen takaisin, vaikkei hän olekaan pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta. Tallettajan on kuitenkin vaadittava talletettua lääninhallitukselta vuoden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä. Muutoin talletettu menee valtiolle.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, lasketaan vuoden määräaika siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

Jos muualla laissa tai asetuksessa säädetään talletuksen suorittamisesta rahan, arvoosuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/31) mukaisesti taikka viitataan säännökseen tai siinä muutoin tarkoitetaan säännöstä, joka on korvattu tähän lakiin sisältyvällä säännöksellä, säännöksen asemesta on sovellettava sen tilalle tullutta säännöstä.

3. Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetun lain (603/77) 94 § ja

muutetaan 52 §:n 1—3 momentti, 68 § ja 79 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 52 §:n 1 ja 2 momentti 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1110/82), seuraavasti:

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lunastuspäätös on julistettu, maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty talletettavaksi, kiinteistön sijaintipaikan lääninhallitukseen.

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa kiinteistön sijaintipaikan lääninhallitukseen. Oikeudesta suorittaa korvaus talletamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/31), jäljempänä maksutalletuslaki, säädetään. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava lääninhallitukselle tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

— — — — — — — — — — — — — — —

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, lääninhallituksen on annettava tallettamisesta tieto virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiantona.

Jos oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvin kohdin, mitä ulosottolaissa säädetään ulosmitatun kiinteän omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittämisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädetyssä ajassa, lääninhallituksen on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakkokorvaus on määrätty talletettavaksi 64 §:ssä tarkoitetulla tavalla haltuunottokatselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, lääninhallituksen on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun omaisuuden omistajalle tilaisuus ennakkokorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon, mitä 49 §:n 2 momentissa säädetään.

79 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Kun lääninhallituksen korvauksen jakamista koskeva ilmoitus on saapunut, tuomarin on, noudattaen mitä erikseen säädetään, ryhdyttävä toimenpiteisiin tästä aiheutuvien merkintöjen tekemiseksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin sekä kiinnityskirjaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

4. Laki

vesilain 11 luvun 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 11 luvun 15 §:n 1 momentti seuraavasti:

11 luku

Korvaukset

15 §

Milloin kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä oleva omaisuus on saamisen taikka toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, tulee vesioikeuden samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava lääninhallitukseen ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus, kuin hänellä oli asianomaiseen kiinteistöön.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

5. Laki

vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä 20 päivänä toukokuuta 1988 annetun lain (451/88) 17 §:n 2 momentti seuraavasti:

17 §

— — — — — — — — — — — — — —

Jos järjestelytoimenpiteen johdosta kiinteistön arvo alenee niin, ettei kiinteistö ole täytenä vakuutena niistä saamisista, joista se oli panttina ennen tilusjärjestelyn toimittamista, on järjestelyssä omistajalle määrätty korvaus korkoineen määrättävä talletettavaksi lääninhallitukseen. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on ollut kiinteistöön. Jollei luovuttavan kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuksien haltijain antaneen hänelle lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on lääninhallituksen jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottolaissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

6. Laki

maanvuokralain 41 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä huhtikuuta 1966 annetun maanvuokralain (258/66) 41 § seuraavasti:

41 §

Milloin tontinvuokraoikeus on kiinnityksen perusteella saamisen tai muun oikeuden vakuutena, on kiinnityksen haltijalla yhtäläinen oikeus tässä laissa tarkoitettuun lunastukseen tai korvaukseen kuin hänellä muuten olisi ollut itse pantin esineeseen. Lunastus tai korvaus voidaan maksaa vuokramiehelle ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on antanut sellaisen vakuuden, jonka kiinnityksen haltija on hyväksynyt, tai että kiinnityksen haltija on antanut maksamiseen suostumuksensa. Muussa tapauksessa määrä on talletettava lääninhallitukseen, jonka on se laillisesti jaettava.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

7. Laki

muinaismuistolain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä kesäkuuta 1963 annetun muinaismuistolain (295/63) 7 §:n 3 momentti seuraavasti:

7 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Milloin kiinteistö, jolla suoja-alue sijaitsee, on saamisen tai toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, on korvaus, josta edellä tässä pykälässä säädetään, talletettava lääninhallitukseen ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin kiinteistöön. Tallettamista ei saa kuitenkaan toimittaa, jos esitetään panttioikeuden haltijan suostumus korvauksen tallettamatta jättämiseen taikka jos korvattavan edun vähäisyyden vuoksi tai muusta sellaisesta syystä haitan ei ole katsottava sanottavasti heikentäneen vakuuden arvoa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

8. Laki

Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa annetun lain 17 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa 10 päivänä kesäkuuta 1921annetun lain (171/21) 17 §:n 1 ja 3 momentti sekä 18 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 17 §:n 1 ja 3 momentti 22 päivänä huhtikuuta 1988 annetussa laissa (737/88) ja 18 §:n 1 ja 2 momentti 18 päivänä helmikuuta 1927 annetussa laissa (49/27), sekä

lisätään 18 §:ään, sellaisena kuin se muutettuna mainituilla 18 päivänä helmikuuta 1927 ja 22 päivänä huhtikuuta 1988 annetuilla laeilla, uusi 4 momentti seuraavasti:

17 §

Edellä 16 §:ssä tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa pyydetään, jollei vieraan valtion kanssa ole toisin sovittu, käräjäoikeudelta joko diplomaattista tietä tai siten, että asianosainen jättää suoraan käräjäoikeudelle hakemuksen.

— — — — — — — — — — — — — —

Jos asiakirja on laadittu muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, on hakemukseen liitettävä oikeaksi todistettu käännös siitä jommalle kummalle näistä kielistä, jollei käräjäoikeus myönnä tästä poikkeusta.

18 §

Käräjäoikeuden on ratkaistava pyyntö asianosaisia kuulematta. Jos hakemus on tehty 17 §:ssä säädetyllä tavalla, käräjäoikeuden on määrättävä päätös pantavaksi täytäntöön. Päätös pannaan tällöin täytäntöön niin kuin Suomen tuomioistuimen lainvoiman saanut tuomio, jollei ylempi viranomainen toisin määrää.

Asianosaisen pyynnöstä käräjäoikeuden tulee myös vahvistaa päätöksen kääntämisestä ja käännöksen oikeaksi todistamisesta aiheutuneiden kustannusten määrä sekä määrätä kustannukset perittäviksi ulosottotoimin samalla tavoin kuin 1 momentissa oikeudenkäyntikuluista säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

Täytäntöönpanopyyntöä koskevan hakemuksen käsittelee sen paikkakunnan käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä täytäntöönpano voi tapahtua. Asian käsittelyssä on soveltuvin osin noudatettava, mitä hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetussa laissa (307/86) säädetään, jollei tässä laissa tai vieraan valtion kanssa tehdyssä sopimuksessa toisin säädetä tai määrätä. Jollei päätöksen antamisesta ole ilmoitettu hakijan vastapuolelle mainitun lain 16 §:n mukaisesti, hänellä on oikeus hakea päätökseen muutosta tyytymättömyyttä ilmoittamatta 30 päivän kuluessa siitä lukien, kun hän oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentin mukaisesti on saanut tiedon päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

9. Laki

Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta 28 päivänä lokakuuta 1977 annetun lain (881/77) 2 § seuraavasti:

2 §

Milloin Suomessa annetun tuomion tai muun ratkaisun taikka täällä tehdyn sovinnon perusteella 1 §:ssä tarkoitetun sopimuksen nojalla halutaan täytäntöönpanoa Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, on jokainen käräjäoikeus velvollinen pyynnöstä antamaan todistuksen ratkaisun tai sovinnon täytäntöönpanokelpoisuudesta Suomessa taikka, milloin ratkaisu koskee lapsen huoltoa tai luovuttamista huoltajalleen taikka tapaamisoikeutta, todistuksen siitä, voiko ratkaisu olla täytäntöönpanon perusteena Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

10. Laki

yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 21 päivänä heinäkuuta 1977 annetun lain (588/77) 10 §:n 1 ja 6 momentti, 11 §:n 1 ja 3 momentti sekä 14 §, ja

lisätään 11 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

10 §

Täytäntöönpanoa koskeva hakemus osoitetaan käräjäoikeudelle.

— — — — — — — — — — — — — — —

Asiakirjaan, joka on laadittu muulla kuin suomen, norjan, ruotsin tai tanskan kielellä, on liitettävä oikeaksi todistettu käännös jollekin näistä kielistä, jollei käräjäoikeus myönnä tästä poikkeusta.

11 §

Päätös täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen annetaan vastapuolta kuulematta, jollei käräjäoikeus toisin määrää.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jollei tämän lain mukaista täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen voida heti suostua, käräjäoikeus voi hakijan vaatimuksesta välittömästi määrätä ryhdyttäväksi sellaiseen oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitettuun toimenpiteeseen, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan hakemuksen käsittelyssä käräjäoikeudessa soveltuvin osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia (307/86). Täytäntöönpanoa koskeva hakemus käsitellään käräjäoikeuden kansliassa, jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti. Jos käräjäoikeuden päätöksen antamisesta ei ole ilmoitettu hakijan vastapuolelle mainitun lain 16 §:n mukaisesti, hänellä on oikeus hakea päätökseen muutosta tyytymättömyyttä ilmoittamatta 30 päivän kuluessa siitä lukien, kun hän on oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentin mukaisesti saanut tiedon päätöksestä.

14 §

Käräjäoikeuden myönnettyä oikeuden-

käymiskaaren 7 luvussa tarkoitetun turvaamistoimenpiteen kanteen nostaminen Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan tuomioistuimessa on tuon toimenpiteen pysyvyyttä mainitun luvun 6 §:n nojalla harkittaessa katsottava Suomen tuomioistuimessa tapahtuneen kanteen nostamisen veroiseksi, jos ulkomailla vireille pannussa oikeudenkäynnissä annettava tuomio tämän lain mukaan voi tulla voimaan Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

11. Laki

Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun lain (342/88) 12 §:n 1 ja 3 momentti sekä 13 ja 16 § sekä

lisätään lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

12 §

Tuomion täytäntöönpanoa pyydetään kirjallisesti käräjäoikeudelta.

— — — — — — — — — — — — — — —

Asiakirjoihin, joita ei ole laadittu suomen tai ruotsin kielellä, on liitettävä käännös jommalle kummalle näistä kielistä, jollei käräjäoikeus myönnä tästä poikkeusta.

13 §

Päätös täytäntöönpanoa koskevasta hakemuksesta annetaan vastapuolta kuulematta, jollei käräjäoikeus erityisestä syystä toisin määrää.

Jollei hakemukseen voida heti suostua, käräjäoikeus voi hakijan vaatimuksesta määrätä ryhdyttäväksi sellaiseen oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitettuun toimenpiteeseen, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi.

Kun käräjäoikeus on suostunut täytäntöönpanohakemukseen, on päätös ja siihen liitetyt asiakirjat viran puolesta toimitettava täytäntöönpanoa varten toimivaltaiselle ulosottomiehelle, jollei hakija ole pyytänyt, että päätös toimitetaan hänelle.

13 a §

Täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen käsittelee sen paikkakunnan käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä täytäntöönpano voi tapahtua. Jollei tässä laissa tai vieraan valtion kanssa tehdyssä sopimuksessa toisin säädetä tai määrätä, noudatetaan hakemuksen käsittelyssä käräjäoikeudessa soveltuvin osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia (307/86). Täytäntöönpanoa koskeva hakemus käsitellään käräjäoikeuden kansliassa, jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti. Jos käräjäoikeuden päätöksen antamisesta ei ole ilmoitettu hakijan vastapuolelle mainitun lain 16 §:n mukaisesti, hänellä on oikeus hakea päätökseen muutosta tyytymättömyyttä ilmoittamatta 30 päivän kuluessa siitä lukien, kun hän on oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentin mukaisesti saanut tiedon päätöksestä.

16 §

Käräjäoikeuden myönnettyä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitetun turvaamistoimenpiteen on kanteen nostaminen Itävallan tuomioistuimessa tuon toimenpiteen pysyvyyttä oikeudenkäymiskaaren mainitun luvun 6 §:n nojalla harkittaessa katsottava Suomen tuomioistuimessa tapahtuneen kanteen nostamisen veroiseksi, jos Itävallassa vireille pannussa oikeudenkäynnissä annettava tuomio tämän lain mukaan voi tulla voimaan Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

12. Laki

konkurssisäännön 54 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön 54 § sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetuilla laeilla (242/29 ja 759/91), seuraavasti:

54 §

Jos konkurssipesässä on tavaraa, jonka ilmoitetaan olevan toisen omaa ja joka voidaan erottaa velallisen omaisuudesta, uskottujen miesten on pantava omaisuus talteen. Jos omistajan oikeus on riidaton, uskottujen miesten on luovutettava tavara hänelle niiden ehtojen täyttämistä vastaan, joihin hänet voidaan katsoa velvolliseksi. Jos omistajan vaatimuksesta huolimatta uskotut miehet eivät luovuta tavaraa, omistajan on, jollei hän tahdo valvoa vaatimustaan konkurssissa, vaadittava tavaraa haasteen nojalla oikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

13. Laki

ennakkoperintälain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 29 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1559/95), seuraavasti:

29 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Lääninhallitus ja poliisi ovat velvollisia antamaan veroviranomaisille virka-apua tarkastusten toimittamisessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

14. Laki

arvonlisäverolain 216 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/93) 216 § seuraavasti:

216 §

Lääninhallitus ja poliisi ovat velvollisia antamaan veroviranomaisille tarpeellista virka-apua. Lääninhallituksella on myös oikeus veroviranomaisen esityksestä uhkasakolla velvoittaa se, joka ei ole noudattanut 168 ja 169 §:n nojalla annettua kehotusta, täyttämään velvollisuutensa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

15. Laki

merimieseläkelain 58 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) 58 §:n 1 momentti seuraavasti:

58 §

Jos sosiaali- ja terveysministeriö havaitsee eläkekassan menetelleen lainvastaisesti, ministeriö voi kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, ministeriö voi velvoittaa eläkekassan ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi. Kiellon tai kehotuksen tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. Päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu, ei saa hakea muutosta valittamalla. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

---

16. Laki

asumisoikeusasunnoista annetun lain 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusasunnoista 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetun lain (650/90) 38 §:n 3 momentti seuraavasti:

38 §

Purkamisilmoitus

— — — — — — — — — — — — — — —

Purkamisilmoituksesta käy myös haaste asumisoikeuden haltijan häätämisestä asumisoikeussopimuksen purkamisen johdosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

17. Laki

kaivoslain 15 ja 65 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä syyskuuta 1965 annetun kaivoslain (503/65) 15 §:n 3 momentti ja 65 §:n 2 momentti seuraavasti:

15 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Muun valtaajan kuin valtion, kunnan tai seurakunnan on, jos valtausalueeseen kuuluvan tai siihen rajoittuvan alueen omistaja tai haltija vaatii, ennen tutkimustöiden aloittamista asetettava asianomaiselle vakuus kaikista korvauksista, jotka hän 1 momentin mukaan on velvollinen suorittamaan. Jos vakuudesta ei sovita, on lääninhallituksen se vahvistettava.

— — — — — — — — — — — — — — —

65 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Kun 1 momentissa mainittu vaatimus on tehty tai sitä tarkoittava haaste otettu, on tuomioistuimen virallisen syyttäjän hakemuksesta kiellettävä työ valtausalueella tai kaivospiirissä, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai tuomioistuin sitä ennen toisin määrää.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

18. Laki

hovioikeuslain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun hovioikeuslain (56/94) 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Hovioikeuden tehtävät

Hovioikeus käsittelee valitukset ja kantelut käräjäoikeuden ratkaisuista.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

19. Laki

varallisuusoikeudellisista oikeustoimista annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varallisuusoikeudellisista oikeustoimista 13 päivänä kesäkuuta 1929 annetun lain (228/29) 17 §:n 2 momentti seuraavasti:

17 §

— — — — — — — — — — — — — —

Hakemus valtuuttamisasiakirjan tehottomaksi julistamisesta tehdään hakijan asuinpaikan käräjäoikeudelle. Jos hakijalla ei ole asuinpaikkaa Suomessa, hakemus voidaan tehdä hakijan oleskelupaikan tai Helsingin käräjäoikeudelle. Jos hakemukseen suostutaan, käräjäoikeuden on julkaistava virallisessa lehdessä kuulutus, jonka mukaan asiakirja tulee tehottomaksi määräajan kuluttua. Määräaika voidaan panna enintään 14 päiväksi siitä, kun kuulutus on julkaistu virallisessa lehdessä. Heti määräajan päätyttyä käräjäoikeuden on julistettava valtakirja tehottomaksi, jollei estettä ole. Käräjäoikeus voi myös tarvittaessa hakijan kustannuksella julkaista kuulutuksen kerran tai useammin jossain sanomalehdessä ennen kuin se julkaistaan virallisessa lehdessä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

20. Laki

maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (87/73) 9 §:n 1 momentti seuraavasti:

9 §

Maksuttoman oikeudenkäynnin saanut vapautuu täytäntöönpanoa hakiessaan velvollisuudesta suorittaa tuomion tai päätöksen täytäntöönpanosta aiheutuvia valtiolle suoritettavia ulosottomaksuja ja lain mukaan etukäteen perittäviä kuluja. Kaikki välttämättömät täytäntöönpanokulut suoritetaan valtion varoista, milloin niitä ei voida saada vastapuolelta perityiksi.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

21. Laki

holhouslain 76 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä elokuuta 1898 annetun holhouslain 76 § seuraavasti:

76 §

Päätös sakosta tai uhkasakosta, johon tämän lain nojalla tuomitaan, pannaan täytäntöön ulosottolain 3 luvun 40 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

22. Laki

verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain (367/61) 9 §:n 5 momentti seuraavasti:

9 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Kun ulosmittaus on toimitettu, toimitusmiehen tulee ulosottolain 10 luvun 11 §:ssä säädetyn valitusosoituksen ohella antaa osoitus siitä, mitä perustevalituksen ja keskeytyshakemuksen tekemisessä on noudatettava sekä mikä seuraamus on säädetty laiminlyömisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

---

23. Laki

vapaaehtoisista huutokaupoista annetun asetuksen 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vapaaehtoisista huutokaupoista 22 päivänä maaliskuuta 1898 annetun asetuksen 6 § seuraavasti:

6 §

Vapaaehtoisessa huutokaupassa kiinteän omaisuuden taikka rekisteröitävän laivan tai sellaisen laivan osan huutanut on oikeutettu sen jälkeen kun omistusoikeuden siirtymiselle pannut ehdot on täytetty, toimitusmieheltä saamaan kauppakirjan huutamalleen, sekä, jollei myyjä itse ole toimitusmiehenä, tämän antaman valtakirjan, joka oikeuttaa myymisen toimittamisen. Jos toimitusmies kieltäytyy kauppakirjaa antamasta, tuomioistuimen tulee velvoittaa hänet siihen. Muutoin on voimassa, mitä ulosottolain 3 luvun 4 §:n 4 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

---

24. Laki

sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta 20 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (318/63) 7 § sellaisena kuin se on 14 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (869/84), seuraavasti:

7 §

Ulosottomies saa antaa tässä laissa tarkoitetun täytäntöönpanon avustavan ulosottomiehen tehtäväksi. Avustavasta ulosottomiehestä on tällöin voimassa ulosottolain 1 luvun 5 §:ssä mainituin rajoituksin, mitä ulosottomiehestä säädetään, ja hänellä on oikeus haastaa sakotettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin sekä muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin tuomitun toimittamiseksi rangaistustaan suorittamaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

---

25. Laki

kiinteistönmuodostamislain 288 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetun kiinteistönmuodostamislain (554/95) 288 §:n 1 momentti seuraavasti:

288 §

Maksettavaksi erääntynyt korvaus korkoineen saadaan ulosottaa toimitsijan tai asianosaisen pyynnöstä korvausta osoittavasta toimituskirjasta annetun jäljennöksen tai otteen perusteella noudattaen, mitä ulosottolaissa säädetään lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

---

26. Laki

välimiesmenettelystä annetun lain 43 ja 55 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan välimiesmenettelystä 23 päivänä lokakuuta 1992 annetun lain (967/92) 43 §:n 3 momentti ja 55 §:n 1 momentti seuraavasti:

43 §

— — — — — — — — — — — — — — —

Ennen kuin 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen suostutaan, on täytäntöönpanon hakijan vastapuolelle varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä. Asia käsitellään käräjäoikeuden kansliassa, jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti.

55 §

Ennen kuin ulkomailla annettu välitystuomio määrätään pantavaksi täytäntöön, tuomioistuimen on varattava hakijan vastapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä. Asia käsitellään käräjäoikeuden kansliassa, jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Kari Häkämies*

Liite

1.

Laki

ulosottolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 3 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta, 6 ja 10 §, 12 §:n 1 momentti, 17 ja 18 §, 5 luvun 20 §, 6 luvun 19 § sekä 8 luvun 1, 2 ja 5 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta ja 12 §:n 1 momentti 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 18 § 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1634/91), 6 luvun 19 § 14 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (867/84) ja 8 luvun 5 § osittain muutettuna 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetulla lailla (1066/91),

muutetaan 1 luvun 5 §, 3 luvun 2—5 §, 7 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 1 ja 2 momentti, 21 §:n 2 ja 3 momentti, 21 b §, 22 §:n 1 momentti, 23 §:n 3 momentti sekä 34 d §, 4 luvun 7 §:n 3 momentti, 22 §:n 3 momentti, 25 §:n 2 momentti ja 28 §:n 4 momentti, 5 luvun 1 §:n 2 momentti ja 24 §:n 1 momentti, 6 luvun 3 §:n 1 momentti, 12 § sekä 24 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 7 luvun 5 §:n 2 momentti sekä 8 luvun 4, 6 ja 7 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 § 22 päivänä maaliskuuta 1996 annetussa laissa (197/96), 3 luvun 2 § osittain muutettuna mainitulla 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetulla lailla ja 24 päivänä marraskuuta 1995 annetulla lailla (236/96), 4 ja 5 § 29 päivänä heinäkuuta 1948 annetussa laissa (576/48), 7 §:n 1 momentti 28 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (1075/79), 19 § 20 päivänä helmikuuta 1960 annetussa laissa (113/60), 20 §:n 1 ja 2 momentti sekä 21 §:n 3 momentti mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa, 21 §:n 2 momentti mainitussa 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa ja 21 b § 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1016/85), 3 luvun 23 §:n 3 momentti sekä 4 luvun 22 §:n 3 momentti ja 28 §:n 4 momentti 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1055/91), 3 luvun 34 d § 13 päivänä kesäkuuta 1986 annetussa laissa (470/86), 4 luvun 7 §:n 3 momentti 11 päivänä marraskuuta 1988 annetussa laissa (939/88), 5 luvun 1 §:n 2 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (897/87) ja 24 §:n 1 momentti 12 päivänä maaliskuuta 1909 annetussa laissa, 6 luvun 3 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1586/92), 12 § 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa (551/95) ja 24 §:n 1, 2 ja 4 momentti 1 päivänä helmikuuta 1929 annetussa laissa (53/29) sekä 7 luvun 5 §:n 2 momentti mainitussa 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa, sekä

lisätään 3 lukuun uusi 39—41 §, 4 luvun 14 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 5 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin on muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 22 päivänä maaliskuuta 1996 annetulla lailla, uusi 4 momentti sekä 21 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa, uusi 3 momentti ja 6 luvun 25 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa, uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 luku

Yleiset säännökset

5 §

Ulosottomiehen yksinomainen toimivalta

Ulosottomiehen tulee itse:

1) päättää 3 luvun 20 §:n nojalla asetetun vakuuden hyväksymisestä;

2) myydä ulosmitattu kiinteä omaisuus, alusrekisteriin merkitty alus tai osuus siihen taikka sen lastina oleva tavara, rekisteröity ilma-alus, autokiinnityslain (810/72) 1 §:ssä tarkoitettu omaisuus, huoneiston hallintaan oikeuttava asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön osake sekä muu ulosmitattu omaisuus, jonka tiedetään olevan kiinnityksen taikka panttitai pidätysoikeuden nojalla velan vakuutena;

3) jakaa 2 kohdassa mainitun omaisuuden kauppahinta tai muun omaisuuden kauppahinta, milloin eri jakomenettely 6 luvun 3-5 §:n mukaan on tarpeen;

4) siirtää asia toisen paikkakunnan ulosottomiehelle ja pyytää tältä virka-apua;

5) määrätä pakoileva velallinen tai hänen 3 luvun 34 b §:ssä tarkoitettu edustajansa noudettavaksi ulosottoselvitykseen, määrätä velallinen luovuttamaan kirjanpitokirjat ja -aineisto tarkastettavaksi, asettaa 3 luvun 34 d §:ssä tarkoitettu sakon uhka ja tehdä hakemus tämän sakon tuomitsemiseksi;

6) asettaa maksuvelvollisuus, joka perustuu 3 luvun 20 a §:n 2 momenttiin, 4 luvun 9 b §:ään, 5 luvun 9 §:n 3 momenttiin, 11 §:n 4 momenttiin tai 45 §:n 3 momenttiin taikka 8 luvun 4 §:ään;

7) päättää 7 luvun 11 a §:ssä tarkoitetun turvaamistoimen myöntämisestä;

8) päättää ulosottotoimen oikaisemisesta 9 luvun 1 §:n 1-3 momentin ja 10 luvun 10 §:n nojalla, 9 luvun 6-8 §:ssä säädetyn osoituksen antamisesta ja täytäntöönpanon keskeyttämisestä;

9) toimittaa tilitys osamaksukaupan myyjän ja ostajan välillä; sekä

10) päättää lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta.

Ehdotus

5 §

Ulosottomiehen yksinomainen toimivalta

Ulosottomiehen tulee itse:

1) *päättää 3 luvun 3—5 §:ssä sekä 23 §:n 3 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanosta, 3 luvun 22 §:n 1 momentissa tarkoitetusta täytäntöönpanosta alkuperäisen saamistodisteen puuttuessa, täytäntöönpanon peruuttamisesta 3 luvun 14 §:n nojalla sekä 3 luvun 20 §:ssä tarkoitetun vakuuden hyväksymisestä;*

2) siirtää asia toisen paikkakunnan ulosottomiehelle ja pyytää tältä virka-apua sekä neuvoa asianosainen kantelemaan *tai pyytämään virheen korjaamista 3 luvun 19 §:n mukaisesti;*

3) määrätä pakoileva velallinen tai hänen 3 luvun 34 b §:ssä tarkoitettu edustajansa noudettavaksi ulosottoselvitykseen sekä määrätä velallinen luovuttamaan kirjanpitokirjat ja -aineisto tarkastettaviksi;

4) *päättää uhkasakon asettamisesta ja tehdä hakemus uhkasakon tuomitsemiseksi;*

5) myydä ulosmitattu kiinteä omaisuus, alusrekisteriin merkitty alus tai osuus siihen taikka sen lastina oleva tavara, rekisteröity ilma-alus, autokiinnityslain (810/72) 1 §:ssä tarkoitettu omaisuus, huoneiston hallintaan oikeuttava asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön osake sekä muu ulosmitattu omaisuus, jonka tiedetään olevan kiinnityksen taikka panttitai pidätysoikeuden nojalla velan vakuutena;

6) jakaa *5 kohdassa* mainitun omaisuuden kauppahinta tai muun omaisuuden kauppahinta, milloin eri jakomenettely 6 luvun 3—5 §:n mukaan on tarpeen;

7) asettaa maksuvelvollisuus, joka perustuu 3 luvun 20 a §:n 2 momenttiin, 4 luvun 9 b §:ään, 5 luvun 9 §:n 3 momenttiin, 11 §:n 4 momenttiin tai 45 §:n 3 momenttiin taikka 8 luvun 4 *tai 7 §:ään*;

8) *päättää toimitsijan asettamisesta 4 luvun 24 tai 25 §:n nojalla* sekä 7 luvun 11 a §:ssä tarkoitetun turvaamistoimen myöntämisestä;

9) päättää ulosottotoimen oikaisemisesta 9 luvun 1 §:n 1—3 momentin ja 10 luvun 10 §:n nojalla, 9 luvun 6—8 §:ssä säädetyn osoituksen antamisesta ja täytäntöönpanon keskeyttämisestä;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10) toimittaa tilitys osamaksukaupan myyjän ja ostajan välillä; sekä

11) päättää lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta.

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

1 §

Tässä laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön:

— — — — — — — — — — — — — —

5) ulosotonhaltijan päätös, jolla maksuvelvollisuus on jollekulle määrätty, ja muu ulosottoasiassa annettu päätös;

(kumotaan)

2 §

Ulosottomiehellä on valta, *ilman ulosotonhaltijan määräystä*, panna täytäntöön lainvoimainen tuomio:

1) kun tappiopuoli on velvoitettu maksamaan rahaa tahi tavaraa;

2) kun joku on velvoitettu toiselle antamaan vissi irtain omaisuus;

3) kun oikeus on antanut takavarikko-määräyksen tahi hukkaamiskiellon;

4) kun tuomio koskee palkollisen muuttamista palvelukseen tai siitä pois;

5) kun joku on velvoitettu luovuttamaan kiinteä omaisuus taikka kun tuomio koskee majanmuuttoa; ja

6) kun tuomio muuten velvoittaa tappiopuolen jotakin täyttämään, sillä uhalla että, jos hän niskoittelee, vastapuoli saa sen toimituttaa.

Miten 1 ja 3 kohdassa mainittu tuomio on pantava täytäntöön, säädetään 4, 5 ja 6 sekä 7 luvussa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ulosottomies voi ilman ulosotonhaltijan määräystä panna täytäntöön yleisen tuomioistuimen oikeudenkäymiskaaren 7 luvun säännösten nojalla antaman turvaamistoimipäätöksen.

Kuitenkin 4 ja 5 §:ssä tarkoitettuihin toi-

2 §

Ulosottomies panee täytäntöön tuomion, jossa:

1) velvoitetaan raha- tai tavarasuoritukseen;

2) velvoitetaan luovuttamaan toiselle määrätty irtain omaisuus tai esine;

(ks. 6 kohta)

3) velvoitetaan luovuttamaan toiselle tai toisen hallintaan kiinteää omaisuutta, rakennus, huoneisto tai sen osa;

4) velvoitetaan jotakin tekemään tai täyttämään;

5) kielletään tietyn toimen tekeminen tai velvoitetaan sallimaan, että toinen suorittaa toimen;

6) määrätään takavarikko tai muu turvaamistoimi; tai

7) määrätään muu velvoite, jonka täytäntöönpano kuuluu ulosottomiehelle.

Tuomio pannaan täytäntöön niin kuin tässä laissa säädetään, jollei täytäntöönpanosta ole tuomiossa eri määräystä tai jollei muualla laissa toisin säädetä. Edellä 1 momentin 1 kohdassa mainittu tuomio pannaan täytäntöön niin kuin 4—6 luvussa säädetään. Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpanosta säädetään 7 luvussa.

Voimassa oleva laki

menpiteisiin voidaan ryhtyä ainoastaan ulosotonhaltijan määräyksestä.

3 §

Jos ulosottomiehellä ei ole 2 §:n säännösten mukaista valtaa ilman erityistä määräystä panna lainvoimaista tuomiota täytäntöön, olkoon ulosotonhaltijan asia määrätä täytäntöönpano ja miten se on toimitettava, noudattaen mitä 4 ja 5 §:ssä sanotaan.

Jos täytäntöönpanosta on tuomiossa määräys taikka laissa eri säännös, noudatettakoon niitäkin.

4 §

Jos tuomio sellaisessa tapauksessa, kuin 3 §:ssä tarkoitetaan, velvoittaa tappiopuolen jotakin täyttämään, ja jos toinenkin saattaa sen tehdä, olkoon *ulosotonhaltijalla* oikeus valtuuttaa voittopuoli vastapuolen kustannuksella se tekemään tahi toisella teettämään. Jos ainoastaan tappiopuoli voipi sen tehdä, pakotettakoon hänet siihen uhkasakolla taikka vankeudella.

Jos joku on velvoitettu kirjoittamaan kaup-

Ehdotus

3 §

Ulosottomies saa panna tuomion täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen, jollei muutoksenhaku tule täytäntöönpanon vuoksi hyödyttömäksi ja jos hakija asettaa vakuuden siltä varalta, että hänet velvoitetaan korvaamaan tuomion muuttumisesta aiheutunut vahinko. Jos kuitenkin tässä tai muussa laissa säädetään taikka tuomiossa määrätään, että tuomion täytäntöönpano ennen kuin se on lainvoimainen, on kielletty, tai jos tuomion täytäntöönpanosta ennen kuin se on lainvoimainen säädetään tai määrätään erikseen, on sitä noudatettava.

4 §

*Tuomio, jossa velvoitetaan jotakin tekemään tai täyttämään uhalla, että ulosoton hakija voi sen vastaajan kustannuksella tehdä tai teettää (**teettämisuhka**), pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies antaa hakijalle luvan työn tekemiseen tai teettämiseen, jos velvoite on laiminlyöty. Jos se täytäntöönpanoa haittaamatta käy päinsä, ulosottomiehen on ennen luvan myöntämistä varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi sekä asetettava velvoitteen täyttämiselle määräaika. Vastaajalle on annettava tiedoksi luvan myöntämistä koskeva päätös. Ulosottomiehen on tarvittaessa annettava hakijalle virka-apua.*

Jos tuomiossa ei ole teettämisuhkaa, ulosottomiehen on se ensin asetettava. Vastaajan kuulemisesta ja uhan tiedoksiannosta on tällöin voimassa, mitä 41 §:n 1 momentissa säädetään. Muutoin tuomio pannaan täytäntöön 1 momentissa säädetyllä tavalla. Vastaajaa ei kuitenkaan ennen luvan myöntämistä tarvitse uudelleen kuulla, ellei se ole tarpeellista.

Jos ainoastaan vastaaja voi täyttää velvoitteen, ulosottomiehen on asetettava laiminlyönnin varalle uhkasakko, jollei sitä ole jo tuomiossa asetettu. Perustellusta syystä voidaan myös 1 ja 2 momentissa tarkoitetun tuomion täytäntöönpanossa asettaa vastaajalle sakon uhka. Uhkasakko asetetaan ja tuomitaan maksettavaksi 39—41 §:n mukaisesti.

Tuomiolla, jossa velvoitetaan allekirjoitta-

Voimassa oleva laki

pakirja tahi muu asiakirja taikka antamaan suostumus, hyväksymys tai muu senkaltainen lausuma, olkoon tuomiolla sen saatua lainvoiman, sama vaikutus, kuin jos velvoitus olisi täytetty.

5 §

Jos tappiopuolta on tuomion kautta kielletty jotakin tekemästä taikka estämästä toista jotakin tekemästä ja jos hän kiellon rikkoo, olkoon *ulosotonhaltijalla* valta tuomita hänet, joka kerta kuin hän sen tekee, uhkasakkoon; määrätköön myös, jos sopivasti käy laatuun, sellaiseen toimeen ryhdyttäväksi, että kiellon rikkominen estyy.

Ellei tappiopuoli ota uhkasakosta ojentuakseen, määrätköön ulosotonhaltija hänet oikeudessa syytettäväksi; ja saakoon oikeus silloin tuomita hänet vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

6 §.

Mitä ulosotonhaltija 4 ja 5 §:n mukaan on määrännyt, on ulosottomiehen kautta tappiopuolelle ilmoitettava.

Jos täytäntöönpanossa, jota voittopuoli 4 §:n mukaan toimituttaa, tehdään vastarintaa taikka jos täytäntöä muuten estetään, antakoon ulosottomies, pyynnöstä, virka-apua esteen poistamiseksi.

7 §

Milloin alioikeuden tai hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena antamaan päätökseen tai tuomioon, jossa joku on velvoitettu toiselle jotakin maksamaan, haetaan muutosta, saa ulosottomies *ilman ulosotonhaltijan määräystä* toimittaa ulosmittauksen velalliselta, jollei tämä aseta panttia tai takausta maksettavaksi tuomitusta määrästä. Ulosmi-

Ehdotus

maan kauppakirja tai muu asiakirja taikka antamaan suostumus, hyväksyminen tai muu vastaava lausuma, on tuomion saatua lainvoiman sama vaikutus kuin velvoitteen täyttämisellä.

5 §

Tuomio, jossa sakon uhalla kielletään tekemästä tietty toimi tai velvoitetaan sallimaan, että toinen suorittaa toimen, pannaan täytäntöön siten, että ulosottomies hakee uhkasakon tuomitsemista käräjäoikeudelta, jos kieltoa on rikottu, ja asettaa samalla tarvittaessa uuden uhkasakon. Uhkasakko asetetaan ja tuomitaan maksettavaksi 39—41 §:n mukaisesti.

Jollei tuomiossa ole sakon uhkaa, ulosottomiehen on se ensin asetettava. Muutoin tuomio pannaan täytäntöön 1 momentissa säädetyllä tavalla. Vastaajaa ei kuitenkaan ennen uhkasakon tuomittavaksi hakemista tarvitse uudelleen kuulla, ellei se ole tarpeellista.

Jos ulosottomies voi sopivalla tavalla estää kiellon rikkomisen, on sellaiseen toimeen ryhdyttävä, jos kieltoa on rikottu. Ulosottomiehen on varattava sitä ennen vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jos se täytäntöönpanoa haittaamatta käy päinsä, sekä ilmoitettava hänelle toimen suorittamisesta. Hakija on velvollinen etukäteen maksamaan toimesta aiheutuvat tarpeelliset kulut.

(kumotaan)

7 §

Milloin alioikeuden tai hovioikeuden ensimmäisenä oikeusasteena antamaan päätökseen tai tuomioon, jossa joku on velvoitettu toiselle jotain maksamaan, haetaan muutosta, *saa ulosottomies toimittaa ulosmittauksen velalliselta,* jollei tämä aseta panttia tai takausta maksettavaksi tuomitusta määrästä. Ulosmitattua omaisuutta ei kuitenkaan ilman

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
tattua omaisuutta ei kuitenkaan ilman velallisen suostumusta saa myydä ennen kuin tuomio on saanut lainvoiman. Mikäli omaisuus on pilaantuvaa, pian häviävää, arvossaan nopeasti alenevaa tai kovin kallishoitoista, ulosottomiehen tulee, jos velkoja pyytää ja asettaa vakuuden kuluista ja vahingosta, toimittaa omaisuuden myyminen.	velallisen suostumusta saa myydä ennen kuin tuomio on saanut lainvoiman. Siltä osin kuin omaisuus on pilaantuvaa, pian häviävää, arvossaan nopeasti alenevaa tai kovin kallishoitoista, ulosottomiehen tulee, jos velkoja pyytää ja asettaa vakuuden kuluista ja vahingosta, toimittaa omaisuuden myyminen.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
10 §	
Kun muussa asiassa paitsi niissä, jotka 7—9 §:ssä mainitaan, se, mitä tuomio koskee, on semmoista, että tuomion täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, saakoon ulosotonhaltija, jos asetetaan pantti tahi takaus niinkuin viimemainitussa pykälässä on sanottu, määrätä tuomion pantavaksi täytäntöön, vaikka siihen muutosta haetaankin.	(kumotaan)
12 §	
Mitä 2—6 §:ssä on säädetty lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanotavasta, noudatetaan siinäkin täytäntöönpanossa, joka saa tapahtua ennen kuin tuomio on saanut lainvoiman.	(kumotaan)
— — — — — — — — — — — — — —	
17 §	
Kun on pantava täytäntöön ulosotonhaltijan päätös, jolla maksuvelvollisuus on jollekulle määrätty, noudatettakoon mitä edellä on säädetty alioikeuden sellaisessa tapauksessa antamasta tuomiosta.	(kumotaan)
Jos ulosotonhaltija on julistanut kiinteän omaisuuden ulosmitatuksi, niinkuin 2 luvun 17 §:ssä on sanottu, älköön sitä myytäkö ennenkuin päätös on saanut laillisen voiman.	
18 §	
Muu ulosottoasiassa annettu päätös pannaan täytäntöön valituksesta huolimatta. Päätöstä, jolla joku on tuomittu sakkoon tai uhkasakkoon, ei kuitenkaan saa panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen. Sen estämättä, mitä edellä on säädetty, saadaan uhkasakon perimiseksi ulosmitata omaisuutta mutta ulosmitattua omaisuutta ei saa myydä ennen kuin päätös on lainvoimainen.	(kumotaan)

Voimassa oleva laki

19 §

Jos ulosottomies ei ole selvillä siitä, kuinka tuomio oikeastaan on pantava täytäntöön, ilmoittakoon siitä heti *ulosotonhaltijalle*. Jos tämä sellaisessa tapauksessa taikka, kun tuomion täytäntöönpanoa häneltä haetaan, havaitsee tuomion niin sekavaksi tai epätäydelliseksi, ettei siitä käy selville, miten asiassa on tuomittu, neuvokoon asianosaisia tuomiovirheen perusteella kantelemaan tuomiosta.

Jos ulosottomies *tai ulosotonhaltija* havaitsee, että tuomio sisältää kirjoitus- tai laskuvirheen, osoittakoon asianosaisen oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n mukaisesti pyytämään tuomion oikaisemista.

20 §

Pantti tai takaus, joka jonkun on tämän lain mukaan asetettava ja jota vastapuoli ei ole hyväksynyt, on ulosotonhaltijan taikka, jos vakuus on asetettava ulosottomiehelle, tämän toimesta arvioitava. Takausmiesten on taattava kunkin omasta ja toistensa puolesta. Jos takaus annetaan yhteisön tai ulkomaalaisen puolesta, kiinteistön huutokauppasummasta taikka vastapuolelle aiheutuvien kulujen ja vahingon korvaamisesta, takausmiesten pitää ottaa vastataksensa niin kuin omasta velastaan.

Joka tarjoaa panttia, on velvollinen, jos ulosotonhaltija tai ulosottomies niin määrää, tallettamaan pantin yleisen rahalaitoksen tai luotettavan henkilön säilytettäväksi ja hoidettavaksi. Takauskirja on ulosottomiehen säilytettävä.

— — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

19 §

Jos ulosottomies, jolta on haettu tuomion täytäntöönpanoa, havaitsee tuomion niin sekavaksi tai epätäydelliseksi, ettei siitä käy selville, miten asiassa on tuomittu, hänen on neuvottava asianosaisia kantelemaan tuomiosta tuomiovirheen perusteella.

Jos ulosottomies havaitsee, että tuomio sisältää kirjoitus- tai laskuvirheen, hänen on osoitettava asianosainen pyytämään virheen korjaamista oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 10 §:n mukaisesti.

20 §

*Ulosottomiehen on arvioitava pantti tai takaus (**vakuus**), joka jonkun on tämän lain mukaan asetettava ja jota vastapuoli ei ole hyväksynyt. Takauksen on oltava omavelkainen ja, jos takaajia on kaksi tai useampia, yhteisvastuullinen.*

Pantti on luovutettava ulosottomiehelle tai talletettava hänen määräyksestään luottolaitokseen taikka luotettavan henkilön säilytettäväksi ja hoidettavaksi. Talletuksesta annettu todistus ja takauskirja on luovutettava ulosottomiehen säilytettäväksi.

— — — — — — — — — — — — — —

21 §

— — — — — — — — — — — — — —

Ulosotonhaltijalta haetaan täytäntöönpanoa kirjallisesti. Ulosottomieheltä haetaan täytäntöönpanoa suullisesti tai kirjallisesti taikka automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Jos hakemus koskee 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa, hakemuksessa on ilmoitettava, mihin säännökseen hakijan oikeus saada täytäntöönpano tämän lain mukaisessa järjestyksessä perustuu. Hakemukseen on liitettävä *se* asiakirja, johon täytäntöönpano perustuu. Hakemukset ja asiakirjat saa ulosottoasiassa lähettää *ulos-*

— — — — — — — — — — — — — —

Ulosottomieheltä haetaan täytäntöönpanoa suullisesti tai kirjallisesti taikka automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Jos hakemus koskee 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa, hakemuksessa on ilmoitettava, mihin säännökseen hakijan oikeus saada täytäntöönpano tämän lain mukaisessa järjestyksessä perustuu. Hakemukseen on liitettävä asiakirja, johon täytäntöönpano perustuu. Hakemuksen ja asiakirjat saa ulosottoasiassa lähettää ulosottomiehelle postitse niin kuin asiakirjan lähettämisestä

Voimassa oleva laki

otonhaltijalle ja ulosottomiehelle postitse niin kuin asiakirjain lähettämisestä valtion hallintoviranomaiselle on säädetty. *Voittopuolen asia on toimittaa ulosotonhaltijan antama täytäntöönpanomääräys ulosottomiehelle.*

Hakijalla, jolla ei ole vakinaista asuinpaikkaa Suomessa, pitää olla täällä asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan täytäntöönpanoa koskevat tiedoksiannot ja haasteet. Jollei sellaista asiamiestä ole, ulosottoasiaa koskeva ilmoitus lähetetään hakijalle postitse, mikäli hänen osoitteensa tiedetään. Haaste saadaan toimittaa hänelle tiedoksi siten, että säädetty jäljennös haasteesta, haastehakemuksesta ja siihen liitetyistä asiakirjoista annetaan ulosotonhaltijalle, joka on antanut täytäntöönpanomääräyksen, tai ulosottomiehelle, joka on toimittanut täytäntöönpanon ilman ulosotonhaltijan määräystä. Ilmoitus tuomioistuimesta, määräpäivästä sekä siitä, että jäljennös haasteasiakirjoista on mainitun viranomaisen luona vastapuolen saatavana, on haastetta pyytäneen asianosaisen toimesta julkaistava virallisessa lehdessä ja lähetettävä lisäksi postitse vastapuolelle, jos hänen osoitteensa on tunnettu. Haasteaika on kolme kuukautta siitä lukien, kun kuulutus on julkaistu ja sitä koskeva ilmoitus lähetetty, niin kuin edellä on säädetty.

---

21 b §

Jos velallisella on omaisuutta eri paikkakunnilla tai jos tuomio on pantava täytäntöön eri paikkakunnilla olevia velallisia vastaan, on sen ulosottomiehen, jolla tuomio on täytäntöönpantavana, tarvittaessa pyydettävä muiden paikkakuntien ulosottomiehiltä virka-apua samanaikaisen täytäntöönpanon aikaansaamiseksi. Virka-avun pyytäjän on liitettävä pyyntöönsä oikeaksi todistamansa jäljennös siitä tuomion osasta, joka on tarpeellinen täytäntöönpanossa. Virka-avun antaja saa ryhtyä täytäntöönpanotoimiin tämän jäljennöksen perusteella ilman ulosotonhaltijan eri määräystä. Virka-avun pyytäjän on annettava ohjeet, jotka ovat tarpeen täytäntöönpanon rajoittamiseksi tuomittuun määrään.

Ehdotus

valtion hallintoviranomaiselle asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa (74/54) säädetään.

Hakijalla, jolla ei ole vakinaista asuinpaikkaa Suomessa, pitää olla täällä asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan täytäntöönpanoa koskevat tiedoksiannot ja ilmoitukset sekä haasteet. Jollei sellaista asiamiestä ole, ulosottoasiaa koskeva *tiedoksianto ja* ilmoitus lähetetään hakijalle *27 §:n 3 momentin mukaisesti,* jos hänen osoitteensa tiedetään. *Haaste ja haastehakemus sekä siihen liitetyt asiakirjat annetaan hakijalle tiedoksi siten kuin oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään.*

---

21 b §

Jos velallisella on omaisuutta eri paikkakunnilla tai jos täytäntöönpantava tuomio koskee eri paikkakunnilla olevia velallisia, on sen ulosottomiehen, jolla tuomio on täytäntöönpantavana, tarvittaessa pyydettävä muiden paikkakuntien ulosottomiehiltä virka-apua samanaikaisen täytäntöönpanon aikaansaamiseksi. Virka-avun pyytäjän on liitettävä pyyntöönsä oikeaksi todistamansa jäljennös siitä tuomion osasta, joka on tarpeellinen täytäntöönpanossa, *ja täytäntöönpano voi tapahtua tämän jäljennöksen nojalla.* Virka-avun pyytäjän on annettava ohjeet, jotka ovat tarpeen täytäntöönpanon rajoittamiseksi tuomittuun määrään.

Voimassa oleva laki

22 §

Jos tuomiota tahi päätöstä, jolla maksuvelvollisuus on jollekulle määrätty, pyydetään täytäntöön pantavaksi, ja jos siitä saamisesta on velkakirja tahi muu kirjallinen saamistodiste, on alkuperäinen todiste ulosottomiehelle annettava. Jos se todisteen katoomisen tai muun syyn takia ei voi tapahtua ja jos todiste ei ole vekseli tahi juokseva sitoumus, olkoon ulosotonhaltijan määrättävä, saako täytäntöönpano kuitenkin tapahtua.

— — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

22 §

Jos täytäntöönpantavaksi pyydetään tuomiota tai päätöstä, jolla on määrätty maksuvelvollisuus, ja saamisesta on velkakirja tai muu kirjallinen saamistodiste, on alkuperäinen todiste annettava ulosottomiehelle. Jos alkuperäisen saamistodisteen antaminen sen katoamisen tai muun syyn takia ei ole mahdollista, ulosottomies voi panna tuomion tai päätöksen täytäntöön alkuperäisen saamistodisteen puuttumisesta huolimatta, jollei saamistodiste ole juokseva velkakirja, vekseli tai shekki. Ulosottomiehen on kuultava velallista sopivalla tavalla, jollei se ole tarpeetonta. Kun maksuvelvollisuus on täytetty, ulosottomiehen on luovutettava hallussaan oleva saamistodiste velalliselle.

— — — — — — — — — — — — — —

23 §

Täytäntöönpano riita-asiassa tapahtuu oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 4 a §:n 2 momentissa säädetyn käräjäoikeuden toimituskirjan tai pöytäkirjan jäljennöksen nojalla.

Jos rikosasian tuomiossa on määrätty, että täytäntöönpano saa tapahtua jäljennöksen nojalla, taikka jos täytäntöönpantavana on todistajalle tai asiantuntijalle maksettava palkkio tai korvaus, virallisen syyttäjän ajamassa rikosasiassa asianomistajalle tuleva korvaus vahingosta tai kuluista taikka oikeudenkäyntikulujen korvaus, joka on tuomittu muulle kuin kantajalle tai muutoksenhakijalle taikka joka rikosasiassa asianomistaja on velvoitettu suorittamaan vastapuolelleen, ulosottomies saa panna jäljennöksen nojalla tuomion täytäntöön, niin kuin edellä tässä luvussa on säädetty, ja samalla ulosottaa täytäntöönpanoasiakirjasta maksetun maksun.

Muussa kuin 1 ja 2 momentissa mainitussa tapauksessa ulosottomies ei saa panna tuomiota täytäntöön jäljennöksen nojalla, ellei ulosotonhaltija ole antanut siitä määräystä.

— — — — — — — — — — — — — —

Jos tuomion täytäntöönpanoa muussa kuin 1 ja 2 momentissa mainitussa tapauksessa pyydetään jäljennöksen nojalla, ulosottomies voi vastaajaa tarvittaessa sopivalla tavalla kuultuaan päättää täytäntöönpanosta jäljennöksen nojalla.

— — — — — — — — — — — — — —

34 d §

Jos velallinen tai hänen 34 b §:ssä tarkoitettu edustajansa ei kehotuksen saatuaan täytä 33 tai 34 a §:n mukaista velvollisuuttaan, ulosottomies saa määrätä hänet täyttämään

34 d §

Jos velallinen tai hänen 34 b §:ssä tarkoitettu edustajansa ei kehotuksen saatuaan täytä 33 tai 34 a §:n mukaista velvollisuuttaan, ulosottomies saa määrätä hänet täyttämään

Voimassa oleva laki

sen määräajassa sakon uhalla. Jos hän tästä huolimatta jättää täyttämättä velvollisuutensa määräajassa, ulosotonhaltija saa tuomita hänet ulosottomiehen hakemuksesta uhkasakkoon.

Uhkasakon asettamista koskevasta ulosottomiehen päätöksestä ei saa valittaa. Ulosotonhaltijan päätös uhkasakkoon tuomitsemisesta pannaan täytäntöön valituksesta huolimatta sen estämättä, mitä 18 §:ssä on säädetty, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Ehdotus

sen määräajassa sakon uhalla. *Uhkasakko asetetaan ja tuomitaan maksettavaksi 39—41 §:n mukaisesti. Käräjäoikeuden päätös, jolla uhkasakko on tuomittu, pannaan kuitenkin 40 §:n 3 momentin estämättä täytäntöön, jollei muutoksenhakutuomioistuin noudattaen soveltuvin osin mitä 9 luvun 14—18 §:ssä säädetään, toisin määrää.*

39 §

*Uhkasakko, jonka ulosottomies tämän lain nojalla asettaa, asetetaan markkamäärältään kiinteänä tai siten, että uhkasakon suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (**juokseva uhkasakko**). Juokseva uhkasakko asetetaan määräämällä uhkasakolle kiinteä peruserä sekä lisäerä jokaista sellaista päätöksessä ilmoitettavaa ajanjaksoa (**uhkasakkojakso**) varten, jonka kuluessa tuomiota tai ulosottomiehen päätöstä ei ole noudatettu. Jos juokseva uhkasakko asetetaan kiellon rikkomisen varalta, voidaan lisäerä määrätä ajan kulumisen sijasta jokaisesta rikkomiskerrasta. Jollei ulosottolaista tai täytäntöönpantavana olevasta tuomiosta muuta ilmene, uhkasakkoa asetettaessa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä uhkasakkolain (1113/90) 6 §:n 3 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä säädetään.*

Ulosottomies saa asettaa uuden uhkasakon, vaikka asianomaista ei ole tuomittu maksamaan aikaisemmin asetettua uhkasakkoa. Aikaisemmin asetettu uhkasakko kuitenkin raukeaa, jollei ulosottomies uutta uhkasakkoa koskevassa tiedoksiannossa samalla ilmoita asianomaiselle päätöksestään hakea käräjäoikeudelta aikaisemman uhkasakon tuomitsemista.

Ulosottomiehen päätökseen, joka koskee uhkasakon asettamista, ei saa hakea muutosta valittamalla. Ulosottomies voi oikaista uhkasakon asettamista koskevaa päätöstään noudattaen, mitä 9 luvun 1—3 §:ssä säädetään.

40 §

Ulosottolain 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettu käräjäoikeus tuomitsee ulosottomiehen hakemuksesta maksettavaksi ulosottomiehen asettaman uhkasakon. Jos uhkasakko on asetettu

Voimassa oleva laki

Ehdotus

täytäntöönpantavana olevassa tuomiossa, voi ulosottomies hakea tuomitsemista myös uhkasakon asettaneelta tuomioistuimelta.

Uhkasakko tuomitaan maksettavaksi, jos velvoitetta ei ole täytetty tai sitä on rikottu ilman pätevää syytä. Käräjäoikeus voi tuomita uhkasakon maksettavaksi, vaikka uhkasakon asettamista koskeva tuomio ei ole lainvoimainen. Uhkasakon tuomitsemisessa noudatetaan lisäksi soveltuvin osin, mitä uhkasakkolain 10 §:n 2 momentissa ja 11 §:ssä säädetään. Jos juokseva uhkasakko on asetettu määräämällä lisäerä jokaisesta rikkomiskerrasta, lisäerät raukeavat kolme kertaa uhkasakon peruserän ylittäviltä osin niiltä rikkomiskerroilta, jotka on tehty ennen kuin päätös uhkasakon tuomitsemisesta tehdään.

Käräjäoikeuden päätös, jolla uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, voidaan panna heti täytäntöön, vaikkei päätös ole saanut lainvoimaa, jollei muutoksenhakutuomioistuin noudattaen soveltuvin osin 9 luvun 14—18 §:n säännöksiä toisin määrää. Uhkasakon perimikseksi ulosmitattua omaisuutta ei kuitenkaan saa myydä ennen kuin päätös, jolla uhkasakko on tuomittu maksettavaksi, on lainvoimainen.

Uhkasakon tuomitsemista koskevan asian käsittelyssä tuomioistuimessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä 10 luvun 13 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 17 §:ssä säädetään. Myös käräjäoikeus voi määrätä täytäntöönpanon keskeytettäväksi noudattaen soveltuvin osin, mitä 9 luvun 14—18 §:ssä säädetään

41 §

Ennen uhkasakon asettamista ulosottomiehen on varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa. Ulosottomiehen päätös uhkasakon asettamisesta on annettava vastaajalle tiedoksi postitse saantitodistusta vastaan tai haastetiedoksiantona, jollei tiedoksiantoa voida suorittaa 27 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla.

Ennen 40 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen tekemistä ulosottomiehen on varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jos se on tarpeellista. Ulosottomiehen on ilmoitettava vaatimuksen tekemistä koskevasta päätöksestään vastaajalle.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	4 luku
	Ulosmittauksesta
	7 §
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —
Eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla määrättyyn tarkoitukseen suoritettavaa avustusta tai kustannusten korvausta ei saa ulosmitata. Ulosmittaamatta on jätettävä myös korvaus, joka suoritetaan kivusta ja särystä, viasta tai muusta pysyvästä haitasta taikka sairaanhoitokustannuksista, hautaamiskustannuksista tai muista henkilövahingoista aiheutuneista kuluista.	Eläke- tai sosiaalilainsäädännön nojalla määrättyyn tarkoitukseen suoritettavaa avustusta tai kustannusten korvausta ei saa ulosmitata. Ulosmittaamatta on jätettävä myös korvaus, joka suoritetaan kivusta ja särystä *sekä henkisestä kärsimyksestä*, viasta tai muusta pysyvästä haitasta taikka sairaanhoitokustannuksista, hautaamiskustannuksista tai muista henkilövahingosta aiheutuneista kuluista.
	14 §
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —
	Mitä tässä laissa säädetään alusrekisteriin merkitystä aluksesta, sovelletaan myös alusrakennusrekisteriin merkittyyn alukseen.
	22 §
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —
Jos 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden myyntiä ei pyydetä ulosottomieheltä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun 1 momentissa tarkoitettu tuomio on tullut lainvoimaiseksi, ulosmittaus raukeaa. Omaisuuden myyntiä koskeva pyyntö tehdään sille ulosottomiehelle, joka 3 luvun 21 §:n perusteella on toimivaltainen.	*Velkojan tulee tehdä myymistä koskeva hakemus sille ulosottomiehelle, joka 3 luvun 21 §:n perusteella on toimivaltainen. Jollei velkoja ole pyytänyt omaisuuden myyntiä ulosottomieheltä, ulosottomiehen on peruutettava ulosmittaus velallisen tai omistajan pyynnöstä, jos tämä näyttää, että 1 momentissa tarkoitetun tuomion lainvoimaiseksi tulemisesta on kulunut vähintään kuusi kuukautta.*
	25 §
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —
Kun on vaara tarjona, että omistaja huonolla hoidolla tahi muulla tavoin hävittää omaisuutta, olkoon *ulosotonhaltijalla* valta, jos velkoja vaatii, määrätä toimitsija ottamaan omaisuus haltuunsa ja sitä hoitamaan; kuitenkin olkoon velkoja siinä tapauksessa velvollinen edeltä maksamaan ne kulut, joita omaisuuden hoitamiseen ehkä tarvitaan.	Kun on olemassa vaara, että omistaja huonolla hoidolla tai muulla tavoin hävittää omaisuutta, *ulosottomies voi velkojan vaatimuksesta määrätä toimitsijan ottamaan omaisuuden haltuunsa ja hoitamaan sitä. Ennen toimitsijan määräämistä ulosottomiehen on varattava omistajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi, jos se täytäntöönpanoa haittaamatta käy päinsä. Velkoja on velvollinen etukäteen maksamaan omaisuuden hoitamisesta aiheutuvat tarpeelliset kulut.*
	28 §
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Jos ulosmittaus kumotaan tai peruutetaan tai jos ulosmittaus raukeaa 22 §:n 3 momentin perusteella, on siitäkin ilmoitettava edellä mainitulle viranomaiselle.	*Jos ulosmittaus kumotaan tai peruutetaan, on siitäkin ilmoitettava edellä mainitulle viranomaiselle sekä 22 §:n 3 momentissa tarkoitetulle velkojalle.*

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

1 §

— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —
Kaupunginvouti saa antaa ulosmitatun irtaimen omaisuuden myymisen sellaisen huutokaupantoimittajan tehtäväksi, joka harjoittaa huutokauppojen toimittamista erityisessä huoneistossa. Myymisessä on noudatettava, mitä tässä luvussa säädetään. Myymisestä kertyneiden varojen tilityksestä säädetään asetuksella.	*Ulosottomies* saa antaa ulosmitatun irtaimen omaisuuden myymisen sellaisen *luotettavan* huutokaupantoimittajan tehtäväksi, joka harjoittaa huutokauppojen toimittamista erityisessä huoneistossa. Myymisessä on noudatettava, mitä tässä luvussa säädetään. Myymisestä kertyneiden varojen tilityksestä säädetään asetuksella.
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —
6 §	6 §
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —
	Huutokaupasta on 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa ilmoitettava myös sille, joka yhdessä velallisen kanssa omistaa myytävän omaisuuden, vaikka yhteisomistajan osuutta ei olisikaan ulosmitattu.
20 §	
Jos myyminen on tapahtuva 2 luvun 17 §:ssä sanotun määräyksen nojalla, älköön kuulutusta huutokaupasta toimitettako ennenkuin se velkakirja, johon velkoja saamisensa perustaa, on alkuperäisenä huutokaupan toimittajalle annettu.	(kumotaan)
21 §	21 §
— — — — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — — — —
	Edellä 2 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa on mainittava, että mahdolliset muistutukset sellaisia saatavia vastaan, jotka on ilmoitettu 24 §:n mukaisesti tai jotka käyvät ilmi asiakirjoista, on tehtävä asianosaiskeskustelussa.
24 §	24 §
Kun kiinteistö on myytävä, lukekoon huutokaupan toimittaja julki ulosmittauspöytäkirjan tahi sen päätöksen, jolla ulosotonhaltija on julistanut kiinteistön ulosmitatuksi,	Kun kiinteistö myydään, huutokaupantoimittajan on *tarpeellisin osin* luettava julki ulosmittauspöytäkirja tai *4 luvun 22 §:ssä tarkoitettu tuomio* samoin kuin rasitustodistukset ja muut 16, 17, ja 21 §:ssä mainitut

Voimassa oleva laki

niin myös rasitustodistuksen ja muut 16, 17 ja 21 §:ssä mainitut asiakirjat, sekä kehottakoon niitä, joilla on saaminen tahi muu oikeus, mikä on kiinteistöstä suoritettava tahi muuten myymisessä huomioon otettava, sen ilmoittamaan; antakoon myös läsnä oleville velkojille sekä velalliselle, jos hän on saapuvilla, tilaisuuden lausua mielipiteensä niistä saamisvaatimuksista, jotka ovat ilmoitetut tahi äsken sanotuista asiakirjoista käyvät ilmi, niin myös myyntiehdoistakin.

— — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

asiakirjat sekä kehotettava niitä, joilla on saaminen tai muu oikeus, ilmoittamaan mikä siitä on kiinteistöstä suoritettava tai muuten myymisessä huomioon otettava. Huutokaupantoimittajan tulee antaa myös läsnä oleville velkojille sekä velalliselle, jos tämä on saapuvilla, tilaisuus lausua mielipiteensä niistä saamisvaatimuksista, jotka on ilmoitettu tai jotka edellä mainituista asiakirjoista käyvät ilmi, samoin kuin myyntiehdoista.

— — — — — — — — — — — — — —

6 luku

Ulosmittauksesta kertyneitten varain tilityksestä ja jakamisesta

3 §

Milloin velkoja on pyytänyt ulosmitatusta omaisuudesta maksua 4 luvun 12 §:n mukaan eivätkä varat riitä kaikkien saatavien suorittamiseen tai velkojat sovi niiden jakamisesta, ulosottomiehen tulee laatia jaosta eri luettelo. Hänen tulee myös ilmoittaa velkojille, että luettelo on hänen ilmoittamastaan määräpäivästä alkaen 9 luvun mukaisen valitusajan ulosottomiehen luona nähtävänä. Jakaminen on tästä huolimatta toimitettava luettelon mukaan panttia tai takausta vastaan, milloin pantti tai takaus tämän luvun mukaan on asetettava.

— — — — — — — — — — — — — —

3 §

Milloin velkoja on pyytänyt ulosmitatusta omaisuudesta maksua 4 luvun 12 § mukaan eivätkä varat riitä kaikkien saatavien suorittamiseen tai velkojat sovi niiden jakamisesta, ulosottomiehen tulee laatia jaosta eri luettelo. Hänen tulee myös ilmoittaa velkojille, että luettelo on hänen ilmoittamastaan määräpäivästä alkaen *10 luvun 5 §:n* mukaisen valitusajan ulosottomiehen luona nähtävänä. Jakaminen on tästä huolimatta toimitettava luettelon mukaan panttia tai takausta vastaan, milloin vakuus tämän luvun mukaan on asetettava.

— — — — — — — — — — — — — —

12 §

Jos riitaiselle tai ehdolliselle taikka 5 luvun 31 §:ssä tarkoitetulle saamiselle on laskettu jako-osa irtaimesta tai kiinteästä omaisuudesta, pannaan sen määrä erilleen, kunnes kysymys velkojan oikeudesta on lopullisesti ratkaistu taikka ehto tullut täytetyksi tai lakannut olemasta. Kiinnityksen kuolettaminen ei vaikuta velkojan oikeuteen saada jako-osa erilleen pannuista varoista. Jos riitainen saaminen ei ole tuomioistuimen tutkittavana, velkoja osoitetaan panemaan kanne vireille. Kanteen saa panna vireille myös joku toinen, jonka oikeuteen ratkaisu vaikuttaa.

12 §

Jos riitaiselle tai ehdolliselle taikka 5 luvun 31 §:ssä tarkoitetulle saamiselle on laskettu jako-osa irtaimesta tai kiinteästä omaisuudesta, *ulosottomiehen on pantava sen määrä erilleen ja talletettava 17 §:n mukaisesti. Ehdolliselle saamiselle laskettu jako-osa pidetään erillään, kunnes ehto on täytetty tai lakannut olemasta. Jako-osa saamisesta, jota ei ole valvottu, on pidettävä erillään niin kuin 18 §:ssä säädetään. Jakoosa, joka on laskettu 5 luvun 31 §:n 2 momentissa tarkoitetulle saamiselle, pidetään erillään, kunnes kysymys velkojan oikeudesta on lopullisesti ratkaistu.*

Riitautetun saatavan olemassaoloa tai sen etuoikeutta koskeva asia voidaan saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi niin kuin 9 luvun 6—13 §:ssä säädetään. Jako-osa on pidettävä erillään niin kauan kuin täytäntöönpano on

Voimassa oleva laki

Ehdotus

keskeytyneenä. Jos kannetta ei nosteta, jako-osa tilitetään luettelon mukaisesti taikka, jos jako-osan saajalle on annettu osoitus, jako-osa jaetaan 13 §:ssä tarkoitetuille velkojille.

Jos on riitautettu saatava, josta saamistodistetta ei ole näytetty, osoitus täytäntöönpanoriitakanteen nostamiseen voidaan antaa, jos velkoja ilmoittaa saatavansa 18 §:ssä säädetyssä määräajassa. Ulosottomiehen on tarvittaessa kuultava velallista sekä 13 §:ssä tarkoitettua velkojaa ennen jako-osan suorittamista.

Kiinnityksen kuolettaminen ei vaikuta velkojan oikeuteen saada jako-osa erilleen pannuista varoista.

19 §

Jos asianosainen sitä vaatii, 17 tai 24 §:n mukaisesti lääninrahastoon talletetut varat on pantava ulosotonhaltijan hyväksymään rahalaitokseen korkoa kasvamaan. Koron saa se, jolle varat määrätään maksettavaksi.

(kumotaan)

24 §

Ulosottomiehelle kertyneet varat ovat, mikäli niistä ei ole toisin säädetty, ulosottomiehen luona pidettävät velkojain saatavana neljä viikkoa siitä, kuin velkoja on oikeutettu ne nostamaan. Jollei velkoja sanotun ajan kuluessa nosta rahoja, on ulosottomiehen viipymättä talletettava ne läänin rahastoon; ja tilittäköön ulosottomies rahat sitten velkojalle tallettamisesta saamallaaa todistuksella. Kun saamistodiste, jonka velkoja ulosmittauksen toimittamista varten on antanut, on asian käsittelemisen jälkeen velkojalle palautettava, pidettäköön saamistodiste ulosottomiehen luona velkojan saatavana neljä viikkoa; muuten olkoon sellaisesta asiakirjasta voimassa, mitä edellä on kertyneistä rahoista säädetty.

Jos velkoja laiminlyö maksun ottamisen ulosmitatusta omaisuudesta, älköön hänellä olko oikeutta saada korkoa siitä ajasta asti, jolloin maksu oli hänen saatavissaan, ellei sellainen korko 19 §:n säännöksen nojalla ole hänelle tuleva.

24 §

Jollei toisin säädetä, ulosottomiehen on pidettävä ulosotossa kertyneet varat velkojien saatavana neljä viikkoa siitä lukien, kun velkoja on oikeutettu ne nostamaan. Jollei velkoja mainitun ajan kuluessa nosta varoja tai jollei hänen tilitysosoitteensa ole tiedossa, ulosottomiehen on talletettava varat luottolaitokseen. Jos rahamäärä on asetuksella säädettyä suurempi, on varat talletettava erikseen, jolloin varoille maksettavan koron saa se, joka sittemmin saa nostaa varat. Ulosottomiehen on säilytettävä velkojalle palautettava saamistodiste luotettavalla tavalla. Esteen poistuttua ulosottomies tilittää varat niihin oikeutetuille.

Mitä 1 ja 4 momentissa säädetään koskee myös ulosottomiehelle saapuneita varoja, joita lähettäjää tai asiaa koskevien merkintöjen virheellisyyden vuoksi ei ole voitu kohdistaa mihinkään ulosottoasiaan eikä myöskään palauttaa lähettäjälle.

Jos joku on saanut nostaa kauppasummarahoja, ennenkuin on lopullisesti tutkittu, kenellä niihin on parempi oikeus, ja jos nostaja sitten nähdään velvolliseksi antamaan takaisin nostamansa tahi osa siitä, maksa-

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	koon korkoa kuusi sadalta vuodessa rahain nostopäivästä lukien.
Jollei ulosmittauksesta kertyneitä rahoja nosteta kymmenen vuoden kuluessa siitä, kuin rahat ovat olleet läänin rahastoon talletettavat, taikka sen ajan kuluessa näytetä, että tuomio tai päätös, johon täytäntöönpano on perustunut, on muutettu tai kumottu tahi ei ole saanut lainvoimaa, taikka ettei ole lopullisesti ratkaistu, kenellä on parempi oikeus rahoihin, menkööt nämä valtionvarastolle. Jos sellainen seikka näytetään, luetaan aina uusi aika, kymmenen vuotta, siitä lähtien.	*Ulosmittauksesta kertyneet varat, joita ei nosteta kymmenen vuoden kuluessa 1* momentissa tai 17 §:ssä tarkoitetusta tallettamisesta, menevät valtiolle. Jos saman ajan kuluessa kuitenkin osoitetaan, että tuomio tai päätös, johon täytäntöönpano on perustunut, on muuttunut tai kumottu taikka ei ole saanut lainvoimaa, tai ettei ole lopullisesti ratkaistu, kenellä on parempi oikeus varoihin, lasketaan siitä lukien uusi kymmenen vuoden määräaika.
25 §	
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös varoja, joita 24 §:n 2 momentin mukaan ei voida tilittää velkojalle tai muulle varojen nostamiseen oikeutetulle.
7 luku	
Turvaamistoimipäätöksen täytäntöönpano	
5 §	
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Kun rahaa on pantu takavarikkoon, ulosottomies voi hakijan tai vastapuolen pyynnöstä tallettaa sen rahalaitokseen niin kuin 6 luvun 19 §:ssä on säädetty.	Kun rahaa on pantu takavarikkoon, ulosottomies voi hakijan tai vastaajan pyynnöstä tallettaa sen *erikseen luottolaitokseen. Talletukselle maksettavan koron saa se, jolle rahat maksetaan.*
8 luku	
Ulosottoasiain kuluista	
1 §	
Asioissa, joista 2 luvussa puhutaan, määrätköön ulosotonhaltija hakijalle, milloin tämän asian voittaa, korvauksen kaikista tarpeellisista kuluista mitkä lainhaku on tuottanut. Jos asia riitaisena lykätään oikeuteen, määrättköön vastapuolelle korvaus hänen kuluistansa; ja saakoon kuitenkin oikeus, kun asiaa siellä ajetaan perille, harkita minkä korvauksen toinen riitapuoli on velvollinen antamaan toiselle siitä, mitä häneltä ulosotonhaltijan luona on kulunut.	(kumotaan)

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 §	
Muissa kuin 1 §:ssä mainituissa ulosottoasioissa määrätköön ulosotonhaltija, sen mukaan kuin kohtuulliseksi havaitsee, pitääkö tappiopuolen maksaa ja kuinka paljon toiselle korvausta siitä, mitä hän ulosotonhaltijan luona on kuluttanut.	(kumotaan)
4 §	4 §
Jos täytäntöön pantava tuomio sisältää sellaisen määräyksen, kuin 3 luvun 2 §:n 2 ja 4—6 kohdassa on mainittu, otettakoon täytäntöön pantaessa myöskin siitä syntyvät kulut tappiopuolelta.	*Vastaaja on velvollinen maksamaan myös muun kuin 3 §:ssä tarkoitetun tuomion täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut. Ulosottomiehen on perittävä tuomiota täytäntöön pannessaan kulut vastaajalta, jota on ensin tarvittaessa kuultava. Turvaamistoimen täytäntöönpanosta aiheutuvien kulujen maksamisesta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 10 §:ssä.* *Kysymys tässä pykälässä tarkoitettujen kulujen korvaamisesta voidaan saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi niin kuin 9 luvun 6—13 §:ssä säädetään.*
5 §	
Muusta täytäntöönpanosta, kuin mikä 3 ja 4 §:ssä on mainittu sekä tämän §:n 2 momentissa mainitaan, olkoon tappiopuoli myöskin aina velvollinen maksamaan kulut; älköön niitä kuitenkaan otettako ulos ennenkuin ulosotonhaltija tahi oikeus on niiden suuruuden määrännyt.	(kumotaan)
— — — — — — — — — — — — — — — —	
6 §	6 §
Täytäntöönpanokulut ovat, milloin ulosottomies vaatii, sen edeltäkäsin maksettavat, joka täytäntöönpanoa on pyytänyt; älköön kuitenkaan, kun pannaan täytäntöön laillisen voiman saanutta tuomiota, jolla maksuvelvollisuus on jollekulle määrätty, kulujen edeltämaksamista vaadittako muissa tapauksissa kuin niissä, jotka on mainittu 3 luvun 28 §:ssä, 4 luvun 17, 18 ja 25 §:ssä, 5 luvun 17 §:ssä sekä 7 luvun 3 §:ssä.	*Ulosottomiehellä on oikeus vaatia hakijalta tarpeellisia täytäntöönpanokuluja varten ennakkoa. Pantaessa täytäntöön lainvoimaista tuomiota, jolla maksuvelvollisuus on määrätty, voidaan ennakkoa vaatia vain 3 luvun 28 §:ssä, 4 luvun 17 ja 25 §:ssä, 5 luvun 17 §:ssä sekä 7 luvun 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.*
7 §	7 §
Jos voittopuoli, joka on oikeutettu pitämään tointa tuomion täytäntöönpanosta vastapuolen kustannuksella, vaatii tämän velvoittamista maksamaan sellaiset kulut edeltäkäsin, niin ulosotonhaltija, milloin kustan-	*Jos hakija on oikeutettu tekemään tai teettämään jotakin vastaajan kustannuksella, ulosottomies voi hakijan pyynnöstä määrätä, että kohtuulliset kulut peritään vastaajalta ennakolta joko yhdellä kertaa tai sitä mukaa*

Voimassa oleva laki

nusarvio, asianymmärtävän tahi muuten luotettavan henkilön tekemä, tuodaan esille, saakoon määrätä että kulut ovat, sen mukaan kuin kohtuulliseksi harkitaan, joko yhdellä kertaa tahi sitä myöten kuin täytäntöönpano edistyy, tappiopuolelta otettavat.

Ehdotus

kuin täytäntöönpano edistyy. Hakijan on esitettävä ulosottomiehelle kuluista luotettava kustannusarvio. Ulosottomiehen on varattava vastaajalle tilaisuus tulla sopivalla tavalla kuulluksi kustannusarviosta, jollei se tuntuvasti vaikeuta täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanon päätyttyä hakija on velvollinen esittämään selvityksen aiheutuneiden kulujen määrästä. Ulosottomies voi periä ennakkona liikaa suoritetun määrän takaisin hakijalta. Jos hakija laiminlyö selvityksen antamisen, ulosottomies voi periä takaisin kaikki suoritetut kulut.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Lain 5 luvun 21 §:n 3 momentti ja 6 luvun 12 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki

rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta 9 päivänä lokakuuta 1931 annetun lain (281/31) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 2 §:n 1 momentti, 3—4 §, 6 §:n 1 momentti ja 7 §,

näistä 1 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 18 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1429/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 §	1 §
Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta tahi poissaolon, sairauden tai muun sellaisen syyn tähden on siitä estetty, olkoon suoritusvelvollisella oikeus tallettaa suoritettava ulosotonhaltijan huostaan ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan.	Jos se, jolla on toiselta saatavana rahaa, arvopapereita tai asiakirjoja, kieltäytyy suoritusta vastaanottamasta taikka hänen poissaolonsa, sairautensa tai muu sellainen syy estää suorituksen, *suoritusvelvollisella on oikeus tallettaa suoritettava lääninhallitukseen* ja siten vapautua suoritusvelvollisuudestaan.
	Sama olkoon lakina, jos suoritusvelvollinen ei tiedä eikä ole velvollinen tietämään, kenelle suoritus on toimitettava tahi kenellä kahdesta tai useammasta suorituksen vaatijasta on siihen oikeus.
Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos velkoja on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille on merkittävä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta suorituspaikan *ulosotonhaltijalle* tai, jos suorituspaikka ei ole tiedossa, Uudenmaan lääninhallitukselle. Mitä jäljempänä säädetään *ulosotonhaltijasta,* sovelletaan siihen *ulosotonhaltijaan,* jolle ilmoitus on tehty. Arvo-osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä on säädetty.	Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu suoritusvelvollisuus koskee arvo-osuutta, suoritetaan talletus avaamalla arvo-osuusrekisterissä arvo-osuustili, jolle asianomaiset arvo-osuudet kirjataan. Tilin haltijaksi on merkittävä velkoja, jos velkoja on tiedossa, tai "tuntematon velkoja" ja tilille on merkittävä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu suorituspaikka sekä maininta siitä, että kysymys on suoritusvelvollisuudesta vapautumiseksi tehdystä suorituksesta. Arvo-osuusrekisterin pitäjän on heti tilin avaamisen jälkeen ilmoitettava talletuksesta suorituspaikan *lääninhallitukselle* tai, jos suorituspaikka ei ole tiedossa, Uudenmaan lääninhallitukselle. Mitä jäljempänä säädetään *lääninhallituksesta,* sovelletaan siihen *lääninhallitukseen,* jolle ilmoitus on tehty. Arvo-osuuksien siirtämiseen tililtä, velkojalle tehtävään ilmoitukseen sekä suoritusvelvollisuudesta vapautumiseen sovelletaan, mitä jäljempänä säädetään.
2 §	2 §
Joka tahtoo 1 §:ssä mainitulla tavalla tal-	Sen, joka tahtoo 1 §:ssä mainitulla tavalla

Voimassa oleva laki

lettaa suoritettavan, ilmoittakoon siitä kirjallisesti ulosotonhaltijalle siellä, missä suoritus olisi toimitettava tahi voitaisiin toimittaa, ja mainitkoon samalla syyn, johon hän perustaa vaatimuksensa saada näin täyttää suoritusvelvollisuutensa, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen talletettua siihen oikeutetulle luovutettaessa.

— — — — — — — — — — — — — —

3 §

Suoritusvelvollinen voi tallettaessaan pidättää itselleen oikeuden saada talletetun takaisin. Jos joku on ulosotonhaltijalta vaatinut talletettua itselleen, älköön sitä kuitenkaan hänen suostumuksettaan annettako suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.

4 §

Milloin tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tahi useammat ovat vaatineet talletettua, älköön ulosotonhaltija antako sitä kenellekään heistä, ennenkuin he ovat keskenään sopineet tahi heidän välinsä on lainvoimaisesti ratkaistu.

6 §

Ulosotonhaltijan huostaan tämän lain nojalla talletetut rahat pantakoon, ellei niitä nosteta neljäntoista päivän kuluessa, pankkilaitokseen korkoa kasvamaan. Arvopaperit ja asiakirjat on myöskin pankissa säilytettävä, jollei ulosotonhaltijalla ole varmaa säilytyspaikkaa.

— — — — — — — — — — — — — —

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, saakoon tallettaja sen takaisin, vaikkei hän olekaan pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta, jos hän yön ja vuoden kuluessa sen jälkeen sitä ulosotonhaltijalta vaatii. Ellei hän sitä tee, joutukoon talletettu valtiolle.

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten tutkittavana, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, luettakoon yön ja vuoden aika siitä,

Ehdotus

tallettaa suoritettavan, on ilmoitettava siitä kirjallisesti *suorituspaikan lääninhallitukselle.* Ilmoituksessa on mainittava syy, johon vaatimus suoritusvelvollisuuden täyttämisestä tallettamalla perustuu, sekä kaikki ne seikat, joiden tunteminen on tarpeen luovutettaessa talletettua siihen oikeutetulle.

— — — — — — — — — — — — — —

3 §

Suoritusvelvollinen voi talletusta tehdessään pidättää itselleen oikeuden saada talletetun takaisin. Jos joku on *lääninhallitukselta vaatinut talletettua itselleen, sitä ei kuitenkaan voida ilman hänen suostumustaan antaa suoritusvelvolliselle, ellei vaatimusta ole lainvoimaisesti hylätty.*

4 §

Milloin tallettaminen on aiheutunut siitä, että kaksi tai useampi on vaatinut talletettua, *lääninhallitus ei saa antaa sitä kenellekään heistä ennen kuin he ovat sopineet asiasta tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.*

6 §

Lääninhallitukseen tämän lain nojalla talletetut varat on talletettava viipymättä luottolaitokseen. Luottolaitokseen talletetuille varoille maksettavan koron saa se, joka saa nostaa talletuksen. Jollei lääninhallituksessa ole varmaa säilytyspaikkaa, myös arvopaperit ja asiakirjat on säilytettävä luottolaitoksessa.

— — — — — — — — — — — — — —

7 §

Jollei talletettua ole annettu pois kymmenen vuoden kuluessa tallettamisesta, *tallettaja saa sen takaisin,* vaikkei hän olekaan pidättänyt itselleen 3 §:ssä mainittua oikeutta. *Tallettajan on kuitenkin vaadittava talletettua lääninhallitukselta vuoden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä. Muutoin talletettu menee valtiolle.*

Jos kysymys oikeudesta talletettuun on tuomioistuimen tai välimiesten käsiteltävänä, kun kymmenen vuotta tallettamisesta on kulunut, *lasketaan vuoden määräaika siitä,* kun

Voimassa oleva laki

kun sanottu kysymys on lainvoimaisesti ratkaistu.

Ehdotus

asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

Jos muualla laissa tai asetuksessa säädetään talletuksen suorittamisesta rahan, arvoosuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/31) mukaisesti taikka viitataan säännökseen tai siinä muutoin tarkoitetaan säännöstä, joka on korvattu tähän lakiin sisältyvällä säännöksellä, säännöksen asemesta on sovellettava sen tilalle tullutta säännöstä.

3.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetun lain (603/77) 94 § ja

muutetaan lain 52 §:n 1 - 3 momentti, 68 § ja 79 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 52 §:n 1 ja 2 momentti 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1110/82), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lunastuspäätös on julistettu, maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty talletettavaksi, kiinteistön sijaintipaikan *ulosotonhaltijalle.*

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa kiinteistön sijaintipaikan *ulosotonhaltijalle.* Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/31, *maksutalletuslaki*) on säädetty. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava *ulosotonhaltijalle* tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

Ehdotus

52 §

Hakijan on suoritettava kertakaikkinen korvaus tai, jos ennakkokorvausta on suoritettu, loppuosa korvauksesta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lunastuspäätös on julistettu, maksamalla korvaus korvauksensaajalle tai tämän määräämään rahalaitokseen taikka, jos korvaus on määrätty talletettavaksi, kiinteistön sijaintipaikan *lääninhallitukseen.*

Jos hakija on valittanut lunastuspäätöksestä, riidanalainen osa korvauksesta saadaan tallettaa kiinteistön sijaintipaikan *lääninhallitukseen.* Oikeudesta suorittaa korvaus tallettamalla on lisäksi voimassa, mitä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetussa laissa (281/31), jäljempänä maksutalletuslaki, säädetään. Talletetun korvauksen nostamisesta säädetään 70 §:ssä.

Kun korvaus talletetaan, hakijan on annettava *lääninhallitukselle* tarpeellisin osin jäljennös lunastuspäätöksestä.

---

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, *ulosotonhaltijan* on annettava tallettamisesta tieto virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiantona.

Mikäli oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvin kohdin, mitä ulosottolaissa on säädetty ulosmitatun kiinteän

68 §

Kun korvaus on talletettu 49 §:n nojalla, *lääninhallituksen* on annettava tallettamisesta tieto virallisessa lehdessä julkaistavalla yleistiedoksiannolla sekä kullekin asianomaiselle oikeudenhaltijalle, jonka osoite tiedetään, lisäksi erityistiedoksiantona.

Jos oikeudenhaltija haluaa käyttää oikeuttaan, hänen on tehtävä korvausta koskeva vaatimuksensa kolmen kuukauden kuluessa tallettamisesta tiedon saatuaan ja samalla esitettävä tarpeellinen selvitys oikeudestaan. Vaatimuksessa tarkoitettu korvaus on jaettava noudattaen soveltuvin kohdin, mitä ulosottolaissa on säädetty ulosmitatun kiinteän

Voimassa oleva laki

omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittämisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädetyssä ajassa, *ulosotonhaltijan* on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakkokorvaus on määrätty talletettavaksi 64 §:ssä tarkoitetulla tavalla haltuunottokatselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, *ulosotonhaltijan* on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun omaisuuden omistajalle tilaisuus ennakkokorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon, mitä 49 §:n 2 momentissa on säädetty.

Ehdotus

omaisuuden myymisestä ja siinä kertyneiden varojen tilittämisestä ja jakamisesta. Jollei varojen jakamista ole vaadittu säädetyssä ajassa, *lääninhallituksen* on viipymättä suoritettava ne korvauksensaajalle.

Kun ennakkokorvaus on määrätty talletettavaksi 64 §:ssä tarkoitetulla tavalla haltuunottokatselmuksen joutuisan suorittamisen turvaamiseksi, *lääninhallituksen* on ennen 1 ja 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin ryhtymistä varattava haltuunotetun omaisuuden omistajalle tilaisuus ennakkokorvauksen nostamiseen. Omistajalla on oikeus nostaa korvaus, jos hän osoittaa, ettei sen maksaminen hänelle loukkaa velkojien oikeutta ottaen huomioon, mitä 49 §:n 2 momentissa säädetään.

79 §

— — — —

4.

Laki

vesilain 11 luvun 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 11 luvun 15 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	11 luku
	Korvaukset
15 §	15 §
Milloin kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä oleva omaisuus on saamisen taikka toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, tulee vesioikeuden samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava *ulosotonhaltijalle* ja jaettava, niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta on säädetty. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus, kuin hänellä oli asianomaiseen kiinteistöön.	Milloin kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä oleva omaisuus on saamisen taikka toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, tulee vesioikeuden samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava *lääninhallitukseen* ja jaettava, niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus, kuin hänellä oli asianomaiseen kiinteistöön.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

5.

Laki

vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä 20 päivänä toukokuuta 1988 annetun lain (451/88) 17 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
17 §	17 §
Jos järjestelytoimenpiteen johdosta kiinteistön arvo alenee niin, ettei kiinteistö ole täytenä vakuutena niistä saamisista, joista se oli panttina ennen tilusjärjestelyn toimittamista, on järjestelyssä omistajalle määrätty korvaus korkoineen määrättävä talletettavaksi *ulosotonhaltijalle*. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on ollut kiinteistöön. Jollei luovuttavan kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuksien haltijain antaneen hänelle lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on *ulosotonhaltijan* jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta on ulosottolaissa säädetty.	Jos järjestelytoimenpiteen johdosta kiinteistön arvo alenee niin, ettei kiinteistö ole täytenä vakuutena niistä saamisista, joista se oli panttina ennen tilusjärjestelyn toimittamista, on järjestelyssä omistajalle määrätty korvaus korkoineen määrättävä talletettavaksi *lääninhallitukseen*. Talletettuun korvaukseen on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on ollut kiinteistöön. Jollei luovuttavan kiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuksien haltijain antaneen hänelle lupaa talletetun korvauksen nostamiseen, on *lääninhallituksen* jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta ulosottolaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

6.

Laki

maanvuokralain 41 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä huhtikuuta 1966 annetun maanvuokralain (258/66) 41 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

41 §

Milloin tontinvuokraoikeus on kiinnityksen perusteella saamisen tai muun oikeuden vakuutena, on kiinnityksen haltijalla yhtäläinen oikeus tässä laissa tarkoitettuun lunastukseen tai korvaukseen, kuin hänellä muuten olisi ollut itse pantin esineeseen. Lunastus tai korvaus voidaan maksaa vuokramiehelle ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on antanut sellaisen vakuuden, jonka kiinnityksen haltija on hyväksynyt, tai että kiinnityksen haltija on antanut maksamiseen suostumuksensa. Muussa tapauksessa on määrä talletettava *ulosotonhaltijalle*, jonka on se laillisesti jaettava.

Ehdotus

41 §

Milloin tontinvuokraoikeus on kiinnityksen perusteella saamisen tai muun oikeuden vakuutena, on kiinnityksen haltijalla yhtäläinen oikeus tässä laissa tarkoitettuun lunastukseen tai korvaukseen kuin hänellä muuten olisi ollut itse pantin esineeseen. Lunastus tai korvaus voidaan maksaa vuokramiehelle ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on antanut sellaisen vakuuden, jonka kiinnityksen haltija on hyväksynyt, tai että kiinnityksen haltija on antanut maksamiseen suostumuksensa. Muussa tapauksessa määrä on talletettava *lääninhallitukseen,* jonka on se laillisesti jaettava.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

7.

Laki

muinaismuistolain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä kesäkuuta 1963 annetun muinaismuistolain (295/63) 7 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

— — — — — — — — — — — — — — — —

Milloin kiinteistö, jolla suoja-alue sijaitsee, on saamisen tahi toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, on korvaus, josta edellä tässä pykälässä on säädetty, talletettava *ulosotonhaltijalle* ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta on määrätty. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin kiinteistöön. Tallettamista älköön kuitenkaan toimitettako, jos esitetään

Ehdotus

— — — — — — — — — — — — — — — —

Milloin kiinteistö, jolla suoja-alue sijaitsee, on saamisen tai toistuvan raha- tai tavaratulon kantamisoikeuden panttina, on korvaus, josta edellä tässä pykälässä säädetään, talletettava *lääninhallitukseen* ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin kiinteistöön. Tallettamista ei saa kuitenkaan toimittaa, jos esitetään panttioi-

Voimassa oleva laki

panttioikeuden haltijan suostumus korvauksen tallettamatta jättämiseen taikka jos korvattavan edun vähäisyyden vuoksi tai muusta sellaisesta syystä haitan ei ole katsottava sanottavasti heikentäneen vakuuden arvoa.

Ehdotus

keuden haltijan suostumus korvauksen tallettamatta jättämiseen taikka jos korvattavan edun vähäisyyden vuoksi tai muusta sellaisesta syystä haitan ei ole katsottava sanottavasti heikentäneen vakuuden arvoa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

8.

Laki

Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa annetun lain 17 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Suomen ja ulkomaan viranomaisten yhteistoiminnasta oikeudenkäynnissä sekä ulkomaan tuomioistuimen päätöksen täytäntöönpanosta eräissä tapauksissa 10 päivänä kesäkuuta 1921 annetun lain (171/21) 17 §:n 1 ja 3 momentti sekä 18 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 1 ja 3 momentti 22 päivänä huhtikuuta 1988 annetussa laissa (737/88) ja 18 §:n 1 ja 2 momentti 18 päivänä helmikuuta 1927 annetussa laissa (49/27); sekä

lisätään lain 18 §:ään, sellaisena kuin se muutettuna manituilla 18 päivänä helmikuuta 1927 ja 22 päivänä huhtikuuta 1988 annetuilla laeilla, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Edellä 16 §:ssä tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa pyydetään, jollei vieraan valtion kanssa ole toisin sovittu, *ulosotonhaltijalta* joko diplomaattista tietä tai siten, että asianosainen jättää suoraan *ulosotonhaltijalle* hakemuksen.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jos asiakirja on laadittu muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, on hakemukseen liitettävä oikeaksi todistettu käännös siitä jommalle kummalle näistä kielistä, jollei *ulosotonhaltija* myönnä tästä poikkeusta.

18 §

Ulosotonhaltija ratkaiskoon pyynnön asianosaisia kuulustamatta. Jos on täytetty, mitä 17 §:ssä säädetään, määrätköön ulosotonhaltija päätöksen pantavaksi täytäntöön ja menköön se sitten täytäntöön, niinkuin Suomen tuomioistuimen lainvoiman saanut tuomio,

Ehdotus

17 §

Edellä 16 §:ssä tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa pyydetään, jollei vieraan valtion kanssa ole toisin sovittu, *käräjäoikeudelta* joko diplomaattista tietä tai siten, että asianosainen jättää suoraan *käräjäoikeudelle* hakemuksen.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Jos asiakirja on laadittu muulla kielellä kuin suomeksi tai ruotsiksi, on hakemukseen liitettävä oikeaksi todistettu käännös siitä jommalle kummalle näistä kielistä, jollei *käräjäoikeus* myönnä tästä poikkeusta.

18 §

Käräjäoikeuden on ratkaistava pyyntö asianosaisia kuulematta. Jos hakemus on tehty 17 §:ssä säädetyllä tavalla, käräjäoikeuden on määrättävä päätös pantavaksi täytäntöön. Päätös pannaan tällöin täytäntöön niin kuin Suomen tuomioistuimen lainvoiman saanut

Voimassa oleva laki

ellei ylempi viranomainen toisin määrää.

Ulosotonhaltijan tulee myös asianosaisen pyynnöstä vahvistaa päätöksen kääntämisestä ja käännöksen oikeaksi todistamisesta olleiden kustannusten määrä sekä määrätä nekin ulosotettaviksi sillä tavoin, kuin 1 momentissa on oikeudenkäyntikuluista sanottu.

Ehdotus

tuomio, jollei ylempi viranomainen toisin määrää.

Asianosaisen pyynnöstä käräjäoikeuden tulee myös vahvistaa päätöksen kääntämisestä ja käännöksen oikeaksi todistamisesta aiheutuneiden kustannusten määrä sekä määrätä kustannukset perittäväksi ulosottotoimin samalla tavoin kuin 1 momentissa oikeudenkäyntikuluista säädetään.

Täytäntöönpanopyyntöä koskevan hakemuksen käsittelee sen paikkakunnan käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä täytäntöönpano voi tapahtua. Asian käsittelyssä on soveltuvin osin noudatettava, mitä hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annetussa laissa (307/86) säädetään, jollei tässä laissa tai vieraan valtion kanssa tehdyssä sopimuksessa toisin säädetä tai määrätä. Jollei päätöksen antamisesta ole ilmoitettu hakijan vastapuolelle mainitun lain 16 §:n mukaisesti, hänellä on oikeus hakea päätökseen muutosta tyytymättömyyttä ilmoittamatta 30 päivän kuluessa siitä lukien, kun hän oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentin mukaisesti on saanut tiedon päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

9.

Laki

Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien huomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Pohjoismaiden kesken tehdyn yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarkoittavan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta 28 päivänä lokakuuta 1977 annetun lain (881/77) 2 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Milloin Suomessa annetun tuomion tai muun ratkaisun taikka täällä tehdyn sovinnon perusteella 1 §:ssä tarkoitetun sopimuksen nojalla halutaan täytäntöönpanoa Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, on jokainen *ulosotonhaltija* velvollinen pyynnöstä antamaan todistuksen ratkaisun tai sovinnon täytäntöönpanokelpoisuudesta Suomessa taikka, milloin ratkaisu koskee lapsen huoltoa tai luovuttamista huoltajalleen taikka tapaamisoikeutta todistukseen siitä, voiko ratkaisu olla täytäntöönpanon perusteena Suomessa.

Ehdotus

2 §

Milloin Suomessa annetun tuomion tai muun ratkaisun taikka täällä tehdyn sovinnon perusteella 1 §:ssä tarkoitetun sopimuksen nojalla halutaan täytäntöönpanoa Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa, on jokainen *käräjäoikeus* velvollinen pyynnöstä antamaan todistuksen ratkaisun tai sovinnon täytäntöönpanokelpoisuudesta Suomessa taikka, milloin ratkaisu koskee lapsen huoltoa tai luovuttamista huoltajalleen taikka tapaamisoikeutta, todistuksen siitä, voiko ratkaisu olla täytäntöönpanon perusteena Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

10.

Laki

yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 21 päivänä heinäkuuta 1977 annetun lain (588/77) 10 §:n 1 ja 6 momentti, 11 §:n 1 ja 3 momentti sekä 14 §; ja

lisätään lain 11 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §

Täytäntöönpanoa koskeva hakemus osoitetaan *ulosotonhaltijalle.*

— — — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

10 §

Täytäntöönpanoa koskeva hakemus osoitetaan *käräjäoikeudelle.*

— — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki

Asiakirjaan, joka on laadittu muulla kuin suomen, norjan, ruotsin tai tanskan kielellä, on liitettävä oikeaksi todistettu käännös jollekin näistä kielistä, jollei *ulosotonhaltija* myönnä tästä poikkeusta.

11 §

Päätös täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen annetaan vastapuolta kuulematta, jollei *ulosotonhaltija* toisin määrää.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jollei tämän lain mukaista täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen voida heti suostua, *ulosotonhaltija* voi hakijan vaatimuksesta välittömästi määrätä ryhdyttäväksi sellaiseen *ulosottolain* 7 luvussa tarkoitettuun toimenpiteeseen, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi.

(uusi)

14 §

Ulosotonhaltijan myönnettyä ulosottolain 7 luvussa tarkoitetun turvaamistoimenpiteen kanteen nostaminen Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan tuomioistuimessa on tuon toimenpiteen pysyvyyttä sanotun luvun 11 §:n nojalla harkittaessa katsottava Suomen tuomioistuimessa tapahtuneen kanteen nostamisen veroiseksi, jos ulkomailla vireille pannussa oikeudenkäynnissä annettava tuomio tämän lain mukaan voi tulla voimaan Suomessa.

Ehdotus

Asiakirjaan, joka on laadittu muulla kuin suomen, norjan, ruotsin tai tanskan kielellä, on liitettävä oikeaksi todistettu käännös jollekin näistä kielistä, jollei *käräjäoikeus* myönnä tästä poikkeusta.

11 §

Päätös täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen annetaan vastapuolta kuulematta, jollei *käräjäoikeus* toisin määrää.

— — — — — — — — — — — — — — —

Jollei tämän lain mukaista täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen voida heti suostua, *käräjäoikeus* voi hakijan vaatimuksesta välittömästi määrätä ryhdyttäväksi sellaiseen *oikeudenkäymiskaaren* 7 luvussa tarkoitettuun toimenpiteeseen, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan hakemuksen käsittelyssä käräjäoikeudessa soveltuvin osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia (307/86). Täytäntöönpanoa koskeva hakemus käsitellään käräjäoikeuden kansliassa, jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti. Jos käräjäoikeuden päätöksen antamisesta ei ole ilmoitettu hakijan vastapuolelle mainitun lain 16 §:n mukaisesti, hänellä on oikeus hakea päätökseen muutosta tyytymättömyyttä ilmoittamatta 30 päivän kuluessa siitä lukien, kun hän on oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentin mukaisesti on saanut tiedon päätöksestä.

14 §

Käräjäoikeuden myönnettyä *oikeudenkäymiskaaren* 7 luvussa tarkoitetun turvaamistoimenpiteen kanteen nostaminen Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan tuomioistuimessa on tuon toimenpiteen pysyvyyttä mainitun luvun *6* §:n nojalla harkittaessa katsottava Suomen tuomioistuimessa tapahtuneen kanteen nostamisen veroiseksi, jos ulkomailla vireille pannussa oikeudenkäynnissä annettava tuomio tämän lain mukaan voi tulla voimaan Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

11.

Laki

Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Itävallassa annettujen yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun lain (342/88) 12 §:n 1 ja 3 momentti sekä 13 ja 16 § sekä

lisätään lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

12 §

Tuomion täytäntöönpanoa pyydetään kirjallisesti *ulosotonhaltijalta.*

— — — — — — — — — — — — — —

Asiakirjoihin, joita ei ole laadittu suomen tai ruotsin kielellä, on liitettävä käännös jommalle kummalle näistä kielistä, jollei *ulosotonhaltija* myönnä tästä poikkeusta.

13 §

Päätös täytäntöönpanoa koskevaan hakemukseen annetaan vastapuolta kuulematta, jollei *ulosotonhaltija* erityisestä syystä toisin määrää.

Jollei hakemukseen voida heti suostua, *ulosotonhaltija* voi hakijan vaatimuksesta *välittömästi* määrätä ryhdyttäväksi sellaiseen *ulosottolain* 7 luvussa tarkoitettuun toimenpiteeseen, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi.

Kun *ulosotonhaltija* on suostunut täytäntöönpanohakemukseen, on päätös ja siihen liitetyt asiakirjat viran puolesta toimitettava täytäntöönpanoa varten toimivaltaiselle ulosottomiehelle, jollei hakija ole pyytänyt, että päätös toimitetaan hänelle.

Ehdotus

12 §

Tuomion täytäntöönpanoa pyydetään kirjallisesti *käräjäoikeudelta.*

— — — — — — — — — — — — — —

Asiakirjoihin, joita ei ole laadittu suomen tai ruotsin kielellä, on liitettävä käännös jommalle kummalle näistä kielistä, jollei *käräjäoikeus* myönnä tästä poikkeusta.

13 §

Päätös täytäntöönpanoa koskevasta hakemuksesta annetaan vastapuolta kuulematta, jollei *käräjäoikeus* erityisestä syystä toisin määrää.

Jollei hakemukseen voida heti suostua, *käräjäoikeus* voi hakijan vaatimuksesta määrätä ryhdyttäväksi sellaiseen *oikeudenkäymiskaaren* 7 luvussa tarkoitettuun toimenpiteeseen, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi.

Kun *käräjäoikeus* on suostunut täytäntöönpanohakemukseen, on päätös ja siihen liitetyt asiakirjat viran puolesta toimitettava täytäntöönpanoa varten toimivaltaiselle ulosottomiehelle, jollei hakija ole pyytänyt, että päätös toimitetaan hänelle.

13 a §

Täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen käsittelee sen paikkakunnan käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä täytäntöönpano voi tapahtua. Jollei tässä laissa tai vieraan valtion kanssa tehdyssä sopimuksessa toisin säädetä tai määrätä, noudatetaan hakemuksen käsittelyssä käräjäoikeudessa soveltuvin osin hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia (307/86). Täytäntöönpanoa koskeva hakemus käsitellään käräjäoikeuden kansliassa, jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti. Jos käräjäoikeuden päätöksen antami-

Voimassa oleva laki

16 §

Ulosotonhaltijan myönnettyä ulosottolain 7 luvussa tarkoitetun turvaamistoimenpiteen on kanteen nostaminen Itävallan tuomioistuimessa tuon toimenpiteen pysyvyyttä ulosottolain sanotun luvun 11 §:n nojalla harkittaessa katsottava Suomen tuomioistuimessa tapahtuneen kanteen nostamisen veroiseksi, jos Itävallassa vireille pannussa oikeudenkäynnissä annettava tuomio tämän lain mukaan voi tulla voimaan Suomessa.

Ehdotus

sesta ei ole ilmoitettu hakijan vastapuolelle mainitun lain 16 §:n mukaisesti, hänellä on oikeus hakea päätökseen muutosta tyytymättömyyttä ilmoittamatta 30 päivän kuluessa siitä lukien, kun hän on oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:n 1 momentin mukaisesti saanut tiedon päätöksestä.

16 §

Käräjäoikeuden myönnettyä oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa tarkoitetun turvaamistoimenpiteen on kanteen nostaminen Itävallan tuomioistuimessa tuon toimenpiteen pysyvyyttä oikeudenkäymiskaaren mainitun luvun 6 §:n nojalla harkittaessa katsottava Suomen tuomioistuimessa tapahtuneen kanteen nostamisen veroiseksi, jos Itävallassa vireille pannussa oikeudenkäynnissä annettava tuomio tämän lain mukaan voi tulla voimaan Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

12.

Laki

konkurssisäännön 54 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä marraskuuta 1868 annetun konkurssisäännön 54 § sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 26 päivänä huhtikuuta 1991 annetuilla laeilla (242/29 ja 759/91), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

54 §

Jos velallisen pesässä on tavaraa, jonka ilmoitetaan olevan toisen omaa, ja semmoinen tavara saatetaan velallisen omaisuudesta eroittaa, pankoot silloin uskotut miehet sen talteen ja antakoot, kun omistajan oikeus on riidaton, sen hänelle ulos, niiden ehtojen täyttämistä vastaan, joihin hänet sentähden voitaneen velvolliseksi katsoa. Jos uskotut miehet eivät ota vaadittaessa antaaksensa tavarata ulos, pyytäköön omistaja ulosotonhaltijan apua taikka haastattakoon siitä oi-

Ehdotus

54 §

Jos konkurssipesässä on tavaraa, jonka ilmoitetaan olevan toisen omaa ja joka voidaan erottaa velallisen omaisuudesta, uskottujen miesten on pantava omaisuus talteen. Jos omistajan oikeus on riidaton, uskottujen miesten on luovutettava tavara hänelle niiden ehtojen täyttämistä vastaan, joihin hänet voidaan katsoa velvolliseksi. Jos omistajan vaatimuksesta huolimatta uskotut miehet eivät luovuta tavaraa, omistajan on, jollei hän tahdo valvoa vaatimustaan konkurssissa,

keuteen, jollei hän tahdo vaatimustansa konkurssissa valvoa.

vaadittava tavaraa haasteen nojalla oikeudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

13.

Laki

ennakkoperintälain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 29 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1559/95), seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
29 §	29 §
Ulosotonhaltija ja poliisiviranomainen ovat velvollisia antamaan veroviranomaisille virka-apua 1 momentissa tarkoitettujen tarkastusten toimittamisessa.	*Lääninhallitus ja poliisi ovat velvollisia antamaan veroviranomaisille virka-apua tarkastusten toimittamisessa.*
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

14.

Laki

arvonlisäverolain 216 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/93) 216 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
216 §	216 §
Ulosotonhaltija sekä nimismies ja poliisilaitos ovat velvollisia antamaan veroviranomaisille tarpeellista virka-apua. Ulosotonhaltijalla on myös oikeus veroviranomaisen esityksestä uhkasakolla velvoittaa se, joka ei ole noudattanut 168 ja 169 §:n nojalla annettua kehoitusta, täyttämään velvollisuutensa.	*Lääninhallitus ja poliisi ovat velvollisia antamaan veroviranomaisille tarpeellista virka-apua. Lääninhallituksella on myös oikeus veroviranomaisen esityksestä uhkasakolla velvoittaa se, joka ei ole noudattanut 168 ja 169 §:n nojalla annettua kehotusta, täyttämään velvollisuutensa.*
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

15.

Laki

merimieseläkelain 58 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) 58 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
58 §	58 §
Jos sosiaaliministeriö havaitsee eläkekassan menetelleen lain vastaisesti, voi ministeriö ulosotonhaltijalta pyytää kieltoa virheellisen päätöksen täytäntöönpanoa vastaan. Mikäli kieltoa rikotaan, noudatettakoon, mitä ulosottolaissa on tuomiolla annetun kiellon rikkomisesta säädetty.	*Jos sosiaali- ja terveysministeriö havaitsee eläkekassan menetelleen lain vastaisesti, ministeriö voi kieltää virheellisen päätöksen täytäntöönpanon. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, ministeriö voi velvoittaa eläkekassan ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi. Kiellon tai kehotuksen tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. Päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu, ei saa hakea muutosta valittamalla. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.*
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

16.

Laki

asumisoikeusasunnoista annetun lain 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asumisoikeusasunnoista 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetun lain (650/90) 38 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
38 §	
Purkamisilmoitus	
Purkamisilmoituksesta käy myös haaste *tai hakemus ulosotonhaltijalle* asumisoikeuden haltijan häätämisestä asumisoikeussopimuksen purkamisen johdosta.	Purkamisilmoituksesta käy myös haaste asumisoikeuden haltijan häätämisestä asumisoikeussopimuksen purkamisen johdosta.
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

17.

Laki

kaivoslain 15 ja 65 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 17 päivänä syyskuuta 1965 annetun kaivoslain (503/65) 15 §:n 3 momentti ja 65 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
15 §	
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Muun valtaajan kuin valtion, kunnan tai seurakunnan on, jos valtausalueeseen kuuluvan tai siihen rajoittuvan alueen omistaja tai haltija vaatii, ennen tutkimustöiden aloittamista asetettava asianomaiselle vakuus kaikista korvauksista, jotka hän 1 momentin mukaan on velvollinen suorittamaan. Jos vakuudesta ei sovita, on *ulosotonhaltijan* se vahvistettava.	Muun valtaajan kuin valtion, kunnan tai seurakunnan on, jos valtausalueeseen kuuluvan tai siihen rajoittuvan alueen omistaja tai haltija vaatii, ennen tutkimustöiden aloittamista asetettava asianomaiselle vakuus kaikista korvauksista, jotka hän 1 momentin mukaan on velvollinen suorittamaan. Jos vakuudesta ei sovita, on *lääninhallituksen* se vahvistettava.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
65 §	
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Kun 1 momentissa mainittu vaatimus on tehty tai sitä tarkoittava haaste otettu, on *ulosotonhaltijan* virallisen syyttäjän hakemuksesta kiellettävä työ valtausalueella tai kaivospiirissä, kunnes tuomioistuin on toisin määrännyt tai asia on lainvoimaisesti ratkaistu.	Kun 1 momentissa mainittu vaatimus on tehty tai sitä tarkoittava haaste otettu, on *tuomioistuimen* virallisen syyttäjän hakemuksesta kiellettävä työ valtausalueella tai kaivospiirissä, kunnes *asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai tuomioistuin sitä ennen toisin määrää.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

18.

Laki

hovioikeuslain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun hovioikeuslain (56/94) 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 §	2 §
Hovioikeuden tehtävät	*Hovioikeuden tehtävät*
Hovioikeus käsittelee valitukset ja kantelut käräjäoikeuden ratkaisuista *sekä valitukset ulosotonhaltijan päätöksistä.*	Hovioikeus käsittelee valitukset ja kantelut käräjäoikeuden ratkaisuista.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

19.

Laki

varallisuusoikeudellisista oikeustoimista annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varallisuusoikeudellisista oikeustoimista 13 päivänä kesäkuuta 1929 annetun lain (228/29) 17 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
17 §	
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Hakemus valtuuttamisasiakirjan tehottomaksi julistamisesta tehdään sen paikkakunnan ulosotonhaltijalle, jossa lainhakumenettely hakijaa vastaan voidaan panna vireille. Jos hakemukseen suostutaan, antakoon ulosotonhaltija kuulutuksen, että asiakirja tulee tehottomaksi määräajan kuluttua, joka voidaan panna enintään neljäksitoista päiväksi siitä, kun kuulutus on julkaistu virallisissa sanomalehdissä. Ulosotonhaltija voi myös määrätä, että kuulutus on julkaistava, kerran tai useammin, muussa sanomalehdessä, en-	*Hakemus valtuuttamisasiakirjan tehottomaksi julistamisesta tehdään hakijan asuinpaikan käräjäoikeudelle. Jos hakijalla ei ole asuinpaikkaa Suomessa, hakemus voidaan tehdä hakijan oleskelupaikan tai Helsingin käräjäoikeudelle. Jos hakemukseen suostutaan, käräjäoikeuden on julkaistava virallisessa lehdessä kuulutus, jonka mukaan asiakirja tulee tehottomaksi määräajan kuluttua. Määräaika voidaan panna enintään 14 päiväksi siitä, kun kuulutus on julkaistu virallisessa lehdessä. Heti määräajan päätyttyä kä-*

Voimassa oleva laki

nenkuin se julkaistaan virallisissa sanomalehdissä. Kuulutuksen julkaisemisesta sanomalehdessä huolehtikoon hakija. Muutoin noudatettakoon tällaisessa asiassa soveltuvilta kohdin, mitä lainhakuasioista on säädetty.

Ehdotus

räjäoikeuden on julistettava valtakirja tehottomaksi, jollei estettä ole. Käräjäoikeus voi myös tarvittaessa hakijan kustannuksella julkaista kuulutuksen kerran tai useammin jossain sanomalehdessä ennen kuin se julkaistaan virallisessa lehdessä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

20.

Laki

maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (87/73) 9 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Maksuttoman oikeudenkäynnin saanut vapautuu velvollisuudesta suorittaa leimaveroa ja lunastusta täytäntöönpanoa koskevasta ulosotonhaltijan päätöksestä sekä tuomion tai päätöksen täytäntöönpanomenettelystä aiheutuvista, lain mukaan etukäteen maksettavista kuluista. Kaikki välttämättömät täytäntöönpanokulut suoritetaan valtion varoista, milloin niitä ei voida saada vastapuolelta perityiksi.

— — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

9 §

Maksuttoman oikeudenkäynnin saanut vapautuu *täytäntöönpanoa hakiessaan velvollisuudesta suorittaa tuomion tai päätöksen täytäntöönpanosta aiheutuvia valtiolle suoritettavia ulosottomaksuja ja lain mukaan etukäteen perittäviä kuluja.* Kaikki välttämättömät täytäntöönpanokulut suoritetaan valtion varoista, milloin niitä ei voida saada vastapuolelta perityiksi.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla.

21.

Laki

holhouslain 76 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä elokuuta 1898 annetun holhouslain 76 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
76 §	76 §
Päätös sakosta tai uhkasakosta, johon tämän lain nojalla tuomitaan, menköön täytäntöön niinkuin Ulosottolain 3 luvun 18 §:ssä säädetään ulosottoasioissa tuomituista uhkasakoista.	Päätös sakosta tai uhkasakosta, johon tämän lain nojalla tuomitaan, *pannaan täytäntöön ulosottolain 3 luvun 40 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla.*
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

22.

Laki

verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin 29 päivänä kesäkuuta 1961 annetun lain (367/61) 9 §:n 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
9 §	
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Kun ulosmittaus on toimitettu, toimitusmiehen tulee ulosottolain 9 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetyn ilmoituksen ohella antaa osoitus siitä, mitä perustevalituksen ja keskeytyshakemuksen tekemisessä on noudatettava sekä mikä seuraamus on säädetty laiminlyömisestä.	*Kun ulosmittaus on toimitettu, toimitusmiehen tulee ulosottolain 10 luvun 11 §:ssä säädetyn valitusosoituksen ohella antaa osoitus siitä, mitä perustevalituksen ja keskeytyshakemuksen tekemisessä on noudatettava sekä mikä seuraamus on säädetty laiminlyömisestä.*
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

23.

Laki

vapaaehtoisista huutokaupoista annetun asetuksen 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vapaaehtoisista huutokaupoista 22 päivänä maaliskuuta 1898 annetun asetuksen 6 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Joka vapaaehtoisessa huutokaupassa on huutanut kiinteän omaisuuden, rekisteröitävän laivan tahi semmoisen laivan osan, olkoon oikeutettu, sittenkuin omistusoikeuden siirtymiselle pannut ehdot ovat täytetyt, toimitusmieheltä saamaan kauppakirjan huutamalleen, ynnä, jollei myyjä itse ole toimitusmiehenä, hänen antamansa valtakirjan myymisen toimittamiseen. Jos toimitusmies kieltäytyy kauppakirjaa antamasta, velvoittakoon oikeus hänet siihen, ja olkoon muuten voimassa mitä Ulosottolain 3 luvun 4 §:n 2 momentissa on säädetty.

Ehdotus

6 §

Vapaaehtoisessa huutokaupassa kiinteän omaisuuden taikka rekisteröitävän laivan tai sellaisen laivan osan huutanut on oikeutettu sen jälkeen kun omistusoikeuden siirtymiselle pannut ehdot on täytetty, toimitusmieheltä saamaan kauppakirjan huutamalleen, sekä, jollei myyjä itse ole toimitusmiehenä, tämän antaman valtakirjan, joka oikeuttaa myymisen toimittamisen. Jos toimitusmies kieltäytyy kauppakirjaa antamasta, tuomioistuimen tulee velvoittaa hänet siihen. Muutoin on voimassa, mitä ulostottolain 3 luvun 4 §:n *4 momentissa* säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

24.

Laki

sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta 20 päivänä kesäkuuta 1963 annetun lain (318/63) 7 § sellaisena kuin se on 14 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (869/84) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Ulosottomies saa antaa tässä laissa tarkoitetun täytäntöönpanon avustavan ulosottomiehen tehtäväksi. Avustavalla ulosottomiehellä on tällöin ulosottolain 1 luvun 4 §:n 1 momentin mukainen toimivalta ja oikeus haastaa sakotettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin sekä muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen

Ehdotus

7 §

Ulosottomies saa antaa tässä laissa tarkoitetun täytäntöönpanon avustavan ulosottomiehen tehtäväksi. *Avustavasta ulosottomiehestä on tällöin voimassa ulosottolain 1 luvun 5 §:ssä mainituin rajoituksin, mitä ulosottomiehestä säädetään, ja hänellä on* oikeus haastaa sakotettu muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin sekä

Voimassa oleva laki

ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin tuomitun toimittamiseksi rangaistustaan suorittamaan.

Ehdotus

muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin tuomitun toimittamiseksi rangaistustaan suorittamaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

25.

Laki

kiinteistönmuodostamislain 288 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetun kiinteistönmuodostamislain (544/95) 288 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

288 §

Maksettavaksi erääntynyt korvaus korkoineen saadaan ulosottaa toimitsijan tai asianosaisen pyynnöstä korvausta osoittavasta toimituskirjasta annetun jäljennöksen tai otteen perusteella noudattaen, mitä ulosottolain *3 luvun 2 §:ssä* säädetään lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta.

— — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

288 §

Maksettavaksi erääntynyt korvaus korkoineen saadaan ulosottaa toimitsijan tai asianosaisen pyynnöstä korvausta osoittavasta toimituskirjasta annetun jäljennöksen tai otteen perusteella noudattaen, mitä ulosottolaissa säädetään lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

26.

Laki

välimiesmenettelystä annetun lain 43 ja 55 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan välimiesmenettelystä 23 päivänä lokakuuta 1992 annetun lain (967/92) 43 §:n 3 momentti ja 55 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

43 §

— — — — — — — — — — — — — —

Ennen kuin 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen suostutaan, on täytäntöönpanon hakijan vastapuolelle varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.

Ehdotus

— — — — — — — — — — — — — —

Ennen kuin 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen suostutaan, on täytäntöönpanon hakijan vastapuolelle varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä. *A sia käsitellään käräjäoikeuden kans-*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	liassa, jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti.
55 §	55 §
Ennen kuin ulkomailla annettu välitystuomio määrätään pantavaksi täytäntöön, tuomioistuimen on varattava hakijan vastapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä.	Ennen kuin ulkomailla annettu välitystuomio määrätään pantavaksi täytäntöön, tuomioistuimen on varattava hakijan vastapuolelle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei siihen ole erityistä estettä. *Asia käsitellään käräjäoikeuden kansliassa, jollei asiassa kuulla todistajaa tai muuta henkilöä henkilökohtaisesti.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.